

ELÄINTUKIEN VALVONTAOHJE 2024

Sisällysluettelo

1	VALVOTTAVAT TUET	6
1.1	Valvontavelvoite ja otanta	7
1.2	Painotetun otannan riskimallit ja ositteet	8
1.3	Paikan päällä tehtävän valvontaotoksen lisääminen ja vähentäminen	9
2	YLEISTÄ VALVONNOISTA	9
2.1	Ilmoitukset laiminlyönneistä muille viranomaisille	9
2.2	Tarkastusoikeus ja oikeudet maataloushallinnon tietojärjestelmiin	10
2.3	Yhteistoiminta-alueiden rooli valvonnassa	12
2.3.1	Valvontahavaintojen dokumentointi	12
2.4	Valvontatietojen tallennuksen tarkastus ja varmennus	12
2.5	Valvonta-asiakirjojen säilytys ja julkisuus	13
2.6	Muutoksenhaku tukipäätökseen	13
3	TOIMENPITEET ENNEN TILAKÄYNTIÄ	14
3.1	ASIAKIRJATARKASTUS ENNEN TILAKÄYNTIÄ	14
3.2	VALVONNASTA ILMOITTAMINEN	16
3.3	TARKISTUSLISTA	17
4	YLEISTÄ TILAKÄYNNISTÄ	18
4.1	VALVONTA-ASIAKIRJAT	19
4.2	VALVONNAN TALLENTAMINEN OFFLINE-TILASSA	20
4.3	VALVONNAN LAAJENTAMINEN	20
4.4	VALVONNAN LAAJENTAMINEN TAKAUTUVASTI EDELLISIIN VUOSIIN	22
4.5	YLEISTÄ ELÄINTEN HYVINVOINTIKORVAUKSEN VALVONNASTA	25
4.6	VÄHIMMÄISVAATIMUSTEN TARKASTAMINEN	26
5	NAUDAT	27
5.1	TAVANOMAINEN TUOTANTOTAPA	28
5.2	ELÄINMÄÄRÄN TARKISTAMINEN	30
5.2.1	Tunnistimet	30
5.2.2	Eläinrekisteri	33
5.2.3	Pitopaikkakohtainen kirjanpito	41
5.2.4	Tositteet	42
5.3	ELÄIMEN HYLKÄÄMINEN	42
5.3.1	Eläimen hylkäämiseen liittyviä esimerkkejä	43
5.3.2	Eläinryhmät ja tukityypit	47
5.4	ALKUPERÄISROTUELÄINTEN KASVATTAMISSOPIMUS NAUDOISTA	53
5.5	ELÄINTEN HYVINVOINTIKORVAUKSEN TUKIEHDOT (NAUDAT)	56
5.5.1	Hyvinvointisuunnitelma	56
5.5.2	Vasikoiden olosuhteiden parantaminen	59

5.5.3	Urospuolisten nautojen olosuhteiden parantaminen	65
5.5.4	Nautojen laidunnus ja ulkoilu I-III	69
5.5.5	Nautojen poikima-, hoito- ja sairaskarsinat.....	75
6	LAMPAAT JA VUOHET	79
6.1	Tavanomainen tuotantotapa	80
6.2	Eläinmäärän tarkistaminen	81
6.2.1	Tunnistimet	81
6.2.2	Eläinrekisteri.....	83
6.2.3	Pitopaikkakohtainen kirjanpito.....	88
6.2.4	Tositteet	89
6.3	Eläimen hylkääminen	89
6.3.1	Eläimen hylkäykseen liittyviä esimerkkejä.....	90
6.3.2	Eläinryhmät ja tukityypit	93
6.4	Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen tukiehdot	97
6.5	Eläinten hyvinvointikorvauksen tukiehdot (Lampaat, Vuohet)	100
6.5.1	Lampaiden ja vuohien hyvinvointisuunnitelma.....	100
6.5.2	Lampaiden ja vuohien olosuhteiden parantaminen.....	103
6.5.3	Lampaiden ja vuohien laidunnus	106
7	SIAT	109
7.1	Eläinmäärän tarkistaminen	109
7.2	Eläinrekisteri ja pitopaikan kirjanpito	110
7.3	Tositteet	111
7.4	Tukisovellukseen tallennettava eläinmäärä.....	111
7.4.1	Eläinryhmät ja toimenpiteet	113
7.5	Eläinten hyvinvointikorvauksen tukiehdot (siat)	113
7.5.1	Sikojen hyvinvointisuunnitelma.....	114
7.5.2	Emakoiden ja ensikoiden olosuhteiden parantaminen	116
7.5.3	Parannetut porsimisolosuhteet	118
7.5.4	Vapaaporsitus	121
7.5.5	Vieroitettujen porsaiden olosuhteiden parantaminen.....	124
7.5.6	Lihaskojen olosuhteiden parantaminen	125
7.5.7	Kastraatiokivun lievitys	127
8	HEVOSET	129
8.1	Eläinkirjanpito ja pitopaikka	129
8.2	Tositteet	129
8.3	Tunnistaminen ja Rekisteröinti	130
8.4	Sopimusehtojen tarkastaminen	130
8.5	Vähimmäisvaatimukset	132

9	SIIPIKARJA	133
9.1	Eläinmäärän tarkastaminen	134
9.2	Eläinkirjanpito ja tositteet	134
9.3	Tukisovellukseen tallennettava eläinmäärä	136
9.3.1	Eläinryhmät ja tukityypit	136
9.4	Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen vähimmäisvaatimukset	137
9.5	Eläinten hyvinvointikorvauksen tukiehdot (Siipikarja)	138
9.5.1	Siipikarjan hyvinvointisuunnitelma	138
9.5.2	Siipikarjan olosuhteiden parantaminen	141
10	RISTIINTARKASTUKSET	146
10.1	Nautatukien eläinmääräristiintarkastukset	147
10.1.1	Nautojen eläinpalkkiot, eläinten hyvinvointikorvaus, pohjoinen nautatuki ja alkuperäisrotujen kasvattamissopimukset	148
10.1.2	Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimukset	149
10.2	Lammas- ja vuohi eläinmääräristiintarkastukset	150
10.2.1	Eläinten hyvinvointikorvaus, lammas- ja vuohipalkkiot, pohjoiset uuhi- ja kuttuet ja alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimukset	150
10.2.2	Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimukset	151
10.3	Sika eläinmääräristiintarkastukset	151
11	VALVONTASEURAAMUSTEN MÄÄRITTÄMINEN	152
11.1	Yleistä	152
11.2	Seuraamusten laskentajärjestys	152
11.2.1	Tukiehtojen kiertäminen	153
11.2.2	Ylivoimainen este ja poikkeuksellinen olosuhde	153
11.2.3	Väärinkäyttöksiin puuttuminen	154
11.2.4	Muutoksenhaku	157
12	ELÄINMÄÄRÄSEURAAMUKSET	157
12.1	EU:n suorat ja ohjelmatuet	158
12.1.1	Haettu eläinmäärä	158
12.1.2	Hylätty eläinmäärä	159
12.1.3	Seuraamuslaskennan periaate	160
12.2	Pohjoiset kotieläintuet	163
12.2.1	Haettu eläinmäärä	163
12.2.2	Hylätty eläinmäärä	164
12.2.3	Seuraamuslaskennan periaate	164
13	TUKIEHTOSEURAAMUKSET	166
13.1	Vähimmäisvaatimusten puutteiden seuraamukset alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimukseen	166
13.2	Tukiehtopuutteiden seuraamukset eläinten hyvinvointikorvaukseen	167

13.3	Osittainen hallinnollinen tarkastus vähimmäisvaatimusten noudattamatta jättämisestä	169
13.4	Noudattamatta jättämisen aiheuttaman leikkauksen arviointi.....	169
13.4.1	EHK:n puuttuvat asiakirjat	171
13.4.2	Esimerkkejä EHK:n tukiehtojen noudattamatta jättämisestä	173
14	ELÄINTEN HYVINVOINTIKORVAUKSEN VÄHIMMÄISVAATIMUKSET.....	180
14.1	Nautatilojen toimenpiteet.....	180
14.1.1	Nautojen hyvinvointisuunnitelma	181
14.1.2	Vasikoiden olosuhteiden parantaminen.....	185
14.1.3	Urospuolisten nautojen olosuhteiden parantaminen	190
14.1.4	Nautojen laidunnus ja jaloittelu -toimenpiteet I–III	194
14.1.5	Nautojen poikima-, hoito- ja sairaskarsinat.....	198
14.2	Sikatilojen toimenpiteet.....	203
14.2.1	Sikojen hyvinvointisuunnitelma.....	203
14.2.2	Emakoiden ja ensikoiden olosuhteiden parantaminen	207
14.2.3	Parannetut porsimisolosuhteet	211
14.2.4	Vapaaporsitus	216
14.2.5	Vieroitettujen porsaiden olosuhteiden parantaminen.....	220
14.2.6	Lihaskojen olosuhteiden parantaminen	224
14.2.7	Kastraatiokivun lievitys	228
14.3	Lammas- ja vuohitilojen toimenpiteet.....	232
14.3.1	Lampaiden ja vuohien hyvinvointisuunnitelma.....	232
14.3.2	Lampaiden ja vuohien olosuhteiden parantaminen.....	237
14.3.3	Lampaiden ja vuohien laidunnus	243
14.4	Siipikarjatiloihin koskevat toimenpiteet.....	247
14.4.1	Siipikarjan hyvinvointisuunnitelma.....	248
14.4.2	Siipikarjan olosuhteiden parantaminen.....	253
15	TOIMINTAOHJEET HANKALIIN VALVONTATILANTEISIIN	260
15.1	Valvonnan estäminen.....	260
15.2	Virka-avun käyttö	260
15.3	Varautuminen ja toiminta ongelmatilanteissa.....	261
15.4	Tiedottaminen	261
16	LIITTEET.....	262
16.1	LIITE Muistilista, jos eläintenpitäjä rikkoo auttamisvelvollisuuttaan.....	262
17	SÄÄDÖSLUETTELO	265

1 VALVOTTAVAT TUET

ELY-keskus, Ahvenanmaan valtionvirasto (jatkossa ELY-keskus) tarkastaa eläinvalvonnassa olevalta tuenhakijalta kaikki eläinperusteiset tuet, joita tuenhakija on kyseisenä vuonna hakenut ja joiden eläinlajikohtaisella valvonta-ajolla tuenhakija on. Sika- ja siipikarjatalouden tuotannosta irrotettu tuki sekä luomun kotieläinkorotus valvotaan peltovalvonnan yhteydessä ja valvonta ohjeistetaan peltovalvontaohjeessa.

Tämä ohje korvaa 20.10.2023 Eläinvalvonnasta annetun ohjeen. Viittaukset alkuperäisiin säädöksiin sisältävät myös mahdolliset säädösmuutokset. Mahdollisten tukivuoden aikana annettavien säädösmuutosten vaikutus valvontaan on huomioitava erikseen. Vain voimassa olevat säädökset ovat virallisia lähteitä.

Valvonnan suorittamiseen liittyvät kysymykset voi lähettää Pikantin Ota yhteyttä – painikkeen kautta (Maataloustuet – välilehdellä).

MUUTOKSET vuoden 2024 ohjeessa:

- Eläinten hyvinvointikorvaus (EHK): toimenpidepuutteiden takautuvuus
- Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus (APR): eläinsuojelulainsäädännön vähimmäistason puutteiden takautuvuus
- EHK:n ja APR:n eläinsuojelulainsäädännön vähimmäistasojen muutokset
- EHK naudat: Vasikoiden olosuhteiden parantaminen -toimenpiteeseen täsmennys
- EHK siat:
 - o Uusi toimenpide Kastratiokivun poistaminen
 - o EHK siat: Emakoiden ja ensikoiden olosuhteiden parantaminen -toimenpiteen muutokset

Tässä ohjeessa ohjeistettavat eläintuet ja niiden tukityyppinumerot Tukisovelluksessa ovat:

1304	Emolehmä- ja lypsylehmäpalkkio
1303	Sonnipalkkio
1305	Teurashiehopalkkio
1306	Ulkosaariston nautapalkkio
1335	Uuhipalkkio (Manner-Suomen AB-alue)
1336	Uuhipalkkio (AB-alueen ulkosaaristo ja Manner-Ahvenanmaa) ja kuttupalkkio (AB-alue)
1337	Teuraskaritsa- ja teuraskilipalkkio
2058	Alkuperäisrotueläinten kasvattaminen (ei koske Ahvenanmaata)
1393	Eläinten hyvinvointikorvaus (ei koske Ahvenanmaata)
1610	Nautojen pohjoinen kotieläintuki
1613	Uuhien pohjoinen kotieläintuki
1614	Kuttujen pohjoinen kotieläintuki

1.1 Valvontavelvoite ja otanta

Tilat valitaan paikalla tehtäviin tarkastuksiin keskitetysti Ruokaviraston määrittämällä otannoilla.

Otantaan valitulta tilalta valvotaan kaikki eläintuet, joita tila on hakenut ja joiden eläinlajikohtaisella valvonta-ajolla tuenhakija on. Osa eläintukien valvontaotannassa olevista tiloista on myös eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvonnan otantatiloja. Ruokaviraston elintarvikeketjulinja vastaa eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin sekä eläinten hyvinvoinnin valvontaotannoista.

Jos eläintukea hakeneella tilalla havaitaan puutteita tuen ehtojen noudattamisessa, valvonta on laajennettava eläintukien valvontaan (luku 4.3). EU-toimielinten (komissio, tilintarkastustuomioistuim) Suomeen kohdistuvien tarkastusten yhteydessä tarkastamat tilat ELY-keskus vie omalle otannalle aina silloin, kun tarkastuksen yhteydessä havaitaan virheitä tukiehtojen noudattamisessa.

Otantaperusteet

Tiloja valitaan valvontaan satunnaisesti sekä painotetusti. Satunnaisotannassa jokaisella tuensaajalla on sama todennäköisyys tulla valituksi valvontaan. Painotetussa otannassa korostetaan joitakin ominaisuuksia ja piirteitä, jotka ovat olleet tyypillisiä aiemmin seuraamuksia saaneilla tiloilla. Tällaisilla tiloilla on suurempi todennäköisyys joutua valvontaan.

Eläintukia hakeneista tiloista tehdään eläinlajikohtainen otanta paikan päällä tehtävään valvontaan:

- Nautatiloista vähintään 5 % (joukossa pohjoista nautatukea hakeneista 3 %)
- Lammas- ja vuohitiloista vähintään 5 % (joukossa pohjoisia lammas- ja vuohitukia hakeneista 3 %)
- Sikatiloista vähintään 5 %
- Eläinten hyvinvointikorvauksen siipikarjatiltoista vähintään 5 %
- Alkuperäisrotueläinten kasvattamista koskevan ympäristökorvauksen maatiaiskanatiloista vähintään 5 %
- Alkuperäisrotueläinten kasvattamista koskevan ympäristökorvauksen hevostiloista vähintään 5 %

Paikan päällä tehtävän valvonnan otoksessa käytetään satunnaisotantaa ja painotettua otantaa. Otoksesta 20–50 % valitaan satunnaisesti ja sen jälkeen painotetusti 50–80 %.¹

Valvottavat tuenhakijat ovat kyseistä vuotta, eläinlajia ja otantamenetelmää koskevalla valvonta-ajolla.

¹ VNa 79/2023 11 ja 12 §

1.2 Painotetun otannan riskimallit ja ositteet

Kaikissa painotetuissa otannoissa käytetään perusteena aikaisempien vuosien valvontatulosten tilastollista analyysia. Nautatotannassa on käytössä riskimalli, jossa riskimallin tekijöitä painotetaan erilaisilla kertoimilla. Muissa eläintuissa käytetään riskiositteita, joiden perusteella tilalle lasketaan riskipisteitä. Valvontaan tulevat ne tilat, jotka saavat pisteitä eniten. Myös ELY-keskukset voivat ottaa tiloja valvontaan omalla otannalla.

Suurissa ja ohjelmatuissa paikalla tehtävät tarkastukset suoritetaan satunnaisotoksen ja riskiin perustuvan painotetun otoksen pohjalta². Painotetun otannan ositteet ovat eläinlajikohtaisia ja niiden toimivuutta tarkastellaan vuosittain. Pohjoisissa kotieläintuissa ei ole vaatimuksia satunnaisen ja painotetun otannan suhteen³. Painotetussa otannassa tuenhakija saa riskipisteitä niistä ositteista, jotka tuenhakijalla toteutuvat. Eniten riskipisteitä saaneet tuenhakijat viedään valvontaan. Poikkeuksena nautatilojen otanta, jossa painotetussa otannassa on käytössä riskimalli.

Nautatotannan riskimallissa selittävät muuttujat:

1. Tila ei ole ollut eläintukien valvonnassa 2015–2023
2. Tilalle ei ole edellisenä vuonna myönnetty eläinten hyvinvointikorvausta
3. Tukikelpoisten eläinten määrä (pienillä tiloilla riskitekijä)
4. Tilan viimeisestä otantaa edeltävästä rekisterimerkinnästä kulunut aika
5. Tilan edellisen vuoden nautarekisteri-ilmoituksissa on viiveitä

Lammas-vuohiotanta

1. Tilalta ei ole edellisen vuoden aikana myyty lampaita tai vuohia teuraaksi
2. Lampaiden ja vuohtien keskimääräinen lukumäärä edellisenä vuonna oli alle 160
3. Tila ei ole hakenut eläinten hyvinvointikorvausta
4. Tila ei kuulu MEDI VISNA-ohjelmaan
5. Tila ei ole edellisenä vuonna tehnyt rekisteri-ilmoituksia poistotapakoodilla 'siirto'
6. Tilan viimeisestä otantaa edeltävästä rekisterimerkinnästä on vähintään 30 vuorokautta

Eläinten hyvinvointikorvaus (siat)

1. Tuenhakijan vakituinen asunto on eri paikkakunnalla kuin eläinten pitopaikka

² (EU) 2021/2116 60 art., VNa 79/2023 12 §

³ VNa 163/2023 5 §

2. Tilalle ei ole edellisenä vuonna myönnetty eläinten hyvinvointikorvausta
3. Tila ei ole edellisenä vuonna tehnyt yhtään eläinmääräilmoitusta
4. Tila on edellisenä vuonna tehnyt enintään 10 tapahtumailmoitusta
5. Tilalla on alle 80 emakkoa
6. Tila ei ole valinnut EHK-toimenpidettä Emakoiden ja ensikoiden pito-olosuhteiden parantaminen
7. Tila ei ole valinnut EHK-toimenpidettä Parannetut porsimisolosuhteet

Eläinten hyvinvointikorvaus (siipikarja)

1. Jos tilalla on enemmän kuin 1 pitopaikka
2. Tila on hakenut EHK-toimenpidettä Siipikarjan olosuhteiden parantaminen
3. Tilalle on edellisenä vuonna myönnetty siipikarjan EHK:ta yli 20 000 €
4. Tilalla ei ole luomusitoumusta

1.3 Paikan päällä tehtävän valvontaotoksen lisääminen ja vähentäminen

Paikan päällä tehtävän valvonnan määrää lisätään eläinlajikohtaisesti seuraavana hakuvuonna, jos kahden edellisen hakuvuoden satunnaisotannan valvontatulosten mukaan virhetaso on merkittävä. Korotettu valvontamäärä voidaan palauttaa kohdassa 1.1 kerrotun mukaiseksi, kun edellisen vuoden virhetaso on laskenut hyväksyttävälle tasolle.

Paikan päällä tehtävän valvonnan määrää voidaan vähentää eläinlajikohtaisesti 3 %:iin, jos kahden edellisen vuoden satunnaisotannan valvontatulosten mukaan virhetaso on alle 1,5 %.⁴

Valvontaotoksen lisääminen tai vähentäminen on mahdollista vuodesta 2025 alkaen.

2 YLEISTÄ VALVONNOISTA

2.1 Ilmoitukset laiminlyönneistä muille viranomaisille

Havaitut lainsäädännön rikkomukset ilmoitetaan mahdollisimman pian tarkastuksen jälkeen lainsäädännön valvonnasta vastaaville viranomaisille lomakkeella 182 (saatavilla Pikantista). Esimerkiksi:

- nitraattiasetuksen rikkomukset ilmoitetaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle

⁴ VNa 79/2023 13 §

- Nitraattiasetuksen laiminlyönneistä voidaan pyytää toimivaltaiselta ympäristöviranomaiselta lausunto laiminlyönnin arvioimiseksi.
- epäilyt ehdollisuuden eläinten hyvinvointivaatimusten laiminlyönneistä ilmoitetaan aluehallintoviraston läänineläinlääkärille.
- Jos eläimiä epäillään hoidettavan tai kohdeltavan eläinten hyvinvointilain (693/2023) tai muiden eläinten suojelusta annettujen säännösten tai määräysten vastaisesti, havainnoista on välittömästi ilmoitettava toimivaltaiselle kunnan- tai läänineläinlääkärille tai poliisille.
- epäillyt sivutuotelain rikkomukset ilmoitetaan paikalliseen aluehallintovirastoon tai kunnaneläinlääkärille.

2.2 Tarkastusoikeus ja oikeudet maataloushallinnon tietojärjestelmiin

Tarkastusoikeus

Viljelijätukien tarkastusoikeus on ELY-keskuksilla. Ahvenanmaan maakunnassa EU:n suorien viljelijätukien osalta tarkastusoikeus on Ahvenanmaan valtionvirastolla.⁵

Valvontaa suorittavat viranomaiset tarkastavat, että tuen myöntämisen ja maksamisen edellytykset täyttyvät. Maatalouden tukien toimeenpanosta annettu laki (1334/2022) säätelee valvontaan osallistuvien oikeuksista ja vastuista.

Tarkastustoiminnassa noudatetaan hyvän hallinnon periaatteita. Valvontaa ei saa suorittaa eikä valvonnassa voi olla läsnä esteellinen henkilö⁶. Virkamiehen toiminnan on oltava riippumatonta ja puolueetonta. Viljelijätukihakemusten ja eräiden ELY-keskuksiin toimitettavien tukihakemusten käsittelyn hallinnollisissa ohjeissa (asianumero 720/03.00.01/2016) on annettu tehtävien hoitamiseen liittyviä menettelyohjeita.

Kansallisen lainsäädännön lisäksi varainhoitoasetus (EU, Euratom) 2018/1046 asettaa velvoitteita eturistiriitojen ehkäisemiseksi ja huomioimiseksi. Varainhoitoasetuksen 61 artiklan mukaan eri tasojen kansalliset viranomaiset, jotka osallistuvat unionin talousarvion toteuttamiseen, myös valmistelua koskeviin toimiin, tai tarkastuksiin tai varainhoidon valvontaan, eivät saa ryhtyä toimiin, joiden yhteydessä saattaa syntyä ristiriita asianomaisen henkilön omien etujen ja unionin etujen välille. Viranomaisten on lisäksi toteutettava asianmukaiset toimenpiteet estääkseen eturistiriitojen syntymisen vastuullaan olevissa tehtävissä ja puututtava tilanteisiin, joita voidaan objektiivisesti tarkasteltuna pitää eturistiriitoina.

⁵ Laki 1334/2022 7 §, 9 §

⁶ Laki 434/2003 27 § ja 28 §

Kun henkilöstön jäsentä koskeva eturistiriita on mahdollinen, kyseisen henkilön on annettava asia lähimmän esimiehensä ratkaistavaksi ja esimiehen tulee vahvistaa kirjallisesti, onko kyseessä eturistiriita. Jos eturistiriita todetaan, tulee varmistaa, että kyseinen henkilö luopuu kaikista tähän asiaan liittyvistä tehtävistä. Eturistiriita on olemassa, jos henkilön tehtävien puolueeton ja objektiivinen hoitaminen vaarantuu perhe- tai tunnesiteisiin, poliittiseen tai kansalliseen yhteenkuuluvuuteen tai taloudellisiin etuihin liittyvästä tai mistä tahansa muusta, asianomaisen henkilökohtaisiin etuihin suoraan tai välillisesti liittyvästä syystä. Eturistiriitana pidetty tilanne käsittää objektiiviset olosuhteet, jotka vaikuttavat luottamukseen henkilön riippumattomuutta ja puolueettomuutta kohtaan, vaikka eturistiriita ei toteutuisikaan tai vaikka henkilö ei tosiasiallisesti hyötyisikään tilanteesta.⁷

Tilan valvonnasta ei voi vastata henkilö, joka on ottanut vastaan tai käsitellyt tilan hakemuksen. Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen sopimuskäsittelijä ei voi suorittaa valvontaa kyseiseen sopimukseen.

ELY-keskuksen oman henkilöstön maatilojen valvonnan järjestämisessä on kiinnitettävä erityistä huomiota tarkastajien esteettömyyteen ja riippumattomuuteen. Maaseutu- ja energiayksikön henkilöstön maatilojen valvonta on suoritettava toisen ELY-keskuksen toimesta.

Tarkastajan on valvontakäynnin yhteydessä esitettävä tuensaajalle virkakortti tai muu tarkastusoikeuden osoittava asiakirja kuten valtakirja, mikäli sitä pyydetään nähtäväksi. ELY-keskuksen tai Ahvenanmaan valtionviraston virkakortti osoittaa tarkastusoikeuden. Valvontoja suorittavan henkilön edellytetään perehtyvän hyvin tukihallinnon toimeenpanoon ja osallistuvan tarkastuksiin valvontaryhmän vastuullisena henkilönä.

Oikeudet tietojärjestelmiin

ELY-keskuksen valvontahenkilöstön tehtävien ja sijaisten määrittely on tehtävä maksajavirastosopimuksen mukaisesti. Käyttöoikeuksien myöntämisessä täytyy huomioida tehtävien eriyttäminen.

ELY-keskuksen henkilöstön tarvitsemat käyttöoikeudet haetaan sähköisesti Pääsynhallinta-järjestelmässä. Tarvittaessa käyttöoikeudet voidaan hakea myös toisen ELY-keskuksen alueelle. Tällöin hakijan oma esimies puoltaa hakemuksen, mutta Ruokaviraston käytöntuki pyytää oikeuksien hyväksymiseen luvan siitä ELY-keskuksesta, jonka alueelle oikeuksia on haettu. Lisätietoa Pääsynhallinnasta ja oikeuksien hakemisesta löytyy Pikantista (Pikantti – Lisukkeet – Pääsynhallinta).

⁷ Komission tiedonanto: Ohjeet eturistiriitojen välttämiseen ja hallintaan varainhoitoasetuksen mukaisesti (2021/C 121/01), [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021XC0409\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021XC0409(01)&from=EN)

ELY-keskuksen on pidettävä käyttöoikeuksia ajan tasalla. Yksikön päällikön tulee passivoida Pääsynhallinnassa käyttöoikeudet (tai käyttäjätunnukset) sellaisilta henkilöiltä, jotka eivät enää ole niihin työtehtävien puolesta tai muiden syiden takia oikeutettuja.

2.3 Yhteistoiminta-alueiden rooli valvonnassa

Yhteistoiminta-alueen (YT-alue) viranomainen tekee hallinnolliset tarkastukset kaikkiin viljelijätukihakemuksiin. YT-alueen on ilmoitettava ELY-keskukselle valvontaan ne hakemukset, joissa epäselvän asian tarkastamiseksi tarvitaan tilakäynti.

Tilan valvonnasta ei voi vastata henkilö, joka on ottanut vastaan tai käsitellyt tilan hakemuksen. YT-alue ei voi suorittaa ELY-keskukselle siirrettyä valvontatehtävää.

2.3.1 Valvontahavaintojen dokumentointi

Valvontahavainnot on dokumentoitava siten, että valvonnan eteneminen voidaan jäljittää.

Kaikki tarkastuskäyntiä koskevat tiedot ja havainnot tallennetaan Tukisovellukseen. Kaikki seuraamuksia aiheuttavat havainnot on perusteltava huolellisesti.

Perustelu kirjoitetaan pääsääntöisesti valvontakysymykseen liittyvään lisätietokenttään, josta tieto menee myös viljelijälle lähetettävään tarkastuskertomukseen. Jos perusteluteksti on kovin pitkä, sen voi kirjoittaa myös erilliseen asiakirjaan ja lisätä tarkastuskertomukseen liitteeksi. Tällöin se on myös kunnan nähtävissä mahdollista takaisinperintäpäätöstä laadittaessa.

2.4 Valvontatietojen tallennuksen tarkastus ja varmennus

Valvontojen havainnot tallennetaan Tukisovellukseen. Sika- ja siipikarjan tuotannosta irrotetun tuen valvonta ja luomun kotieläinrotuksen valvonnat tehdään peltovalvonnan yhteydessä ja niiden valvontahavainnot tallennetaan peltovalvonta-ajolla.

Varmentajan on kiinnitettävä erityistä huomiota tallennuksen oikeellisuuteen. Valvontatietojen varmennus on edellytyksenä hakemuksen siirtymiselle maksatukseen, poikkeuksena eläinten hyvinvointikorvauksen ennakkomaksu ja pohjoisen kotieläintuen maksut. YT-alue ei voi lähettää tukipäätöstä ennen kuin valvonta on varmennettu.

- Varmentajan on oltava kokenut ja asiaan perehtynyt henkilö.
- Varmentajan on oltava henkilö, joka ei ole ollut osallisena tarkastuksessa muuten.

2.5 Valvonta-asiakirjojen säilytys ja julkisuus

Kaikki valvonta-asiakirjat liitteineen arkistoidaan Tukisovelluksen sähköiseen arkistoon. Valvonnan sähköisen arkistoinnin ohje sekä yleinen arkistointiohje ovat Pikantissa (Pikantti – Yhteiset ohjeet – Asianhallinta ja arkistointi). Valvonta-asiakirjoja ovat tarkastuskertomus, mahdolliset muistiot ja tarkastuskertomuksen liitteet kuten valokuvat.

Tarkastuskertomukset ovat pääsääntöisesti julkisia asiakirjoja. Tarkastuskertomus tulee julkiseksi siinä vaiheessa, kun tarkastaja on sen allekirjoittanut⁸. Valvonta-asiakirjat ovat salaisia silloin, jos tiedon antaminen saattaisi vaarantaa valvonnan toteutumisen tai aiheuttaa vahinkoa asianosaisille⁹. Valvonta-asiakirjojen julkisuudesta voit lukea lisää julkisuuslaista (621/1999).

2.6 Muutoksenhaku tukipäätökseen

Tuenhakija voi hakea muutosta valvontatulokseen vaatimalla oikaisua YT-alueen tekemään tukipäätökseen. Oikaisua vaaditaan toimivaltaiselta ELY-keskukselta tai Ahvenanmaan valtionvirastolta kirjallisella oikaisuvaatimuksella 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. ELY-keskuksen tai Ahvenanmaan valtionviraston tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua päätöksen tehneeltä viranomaiselta siten kuin hallintolaissa säädetään.¹⁰

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen.¹¹ Viljelijätukiin liittyvää muutosta voi hakea Hämeenlinnan hallinto-oikeudesta ja Ahvenanmaan valtionviraston päätöksistä Ahvenanmaan hallintotuomioistuimesta. Muutoksenhakuun sovelletaan muutoin, mitä hallintolainkäyttölaissa¹² säädetään.

Takaisinperintää koskevaan hallinto-oikeuden tai Ahvenanmaan hallintotuomioistuimen päätökseen voi hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään ts. ilman valituslupaa. Muutoin hallinto-oikeuden tai Ahvenanmaan hallintotuomioistuimen päätökseen saa hakea muutosta vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.¹³

⁸ Laki 621/1999 6 §

⁹ Laki 621/1999 24 §

¹⁰ Laki 192/2013 54 §

¹¹ Laki 75/2014 4 §

¹² Laki 586/1996

¹³ Laki 192/2013 ja laki 586/1996

3 TOIMENPITEET ENNEN TILAKÄYNTIÄ

3.1 ASIAKIRJATARKASTUS ENNEN TILAKÄYNTIÄ

Hakemukset

Ennen tilakäyntiä tarkastajan on käytävä läpi tilan hakemusasiakirjat. Asiakirjat ovat saatavissa sähköisessä arkistossa. Jos tarkastaja havaitsee virheitä hakemuksen tallennuksessa, on otettava yhteys YT-alueeseen tai alkuperäisrotusopimuksissa ELY-keskuksen sopimuskäsittelijään. Hakemuksiin tehdyt muutosmerkinnät on oltava asianmukaisesti dokumentoitu.

Ennen kuin Tukisovelluksessa voidaan luoda valvottavat ehdot, tarkista, että YT-alueilla on Eläinten hyvinvointikorvauksen hakemuskäsittelyssä käsitelty kolme ensimmäistä tarkistetta.

Alkuperäisrotusopimuksen valvonnassa sopimuskäsittelyn pitää olla tehtynä ennen kuin Tukisovelluksessa voidaan luoda valvottavat ehdot. Sopimuksen ajantasaisuus varmistetaan sopimuskäsittelijältä.¹⁴

Vähimmäiseläinmäärä

Eläinten hyvinvointikorvauksessa, uuhista ja kutuista maksettavissa palkkiossa sekä pohjoisessa uuhituessa ja pohjoisessa kuttutuessa tuenhakijalta edellytetään tietyn keskimääräisen vähimmäiseläinmäärän hallintaa tukea saadakseen.

- Jos tilalla on eläimiä tai tilalla on tuotantotauko, tilalla on suoritettava eläinvalvonta.
- Jos tila on lopettanut kotieläintuotannon ennen valvontaa:
 - o Jos tila on hakenut eläinten hyvinvointikorvausta ja/tai Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimusta ja eläintenpito on lopetettu kesken sitoumus-/sopimusvuoden, tuet tulee hylätä. Valvonta voidaan tehdä myös ilman tilakäyntiä, jos tilalla ei ole valvontahetkellä enää eläimiä.
 - o Tilan rekisteri-ilmoitusten mukaan tilalla on eläimiä. Rekisteristä on kuitenkin nähtävissä, että toinen toimija on vastaanottanut kyseiset eläimet. Eläimet on hylättävä tilalta rekisterivirheen takia. Valvonta voidaan tehdä ilman tilakäyntiä.
 - o Huomioi myös Eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvontaohje: nauta, lamma, vuohi ja sikaeläimet
 - o Jos eläintenpito voidaan todeta lopetetuksi ja rekisteritiedot, mukaan lukien eläintenpitäjärekisteri, todetaan ajantasaisiksi ja kunnossa oleviksi, tilan valvontatulokseksi tallennetaan ei valvottavaa. Tukisovellukseen valvonnan lisätietoihin kirjataan perustelut, miksi tilaa ei valvota.

¹⁴ VNa 78/2023 50 §

Pitopaikassa useamman eläintenpitäjän eläimiä

Naudat, lampaat, vuohet

Ennen valvontaa tarkastellaan eläinlistalla olevista eläimistä, onko eläinlistalla myös muiden eläintenpitäjien eläimiä. Jos eläinlistalla havaitaan muiden eläintenpitäjien eläimiä (hymynaama -eläimet), muut eläintenpitäjät viedään oman otannan ajolle ja luodaan valvottavat ehdot samaan aikaan.

Esimerkki 1: Samassa pitopaikassa on kahden tuenhakijan nautoja (tilat A ja B). Tila A on otantavalvonnassa. Tila B viedään eläinlajikohtaiselle oman otannan ajolle. Molemmille tiloille luodaan valvottavat ehdot luvun 3.2 mukaisesti. Molempien tilojen eläimet kyseisessä pitopaikassa tarkastetaan.

Esimerkki 2: Tilan B eläimistä samassa pitopaikassa X tilan A eläinten kanssa on 25 kpl. Kaikkiaan tilalla B on eläimiä 50 kpl. Pitopaikassa X tilan B eläimistä toisella tunnistimella merkityjä eläimiä 2 kpl (8 % pitopaikassa X olevista tilan B eläimistä). Valvontaa ei tarvitse laajentaa tilan B valvonnaksi.

Esimerkki 3: Tilan A pitopaikassa on myös tilan B eläimiä. Tilan B eläimissä todetaan, että sonniksi rekisteröity nauta onkin lehmä. Valvonta laajenee tilan B kaikkiin eläimiin ja pitopaikkoihin, koska kyseessä on tukeen vaikuttava virhe, vaikka ID-valvonnassa eläin saa statuksen "Lieviä puutteita".

Siat

Ennen valvontaa tarkastellaan sikarekisteristä valvottavan eläintenpitäjän pitopaikka -kohtaisia eläinmääriä Pitopaikan eläinmääräluettelo -raportin avulla. Jos raportin mukaan valvottavan eläintenpitäjän sikojen kanssa pitopaikassa on toisen eläintenpitäjän sikoja, toinen eläintenpitäjä viedään oman otannan ajolle ja luodaan valvottavat ehdot samaan aikaan. Pitopaikan eläinmäärän täsmäyttämiseksi valvonnassa on verrattava molempien eläintenpitäjien pitopaikassa olevia eläinmääriä mahdollisten kirjanpitojen, eläinrekisteri-ilmoitusten ja tositteiden tietoihin.

Siipikarja

Jos tarkastuksessa havaitaan tilalla toisen eläinten hyvinvointikorvauksen hakijan siipikarjaa, toinen eläintenpitäjä viedään oman otannan ajolle. Pitopaikan eläinmäärän täsmäyttämiseksi valvonnassa on verrattava molempien eläintenpitäjien eläinmääriä kirjanpidossa.

Hevoset

Valvonnassa tarkastetaan ainoastaan valvonnassa olevan eläintenpitäjän alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksella olevat hevoset. Samassa pitopaikassa olevia muita hevosia ei tarvitse valvoa.

3.2 VALVONNASTA ILMOITTAMINEN

Valvonnasta voidaan ilmoittaa etukäteen, jos ennalta ilmoittaminen ei vaaranna tarkastuksen tarkoitusta. Jos tarkastuksesta ilmoitetaan tuenhakijalle etukäteen, ilmoittamisessa on pyrittävä mahdollisimman lyhyeen ilmoitusaikaan. Eläinperusteisten tukien valvonnasta saa ilmoittaa enintään 48 tuntia ennen tarkastuskäyntiä. Tarkastus voidaan tehdä myös ilman ennakoilmoitusta. Ilmoittamatta tehty valvonta on tarkastuskäynti, josta ei ole ilmoitettu ennakoon. Eläinsuojiin tai muihin tuotantorakennuksiin ei saa mennä ilman tuenhakijaa tai hänen lupaansa.¹⁵ On kuitenkin huomioitava että, valvonta on laajennettava suoran tuen, ohjelmatuen tai pohjoisen kotieläintuen valvonnaksi, kun muun valvonnan yhteydessä havaitaan tai muulla tavoin ELY-keskuksen tietoon tulee tukiehtojen laiminlyönti (luku 4.3).¹⁶

Mikäli valvonnasta on ilmoitettu tuenhakijalle ennakoon, Tukisovellukseen tallennetaan valvonnasta ilmoittamispäivä, -ajankohta ja ilmoituksen vastaanottaja. Valvonnan lisätietoihin kirjataan syy ennakoon ilmoittamiselle. Jos valvonnasta ilmoittamisen 48 tunnin aikaraja ylittyy, kirjataan myös syy ilmoitusajan ylitykselle.

Ilmoituksen yhteydessä on hyvä mainita ne asiakirjat, jotka tuenhakija voi varata valmiiksi esille. Tilakäynnillä tarkastettavat asiakirjat voidaan katsoa myös tietojärjestelmistä. Huomioi, että eläintukia hakeneella tilalla, joka on lähtökohtaisesti vain eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvonnassa, tositteet on tarkastettava (luvut 4.2.4, 5.2.4, 6.3) ja havainnot merkittävät tukisovellukseen. Muuten valvontaa ei pysty siirtämään varmennukseen.

Jos tarkastuksesta on ilmoitettu tuenhakijalle etukäteen, hänen on pyrittävä olemaan läsnä tarkastuksessa tai hän voi nimetä itselleen edustajan. Tuenhakijan tai tämän edustajan on viranomaisen pyynnöstä annettava tarpeellinen apu valvonnan suorittamisessa¹⁷. Jos kaikkia eläimiä ei pystytä valvonnassa tunnistamaan, siitä saattaa aiheutua seuraamuksia tuenhakijalle maksettaviin tukiin.¹⁸

Tuenhakija voi valita kenet valtuuttaa edustajakseen tarkastukseen. Tuenhakijan edustajalleen antama valtuutus voi olla kirjallinen tai suullinen. Jos tuenhakijan puolelta tarkastukseen osallistuu useita henkilöitä, varsinainen edustaja on selvitettävä. Jos tuenhakijan valtuuttama edustaja ei pysty tarkastuksen aikana esittämään tarkastajalle tarvittavia asiakirjoja, valvonta on jätettävä kesken ja annettava määräaika asiakirjojen toimittamiselle ELY-keskukseen.

¹⁵ L 1334/2022 29 §

¹⁶ L 1334/2022 23 §

¹⁷ L 1334/2022 27 §

¹⁸ L 1334/2022 32 §

Jos valvonnasta on ilmoitettu etukäteen, valvonnassa ei huomioida valvonnasta ilmoittamisen jälkeen tehtyä hakemuksen peruutusta, myöhässä tehtyä eläinrekisteri-ilmoitusta tai muuta valvonnan tulokseen vaikuttavaa muutosilmoitusta.¹⁹

Paikalla tehtävä valvonta katsotaan alkavaksi valvonnasta ilmoittamishetkellä. Jos valvonnasta ilmoitetaan ennakkoon, valvottavat ehdot on luotava ennen ilmoittamista, mahdollisimman lähellä ilmoittamishetkeä. Jos valvonnasta ei ilmoiteta ennakkoon, ehdot luodaan mahdollisimman lähellä valvonnan alkamista.

Valvonnasta ilmoittamisen tarkennus:

1. luo valvottavat ehdot
2. valvonnasta ilmoittaminen
3. jos eläintenpitäjää ei tavoiteta, lähetä viesti
4. valvottavia ehtoja ei tämän jälkeen saa luoda enää uudelleen

Esim. Valvottavat ehdot luodaan maanantaina klo 12 -> Viljelijää yritetään tavoittaa puhelimella useamman kerran maanantaina 12-15 -> Jos viljelijää ei tavoiteta puhelimitse, lähetetään viesti ja/ tai sähköposti -> Valvottavien ehtojen luontihetki on maanantai klo 12 ja valvonnasta ilmoittamispäivä on maanantai.

Valvottavien ehtojen luonti lukitsee eläinrekisteristä tuodut tiedot valvontatapahtuman pohjaksi (ns. lukittu data). Sovelluksessa havaintojen ja mahdollisten seuraamusten käsittely perustuu lukitun datan tietoihin.

3.3 TARKISTUSLISTA

Tarkistuslistaa ei tarvitse käyttää, jos valvonnan havainnot tallennetaan suoraan mobiililaitteella. Tarkistuslistaa ei tarvitse täyttää niiltä osin, kun tiedot on tallennettu suoraan mobiililaitteella. Tarkistuslista voidaan tulostaa Tukisovelluksesta. Se koostuu eläinmäärän ja tukiehtojen tarkistuslistoista.

Tarkistuslista voidaan täyttää paikalla tehtävissä tarkastuksissa tilalla, ja sen perusteella tallentaa tarkastuskäynnillä tehdyt havainnot Tukisovellukseen. Tarkistuslista on tarkastajan työasiakirja, jota ei jätetä eikä toimiteta tuenhakijalle.

Tarkistuslistoja ei voi tulostaa keskitetysti, vaan ne tulostetaan jokaiselle tilalle erikseen.

¹⁹ (EU) 2022/1173 7 art., VNä 79/2023 14 §, L 1559/2001 25 §

Tarkistuslistan tiedot on kirjattava kuulakärkikynällä tai muuten pysyvästi. Kaikki tarkastuskäyntiä koskevat tiedot tallennetaan Tukisovellukseen. Jos tarkistuslistaa käytetään, se arkistoidaan sähköiseen arkistoon.

4 YLEISTÄ TILAKÄYNNISTÄ

Paikalla tehtävässä valvonnassa on tarkastettava kaikkien saman eläinlajin valvottavaan tukeen tai valvottaviin tukiin liittyvien tukikelpoisuusperusteiden, sitoumusten ja muiden velvoitteiden noudattaminen. Eläinmäärää tarkastettaessa kaikki saman eläinlajin eläimet on tarkastettava. Poikkeuksena alkuperäisrotujen kasvattamissopimuksen hevoset, jos tilalla on muitakin kuin alkuperäisrotujen kasvattamissopimuksella olevia suomenhevosia ja tai muiden kuin tuenhakijan hevosia, vain alkuperäisrotujen kasvattamissopimuksen hevoset tarkastetaan.²⁰

Eläinpalkkioissa ja eläinten hyvinvointikorvauksessa (naudat, lampaat, vuohet) tukikelpoiset eläimet poimitaan eläinrekisteristä ilman tuenhakijan erillistä hakemusta. Näissä tukijärjestelmissä myös tukivuoden aikana mahdollisesti tukikelpoiset eläimet on tarkastettava. Mahdollisesti tukikelpoisella eläimellä tarkoitetaan eläintä, joka saattaa mahdollisesti täyttää tukikelpoisuuden edellytykset kyseisenä vuonna.²¹ Tukikelpoinen eläin on hylättävä tuesta, jos puutteita havaitaan eläimen tunnistamisessa tai rekisteröinnissä.²²

Tarkastuksessa läsnä olleiden henkilöiden nimet kirjataan Tukisovellukseen valvontatapahtuman perustiedot -välilehdelle. Myös se on merkittävä, jos tuenhakija tai hänen edustajansa ei ollut paikalla tarkastusta suoritettaessa. Jos tuenhakijan puolelta tarkastukseen osallistuu useita henkilöitä, tilan varsinainen edustaja on selvitettävä.

Tilakäynnin aloitusajankohta on aina se päivä, kun tilalle mennään ensimmäisen kerran. Jos tilalla käydään useampana päivänä peräkkäin, on lopetuspäivä se, kun tilalla käydään viimeisen kerran. Jos tilalla käyntien välissä on päiviä, jolloin siellä ei käydä, merkitään myöhemmät käynnit erillisinä tarkastuskertoina, joilla on omat aloitus- ja lopetusaikansa. Uusintakäynnit ovat aina erillisiä tarkastuskertoja.

Tarkastushavainnot on dokumentoitava siten, että tarkastuksen eteneminen voidaan jäljittää.

Paikalla tehtävän tarkastusten kesto on rajattava lyhimpään tarpeen mukaiseen aikaan. Tarkastusta on jatkettava myöhemmin tehtävällä lisäkäynnillä, jos tiettyjen tukikelpoisuusperusteiden, sitoumusten ja muiden velvoitteiden noudattaminen voidaan tarkastaa vain tietyinä aikana.

²⁰ VNa 79/2023 14 §, VNa 163/2023 6 §

²¹ VNa 79/2023 2 §:n 13 kohta

²² VNa 79/2023 16–19 §, VNa 163/2023 11 ja 12 §

Tällaisessa tapauksessa paikalla tehtävät tarkastukset on koordinoitava siten, että kyseisten käyntien määrä ja kesto voidaan rajoittaa tuensaajan osalta tarpeen mukaiseen minimiin. Valvonnasta ilmoittamisen jälkeen tehtyjä muutoksia ei huomioida valvontatulosta määritettäessä.²³

Eläintukien valvonnassa tarkastajan on hyvä ottaa tukiehtojen noudattamiseen liittyen valokuvia viranomaiskäyttöön.²⁴ Tuenhakijalle kerrotaan mahdollisesta valokuvien ottamisesta. Valokuvat pitää toimittaa tiedoksi tuensaajalle tarkastuskertomuksen liitteenä, sekä liitettävä sähköiseen arkistoon.

Valokuvat ovat esim. eläinten hyvinvointikorvauksen valvonnassa tukena perusteltaessa valvontatulosta tai pyydettyessä vähimmäisvaatimusten laiminlyöntiepäilyssä lausuntoa eläinlääkäriltä.²⁵

Paikalla tehtävässä tarkastuksessa tuenhakijalle tai hänen edustajalleen selvitetään tarkastuksen tarkoitusta ja menetelmiä sekä annetaan tiedote valvonnasta. Tuenhakijalle tai hänen edustajalleen kerrotaan myös otantaperuste (satunnainen/painotettu), miksi hakija on valvonnassa. Tilatarkastuksen päätyttyä hakijalle tai hänen edustajalleen selvitetään tehdyt havainnot.

Tarkastajan on selvitettävä viljelijälle, mitä havainnot valvonnassa tehtiin ja miten ne mahdollisesti vaikuttavat maksettavaan tukeen. Viljelijälle on myös kerrottava, että valvonnan tulos vaikuttaa YT-alueen ja alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksissa ELY-keskuksen maksukäsittelijän tekemään tukipäätökseen, johon viljelijä voi hakea muutosta oikaisuvaatimuksella.

Tilakäynnit on tehtävä 30.11.2024 mennessä.

4.1 VALVONTA-ASIAKIRJAT

Eläintukien valvonnat Tukisovelluksessa

Valvonta-asiakirjoihin kuuluvat tarkastuskertomus ja muut valvontaa selventävät dokumentit (esim. valokuvat, muistiot).

Valvontahavainnot tallennetaan kokonaisuudessaan lisätietoineen ja muistiinpanoineen Tukisovellukseen. Kun valvonnan havainnot on tallennettu, luodaan Tukisovelluksessa valvonnan havainnoista tarkastuskertomus, jonka perusteella voidaan tarkastella tehtyjä tarkastuksia yksityiskohtaisesti.²⁶ Tarkastuskertomus allekirjoitetaan ja lähetetään viljelijälle sähköisesti. Tarkastuskertomus ja sen liitteenä mahdollisesti olevat muut valvontaa

²³ (EU) 2022/1173 7 art., VNa 79/2023 14 §, L 1559/2001 25 §

²⁴ L 1334/2022 25 §

²⁵ L 1334/2022 25 §

²⁶ L 1334/2022 30 §, VNa 79/2023 23 §

selventävät dokumentit lähetetään tuenhakijalle allekirjoitettavaksi ilman aiheetonta viivytystä. Myös ristiintarkastusvalvonnassa tuenhakijalle lähetetään tiedoksi ja kuultavaksi tarkastuskertomus sekä mahdolliset liitteet. Lisää ristiintarkastuksista luvussa 10.

Tuenhakijalle toimitettavaan tarkastuskertomukseen tulostuu valvonnassa mahdollisesti havaitut puutteet ja niistä kirjoitetut perustelut. Tarkastuskertomukselle tulostuvat myös muut havainnot, jos niihin on kirjattu lisätietoja. Jos tarkastuskertomukselle on tarve saada näkyviin tekstiä, joka ei liity yksittäiseen tarkastettuun asiaan, kirjoitetaan teksti Valvontatapahtuman tiedot - välilehdellä olevaan lisätiedot tuenhakijalle kohtaan.

Tarkastuskertomus lähetetään tuenhakijalle tiedoksi ja kuultavaksi. Tuenhakijan on mahdollisuus kommentoida valvonnan havaintoja ja palauttaa tarkastuskertomus allekirjoitettuna määräajassa. Jos tuenhakijalla ei ole kommentoitavaa, tarkastuskertomusta ei ole välttämätöntä palauttaa. Allekirjoituksen puuttuminen tai määräajan noudattamatta jättäminen ei estä asian jatkokäsittelyä. Tuenhakijan allekirjoitus tarkastuskertomuksessa ei poista tuenhakijan muutoksenhakuoikeutta lopulliseen tukipäätökseen. Tarkastuskertomukseen kirjatut ELY-keskuksen havainnot sitovat YT-aluetta oikaisuvaatimuskelpoisen ratkaisun tekemisessä.

Tarkastuskertomuksessa on esitettävä kaikki ne havainnot ja lisätiedot, joihin valvonnan tulos perustuu. Valvonnan tuloksen ratkaisuihin vaikuttavat dokumentit tulee liittää sähköiseen arkistoon. Valvontatulokseen vaikuttavat seuraamukset on perusteltava tarkastuskertomukseen. Valokuvat havaituista epäkohdista lisätään tarkastuskertomuksen liitteeksi.

Mikäli eläintuen valvonnan yhteydessä on tehty myös eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvonta (ID-valvonta), laaditaan kyseisestä valvonnasta oma erillinen tarkastuskertomuksensa kyseistä eläinlajia koskien.

4.2 VALVONNAN TALLENTAMINEN OFFLINE-TILASSA

Nauta-, lammas- ja vuohivalvonnan tallentaminen on mahdollista tilalla tabletilla tai muulla mobiililaitteella, vaikka nettiyhteys on huono tai yhteyttä ei ole ollenkaan. Tästä tarkemmin Eläinvalvonnan tallennusohjeessa.

4.3 VALVONNAN LAAJENTAMINEN

Valvonta on laajennettava suoran tuen, ohjelmatuen tai pohjoisen kotieläintuen valvonnaksi, kun muun valvonnan yhteydessä havaitaan tai muulla tavoin ELY-keskuksen tietoon tulee tukiehtojen laiminlyönti.²⁷ Valvonnan laajenemisella tarkoitetaan seuraavia tilanteita:

²⁷ L 1334/2022 23 §

Tilanne 1

Valvonta laajenee Tukisovelluksessa eläinlajikohtaisen ajon sisällä otantaan kuulumattoman toisen, kyseistä eläinlajia koskevan eläinperusteisen tuen valvonnaksi, kun eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvonnassa sovellukseen kirjataan poikkeamahavainto kyseiseen tukeen tukikelpoiselle eläimelle. Kun havaitaan puute Eläinten hyvinvointikorvauksen tai Alkuperäisrotujen kasvattamissopimuksen vähimmäistasossa tai tukiehdossa, eikä tila ole valvonnassa näistä tukityypeistä, laajennetaan valvonta EHK:n toimenpiteiden valvonta- tai APR tukieläinten käsittely- haitarin kautta.

Tilanne 2

Jos tila on eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvonnassa nautojen, lampaiden tai vuohien tai sikojen osalta, ja jos tilalla havaitaan tukiin vaikuttavia puutteita, valvonta laajenee myös eläintukiin. Näissä tapauksissa naudat, lampaat ja vuohet on käsiteltävä tukieläinten käsittelynäytöllä Tukisovelluksessa.

Tilanne 3

Valvonnan laajentaminen eläinten hyvinvointikorvauksen valvonnaksi voidaan tehdä hallinnollisena osittaisena valvontana, kun toisen viranomaisen valvonnassaan havaitsema puute kohdistuu vain tietyn toimenpiteen tukiehdon laiminlyöntiin.²⁸

Tarkastaja vie tuenhakijan eläinten hyvinvointikorvauksen vuoden 2024 ELY-keskuksen hallinnollisen valvonnan ajolle ja valitsee eläinten hyvinvointikorvauksen toimenpiteet, joita valvonta koskee. Ajolle tarkastaja tallentaa valvonnan havainnot ja lisätietoihin, mistä valvonnasta valvonta on laajennettu osittaiseksi valvonnaksi.

Tilanne 4

Vuodesta 2023 lähtien Alkuperäisrotujen kasvattamissopimuksissa on jokaiseen alkuperäisrotuun liittyvät eläinsuojelulainsäädännöstä tulevat vähimmäisvaatimukset. Nämä vähimmäisvaatimukset ovat osittain samoja Eläinten hyvinvointikorvauksen sekä Luomun kotieläinkorotuksen vähimmäisvaatimusten kanssa, joten valvonnassa on kiinnitettävä huomiota näihin vähimmäisvaatimuksiin kohdistuviin laiminlyönteihin ja niiden mahdolliseen laajenemiseen eri tuissa. Luomun kotieläinkorotuksen valvonnasta ja vähimmäisvaatimuksista on kerrottu enemmän Peltovalvontaohjeessa.

Tilanne 5

Jos tuenhakijan eläinlaji A (esim. naudat) on valvonnassa mutta saman tuenhakijan eläinlaji B (esim. lampaat) ei ole valvonnassa, mutta josta tuenhakija hakee tukea, tulee eläinlaji B viedä tukisovelluksessa oman otannan ajolle ja luoda valvottavat ehdot.

²⁸ L 1334/2022 23 §, VNa 79/2023 20 §

Tilanne 6

Kun valvonnassa on tuenhakija (tila A), jonka eläimiä on samassa pitopaikassa toisen tuenhakijan (tila B) eläinten kanssa, tila B viedään eläinlajikohtaiselle oman otannan ajolle. Molemmille tiloille luodaan valvottavat ehdot luvun 3.2 mukaisesti. Molempien tilojen eläimet kyseisessä pitopaikassa tarkastetaan.

Esimerkki 1: Tuenhakijan B kahdella eläimellä havaitaan tukeen vaikuttavaa 2 rekisterivirhettä. B on hakenut nautojen eläinpalkkiota, pohjoista kotieläintukea naudoista ja eläinten hyvinvointikorvausta. Valvonta laajennetaan tilan B valvonnaksi ja kaikki tilan naudat tarkastetaan (ns. täysi valvonta eli eläin- ja tositetarkastelu). Eläinten hyvinvointikorvauksen valvonnassa tarkastetaan vain eläinmäärä. Valvontaa ei laajenneta Eläinten hyvinvointikorvauksen toimenpiteiden valvonnaksi, jos valittujen toimenpiteiden tukiehtopuutteita ei havaita. Tukisovellukseen valvonnan lisätietoihin merkitään, minkä valvonnan perusteella valvonta on laajennettu.

Esimerkki 2: Tilan B eläimissä ei havaita virheitä pitopaikassa. Tukisovellukseen tallennetaan tilan B oman otannan ajolle "ei valvottavaa" ja eläinten havainnot vain tilan A valvontatietoihin.

Esimerkki 3: Tilan B eläimistä samassa pitopaikassa X tilan A eläinten kanssa on 25 kpl. Kaikkiaan tilalla B on eläimiä 50 kpl. Pitopaikassa X tilan B eläimistä toisella tunnistimella merkityjä eläimiä 9 kpl (36 % pitopaikassa X olevista tilan B eläimistä.). Valvonta laajennetaan tilan B valvonnaksi.

Esimerkki 4: Tilan B eläimistä samassa pitopaikassa X tilan A eläinten kanssa on 25 kpl. Kaikkiaan tilalla B on eläimiä 50 kpl. Pitopaikassa X tilan B eläimistä toisella tunnistimella merkityjä eläimiä 2 kpl (8 % pitopaikassa X olevista tilan B eläimistä). Valvontaa ei tarvitse laajentaa tilan B valvonnaksi.

Esimerkki 5: Valvonnassa havaitaan, että tilan A ja B samassa pitopaikassa olevien sikojen yhteismäärä on 5000. Tila A on ilmoittanut sikarekisterin eläinmääräilmoitukseen 5000 sikaa viimeisen kahden vuoden ajan. Myös tila B on ilmoittanut sikarekisterin eläinmääräilmoitukseen 5000 sikaa. Valvottu pitopaikka on molempien tilojen ainoa pitopaikka. Valvonnassa on selvitettävä todellinen eläinmäärä tilalle A ja tilalle B ja tämä tieto merkitään sovellukseen.

4.4 VALVONNAN LAAJENTAMINEN TAKAUTUVASTI EDELLISIIN VUOSIIN

Eläintuen valvonta laajennetaan takautuvasti aiempiin tukivuosiin, kun eläinmäärässä tai tukiehdoissa havaittu puute koskee myös aiempia tukivuosia. Eläinmäärään liittyvissä puutteissa valvonta laajennetaan enintään 4 vuotta taaksepäin tai edelliseen valvontavuoteen saakka.²⁹

²⁹ (EY) N:o 2988/95 3 art., VNa 79/2023 25 ja 26 §

Eläinten hyvinvointikorvauksen toimenpiteiden vähimmäisvaatimusten ja tukiehtojen valvonta sekä Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen vähimmäisvaatimusten valvonta voidaan laajentaa takautuvasti vuoteen 2023 asti.

Tavanomaisen tuotantotavan takautuvuus eläinpalkkioissa ja pohjoisessa kotieläintuessa voidaan laajentaa enintään 4 vuotta taaksepäin.

Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen valvonnan laajentaminen eläinmäärien osalta takautuvasti vuosille 2020–2022 on kirjattava Tukisovellukseen valvonnan lisätietoihin. Lisätietoihin merkitään takautuvuuden syy (valvonnassa havaittu puute) ja tukivuodet, joihin seuraamus kohdistuu. Takautuville vuosille ei tarvitse tehdä erillistä pöytäkirjaa. Vuosiin 2020–2022 kohdistuva takautuva valvonta käsitellään vanhassa tukisovelluksessa (IACS) ja vuoteen 2023 kohdistuva takautuva valvonta käsitellään Tukisovelluksen Takautuvien eläinten käsittelyssä. IACSiin tehtävä takautuvuus tehdään kantakorjauksena, ole näissä tilanteissa yhteydessä puimurin kautta.

Takautuvuuden aiheuttavat seuraavat eläinten tunnistamiseen ja rekisteröintiin liittyvät valvontakysymykset:

Merkintä	Ei koskaan merkitty
Sukupuoli	Jos vaikuttaa tukikelpoisuuteen
Syntymäaika	Jos vaikuttaa ruokintapäivien määrään
Rotu	Jos vaikuttaa tukikelpoisuuteen
Käyttötapa	Jos vaikuttaa tukikelpoisuuteen
Tulopäivä	Jos vaikuttaa ruokintapäivien määrään
Poistopäivä	Jos vaikuttaa ruokintapäivien määrään
Viimeisin poikiminen/karitsointi	Jos vaikuttaa tukikelpoisuuteen/ruokintapäiviin
Eläinlaji	Jos vaikuttaa tukikelpoisuuteen
Pitopaikan kirjanpito	Eläimen kaikki tiedot puuttuvat pitopaikan kirjanpidosta, Pitopaikan kirjanpidossa tieto/tietoja väärin tai puuttuu

Eläinpalkkiot, pohjoiset kotieläintuet ja EHK: Vuosiin 2020–2023 kohdistuva takautuva valvonta käsitellään Tukisovelluksen Takautuvien eläinten käsittelyssä.

Esimerkkejä, milloin valvontaa ei laajenneta takautuvasti

Esimerkki 1: Sonni s. 1.8.2023, poisto ilm. tehty 6.1.2024, poistopäiväksi ilmoitettu 4.1.2024. Valvonnassa 11.5.2024 poistopäiväksi on havaittu 1.12.2023. Eläimen 1. poistoilmoituksen mukaan eläin on poistettu 5 kuukauden ikäisenä ja ilmoitus rekisteriin on tehty ennen valvonnasta ilmoittamista.

- *Nautojen eläinpalkkiot vuodelta 2023: Valvontahetkellä tiedetään, että eläin ei ole vuoden 2023 palkkiohakemuksella. Eläintä ei hylätä takautuvasti.*

- *Sonnipalkkio 2024: Eläimen poistoilmoitus tehty ennen viitepäivää. Ilmoitettu päivä väärin, mutta viitepäivän tiedon mukaan eläin ei enää ole tällä tilalla vuonna 2024. Eläintä ei hylätä vuodelta 2024.*
- *Ulkosaariston nautapalkkio 2024: Eläimen poistoilmoitus tehty ennen viitepäivää. Ilmoitettu päivä väärin, mutta eläin ei viitepäivän tiedon mukaan ei enää tilalla vuonna 2024. Eläintä ei hylätä vuodelta 2024.*
- *Pohjoinen ruokintapäiväkohtainen kotieläintuki 2023:*
 - *Pohjoisessa tuessa ei hylätä mahdollisesti tukikelpoista eläintä. Eläin oli 31.12.2023 alle 6kk ikäinen, ei hylätä takautuvasti vuodelta 2023.*
- *Pohjoinen kotieläintuki teurastetuista sonneista:*
 - *Jos eläin on teurastettu vuonna 2023 ja ruhopaino täyttyy (epäily syntymäilmoituksen virheellisyydestä), poistoilmoitus on tehty ennen valvontaa, vaikkakin virheellisenä. Eläintä ei hylätä vuosilta 2023 ja 2024.*
 - *Jos eläin on myyty tai kuollut 1.12.2023, pohjoisessa kotieläintuessa ei hylätä mahdollisesti tukikelpoista eläintä.*
- *APR: Ei ole voinut olla sopimuseläin. Ei käsitellä valvonnassa.*
- *Eläinten hyvinvointikorvaus: Sonni hylätään takautuvasti vuodelta 2023 niistä toimenpiteistä, joihin eläin on ollut tukikelpoinen. Vuodelta 2024 sonni hylätään niistä toimenpiteistä, joihin sonni on tukikelpoinen tai mahdollisesti tukikelpoinen.*

Esimerkki 2: Lehmä, Ab, s. 3.4.2016, kuollut 10.5.2017, ei poikanut, käyttötapa lihantuotanto. Poistoilmoitus on tehty tilavalvonnan yhteydessä 27.5.2024.

- *Nautapalkkio vuodelta 2022: Eläin ei ole vuosien 2020–2022 tukihakemuksilla. Ei hylätä takautuvasti.*
- *Emo- ja lypsylehmäpalkkio: Vuonna 2024 ja 2023 eläin on viitepäivän tiedon mukaan mahdollisesti tukikelpoinen. Eläin hylätään.*
- *Ulkosaariston nautapalkkio: Vuonna 2024 ja 2023 eläin on viitepäivän tiedon mukaan mahdollisesti tukikelpoinen. Eläin hylätään.*
- *Teurashiehoppalkkio: Yli 4-vuotias viitepäivänä. Ei ole mahdollisesti tukikelpoinen teurashieho. Ei hylätä 2024 eikä 2023.*
- *Pohjoinen ruokintapäiväkohtainen kotieläintuki emolehmistä ja emolehmähiehoista: Eläin ei ole vuosien 2020–2023 tukihakemuksilla (käyttötapa lihantuotanto) eikä ole tukikelpoinen vuoden 2024 tukeen (kuollut ennen poikimista). Eläintä ei hylätä vuosilta 2020–2023.*
- *Pohjoinen kotieläintuki teurastetuista hiehoista: Eläin kuollut 2017, ei teurastettu. Ei hylätä vuodelta 2024.*
- *APR: Ei ole voinut olla sopimuseläin. Ei käsitellä valvonnassa.*
- *Eläinten hyvinvointikorvaus: Lehmä hylätään takautuvasti vuosilta 2020–2023 niistä toimenpiteistä, joihin eläin on ollut tukikelpoinen. Vuodelta 2024 eläin hylätään niistä toimenpiteistä, joihin se on tukikelpoinen.*

Esimerkki 3: Sonni s. 1.1.2023. Syntymäilmoitus rekisteriin on valvonnasta ilmoittamishetkellä 27.5.2024 tekemättä. Tuenhakija tekee ilmoituksen 28.5.2024.

- *Sonnipalkkio vuodelta 2023: Nautaa ei hylätä vuodelta 2023, koska eläin ei ole tukihakemuksella.*
- *Sonnipalkkio 2024: Eläimen tuloilmoitus tehty viitepäivän jälkeen. Eläin ei ole tukihakemuksella vuonna 2024. Eläintä ei hylätä vuodelta 2024.*
- *Ulkosaariston nautapalkkio: Eläimen tuloilmoitus tehty viitepäivän jälkeen. Eläin ei ole tukihakemuksella vuonna 2024. Eläintä ei hylätä vuodelta 2024.*
- *Pohjoinen ruokintapäiväkohtainen kotieläintuki:*
 - o *Pohjoisessa tuessa ei hylätä vuodelta 2023. Eläin ei ole tukihakemuksella.*
 - o *Hylätään vuodelta 2024.*
- *Pohjoinen kotieläintuki teurastetuista sonneista:*
 - o *Pohjoisessa kotieläintuessa ei hylätä mahdollisesti tukikelpoista eläintä.*
- *APR: Ei ole voinut olla sopimuseläin. Ei käsitellä valvonnassa.*
- *Eläinten hyvinvointikorvaus:*
 - o *Sonni ei ole vuoden 2023 hakemuksella. Eläintä ei hylätä vuoden 2023 toimenpiteistä.*
 - o *Vuodelta 2024 sonni hylätään niistä toimenpiteistä, joihin sonni on tukikelpoinen tai mahdollisesti tukikelpoinen.*

4.5 YLEISTÄ ELÄINTEN HYVINVOINTIKORVAUKSEN VALVONNASTA

Tukiehtojen noudattaminen

Tuenhakijan on noudatettava eläinten hyvinvointikorvauksen toimenpidekohtaisia tukiehtoja, mukaan lukien asiakirjat, sitoumusvuoden 1. päivästä alkaen (1.1.–31.12.2024).

Eläinten hyvinvointikorvauksen valvonnassa, arvioitaessa tukiehdon noudattamatta jättämisen aiheuttamaa leikkausta maksettavaan korvaukseen, otetaan huomioon noudattamatta jättämisen vakavuuden, laajuuden ja keston lisäksi myös toistuvuus. Toimenpiteen tukiehtojen noudattamatta jättämisen aiheuttamaa leikkausta määritettäessä on huomioitava myös, onko kyseessä vakava noudattamatta jättäminen.³⁰ Tarkemmin valvontaohjeen luvuissa 13.2., 13.1

Tukiehtoihin liittyvät asiakirjat tarkastetaan tilakäynnillä.³¹ Huomioitavana kuitenkin luvun 2.2. tilanteet. Laidunnus- ja ulkoilukirjanpidot voidaan tarkastaa myöhemmin tuenhakijan toimittamista asiakirjoista, jos

³⁰ L 1334/2022 34 §

³¹ VNa 79/2023 18 §

valvontakäynnillä on nähtävissä aitaukset, mutta eläimet eivät vielä ole laiduntaneet/ulkoilleet.

Tilakäyntien aikataulutus

Tilakäynti on ajoitettava siten, että mahdollisimman monen tukiehdon noudattaminen voidaan tarkastaa. Valvontaohjeessa on toimenpidekohtaisesti annettu viitteellinen aikataulu kunkin toimenpiteen tarkastamiselle.

Lisäkäynnit³²

Tilalle on tehtävä myöhemmin lisäkäynti, jos tukiehtojen noudattaminen ei ole ollut ensimmäisellä valvontakäynnillä tarkastettavissa. Tukisovelluksen lisätietoihin on merkittävä lisäkäynnin peruste. Valvonta jää kesken, kunnes kaikki tukiehdot on valvottu.

Lisätietojen ja lisämääreiden kirjaaminen

Eläinten hyvinvointikorvauksen toimenpiteiden valvontakysymyksille kirjattavat pakolliset lisämääreet ovat mm. karsinan pinta-alojen tietoja sekä laidunnus-/ulkoilupäivien lukumäärätietoja. Kunkin eläinten hyvinvointikorvauksen toimenpiteen kohdalla on mainittu, mitä lisätietoja ja lisämääreitä vähintään pitää tukisovellukseen kirjata.

Eläinten hyvinvointikorvauksen toimenpiteiden ja alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen vähimmäistason valvonnassa on hyvien käytäntöjen mukaista kirjata toimenpiteen kysymykselle tietoja ja perusteluja, miten tukiehdon on todettu olevan kunnossa.

4.6 VÄHIMMÄISVAATIMUSTEN TARKASTAMINEN

Eläinten hyvinvointikorvauksen, Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimusten sekä luomun kotieläinrotuuden valvonnassa on tarkastettava vähimmäisvaatimukset.³³ Vähimmäisvaatimukset koostuvat eläinsuojelulainsäädännön vaatimuksista. Valtioneuvoston asetuksella määritetyt vähimmäisvaatimukset on lueteltu eläinten hyvinvointikorvauksessa kunkin toimenpiteen alussa.³⁴ Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimukseen liittyvät vähimmäisvaatimukset koskevat ainoastaan sopimuksella olevia eläimiä. Vähimmäisvaatimukset ovat eläinlaji- ja sopimuskohtaisia.³⁵ Luomun kotieläinrotuuden vähimmäistason vaatimuksista³⁶ ja niiden valvonnasta on kerrottu enemmän peltovalvontaohjeessa.

³² VNa 79/2023 18§ 4 mom.

³³ VNa 79/2023 18 ja 19 §

³⁴ VNa 1381/2022

³⁵ VNa 78/2023

³⁶ VNa 80/2023

Vähimmäisvaatimusten noudattaminen liittyy kiinteästi tukiehtojen noudattamiseen. Vähimmäisvaatimusten noudattamatta jättämistä tarkastellaan siitä näkökulmasta, mikä vaikutus vähimmäisvaatimusten noudattamatta jättämisellä on toimenpiteen tavoitteiden saavuttamiseen ja toimenpiteen toteuttamiseen kokonaisuudessaan.

ELY-keskuksen tarkastaja määrittää tukeen kohdistuvan seuraamusprosentin. Tarkemmin valvontaohjeen luvuissa 13.1 ja 13.2.

Jos ELY-keskuksen tarkastaja ei pysty itse määrittelemään, onko kyseessä vähimmäisvaatimusten laiminlyönti, hän on yhteydessä läänineläinlääkäriin. Saadun vastauksen perusteella tarkastaja ratkaisee, onko tuenhakija noudattanut vähimmäisvaatimuksia. Mahdollinen eläinlääkärin lausunto kirjataan Tukisovellukseen tilakohtaisiin lisätietoihin ja eläinlääkärin lausunto viedään sähköiseen arkistoon.

5 NAUDAT

Tässä ohjeessa tukikelpoisella eläimellä tarkoitetaan

- Emo- ja lypsylehmäpalkkio, Sonnipalkkio, Ulkosaariston nautapalkkio, Teurashiehopalkkio: Viitepäivän rekisteritietojen mukaan toimenpiteeseen palkkiokelpoisia tai mahdollisesti palkkiokelpoisia nautoja
- Eläinten hyvinvointikorvauksessa valvontahetkellä tukikelpoisia, valvontavuonna tukea kerryttäneitä ja tukivuoden aikana mahdollisesti tukikelpoisia nautoja
- Alkuperäisrotusopimukset: sopimuksella oleva nauta
- Pohjoisessa kotieläintuessa valvontahetkellä tukikelpoisia ja valvontavuonna tukea kerryttäneitä nautoja.

Tukikelpoiset eläimet poimitaan tukihakemukselle suoraan eläinrekisteristä, alkuperäisrotusopimuksia lukuun ottamatta. Alkuperäisrotusopimuksen eläimet perustuvat erilliseen alkuperäisrotujen kasvattamissopimuksen hakemukseen. Emo- ja lypsylehmäpalkkiossa, Sonnipalkkiossa, Ulkosaariston nautapalkkiossa, Teurashiehopalkkiossa viitepäivän tieto eläinrekisterissä määrittää tukikelpoiset ja mahdollisesti tukikelpoiset eläimet tukivuodelle. Eläin on hylättävä, jos havaitaan tukikelpoisuuteen vaikuttavia puutteita tunnistamisessa tai rekisteröinnissä.³⁷

Tuenhakijan kaikkien nautojen tunnistaminen ja rekisteröinti on tarkastettava. Yhteiskäyttöisessä pitopaikassa kaikkien nautojen tunnistaminen ja rekisteröinti tarkastetaan eläintenpitäjistä riippumatta. Huomioi luku 4.3. Lisäksi eläinten hyvinvointikorvauksen valvonnassa tarkastetaan toimenpiteiden noudattaminen ja Alkuperäisrotueläinten

³⁷ VNa 79/2023 16–19 §

kasvattamissopimusten valvonnassa eläinsuojelulainsäädännön vähimmäisvaatimusten noudattaminen.

Luvussa 5.3 on esitetty eläinryhmä- ja tukikohtaisesti tukikelpoiset eläimet.

5.1 TAVANOMAINEN TUOTANTOTAPA

Tavanomaisella tuotantotavalla tarkoitetaan mm.:

- Nautojen eläinpalkkioissa³⁸
 - o Lehmät poikivat säännöllisesti
 - o Eläimiä myydään eloon tai teuraaksi
 - o Lypsykarjatilalla maitoa tai maidosta jalostettuja tuotteita toimitetaan myyntiin
- Pohjoisessa kotieläintuessa naudoista (C-alue)³⁹
 - o Emolehmiä pidetään lihantuotantoa varten kasvatettavien vasikoiden tuottamiseen
 - o Muita lihanautoja myydään eloon tai teuraaksi
 - o Tuotanto, kuten tilalla syntyneiden vasikoiden lukumäärä emolehmiä kokonaismäärää kohti, on normaalilla tasolla suhteessa eläinmäärään

Tavanomaisen tuotantotavan noudattaminen tarkoittaa, että tuenhakija saa eläimistään tai niiden tuotteista myyntituloja. Valvonnassa tavanomaisen tuotantotavan noudattaminen tarkastetaan tapauskohtaisesti pääasiassa valvontaa edeltäneen 6 kk myyntitositteista (esim. eläinten ja maidon myyntitositteet). Jos tositteita ei ole edelliseltä 6 kk:lta, tarkastellaan valvontaa edeltäneen 12 kuukauden tositteita.

Tuotanto ei ole tavanomaista, jos esim.

- Lypsylehmätila: tuenhakija käyttää omassa taloudessaan kaiken tuottamansa maidon tai maito lypsetään viemäriin eikä maidontuotannosta ole myyntituloja.
- Lihanutatila: tuenhakija käyttää omassa taloudessaan kaiken tuottamansa naudanlihan, eläimiä ei myydä eloon tai teuraaksi ja naudanlihan tuotannosta ei ole myyntituloja.

Jos tuotanto ei vastaa tavanomaista, tukea ei makseta valvontavuodelta ja lisäksi on arvioitava täyttyvätkö tavanomaisen tuotantotavan vaatimukset aikaisemmilta vuosilta. Katso myös luku 4.4.⁴⁰ Tukisovellukseen tallennetaan tilakohtaisissa havainnoissa tavanomainen tuotantotapa -kysymykseen ”puutteita”.

³⁸ VNa 1273/2023 5, 8 ja 10 §

³⁹ MMMa 68/2024 3 §

⁴⁰ VNa 79/2023 15 §, VNa 163/2023 20 §

Esimerkki 1: Lypsylehmätila lopettaa maidon myynnin kesken vuotta, mutta lehmät jäävät tilalle vielä useammaksi kuukaudeksi. Milloin loppuu oikeus emo- ja lypsylehmäpalkkioon?

Vastaus: Valvonnassa tavanomainen tuotantotapa on kunnossa, vaikka maitoa ei enää tuotettaisikaan. Tila on kuitenkin myynyt maitoa alkuvuodesta.

Esimerkki 2: Emo- ja lypsylehmäpalkkiota hakenut lypsykarjatila ei ole saanut myyntituloja tuottamastaan maidosta tai siitä valmistetuista tuotteista tuen määräytymisjaksolla. Lisäksi tilalla on 2 korvamerkittöntyä lypsylehmää. Tarkastuksessa selvitetään, onko tila saanut myyntituloja eläimistä, jotka on myyty eloon tai teuraaksi. Jos myyntituloja ei ole, Tukisovellukseen tallennetaan tieto emo- ja lypsylehmien tavanomaisen tuotantotavan puutteesta ja hylätään 2 lehmää korvamerkittömyyden takia.

Esimerkki 3: Emolehmiätilalla on maitorotuisia (Ay) poikineita lehmiä, joilla on käyttötavana rekisterissä maidontuotanto. Lehmien maito käytetään vasikoiden ravinnoksi. Tarkastuksessa selvitetään, onko tila saanut myyntituloja eläimistä, jotka on myyty eloon tai teuraaksi.

- *AB-alue: Jos myyntituloja ei ole, Tukisovellukseen tallennetaan tieto emo- ja lypsylehmien tavanomaisen tuotantotavan puutteesta. Maitorotuisia poikineita lehmiä ei hylätä käyttötavan takia.*
- *C-alue: Jos myyntituloja ei ole, Tukisovellukseen tallennetaan tieto nautojen tavanomaisen tuotantotavan puutteesta. Maitorotuisia (Ay) poikineita lehmiä ei hylätä käyttötavan takia.*

Esimerkki 4: Tilalla on maidontuotantoa ja emolehmiätuotantoa. Kaksi poikinnutta lapinlehmää, on emolehminä, mutta niiden käyttötavana rekisterissä on maidontuotanto.

- *AB-alue: Lehmiä ei hylätä väärän käyttötavan takia.*
- *C-alue: Lehmät hylätään pohjoisesta kotieläintuesta väärän käyttötavan takia.*

Esimerkki 5: Lypsylehmätilalla on liharotuinen lehmä (Ab) maidontuotannossa. Lehmän käyttötapa rekisterissä on maidontuotanto. Eläimen rekisteriin ilmoitettu käyttötapa vastaa eläimen käyttötappaa tilalla.

- *AB-alue: Eläintä ei hylätä käyttötavan takia.*
- *C-alue: Eläintä ei hylätä käyttötavan takia.*

Esimerkki 6: Lypsylehmätilalla on Länsi-suomenkarjan lehmä maidontuotannossa käyttötavalla emolehmiä.

- *AB-alue: Eläintä ei hylätä käyttötavan takia.*
- *C-alue: Eläin hylätään pohjoisesta kotieläintuesta väärän käyttötavan takia.*

Esimerkki 7: Tilalla on vesipuhveleita maidontuotannossa. Vesipuhvelia ei saa eläinten hyvinvointilain mukaan Suomessa käyttää maidontuotantoon.

- *AB-alue: Tilan emo- ja lypsylehmä palkkio hylätään tallentamalla Tukisovellukseen tieto emo- ja lypsylehmien tavanomaisen tuotantotavan puutteesta.*
- *C-alue: Tilan pohjoinen kotieläintuki hylätään tallentamalla Tukisovellukseen tieto nautojen tavanomaisen tuotantotavan puutteesta.*

5.2 ELÄINMÄÄRÄN TARKISTAMINEN⁴¹

Valvonnassa on tarkastettava kunkin tilalla olevan eläimen kohdalla tunnistamisen ja rekisteröintisäädösten noudattaminen.

- Kaikki tuenhakijan naudat ovat tunnistettavissa hyväksytyin tunnistimen EU-tunnuksista (kts. sallitut poikkeukset luvusta 5.2.1) ja ne on asianmukaisesti ilmoitettu eläinrekisteriin.
- Jos eläinten tapahtumailmoituksia eläinrekisteriin ei tehdä säädetyssä määräajassa, tarkastetaan lisäksi, että eläimet on merkitty pitopaikkakohtaiseen kirjanpitoon.

3T -eläimet: ID-valvonnan 3T-tallennus ei riitä tukieläinten käsittelyn tarpeisiin. Tukieläinkäsittelyä varten eläimen eläinkortilla on otettava kantaa eläimen korvamerkintään ja rekisteritietojen oikeellisuuteen. Tukikelpoisesta eläimestä on selvitettävä seuraavat tukikelpoisuuteen vaikuttavat tiedot: EU-tunnus (luku 5.2.2.1) ja esim. sukupuoli, rotu, syntymäaika ja tilalle tulopäivä. Tiedot tallennetaan Tukisovellukseen. Johtopäätöskäsittelyyn siirtämisen jälkeen havainnoitujen eläinten määrää ei voi enää muuttaa, mutta eläimille voi lisätä tietoja eläinkortille. Jos eläinmäärää on tarvetta muokata, johtopäätöskäsittely on purettava. Jos johtopäätöskäsittelyä ei pysty enää purkamaan, ole yhteydessä puimurin kautta.

5.2.1 Tunnistimet⁴²

Naudan on oltava merkitty säädösten mukaisesti ollakseen oikeutettu tukeen. Naudat on merkittävä viimeistään 20 päivän iässä. Eläin on kuitenkin merkittävä jo edellä mainittua aiemmin, jos se siirretään pois syntymäpitopaikastaan.⁴³ Tukikelpoinen eläin on hylättävä tuesta, jos puutteita havaitaan eläimen merkinnässä.

Jokaisen tilalla olevan eläimen merkintä tarkastetaan. Yhteiskäyttöisessä pitopaikassa kaikkien nautojen merkintä tarkastetaan eläintenpitäjästä riippumatta. Huomioi luku 4.3.

ELÄIMEN TUNNISTAMINEN ON KUNNOSSA

1. eläimellä on molemmat hyväksytyt tunnistimet, jotka kuuluvat kyseiselle eläinyksilölle.

⁴¹ VNa 79/2023 14 §, VNa 163/2023 6 §, 11–12 §

⁴² (EU) N:o 2016/429, (EU) N:o 2019/2035, (EU) N:o 2021/520, L 1069/2021

⁴³ (EU) N:o 2016/429 112 ja 120 art., (EU) N:o 2019/2035 38 art., (EU) N:o 2021/520 13 art., L 1069/2021 9 §

- tunnistimien määrällä ei ole ylärajaa, kunhan ne vastaavat toisiaan
- 2. eläimellä on vain yksi hyväksytty tunnistin ja yhdellä hyväksytyllä tunnistimella merkityjä eläimiä on enintään 20 % kaikista tuenhakijan eläimistä
 - a) 01.01.2021 tai sen jälkeen syntyneellä eläimellä on molemmissa korvissa perinteinen korvamerkki, ei lainkaan e-merkkiä (tilanne tulkitaan kuin yhdellä hyväksytyllä tunnistimella merkitty eläin).
 - b) 20 % sisältää myös tukikelpoiset ja ei-tukikelpoiset esim. yli-ikäiset sonnit

POIKKEUSTAPAUKSET, JOISSA ELÄINTÄ EI HYLÄTÄ ⁴⁴

1. jos eläin on tuenhakijan **ainoa** merkitön nauta **ja**
 - eläimelle on tilattu korvaavat hyväksytyt tunnistimet ennen valvonnasta ilmoittamista, mutta hyväksytyt tunnistimet eivät valvontahetkellä ole vielä saapuneet tilalle.
 - Poikkeuksen käyttö on perusteltava eläintukien käsittelynäytöllä valitsemalla eläimelle tilanteeksi ”Kunnossa” ja tarkenne ”Yhden eläimen korvamerkitömyys”.
2. Valvonnassa ei hylätä tukikelpoisuusiän tai tilallapitoajan ohittanutta nautaa, jos voidaan olettaa eläimen olleen säädösten mukaisesti merkitty tukikelpoisuusaikana. Esim.
 - Pohjoinen nautatuki: ei hylätä valvonnan alkamishetkellä vähintään 20 kk ikäistä sonnia;
 - Sonnipalkkio: ei hylätä jo 60 päivän tilallapitoajan ohittanutta nautaa
 - Teurashiehopalkkio: ei hylätä, jos eläin on poikinut 1. kerran viitepäivän jälkeen, ennen valvontaa
 - Eläinten hyvinvointikorvaus vasikoiden olosuhteiden parantaminen: ei hylätä vähintään 6 kk ikäistä nautaa.

ELÄIMEN TUNNISTAMINEN EI OLE KUNNOSSA

Valvonnassa **hylätään** merkitön nauta. Eläin hylätään merkittömyyden takia, jos

1. eläimellä ei ole lainkaan hyväksytyjä tunnistimia
 - sisältää myös eläimet, joille merkkejä ei voi kohtuudella kiinnittää
2. toisella hyväksytyllä tunnistimella merkityjä eläimiä on yli 20 % tuenhakijan kaikista eläimistä
 - sisältäen tukikelpoiset ja ei-tukikelpoiset esim. yli-ikäiset sonnit
 - siinä tapauksessa, että yhdellä hyväksytyllä tunnistimella merkityjä eläimiä on yli 20 % kaikista tuenhakijan eläimistä; **kaikki** yhdellä hyväksytyllä tunnistimella merkityt tukikelpoiset eläimet hylätään.
3. eläimen merkintä on muutoin säädösten vastainen

⁴⁴ VNa 79/2023 22 §, VNa 163/2023 6 §

- esim. 2 eri EU-tunnusta tai 2 eläintä, joilla molemmilla hyväksytyissä tunnistimissa sama EU-tunnus, irronnut tunnistin kiinnitetty uudelleen, punaisen tilapäismerkin väärä käyttö jne.

Jos todetaan, että eläimellä ei ole ollut lainkaan korvamerkkejä (korvat ehjät, ei reikää korvassa), Tukisovelluksessa korvamerkintä-kysymykselle tallennetaan tällöin "Merkitön" -> "Ei koskaan merkitty". Näissä tapauksissa tulee kiinnittää erityistä huomiota myös mahdolliseen takautuvuuteen, jos kyseessä on vanhempi, aiempina vuosina tukikelpoinen yksilö.

Esimerkki 1: Emolehmä, jonka molemmat korvat ovat tuhoutuneet. Tämän lisäksi tilalla todetaan 16 kk ikäinen merkitön sonni

- *Pohjoinen tuki: Molemmat hylätään*
- *Emo- ja lypsylehmäpalkkio: Emolehmä hylätään*
- *Sonnipalkkio:*
 - *Tilallapitoaika ohitettu: Jos eläin on tiputtanut tunnistimensa, eläin kunnossa*
 - *Tilallapitoaika meneillään: Jos eläin on tiputtanut tunnistimensa, eläin hylätään*
 - *Jos eläintä ei koskaan merkitty, eläin hylätään.*
- *Ulkosaariston nautapalkkio: Molemmat hylätään*
- *EHK: Molemmat hylätään niistä toimenpiteistä, joihin eläimet ovat tukikelpoisia*
- *APR: jos eläimet ovat sopimuseläimiä, hylätään*

Esimerkki 2: Eläintenpitäjällä valvontahetkellä yhteensä 37 sonnia.

Valvonnassa todetaan 1 kokonaan merkitön sonni (korvausmerkit tilattu ennen valvonnasta ilmoittamista, eivät vielä tilalla) ja 7 yhdellä tunnistimella merkittyä sonnia (19 % tuenhakijan sonneista).

- *Eläimiä ei hylätä. Eläinten tilanne valvonnassa kunnossa.*

Esimerkki 3: Eläintenpitäjällä valvontahetkellä yhteensä 37 nautaa.

Valvonnassa todetaan 1 kokonaan merkitön sonni (korvat tuhoutuneet, korvausmerkit tilalla) ja 8 yhdellä tunnistimella merkittyä emolehmää (korvausmerkit tilattu ennen valvonnasta ilmoittamista mutta merkit eivät ole vielä tilalla).

- *Sonni hylätään merkittömyyden takia. Eläimen merkintää ei voida korjata tuhoutuneiden korvien takia.*
- *Emolehmät hylätään merkintäpuutteen takia, koska toisella tunnistimella merkityjä nautoja on yli 20 % kaikista eläintenpitäjän naudoista.*

Esimerkki 4: Eläintenpitäjällä valvontahetkellä yhteensä 37 nautaa.

Valvonnassa todetaan 2 yhdellä tunnistimella merkittyä sonnia (toinen korva rikki, tunnistinta ei saa kiinnitettyä) ja 6 yhdellä tunnistimella merkittyä lehmävasikkaa.

- *Sonnipalkkio ja pohjoinen kotieläintuki: Sonnit hylätään merkittömyyden takia (toisella tunnistimella merkityjä nautoja on yli 20 % kaikista eläintenpitäjän naudoista).*

- *Teurashiehopalkkio: jos lehmävasikat ovat viitepäivätiedon perusteella mahdollisia teuraspalkkioeläimiä, ne hylätään merkintäpuutteen takia (toisella tunnistimella merkittyjä nautoja on yli 20 % kaikista eläintenpitäjän naudoista).*
- *Eläinten hyvinvointikorvaus: sonnit ja lehmävasikat hylätään merkintäpuutteen takia.*

Esimerkki 5: 1.9.2023 syntynyt sonni korvamerkitön, korvausmerkkejä ei tilattu ennen valvonnasta ilmoittamista. Valvonta toukokuussa 2024, eläin 8 kk ikäinen.

- *Sonnipalkkio: Eläin hylätään*
- *Ulkosaariston nautapalkkio: Eläin hylätään.*
- *Pohjoinen kotieläintuki sonneista: eläin hylätään.*
- *Pohjoinen kotieläintuki teurassonneista: Eläintä ei hylätä.*
- *Eläinten hyvinvointikorvaus: Eläin hylätään*

5.2.2 Eläinrekisteri⁴⁵

Naudan on oltava rekisteröity säädösten mukaisesti ollakseen oikeutettu tukeen.⁴⁶ Nautaeläinrekisteri-ilmoitukset on tehtävä viimeistään 7. päivänä tapahtumasta.⁴⁷ Eläin on kuitenkin rekisteröitävä jo edellä mainittua aiemmin, jos se siirretään pois syntymäpaikastaan. Tukikelpoinen eläin on hylättävä tuesta, jos puutteita havaitaan eläimen rekisteröinnissä.

Valvontatulosta määritettäessä ei huomioida valvonnasta ilmoittamisen jälkeen myöhässä tehtyjä ilmoituksia eläinrekisteriin.⁴⁸

Esimerkki 1: Valvontahetkellä tilalla on 1 kk ennen valvontakäyntiä syntynyt sonnivasikka. Eläimen syntymä on ilmoitettu nautarekisteriin valvonnasta ilmoittamisen jälkeen.

- *Pohjoinen kotieläintuki: Eläintä ei hylätä, koska eläin ei ole valvontahetkellä tukikelpoinen.*
- *Sonnipalkkio: Eläin ei ole ollut viitepäivänä rekisterissä. Eläintä ei hylätä.*
- *Ulkosaariston nautapalkkio: Eläin ei ole ollut viitepäivänä rekisterissä. Eläintä ei hylätä.*
- *EHK: Eläin hylätään niistä toimenpiteistä, joihin se on tukikelpoinen tai mahdollisesti tukikelpoinen tukivuonna.*

⁴⁵ (EU) N:o 2016/429 IV osan I osaston 2 luvun 1 jakso, (EU) N:o 2019/2035 42 art., (EU) N:o 2021/520 3 art., L 1069/2021, VNa 41/2024 22 §, VNa 1273/2023 4 § ja 14 §,

⁴⁶ VNa 1273/2023 4 ja 14 §, VNa 1381/2022 8 §, VNa 78/2023 50 §, VNa 41/2024 22 §

⁴⁷ (EU) 2021/520 3 ja 13 art., L 1069/2021, MMMa 67/2022 3 §

⁴⁸ VNa 79/2023 14 §, L 1559/2001 25 §

Jokaisen tilalla olevan eläimen rekisteröinti tarkastetaan. Yhteiskäyttöisessä pitopaikassa kaikkien nautojen rekisteröinti tarkastetaan eläintenpitäjistä riippumatta.

Eläimen tukikelpoisuuteen vaikuttava eläinrekisterin virhe aiheuttaa aina eläimen hylkäämisen⁴⁹

- Tukikelpoisuuteen vaikuttavia tietoja ovat tilalle tulopvm, tilalta poistopvm, pitopaikka, rotu, sukupuoli, ikä, käyttötapa ja poikiminen.
- Eläimen tukikelpoisuuteen vaikuttavat rekisteritiedot vaihtelevat eläintuittain ja eläinten hyvinvointikorvauksessa toimenpiteittäin.
- Poikkeus pohjoinen kotieläintuki: Tilalta teurastamolle teurastettavaksi toimitetun eläimen poistopäivämäärä saa olla virheellisesti ilmoitettu eläinrekisteriin. Puuttuva (tapahtumasta yli 7 päivää) tai valvonnasta ilmoittamisen jälkeen myöhässä tehty poistoilmoitus aiheuttaa eläimen hylkäyksen.
- Poikkeus nautapalkkiot: Valvonnassa ei hylätä eläintä, joka ei ole viitepäivän rekisteritietojen mukaan ollut kyseisen palkkion hakemuksella millään tilalla.

Ennen valvontaa tukea kerryttäneitä eläimiä ei hylätä rekisterivirheen takia, jos eläimen rekisteritiedot ovat olleet oikein eläimen tukikelpoisuusajan loppuun saakka.

Tarkemmin eläimen rekisterivirheen aiheuttamasta seuraamuksesta myöhemmin tässä luvussa, kunkin rekisteristä tarkastettavan asian kohdalla.

Kuolleena syntyneet eläimet saa haudata koko maassa. Muutoin raatojen ja teurasjätteiden hautaus on sallittu vain syrjäisillä, keräilyalueen ulkopuolisilla alueilla (Lappi, Ahvenanmaa, Taivalkoski, Kuusamo, Hyrynsalmi, Kuhmo, Suomussalmi, Ristijärvi, Puolanka, Pudasjärvi, Ii).

Keräilyalueella hautaamiseen pitää olla poikkeuslupa. Jos valvonnassa todetaan, että nautoja on haudattu keräilyalueella, asiasta ilmoitetaan aluehallintovirastoon.

Koko maassa: hautaamisesta on pidettävä kirjaa. HUOM! Hautauskirjanpito (eläinten määrä, eläinlaji, hautauspäivä ja – paikka) on säilytettävä 2 vuotta.

Jos raatoja on käytetty haaskoina, on haaskatoiminnan aloittamisesta pitänyt ilmoittaa kunnaneläinlääkärille ja haaskaruokintapaikka rekisteröidä eläintenpitäjärekisterin yhteydessä olevaan haaskaruokintapaikkarekisteriin ja siitä on pidettävä kirjaa (eläimet, haaskapaikka, ajankohta) vaikka raadot toimitettaisiin toisen toimijan haaskaruokintapaikkaan.

<https://www.ruokavirasto.fi/elaimet/elaimista-saatavat-sivutuotteet-ja-kuolleet-elaimet/elaimista-saatavat-sivutuotteet/>

⁴⁹ VNa 79/2023 6, 16, 18 ja 19 §, VNa 163/2023 11 ja 12 §

5.2.2.1 ELÄIMEN TUKIKELPOISUUTEEN VAIKUTTAVAT REKISTERIVIRHEET REKISTERÖINTI TILALLE

Rekisteröinnillä tilalle tarkoitetaan eläimen tulo- ja poistopäivää. Valvonnassa tarkastetaan jokaisen tilalla olevan eläimen rekisteröinnin oikeellisuus ja ajantasaisuus.

Kaikkien enintään 7 päivää ennen valvontapäivää tilalle ostettujen ja tilalta poistettujen tukikelpoisten eläinten tositteet on tarkastettava, jos tulo-/poistoilmoitus eläinrekisteriin ja/tai eläinrekisteriin on tekemättä valvonnasta ilmoittamishetkellä (myöhemmin valvontahetkellä).

Eläimen rekisteröinti tilalle ei ole kunnossa, jos valvontahetkellä

- Eläin on tullut tilalle yli 7 päivää aiemmin, mutta eläintä ei ole rekisteröity tilalle tai eläimen tuloilmoitus on tehty myöhässä valvonnasta ilmoittamisen jälkeen
- Eläin on poistettu yli 7 päivää aiemmin, mutta eläimen poistoilmoitusta eläinrekisteriin ei ole tehty tai eläimen poistoilmoitus on tehty myöhässä valvonnasta ilmoittamisen jälkeen
- Eläimen tulo-/poistopäivä eläinrekisterissä on virheellinen
- Eläimen tulo-/poistopäivästä ei saada selvyyttä (esim. kadonnut, kuollut, tilalla teurastettu)
 - o Jos eläinrekisterin mukaan tilalla olevaa eläintä ei voida valvonnassa todeta eikä tukea hakenut esitä valvonnassa kirjallista näyttöä eläimen merkinnän ja rekisteröinnin ilmoitusaikojen noudattamisesta, eläin hylätään⁵⁰.

Tukikelpoinen nauta hylätään valvonnassa eläinrekisterin virheellisestä, puuttuvasta tai valvonnasta ilmoittamisen jälkeen myöhässä tehdystä tilalle tuloilmoituksesta (ml. puuttuvat syntymäilmoitukset) tai tilalta poistoilmoituksesta.

- HUOMIOI nautojen eläinpalkkiot: Valvonnassa ei hylätä eläintä, joka ei ole viitepäivän rekisteritietojen mukaan ollut kyseisen palkkion hakemuksella millään tilalla.

Valvonnassa ei hylätä tukikelpoisuusiän tai tilallapitoajan ohittanutta eläintä, jonka rekisteritiedot ovat olleet oikein tukikelpoisuusajan viimeiseen päivään asti ja rekisterivirhe on tapahtunut tukikelpoisuusajan jälkeen. Esim.

- Pohjoisen nautatuen valvonnassa ei hylätä rekisterivirheen tapahtumahetkellä vähintään 20 kk ikäistä sonnia;
- Sonnipalkkion valvonnassa ei hylätä sonnia, joka rekisteritiedot ovat olleet kunnossa 60 päivän tilallapitoajan loppuun asti;

⁵⁰ VNa 79/2023 21 §, VNa 163/2023 11 §

- eläinten hyvinvointikorvauksen vasikoiden olosuhteiden parantamista koskevasta toimenpiteestä ei hylätä rekisterivirheen tapahtumahetkellä vähintään 6 kk ikäistä nautaa.

Pohjoisessa kotieläintuessa tilalta teurastamolle teurastettavaksi toimitetun eläimen poistopäivämäärä saa olla virheellisesti ilmoitettu eläinrekisteriin. Puuttuva (tapahtumasta yli 7 päivää) tai valvonnasta ilmoittamisen jälkeen myöhässä tehty poistoilmoitus aiheuttaa eläimen hylkäyksen.⁵¹

Tilalle rekisteröimätön nauta

Valvonnassa tarkastetaan, milloin eläin on saapunut tilalle (ml. syntymä). Jos tilalla on tilalle rekisteröimätön eläin, jota ei löydy Tukisovelluksen lukitun datan eläimistä, tukikelpoisesta eläimestä on selvitettävä seuraavat tukikelpoisuuteen vaikuttavat tiedot: eläimen EU-tunnus ja esim. eläinlaji, sukupuoli, rotu, syntymäaika ja tilalle tulopäivä. Tiedot tallennetaan Tukisovellukseen. ID-valvonnan 3T-tallennus ei riitä tukieläinten käsittelyn tarpeisiin.

Johtopäätöskäsittelyyn siirtämisen jälkeen havainnoitujen eläinten määrää ei voi enää muuttaa, mutta eläimille voi lisätä tietoja eläinkortille. Jos eläinmäärää on tarvetta muokata, johtopäätöskäsittely on purettava. Jos johtopäätöskäsittelyä ei pysty enää purkamaan, ole yhteydessä puimurin kautta.

Kun kyseessä on puuttuva eläimen syntymäilmoitus ja syntymästä on yli 7 päivää, valvonta jää kesken niiden tukien osalta, joihin eläimet ovat tukikelpoisia, kunnes tuenhakija on rekisteröinyt valvonnassa hylättävät eläimet.

Nautapalkkiot: Valvonnassa ei hylätä eläintä, joka ei ole viitepäivän rekisteritietojen mukaan ollut kyseisen palkkion hakemuksella millään tilalla.

Esimerkki 1: tilalla 2 päivää ennen valvontaa syntynyt vasikka, jonka tiedot eivät vielä löydy rekisteristä. Eläimen tiedot valvontahetkellä kunnossa; rekisteröintiä ei tarvitse jälkikäteen seurata.

- o *Jos lisäkäynnillä havaitaan, ettei vasikkaa ole merkitty ja rekisteröity säädetyssä ajassa, vasikka on hylättävä.*

Esimerkki 2: Tilalla 7 kk ennen valvontaa syntynyt sonnivasikka, joka on merkitty, mutta ei rekisteröity.

- *Pohjoinen kotieläintuki ja EHK: Eläin tallennetaan vapaalla EU-tunnuksella ja eläimelle tallennetaan sovellukseen tiedot, joiden perusteella sovellus osaa tuoda eläimen käsiteltäväksi Tukieläinten käsittelyyn. Eläin hylätään.*

⁵¹ VNa 41/2024 10 § 3 mom. ja 13 § 1 mom. 1 kohta

- Jos eläintenpitäjä rekisteröi eläimen valvonnan jälkeen, hylkääntyy nauta eläintenpitäjän rekisteriin ilmoittamalla tiedoilla.
- Jos hakija ei pyynnöstä huolimatta rekisteröi valvonnassa hylättävää eläintä seuraavan vuoden helmikuuhun mennessä, eläin hylätään perustuen tarkastajan tallentamiin havaintotietoihin.
- **Sonnipalkkio:** eläin ei viitepäivänä rekisterissä. Eläintä ei hylätä.
- **Ulkosaariston nautapalkkio:** Eläin ei viitepäivänä rekisterissä. Eläintä ei hylätä.

Esimerkki 3: tilalla 7 kk ennen valvontaa syntynyt sonnivasikka U1, jota ei ole merkitty eikä rekisteröity.

- *Pohjoinen tuki ja EHK: Eläin tallennetaan keinotekoisella EU-tunnuksella (U1, U2 jne.) ja eläimelle tallennetaan sovellukseen tiedot, joiden perusteella sovellus osaa tuoda eläimen käsiteltäväksi Tukieläinten käsittelyyn.*
 - *Tuenhakija rekisteröi eläimen. Eläimelle tallennetaan EU-tunnus eläinkortille. Eläin hylätään.*
 - *Tuenhakija ei ole rekisteröinyt eläintä vielä seuraavan vuoden helmikuussa. Eläin hylätään keinotekoisella EU-tunnuksella (U1) Pohjoisesta kotieläintuesta ja EHK-toimenpiteistä, joihin eläin olisi ollut tukikelpoinen. Eläimen hylkäys perustuu tarkastajan tallentamiin havaintotietoihin.*
- *Sonnipalkkio: Eläin ei viitepäivänä rekisterissä. Eläintä ei hylätä.*
- *Ulkosaariston nautapalkkio: Eläin ei viitepäivänä rekisterissä. Eläintä ei hylätä.*

Esimerkki 4: Tilalla on tammikuussa syntynyt liharotuinen lehmävasikka U1, jota ei ole merkitty eikä rekisteröity. Valvonta tehdään syyskuussa.

- *Pohjoinen kotieläintuki:*
 - *Emolehmä: hiehot eivät ole tukikelpoisia. Eläintä ei hylätä.*
 - *Teurashieho: pohjoisessa kotieläintuessa ei ole mahdollisesti tukikelpoisia, eläintä ei hylätä.*
- *EHK: Eläin tallennetaan keinotekoisella EU-tunnuksella (U1, U2 jne.) ja eläimelle tallennetaan sovellukseen tiedot, joiden perusteella sovellus tuo eläimen käsiteltäväksi Tukieläinten käsittelyyn.*
 - *Tuenhakija rekisteröi eläimen. Eläimelle tallennetaan EU-tunnus eläinkortille. Eläin hylätään.*
 - *Tuenhakija ei ole rekisteröinyt eläintä vielä seuraavan vuoden helmikuussa. Eläin hylätään keinotekoisella EU-tunnuksella (U1) pohjoisesta kotieläintuesta ja EHK-toimenpiteistä, joihin eläin olisi ollut tukikelpoinen. Eläimen hylkäys perustuu tarkastajan tallentamiin havaintotietoihin.*
- *Nautojen eläinpalkkiot: Eläin ei palkkiokelpoinen, eläintä ei ole rekisteröity viitepäivään mennessä. Eläintä ei hylätä.*

Rekisteristä poistamaton nauta

Jos eläinrekisterissä on valvonnasta ilmoittamishetkellä tai paikalla tehtävän valvonnan aikana eläin, jota ei ole tilalla (ml. kadonnut, kuollut ja tilalla teurastettu), valvonnassa tarkastetaan, milloin eläin on poistunut tilalta.⁵² Tuenhakijan esittämän asiakirja-aineiston, esim. myyntitositteiden, hautauskirjanpidon, valokuvien tms., perusteella todetaan eläimen poistoajankohta. Tukisovellukseen merkitään eläimen eläinkortille eläimen poistopäivä ja eläinikohtaisiin lisätietoihin selvitys, millä perusteella poistopäivä on todettu.

Kadonneet, kuolleet ja tilalla teurastetut

Valvonnassa erityistä huomiota on kiinnitettävä, jos tilalla on kadonneita, kuolleita tai tilalla teurastettuja nautoja, joilla 7 päivän ilmoitusaika rekisteriin (huomioitava myös 3 päivän merkintäaika kirjanpitoon, jos tila ei ilmoita eläinten tapahtumia eläinrekisteriin säädetyssä määräajassa) ei ole ylittynyt valvonnasta ilmoittamishetkellä.

- Jos poistoajankohdasta ei saada selvyyttä, eläin on hylättävä myös takautuvasti niiltä vuosilta, jolloin eläin on kerryttänyt tukea (enintään 4 vuotta taaksepäin). Eläinrekisterin ajan tasalla pitäminen on tuenhakijan vastuulla. Tukea ei voida maksaa perusteettomasti.
- Tuenhakijan esittämä asiakirja-aineisto huomioidaan myös arvioitaessa takautuvuutta, esim. korvamerkkilaukset, nautarekisterin poikimailmoitukset, tositteet, hautauskirjanpito, valokuvat tms., jonka perusteella eläimen poistoajankohta voidaan todeta. Tällöin sovellukseen tulisi määrittää poistopäiväksi sellainen ajankohta, jolloin poisto on todennäköisimmin tapahtunut. Esim. eläin on todennäköisesti kuollut 2022, takautuvuus halutaan ulottaa koskemaan vuotta 2022, eläimen poistopäiväksi tulee merkitä jokin vuoden 2022 päivä, mutta ei kuitenkaan 31.12. Jos takautuvuus halutaan ulottaa vain vuoteen 2023, poistopäiväksi käy 31.12.2022 tai myöhempi vuonna 2023.
- Jos tilalla kuolleita nautoja tai teurasjätettä on haudattu ruhojen keräilyalueella, asiasta ilmoitetaan aluehallintovirastoon.
- Valokuvien perusteella ei voida hyväksyä tilakäynnillä havainnoimatonta eläintä nähdyksi tilakäynnin jälkeen, vaan eläin on todettava uusintakäynnillä.

Tukisovellukseen merkitään näkyviin, millä tavalla eläimen poistoajankohta on todettu.

Esimerkki 1: Sonnia (syntynyt 1.2.2023) ei löydy valvontahetkellä 15.8.2024. Eläimelle ei ole tehty korvausmerkkilauksia eikä eläinrekisterissä ole syntymäilmoituksen lisäksi muita tapahtumia. Tilalla ole esittää mitään todistetta eläimen olemassaolosta tilalla.

- *Sonni on todennäköisesti kuollut vasikkana. Sonnin poistopäiväksi valvonnassa todetaan esim. noin viikko eläimen syntymästä.*

⁵² VNa 79/2023 21 §, VNa 163/2023 11 §

5.2.2.2 PITOPAIKKA

Valvonnassa tarkastetaan jokaisen tilalla olevan eläimen rekisteröinti oikeaan pitopaikkaan. Eläimen on oltava joko eläinrekisteriin ilmoitetussa tai tuenhakijan jollekin eläinlajille rekisteröimässä pitopaikassa, josta eläin on välittömästi valvontakäynnin aikana paikannettavissa ja tunnistettavissa.⁵³ Tukikelpoinen nauta hylätään virheellisestä pitopaikkatiedosta.

Esimerkki 1: Eläimet ovat syntyneet pitopaikassa A ja ovat aina olleet siellä. Eläinrekisterin mukaan vasikat ovat valvontahetkellä virheellisesti pitopaikassa B. Valvonnassa tallennetaan siirtopäiväksi pitopaikkaan A vasikoiden syntymäpäivä.

- tilanne 1: Eläintenpitäjä on ilmoittanut jonkin eläinlajin pidon pitopaikkoihin A ja B eläintenpitäjärekisterissä. Eläimiä ei hylätä virheellisestä pitopaikkatiedosta.
- tilanne 2: Eläintenpitäjä on ilmoittanut jonkin eläinlajin pidon vain pitopaikkaan A. Eläimet hylätään virheellisestä pitopaikkatiedosta.

5.2.2.3 ROTU

Tarkastetaan, että tilalla olevan naudän rotu vastaa eläinrekisteriin ilmoitettua rotutietoa.

Nautojen eläinpalkkioissa ei ole rotuvaatimusta. Virheellinen rotutieto ei aiheuta eläimen hylkäämistä.

Pohjoisessa kotieläintuessa rotutieto tarkastetaan tasolla liharotuinen/maitorotuinen. Tukikelpoinen emolehmä hylätään, jos

- Liharotuinen eläin on ilmoitettu eläinrekisteriin maitorotuiseksi,
- Maitorotuinen eläin on ilmoitettu eläinrekisteriin liharotuiseksi tai
- Eläimeltä puuttuu rotutieto rekisteristä.

Joissain tapauksissa eläimen rodun määrittämiseksi tarkastajan on tarkastettava eläimen polveutuminen tuenhakijan antamasta selvityksestä.

Maitorodut: Ayrshire, Jersey, Brown Swiss, Guernsey, Holstein, Montbéliarde, Simmental, itäsuomenkarja, länsisuomenkarja ja pohjoissuomenkarja.

Liharodut: Biisoni, Aberdeen Angus, Belgian Blue, Blonde d'Aquitaine, Charolais, Hereford, Ylämaankarja (Highland Cattle), Limousin, Simmental, Piemontese, Dexter, Galloway, Vesipuhveli, Texas Longhorn, Itäsuomenkarja, Länsisuomenkarja ja Pohjoissuomenkarja.

Eläinten hyvinvointikorvaus

Belgian Blue -rotuiset naudat ja vesipuhvelit eivät ole tukikelpoisia eläinten hyvinvointikorvauksessa.

⁵³ VNa 79/2023 22 §, VNa 163/2023 6 §

Eläinten hyvinvointikorvauksen toimenpiteissä Nuorkarjan laidunnus, Emo- ja lypsylehmien laidunnus ja Nautojen ulkoilu tukikelpoinen eläin hylätään, jos

- Eläimen roduksi on ilmoitettu eläinrekisteriin virheellisesti Ylämaankarja, Biisoni, Texas Longhorn tai Galloway ja eläin on jotain muuta kuin edellä mainittua rotua
- Ylämaankarja, Biisoni, Texas Longhorn tai Galloway -rotuisen eläimen roduksi on ilmoitettu eläinrekisteriin joku muu rotu kuin edellä mainittu
- eläimeltä puuttuu rotutieto rekisteristä

Esimerkki 1: Jos Belgian Blue-rotuinen nauta on ilmoitettu Limousiniksi rekisteriin, eläin hylätään EHK:ssa, koska Belgian Blue ei ole hyväksyttävä rotu eläinten hyvinvointikorvauksessa.

5.2.2.4 SUKUPUOLI

Jokaisen tilalla olevan eläimen sukupuoli tarkastetaan.

Nautojen eläinpalkkiot ja pohjoinen kotieläintuki: tukikelpoinen nauta hylätään aina virheellisen sukupuolitiedon takia.

Eläinten hyvinvointikorvaus: nauta hylätään rekisterivirheen takia vain toimenpiteissä:

- Urospuolisten nautojen olosuhteiden parantaminen;
- Nuorkarjan laidunnus;
- Emo- ja lypsylehmien laidunnus

Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus:

Eläintä ei hylätä rekisterivirheen takia.

5.2.2.5 KÄYTTÖTAPA

Nautojen eläinpalkkiot, Eläinten hyvinvointikorvaus ja alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimukset:

Eläintä ei hylätä väärän käyttötapa -tiedon takia.

Pohjoinen kotieläintuki:

Jokaisen tilalla olevan Simmental-, Itäsuomenkarja-, Länsisuomenkarja- ja Pohjoissuomenkarja-rotuisen naaraspuoleisen poikineen naudnan käyttötapatieto eläinrekisterissä tarkastetaan. Eläimen käyttötapatiedon eläinrekisterissä on vastattava eläimen todellista käyttöä.

Simmental-, Itäsuomenkarja-, Länsisuomenkarja- ja Pohjoissuomenkarja-rotuisen emolehmän käyttötavan on oltava rekisterissä muu kuin maidontuotanto. Eläimen tiedot kunnossa.

Simmental-, Itäsuomenkarja-, Länsisuomenkarja- ja Pohjoissuomenkarja-rotuisen lypsylehmän käyttötavan pitää olla rekisterissä maidontuotanto. Lypsylehmä hylätään virheellisen käyttötavan takia, jos eläimen käyttötapa rekisterissä on muu kuin maidontuotanto. Esimerkit luvussa 5.1.

Jos käyttötapatieto puuttuu rekisteristä kokonaan simmental-, itäsuomenkarja-, länsisuomenkarja- tai pohjoissuomenkarjarotuiselta poikineelta eläimeltä, eläin hylätään.

Poikimatonta naaraspuolista nautaa ei hylätä puuttuvan tai virheellisen eläinrekisterin käyttötapa -tiedon takia.

5.2.2.6 IKÄ

Eläinten hyvinvointikorvaus, Teurashiehopalkkio, Sonnipalkkio ja Ulkosaariston nautapalkkio sonneista, Pohjoinen kotieläintuki:

Jokaisen tilalla olevan eläimen ikä tarkastetaan eläinrekisteriin ilmoitetusta syntymäajasta.

Tukikelpoinen eläin hylätään eläinrekisteriin ilmoitetun väärän syntymäajan takia.

Emo- ja lypsylehmäpalkkio, Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksella olevat naudat:

Eläimellä ei ole ikävaatimusta. Eläintä ei hylätä eläinrekisterin virheellisen syntymäajan takia.

5.2.2.7 POIKIMINEN

Kun tilalla on rekisteröimätön vasikka, tarkastetaan, milloin vasikka on syntynyt. Jos lehmän poikimistietoa ei ole ilmoitettu eläinrekisteriin 7 päivän kuluessa vasikan syntymästä, lehmän havaintotietoihin kirjataan viimeisin poikimispäivä.

Lehmä hylätään vain, jos virheellä on vaikutusta eläimen tukikelpoisuuteen.

- Emo- ja lypsylehmäpalkkio, Ulkosaariston nautapalkkio:
 - o Emo- tai lypsylehmä hylätään, jos eläin on poikinnut edellisen kerran yli 2 vuotta ennen valvontavuotta ja poikimisilmoitusta ei ole tehty 7 päivän kuluessa poikimisesta.
- Emo- ja lypsylehmäpalkkiossa, Ulkosaariston nautapalkkiossa, Teurashiehopalkkiossa ja Pohjoisessa kotieläintuessa
 - o Hieho hylätään, jos se poikii ensimmäisen kerran ja poikimisilmoitusta ei ole tehty 7 päivän kuluessa poikimisesta.

5.2.3 Pitopaikkakohtainen kirjanpito

Valvonnassa on tarkastettava kunkin eläimen kohdalla tunnistamisen- ja rekisteröintisäädösten noudattaminen.

Naudan on oltava rekisteröity säädösten mukaisesti ollakseen oikeutettu tukeen. Tuenhakijan on pidettävä omistuksessaan tai hallinnassaan olevista eläimistä eläinlaji- ja pitopaikkakohtaista kirjanpitoa. Kirjanpitoa voi ylläpitää eläinrekisteri-ilmoituksilla, jos vaaditut tiedot ilmoitetaan eläinrekisteriin 7 päivän kuluessa.⁵⁴

⁵⁴ (EU) 2016/429 102 art., (EU) 2019/2035 22 art., L 1069/2021, MMMa 67/2022 1 §

5.2.4 Tositteet⁵⁵

Tositteiden tarkastamisella varmistetaan eläinten eläinrekisterin ja mahdollisen pitopaikkakohtaisen kirjanpidon tietojen olevan paikkansapitäviä. Eläinrekisterin ja kirjanpidon oikeellisuutta tarkastetaan pääasiassa osto- ja myyntitositteiden avulla. Myyntitositteilla tarkoitetaan tositteita tilojen välisestä kaupasta ja teurastamon tai raatokeräilyn tositteita. Myös muita tositteita, kuten esimerkiksi teurastustodistukset ja eläinlääkärintodistukset, voidaan tarkastaa tarvittaessa.

- Kirjanpidon oikeellisuuden tarkastaminen koskee vain tuenhakijaa, joka ei tee eläinten tapahtumailmoituksia pääsääntöisesti säädettyssä ajassa eläinrekisteriin.

Tilalla olevien ja tilalta poistettujen eläinten osto- ja myyntitositteet tarkastetaan valvontahetkestä 6 kk taaksepäin. Tositteet voidaan tarkastaa otantana. Otantaan valitaan **järjestyksessä uusimmasta ilmoituksesta vanhimpaan** tapahtumalajeittain vähintään 30 % eläimistä, jotka on ostettu ja vähintään 30 % eläimistä, jotka poistettu (myynti, teurastus, tilalla kuollut) valvonnan alkamishetkeä edeltäneinä 6 kk:na.

Kaikkien tilalla olevien ja tilalta poistettujen tukikelpoisten eläinten tositteet 12 kk valvontahetkestä taaksepäin on tarkastettava, jos 6 kk:n tarkastuksessa havaitaan virheitä eläinrekisterin ja/tai kirjanpidon tiedoissa.

Tukisovelluksessa tositetarkastuslistaan merkitään tieto, mitkä tapahtumat on tarkastettu tositteesta. Tapahtumakohtaisiin lisätietoihin kirjataan tieto, miten on varmistettu tulo- tai poistopäivän oikeellisuudesta, jos tuenhakijalla ei ole esittää tapahtumasta tositetta.

Tukikelpoiset eläimet, joiden tiedot eläinrekisterissä virheelliset:

- Eläimen tukikelpoisuuteen vaikuttavien tietojen todetaan tarkastuksessa olevan virheellisiä, eläin hylätään tämän ohjeen luvun 5.2.2 mukaisesti.

5.3 ELÄIMEN HYLKÄÄMINEN

Valvonnassa seuraamuksia aiheutuu vain niistä eläimistä,

- joilla on havaittu puute jossain tarkastettavista kohdista ja
- jotka ovat kyseisessä tuessa tukikelpoisia eläimiä (luku 5.2).

Huomioitava:

- Eläinten hyvinvointikorvauksessa eläimen tukikelpoisuutta tarkastellaan toimenpidekohtaisesti.
- Nautojen eläinpalkkioissa ja eläinten hyvinvointikorvauksessa tukikelpoisella tarkoitetaan myös eläimiä, jotka saattavat täyttää

⁵⁵ VNa 79/2023 14 §, VNa 163/2023 6 §

tukikelpoisuusedellytykset myöhemmin valvottavan kalenterivuoden aikana.

- Emo- ja lypsylehmäpalkkio, ja ulkosaariston nautapalkkio, sonnipalkkio ja teurashiehopalkkio: Valvonnassa ei hylätä eläintä, joka ei ole viitepäivän rekisteritietojen mukaan ollut kyseisen palkkion hakemuksella millään tilalla.

Pohjoisten kotieläintukien valvonnassa tukikelpoisina eläiminä tarkasteltavia eläimiä ovat ainoastaan kaikki valvontahetkellä tukikelpoiset eläimet. Pohjoisessa kotieläintuessa ei tarkastella ns. potentiaalisia eläimiä, eli mahdollisesti myöhemmin tukivuoden aikana tukikelpoisuuden saavuttavia eläimiä.

Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen valvonnassa eläin hylätään valvonnassa ja tukeen aiheutuu seuraamuksia vain niistä eläimistä, jotka ovat sopimuksella aktiivisina, mutta

- eläimen poistoa ei ole ilmoitettu eläinrekisteriin määräajassa (7 päivää),
- poistettua eläintä ei ole poistettu sopimukselta määräajassa (14 päivää) tai
- poistettua eläintä ei ole korvattu sopimukselle toisella eläimellä määräajassa (14 päivää).

Hylkäysten tallentamisesta tarkemmin Eläintukien valvontatietojen tallennus Tukisovellukseen -ohjeessa.

5.3.1 Eläimen hylkäämiseen liittyviä esimerkkejä

Poistopäivän virhe:

Esimerkki 1:

Tilakäyntiä varten valvottavat ehdot luodaan 10.5.2024. Eläinlistalla sonni (s. 1.6.2023). Eläintä ei löydy. Poistopäiväksi todetaan 15.1.2024.

- *Sonnipalkkio: Eläin hylätään.*
- *Ulkosaariston nautapalkkio: Eläin hylätään.*
- *Pohjoinen kotieläintuki: Eläin hylätään.*
- *Eläinten hyvinvointikorvaus: Eläin hylätään niistä toimenpiteistä missä se on tukikelpoinen tai mahdollisesti tukikelpoinen*
- *Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus: Eläin hylätään rekisterivirheen takia, jos eläin sopimuseläin.*

Esimerkki 2.

Tositetarkastuksessa sonni (s. 1.5.2023), joka myyty toiselle tilalle ilmoituksen mukaan 15.4.2024. Tositetarkastuksessa havaitaan oikeaksi poistopäiväksi 2.4.2024.

- *Sonnipalkkio: Eläin hylätään.*
- *Ulkosaariston nautapalkkio: Eläin hylätään.*
- *Pohjoinen kotieläintuki sonneista: Eläin hylätään.*
- *Pohjoinen kotieläintuki teurastetuista sonneista: Eläintä ei hylätä*

- *Eläinten hyvinvointikorvaus: Eläin hylätään niistä toimenpiteistä missä se on tukikelpoinen tai mahdollisesti tukikelpoinen*
- *Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus: Eläin hylätään rekisterivirheen takia, jos eläin sopimuseläin.*

Esimerkki 3.

Hieho, Lim, (s. 9.4.2020), ei poikunut, eläintä ei löydy, poistoilmoitus tekemättä, eläin kuollut 31.12.2022. Eläin täyttänyt 4 v. 9.4.2024.

- *Emo- ja lypsylehmäpalkkio: Eläin hylätään potentiaalisena 2024. Eläin hylätään takautuvasti vuodelta 2023.*
- *Teurashiehopalkkio: Eläin hylätään potentiaalisena.*
- *Pohjoinen kotieläintuki emolehmistä: Eläintä ei hylätä vuodelta 2024, Eläintä ei hylätä takautuvasti vuodelta 2023.*
- *Pohjoinen kotieläintuki teurashiehoista: Eläintä ei hylätä.*
- *Eläinten hyvinvointikorvaus: Eläin hylätään niistä toimenpiteistä missä se on tukikelpoinen tai mahdollisesti tukikelpoinen vuonna 2024, eläin hylätään takautuvasti vuodelta 2023 niistä toimenpiteistä missä se on ollut tukikelpoinen.*
- *Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus: Eläin ei alkuperäisrotua eikä sopimuksella.*

Esimerkki 4.

Sonni (s. 1.8.2022). Valvonnassa eläintä ei löydy tilalta. Poistopäiväksi todetaan 15.4.2024.

- *Sonnipalkkio: Eläintä ei hylätä, tilallapitoaika (1.1-29.2.2024) päättynyt ennen poistopäivää.*
- *Ulkosaariston nautapalkkio: Eläin hylätään.*
- *Pohjoinen kotieläintuki sonneista: Eläin ei enää tukikelpoinen poistohetkellä (yli 20 kk) eläintä ei hylätä.*
- *Pohjoinen teurastuki sonneista:*
 - *eläin myyty eloon: ei hylätä*
 - *eläin kuollut tilalla: ei hylätä*
 - *eläin teurastettu: Eläin hylätään, poistopäivä puuttuu.*
- *Eläinten hyvinvointikorvaus: Eläin hylätään niistä toimenpiteistä missä se on tukikelpoinen tai mahdollisesti tukikelpoinen.*
- *Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus: Eläin hylätään rekisterivirheen takia, jos eläin sopimuseläin.*

Sukupuoli:

Esimerkki 1.

Lehmä, HOL, s. 16.11.2021 Todetaan valvonnassa sonniksi.

- *Emo- ja lypsylehmäpalkkio: Eläin hylätään.*
- *Teurashiehopalkkio: Eläin hylätään.*
- *Sonnipalkkio: Eläintä ei hylätä*
- *Ulkosaariston nautapalkkio: Eläin hylätään.*
- *Pohjoinen kotieläintuki emolehmistä: Eläintä ei hylätä.*
- *Pohjoinen kotieläintuki teurashiehoista: Eläintä ei hylätä.*
- *Pohjoinen kotieläintuki sonneista: eläin hylätään.*
- *Pohjoinen kotieläintuki teurassonneista: Eläintä ei hylätä.*

- *Eläinten hyvinvointikorvaus: Eläin hylätään niistä toimenpiteistä joihin sukupuoli virhe vaikuttaa ja missä se on tukikelpoinen tai mahdollisesti tukikelpoinen.*
- *Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus: Eläin ei sopimuseläin.*

Esimerkki 2.

Sonni, ay, s. 1.7.2023. Todetaan valvonnassa lehmäksi

- *Emo- ja lypsylehmäpalkkio: Eläintä ei hylätä.*
- *Teurashiehopalkkio: Eläintä ei hylätä.*
- *Sonnipalkkio: Eläin hylätään*
- *Ulkosaariston nautapalkkio: Eläin hylätään.*
- *Pohjoinen kotieläintuki emolehmistä: Eläintä ei hylätä (ei poikanut).*
- *Pohjoinen kotieläintuki teurashiehoista: Eläintä ei hylätä.*
- *Pohjoinen kotieläintuki sonneista: eläin hylätään.*
- *Pohjoinen kotieläintuki teurassonneista: Eläintä ei hylätä.*
- *Eläinten hyvinvointikorvaus: Eläin hylätään niistä toimenpiteistä joihin sukupuoli virhe vaikuttaa ja missä se on tukikelpoinen tai mahdollisesti tukikelpoinen.*
- *Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus: Eläin ei ole sopimuseläin.*

Rotu

Esimerkki 1.

Lehmä, Sim, poikanut emolehmä. Todetaan valvonnassa Ay, käyttötapa emolehmä.

- *Emo- ja lypsylehmäpalkkio: Eläintä ei hylätä.*
- *Teurashiehopalkkio: Eläintä ei hylätä.*
- *Sonnipalkkio: Eläintä ei hylätä.*
- *Ulkosaariston nautapalkkio: Eläintä ei hylätä*
- *Pohjoinen kotieläintuki emolehmistä: Eläin hylätään.*
- *Pohjoinen kotieläintuki teurashiehoista: Eläintä ei hylätä.*
- *Pohjoinen kotieläintuki sonneista: eläintä ei hylätä.*
- *Pohjoinen kotieläintuki teurassonneista: Eläintä ei hylätä.*
- *Eläinten hyvinvointikorvaus: Eläintä ei hylätä.*
- *Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus: Eläin ei ole sopimuseläin.*

Käyttötapa

Esimerkki 1.

Lehmä, PSK, poikanut eläin, rekisterissä käyttötapa maidontuotanto. Todetaan valvonnassa emolehmäksi.

- *Emo- ja lypsylehmäpalkkio: Eläintä ei hylätä.*
- *Teurashiehopalkkio: Eläintä ei hylätä.*
- *Sonnipalkkio: Eläintä ei hylätä*
- *Ulkosaariston nautapalkkio: Eläintä ei hylätä.*
- *Pohjoinen kotieläintuki emolehmistä: Eläin hylätään.*
- *Pohjoinen kotieläintuki teurashiehoista: Eläintä ei hylätä.*
- *Pohjoinen kotieläintuki sonneista: eläintä ei hylätä.*
- *Pohjoinen kotieläintuki teurassonneista: Eläintä ei hylätä.*
- *Eläinten hyvinvointikorvaus: Eläintä ei hylätä*
- *Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus: Eläintä ei hylätä*

Pitopaikka

Esimerkki 1.

Sonni, Lim, viety kesäksi laitumelle naapurin emolehmien kanssa. Pitopaikkaa ei ole rekisteröity.

- *Emo- ja lypsylehmäpalkkio: Eläintä ei hylätä.*
- *Teurashiehopalkkio: Eläintä ei hylätä.*
- *Sonnipalkkio: Eläin hylätään.*
- *Ulkosaariston nautapalkkio: Eläin hylätään.*
- *Pohjoinen kotieläintuki emolehmistä: Eläintä ei hylätä.*
- *Pohjoinen kotieläintuki teurashiehoista: Eläintä ei hylätä.*
- *Pohjoinen kotieläintuki sonneista: eläin hylätään.*
- *Pohjoinen kotieläintuki teurassonneista: Eläintä ei hylätä.*
- *Eläinten hyvinvointikorvaus: Eläin hylätään*
- *Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus: Eläin ei ole sopimuseläin.*

Ikä

Esimerkki 1

Valvonnassa lokakuussa havaitaan sonnivasikka, joka on ilmoitettu syntyneeksi 3.10.2024. Ilmoitus on tehty 7 päivän sisällä ennen valvonnasta ilmoittamista. Vasikan arvioitu ikä valvontahetkellä on n. 6 kuukautta. Eläimen eläinkortille tallennetaan havaituksi syntymäajaksi valvonnassa arvioitu vasikan syntymäpäivä 1.4.2024.

- *Sonnipalkkio: Eläintä ei hylätä, eläin ei ole viitepäivä eläin*
- *Ulkosaariston nautapalkkio: Eläintä ei hylätä, eläin ei ole viitepäivän eläin.*
- *Pohjoinen kotieläintuki sonneista: eläin hylätään.*
- *Eläinten hyvinvointikorvaus: Eläin hylätään.*
- *Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus: Eläin ei ole sopimuseläin.*

Poikiminen

Esimerkki 1.

Lehmä, Lim, 2,5 v., ei poikanut. Todetaan valvonnassa 17.8.2024 poikineeksi 1 kk ennen valvontaa (poikanut 14.7.2024). Kyseessä eläimen 1. poikiminen, joka ilmoittamatta rekisteriin.

- *Emo- ja lypsylehmäpalkkio: Eläin hylätään*
- *Teurashiehopalkkio: Eläin hylätään.*
- *Ulkosaariston nautapalkkio: Eläin hylätään.*
- *Pohjoinen kotieläintuki emolehmistä: Eläin hylätään.*
- *Pohjoinen kotieläintuki teurashiehoista: Eläintä ei hylätä.*
- *Eläinten hyvinvointikorvaus: Eläintä ei hylätä*
- *Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus: Eläin ei ole sopimuseläin.*

Esimerkki 2.

Lehmä, poikunut edellisen kerran yli 3 vuotta sitten, todetaan valvonnassa (valvontapv 17.8.2024) poikineeksi 1 kk ennen valvontaa (poikunut 14.7.2024). Viimeisin poikiminen ilmoittamatta rekisteriin.

- *Emo- ja lypsylehmäpalkkio: Eläin hylätään.*
- *Teurashiehopalkkio: Eläintä ei hylätä.*
- *Ulkosaariston nautapalkkio: Eläin hylätään.*
- *Pohjoinen kotieläintuki emolehmistä: Eläintä ei hylätä.*
- *Pohjoinen kotieläintuki teurashiehoista: Eläintä ei hylätä.*
- *Eläinten hyvinvointikorvaus: Eläintä ei hylätä*
- *Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus: Eläin ei ole sopimuseläin*

Ristiintarkastukset

Tilojen välinen kauppa, myyjän poisto puuttuu

Esimerkki 1

Sonni (s. 6.1.2024), syntymätilan poistoilmoitus puuttuu, ostaja ilmoittanut ostopäivän 3.2.2024. RT:n ajohetki 15.8.2024.

syntymätilan virhe:

- *Sonnipalkkio: Eläintä ei hylätä. Ei ole viitepäivän eläin*
- *Ulkosaariston nautapalkkio: Eläintä ei hylätä, eläin ei ole viitepäivän eläin.*
- *Pohjoinen kotieläintuki sonneista: eläin hylätään.*
- *Eläinten hyvinvointikorvaus: Eläin hylätään*
- *Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus: Eläin ei ole sopimuseläin.*

Esimerkki 2.

Tilojen välinen kauppa, myyjän poisto ilmoitettu, mutta eroaa ostajan tulosta Sonni LIM (s. 2.11.2023), syntymätila ilmoittanut poistopäiväksi 21.7.2024. Ostaja ilmoittanut ostopäivän 8.6.2024. RT:n ajohetki 15.8.2024. Ostajatilän ilmoitus oikein.

- *Myyjätilän ilmoitus virheellinen:*
- *Sonnipalkkio: Eläin hylätään.*
- *Ulkosaariston nautapalkkio: Eläin hylätään.*
- *Pohjoinen kotieläintuki sonneista: eläin hylätään.*
- *Eläinten hyvinvointikorvaus: Eläin hylätään*
- *Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus: Eläin ei ole sopimuseläin.*

5.3.2 Eläinryhmät ja tukityypit

KOKO MAA

1. Sonnipalkkio, AB Manner-Suomi, Manner-Ahvenanmaa, C-alue (+ mahdollisesti tukikelpoiset)

Sonni vähintään 11 kk ikäinen (kesynauta, biisoni, vesipuhveli)

- Viitepäivän rekisteritiedon mukaan eläin on ollut sonnipalkkiota hakeneen tilan hallinnassa
- mahdollisesti tukikelpoinen eläin syntynyt viimeistään 2.12.2023.

2. Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimukset
Sopimuksella oleva nauta, EU-tunnuksella yksilöity eläin

3. Eläinten hyvinvointikorvaus (+ mahdollisesti tukikelpoiset)
Kaikki naudat
 - Nautojen hyvinvointisuunnitelma
 - Nautojen poikima- hoito- ja sairaskarsinatAlle 6 kk naudat
 - Vasikoiden olosuhteiden parantaminenVähintään 6 kk naudat
Mahdollisesti tukikelpoinen nauta täyttää 6 kk tukivuonna 1.1. jälkeen (synt. 2.7.2023- 30.6.2024)
 - Urospuolisten nautojen olosuhteiden parantaminen (6–18 kk sonnit)
 - Nuorkarjan laidunnus (6 kk – 2 v naaraspuoliset naudat, ei ulkorodut)
 - Nautojen ulkoilu (ei ulkorodut)Yli 2 v naaraspuoliset naudat
Mahdollisesti tukikelpoinen lehmä: täyttää 2 v + 1 pv tukivuoden aikana (syntynyt 30.12.2022 mennessä)
 - Emo- ja lypsylehmien laidunnus (ei ulkorodut)

VAIN AB-ALUE

1. Emo- ja lypsylehmäpalkkio, AB Manner-Suomi, Manner-Ahvenanmaa (+ mahdollisesti tukikelpoiset)
Poikunut lehmä (kesynaudat, biisonit, vesipuhveli)
Mahdollisesti tukikelpoinen lehmä:
 - poikunut lehmä, joka on poikunut edellisen kerran yli 2 kalenterivuotta ennen valvontavuotta tai jonka 1. poikimista ei ole ilmoitettu rekisteriin viitepäivään mennessä tai
 - poikimaton lehmä, joka on syntynyt viimeistään 28.2.2023 (22 kk vuoden loppuun mennessä)Viitepäivän rekisteritiedon mukaan eläin on ollut emo- ja lypsylehmäpalkkiota hakeneen tilan hallinnassa

2. Ulkosaariston nautapalkkio, AB-alueen ulkosaaristo (+mahdollisesti tukikelpoiset)
Poikunut nauta (kesynauta, biisoni, vesipuhveli)
Mahdollisesti tukikelpoinen lehmä:
 - poikunut lehmä, joka on poikunut edellisen kerran yli 2 kalenterivuotta ennen valvontavuotta tai jonka 1. poikimista ei ole ilmoitettu rekisteriin viitepäivään mennessä tai
 - poikimaton lehmä, joka on syntynyt viimeistään 28.2.2023 (22 kk vuoden loppuun mennessä)Viitepäivän rekisteritiedon mukaan eläin on ollut ulkosaariston nautapalkkiota hakeneen tilan hallinnassa

Sonni, vähintään 12 kk

Mahdollisesti tukikelpoinen sonni:

- viitepäivänä alle 12 kk (synt. viim. 31.12. valvontaa edeltävänä vuonna)

Viitepäivän rekisteritiedon mukaan eläin on ollut ulkosaariston nautapalkkiota hakeneen tilan hallinnassa

3. Teurastettu hieho, AB Manner-Suomi, Manner-Ahvenanmaa, AB-alueen ulkosaaristo (+ mahdollisesti tukikelpoiset)

Teurastettu hieho:

- enintään 4 v ikäinen poikimaton nauta,
- ruhopaino on vähintään 170 kg
- hakijan hallinnassa 1.1.-31.12.2024 yhtäjaksoisesti vähintään 10 vuorokautta ennen sen teurastusta

Mahdollisesti tukikelpoinen teurastettu hieho:

- syntynyt 11.1.2020 – 31.12.2023

Viitepäivän rekisteritiedon mukaan eläin on ollut teurashiehopalkkiota hakeneen tilan hallinnassa

VAIN C-ALUE

1. Pohjoinen kotieläintuki naudoista

Emolehmä:

- vähintään kerran poikunut
- liharotuinen kesynauta, biisoni tai vesipuhveli tai
- simmental, itä-, länsi-, pohjoissuomenkarjanrotuinen nauta, jonka käyttötapa muu kuin maidontuotanto

Sonni:

- vähintään 6 kk, mutta alle 20 kk ikäinen

Teurastettu hieho:

- enintään 4-vuotias käyttötavasta ja rodusta riippumatta,
- ruhopaino vähintään 170 kg,
- hakijan hallinnassa yhtäjaksoisesti vähintään 10 vuorokautta ennen sen teurastusta.

Teurastettu sonni:

- ruhopaino vähintään 220 kg,
- hakijan hallinnassa yhtäjaksoisesti vähintään 10 vuorokautta ennen sen teurastusta

Sonnit

Tukityyppi	tukialue	sukupuoli	tukikelp.ikä	potent.ikä	rotu	ruhopaino väh.	tilallapitoaika	muu vaatimus
Sonnipalkkio	ABC	S/H	vähintään 11 kk	synt. viim. 2.12.2023	-	-	60 päivää + viitepäivänä sonnipalkkion hakemuksella	Ei saanut sonnipalkkiota tai ulkosaariston nautapalkkiota 2023
Ulkosaariston nautapalkkio	AB ulkosaaristo	S/H	vähintään 12 kk	synt.viim.31.12.2023				
pohjoinen eläinyksikkötuki sonneista	C	S/H	6 kk - alle 20 kk	-	-	-	-	-
pohj.teurastuki sonneista	C3, C4	S/H		-	-	220 kg	10 päivää	teurastettu
APR	ABC	S/H	-	-	kyllä	-	-	jälkeläinen
EHK:nautojen hyvinvointisuunnitelma	ABC	-	-	-	-	-	-	-
EHK:vasikoiden olosuhteiden parantaminen	ABC	-	alle 6 kk	-	-	-	-	-
EHK: Urospuolisten nautojen olosuhteiden parantaminen		S/H	väh 6 kk enintään 18 kk	synt. 30.6.2022-30.6.2024		-	-	-
EHK:nautojen ulkoilu	ABC	S/H	väh. 6 kk	synt.viim.30.6.24	-	-	-	-
EHK:nautojen poikima- hoito- ja sairaskarsinat	ABC	-	väh. 2 kk	synt.viim.31.10.2024	-	-	-	-

Hiehot

Tukityyppi	tukialue	sukupuoli	tukikelp.i.kä	potent.i.kä	rotu	käyttötapa	ruhopaino väh.	tilallapitoaika tai muu vaatimus	poikiminen
teurashiehopalkkio	AB	L	enint. 4 v	synt. 10.1.2020-31.12.2023	-	ei	170 kg	10 päivän tilallapitoaika + viitepäivänä teurashiehopalkkion hakemuksella	poikimaton
pohj.teurastuki hiehoista	C	L	-	-	ei	ei	170 kg	10 päivää	poikimaton, teurastettu 2024
EHK: Nautojen Hyvinvointisuunnitelma	ABC	-	-	-	-	-	-	-	-
EHK:vasikoiden olosuhteiden parantaminen	ABC	-	alle 6 kk	-	-	-	-	-	-
EHK: Nuorkarjan laidunnus	ABC	L	väh.6 kk, enintään 2 v.	synt. 31.12.2022-30.6.2024	-	-	-	-	-
EHK:Nautojen ulkoilu	ABC	-	väh. 6 kk	synt. viim. 30.6.	-	-	-	-	-
EHK:Nautojen poikima- hoito- ja sairaskarsinat	ABC	-	väh. 2 kk	synt.viim.31.10.2024	-	-	-	-	-
EHK: Emo- ja lypsylehmien laidunnus	ABC	L	yli 2v	synt.viim.30.12.2022	-	-	-	-	-

Lehmät

Tukityyppi	tukialue	sukupuoli	tukikelp.iikä	potent.iikä	rotu	käyttötapa	muu vaatimus	poikiminen
Emo- ja Lypsylehmäpalkkio	AB	L	-	synt. viim. 28.2.2023, ei poikanut viitepäivään mennessä	-		Viitepäivänä emo- ja lypsylehmäpalkkion hakemuksella	poikiminen
pohj.nautatuki	C	L	-	-	kyllä	muu kuin maidontuotanto vain simmental, ja AP-rodut	-	poikiminen
Ulkosaariston nautapalkkio	AB	L	-	synt. viim. 28.2.2023, ei poikanut viitepäivään mennessä	-		Viitepäivänä Ulkosaariston nautapalkkion hakemuksella	poikiminen
APR	ABC	L		-	kyllä	-	-	jälkeläinen
EHK:Nautojen hyvinvointisuunnitelma	ABC	-	-	-	-	-	-	-
EHK:Emo- ja lypsylehmien laidunnus	ABC	-	yli 2v		kyllä	-	-	-
EHK:nautojen ulkoilu	ABC	-	väh. 6 kk	synt.viim.30.6	kyllä	-	-	-
EHK:nautojen poikimahoito- ja sairaskarsinat	ABC	-	väh. 2 kk	synt.viim.31.10.2024	-	-	-	-

5.4 ALKUPERÄISROTUELÄINTEN KASVATTAMISSOPIMUS NAUDOISTA

a. Vähimmäisvaatimukset⁵⁶

Eläinten hyvinvointilaki 693/2023 muutoksineen

21§ 1 ja 2 mom.

Ruokinta ja juotto

Hoidossa olevien eläinten ruokinnassa ja juotossa on otettava huomioon eläimen fysiologiset tarpeet ja varmistettava, että eläin saa sopivassa määrin hyvälaatuista ravintoa ja vettä tai muuta juotavaa. Ravinnon ja juotavan koostumuksen ja tarjoamistavan on vastattava eläimen fysiologisia tarpeita ja olennaisia käyttäytymistarpeita.

Nisäkkäiden ja lintujen pysyvässä pitopaikassa on oltava jatkuvasti vettä eläimen saatavilla. Jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei kuitenkaan edellytetä:

- 1) vastasyntyneelle tai -kuoriutuneelle eläimelle;*
- 2) eläimelle, jonka vedensaahtia on eläinlääketieteellisestä syystä rajoitettava;*
- 3) laajoilla alueilla luonnonmukaisissa olosuhteissa tarhattaville, luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluville eläimille;*
- 4) poroille silloin, kun saatavilla on rajoituksetta puhdasta lunta;*
- 5) silloin, kun poikkeuksellisen vaikeat sääolosuhteet estävät sulan veden jatkuvan saatavilla pidon;*
- 6) sellaisissa eläinten pysyvissä pitopaikoissa, joissa sulan veden jatkuva saatavilla pito on kohtuuttoman vaikea järjestää eläinten pitomuodosta ja sääolosuhteista johtuvista syistä.*

33§ 1 ja 2 mom.

Pitopaikan yleiset vaatimukset

Eläimen on voitava pitopaikassaan seistä ja levätä luonnollisessa asennossa sekä vaihtaa asentiaan vaikeuksitta. Samassa pitopaikassa pidettävillä eläimillä on oltava mahdollisuus yhtäaikaiseen lepoon.

Pitopaikassa on voitava ylläpitää eläimen hyvinvoinnin kannalta riittävää puhtautta ja hygieniaa. Pitopaikassa oleva eläin on voitava tarkastaa ja sitä on voitava hoitaa vaikeuksitta.

34 § 1 mom.

Pitopaikan turvallisuus

Eläimen pitopaikan on oltava materiaaleiltaan, rakenteiltaan ja muilta ominaisuuksiltaan sellainen, että eläimen vahingoittumisen ja sairastumisen vaara, karkaamisvaara ja pitopaikan palovaara on mahdollisimman vähäinen.

⁵⁶ VNa 78/2023 50 §

VNa 592/2010

10 § 1 mom., 3 mom.

Ulkotarha ja laidun

Eläinsuojasta ulkotarhaan ja laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava naudoille turvallisia ja sellaisia, että naudat eivät tarpeettomasti likaannu minään vuodenaikana.

Ulkotarhan ja laitumen aitojen on oltava naudoille sopivasta materiaalista ja niille turvallisia. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään nautojen vahingoittuminen ja karkaaminen. Sähköistetyt aidat on rakennettava ja pidettävä kunnossa siten, että niistä ei aiheudu naudoille tarpeetonta kärsimystä.

13 § 1–2 mom.

Naudan juotto ja ruokinta

Naudalle annettavan rehun on oltava ravintoainekoostumukseltaan sille sopivaa.

Naudan pysyvässä pitopaikassa on oltava jatkuvasti vettä eläimen saatavilla. Jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei kuitenkaan edellytetä silloin, kun vesi sääolosuhteiden takia jäätyy sellaisissa vasikoiden siirrettävissä ulkokarsinoissa, joissa vasikalla on käytössään vain kevytrakenteinen säänsuoja. Vasikalle on tällöin tarjottava vettä vähintään kolme kertaa päivässä.

Sairaana tai vahingoittuneen vasikan saatavilla on oltava jatkuvasti puhdasta vettä. Kuumalla säällä kaikkien vasikoiden saatavilla on oltava jatkuvasti puhdasta vettä. Nautojen juoma-astiat ja juottolaitteet on pidettävä puhtaina. Lisäksi on huolehdittava, että virtsa ja ulosteet eivät likaa rehua tai juomavettä. (13 § 3mom.)

Esimerkkejä vähimmäisvaatimuksista:

Esimerkki 1: Tilalla on 120 nautaa viidellä eri laitumella, joilla tarkastettiin yksilöllisesti kaikki tilan eläimet. Kahdella laitumella todettiin rikkiäiset aidat, joissa ilmeinen eläinten vahingoittumismahdollisuus. Aidoista näki, että aidat olivat olleet jo pitkään rikki, eikä niitä ollut yritetty korjailla. Näillä kahdella laitumella havainnoitiin yhteensä 45 eläintä, joista 11 todettiin olevan alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksella. Tilan alkuperäisrotujen kasvattamissopimuksella on yhteensä 22 eläintä, ja muita vähimmäisvaatimuksia on noudatettu. Vakavuus 20 %, laajuus 20 %, kesto 20 %: Seuraamus 20 %

Esimerkki 2: Tilalla on yhteensä 45 nautaa, joista 12 on alkuperäisrotua. Näistä 6 on alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksella, ja nämä eläimet ovat aikuisia lypsylehmiä. Valvonnassa havaitaan, että tilan millään vasikoilla eikä nuorkarjalla ei ole jatkuvasti vettä saatavilla. Vedensaannin puute koskee myös tilan kuutta alkuperäisrotuista vasikkaa/nuorkarjaeläintä. Lypsylehmien vedensaanti on kunnossa. Laiminlyönti ei koske sopimuseläimiä, joten seuraamuksia ei anneta vähimmäisvaatimusten puutteesta alkuperäisrotujen kasvattamissopimukseen.

b. Tukiehdot

Viljelijä on sitoutunut pitämään hallinnassaan sopimuksessa mainitut eläimet koko sopimusvuoden ajan⁵⁷.

Ennen tilakäyntiä:

1. Varmista sopimuskäsittelijältä sopimuksella olevien eläinten ajantasaisuus
2. Nimeä vastuutarkastaja
3. Luo valvottavat ehdot, kun sopimuksen eläintiedot ovat ajan tasalla, valvottavien ehtojen luomisen jälkeen sopimuskäsittelijä ei pysty muuttamaan sopimuseläinten tilannetta. Sopimusta voidaan muuttaa sopimuspuolella vasta kun valvonta on varmennettu.

Tilalla tarkastetaan:

1. Kaikkien tilan nautojen tunnistamisen ja rekisteröinnin vaatimusten noudattaminen
2. APR-sopimusehtojen vähimmäisvaatimusten noudattaminen sopimuseläinten osalta.
3. APR-sopimusehtojen tukiehtojen noudattaminen
 - a. poistoista ja korvauksista on ilmoitettu sopimuskäsittelijälle 14 päivän kuluessa, jos sopimuseläintä ei löydy tilalta valvontahetkellä.

Miten toimia, kun tila ilmoittanut sopimuskäsittelijälle eläimen poiston tai korvaamisen valvontaehtojen luonnin jälkeen, ennen tilakäyntiä

Esimerkki 1: Eläin poistettu enintään 7 päivää ennen valvontaa. Sopimuseläimen tilanne kunnossa.

Esimerkki 2: Eläin poistettu yli 7 päivää, mutta enintään 14 päivää ennen valvontaa,

- a) rekisteriin poistoilmoitus on tehty, mutta ilmoitus sopimuskäsittelijälle tekemättä
 - sopimuseläimen tilanne kunnossa
- b) rekisteriin poistoilmoitus tekemättä, ilmoitus sopimuskäsittelijälle tehty valvontaehtojen luonnin jälkeen, ennen tilakäyntiä
 - sopimuseläin hylätään rekisterivirheen takia
- c) rekisteriin poistoilmoitus tekemättä, ilmoitus sopimuskäsittelijälle tekemättä
 - sopimuseläin hylätään rekisterivirheen takia

Esimerkki 3: Eläin poistettu yli 14 päivää ennen valvontaa,

- a) rekisteriin poistoilmoitus on tehty 7 päivän sisällä, mutta ilmoitus sopimuskäsittelijälle tekemättä

⁵⁷ VNa 235/2015 41 §

- *Eläin on vain tositetarkastuksessa. Näiden eläinten kanssa on oltava tarkkana, koska eläimelle ei tule APR-ikonია. Sopimuskäsittelijän on hylättävä eläin.*
- b) *rekisteriin poistoilmoitus on tehty myöhässä, ilmoitus sopimuskäsittelijälle tekemättä*
 - *eläin eläinlistalla -> hylätään*
 - *eläin tositetarkastuksessa -> sopimuskäsittelijän on hylättävä eläin.*
- c) *rekisteriin poistoilmoitus tekemättä, ilmoitus sopimuskäsittelijälle tehty valvontaehtojen luonnin jälkeen, ennen tilakäyntiä*
 - *sopimuseläin hylätään rekisterivirheen takia*
- d) *rekisteriin poistoilmoitus tekemättä, ilmoitus sopimuskäsittelijälle tekemättä*
 - *sopimuseläin hylätään rekisterivirheen takia*

Esimerkki 4: Eläin poistettu sopimukselta valvottavien ehtojen luonnin jälkeen, mutta eläin edelleen tilalla

- a) *Eläin korvamerkkitön, korvat ehjät, korvausmerkkejä ei tilattu*
 - *valvonnasta ilmoittamisen jälkeen sopimukselta poistettavaksi haettu eläin, valvonnasta ilmoittamisen jälkeen tehtyjä muutoksia ei huomioida*
 - *eläin hylätään*

5.5 ELÄINTEN HYVINVOINTIKORVAUKSEN TUKIEHDOT (NAUDAT)

Valittujen toimenpiteiden tukiehtoja on noudatettava myös toisen tilan pitopaikassa olevilla tuenhakijan nautoilla.

Tarkastettavat vähimmäisvaatimukset ⁵⁸ ja tukiehdot ⁵⁹ toimenpiteittäin

5.5.1 Hyvinvointisuunnitelma

- a. *Vähimmäisvaatimukset*
Vähimmäisvaatimukset tarkemmin luvussa 14.

Tarkastetaan:

Pitopaikan ja laitumen turvallisuus

- *Eläimen pitopaikka on turvallinen ja muutoinkin asianmukainen. (L 693/2023 8 § 1 mom., 34 § 1 mom., 37 §)*
- *Eläinten hyvinvointia vaarantavien vikojen takia korjaaviin toimiin on ryhdytty välittömästi (L 693/2023 36 § 2 mom.)*
- *Pitopaikka on pidetty puhtaana (L 693/2023 36 § 1 mom.)*
- *Pitopaikassa on sopiva valaistus (L 693/2023 35 § 3 mom.)*
- *Koneellisessa ilmanvaihtojärjestelmässä on hälytysjärjestelmä, joka antaa hälytyksen toimintahäiriön sattuessa (L 693/2023 35 § 4 mom.)*

⁵⁸ VNa 1381/2022 9–16§

⁵⁹ VNa 1381/2022 10–16 §

- *Ulkotarhan on oltava turvallinen ja riittävän tilava. (L 693/2023 8 § 1 mom., 34 § 1 mom., 37 §)*
- *Ulkona pidettävällä eläimellä on riittävä suoja epäsuotuisia sääoloja vastaan tai eläin voidaan tarvittaessa ottaa sisään. (L 693/2023 35 § 1 mom., VNa 592/2010 10 § 2 mom.) (L693/2023 35 § 1 mom.)*
- *Eläinsuojan ilmanvaihdon on oltava sellainen, että ilman kosteus, lämpötila, pölyn määrä ja haitallisten kaasujen pitoisuudet eivät kohoa haitallisen korkeiksi (VNa 592/2010 5 § 1 mom.)*
- *Pitopaikan lämpötila, ilman- tai vedenlaatu ja muut ympäristöolosuhteet eläimelle sopivia. (L 693/2023 35 § 1 mom.)*
- *Eläinsuojasta ulkotarhaan ja laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava naudoille turvallisia ja sellaisia, että naudat eivät tarpeettomasti likaannu minään vuodenaikana (VNa 592/2010 10 § 1 mom.)*
- *Ulkotarhan ja laitumen aitojen on oltava naudoille sopivasta materiaalista ja niille turvallisia. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään nautojen vahingoittuminen ja karkaaminen. Sähköistetyt aidat on rakennettava ja pidettävä kunnossa siten, että niistä ei aiheudu naudoille tarpeetonta kärsimystä. (VNa 592/2010 10 § 3 mom.)*
- *Ympärivuotisesti ulkona kasvatettavilla naudoilla on oltava kuivitettu makuualue, johon kaikki eläimet mahtuvat ja pääsevät yhtä aikaa makuulle. Kuivikkeita on vaihdettava tai lisättävä tarpeeksi usein ja huolehdittava siitä, että makuualue pysyy riittävän kuivana eikä pääse jäätymään. (VNa 592/2010 10 § 4 mom.)*

Eläinten hoito

- *Eläin saa asianmukaista hoitoa (L 693/2023 8 § 1 mom., 20 § 1–3 mom., 23 §)*
- *Pitopaikassa eläimellä käytössä sopiva lepopaikka (L 693/2023 37 § 4 mom.)*
- *Eläinten puhtaudesta on huolehdittu (L 693/2023 20 § 1–3 mom.)*
- *Eläintä ei pidetä jatkuvasti paikalleen kytkettynä eikä sen liikkumista ole jatkuvasti rajoitettu eläimen kääntymisen estävillä rakenteilla (L 693/2023 37 § 2 mom.)*
- *Ryhmässä pidettävän eläimen on voitava väistää toista eläintä (L 693/2023 37 § 3 mom.)*

Ruokinta ja juotto

- *Eläimet saavat riittävästi hyvälaatuista, sopivaa ruokaa (L 693/2023 21 §, VNa 592/2010 13 § 1 mom.)*
- *Eläinten saatavilla on jatkuvasti hyvälaatuista juomavettä. Poikkeukset: Jatkuvaa vedensaintia ei kuitenkaan edellytetä (VNa 592/2010 13 § 2 mom.)*
 - *vasikoiden siirrettävissä ulkokarsinoissa, joissa vasikalla on käytössään vain kevytrakenteinen säänsuoja (esim. iglu), jos vesi sääolosuhteiden takia jäätyy. Vasikalle on tällöin tarjottava vettä vähintään kolme kertaa päivässä.*
 - *tilapäisessä pitopaikassa*

- *Pihatossa on jokaista alkavaa 10 lypsylehmän ryhmää kohden oltava vähintään yksi juoma-astia tai juottolaite. (VNa 592/2010 6 § 3 mom.)*
- *Muilla kuin lypsylehmillä on jokaista alkavaa 20 naudan ryhmää kohden oltava vähintään yksi juoma-astia tai juottolaite kuitenkin siten, että juoma-astioita tai juottolaitteita on yli 10 naudan ryhmälle oltava vähintään kaksi. (VNa 592/2010 6 § 3 mom.)*

<i>Juomapaikkoja vähintään</i>		
<i>Nautoja</i>	<i>Lypsylehmät</i>	<i>Muut naudat</i>
<i>10</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
<i>11</i>	<i>2</i>	<i>2</i>
<i>20</i>	<i>2</i>	<i>2</i>
<i>21</i>	<i>3</i>	<i>2</i>
<i>30</i>	<i>3</i>	<i>2</i>
<i>40</i>	<i>4</i>	<i>2</i>
<i>41</i>	<i>5</i>	<i>3</i>

- *Mikäli pihatossa käytetään sellaisia juoma-astioita tai juottolaitteita, joista useampi nauta voi juoda samanaikaisesti, on juomapaikkojen määrän vastattava edellä tarkoitettua juoma-astioiden tai juottolaitteiden määrää. (VNa 592/2010 6 § 3 mom.)*
 - o *Käytettäessä usealle eläimelle tarkoitettua juomavesiallasta, altaan reunan riittävyys on arvioitava tapauskohtaisesti. Altaan reunan riittävyttä arvioitaessa apuna voidaan käyttää MMM:n tuettua lypsykarjarakentamista koskevassa asetuksessa esitettyä minimivaatimusta 10 cm/lehmä.*
 - o *Emiensä kanssa olevia vieroittamattomia vasikoita ei huomioida arvioitaessa riittävää juomapaikkojen määrää emoille ja vasikoille.*
- *Ympärivuotisesti ulkona kasvatettavilla naudoilla juoma-astioiden tai juottolaitteiden on oltava lämmitettäviä, jollei muutoin pystytä varmistamaan juomaveden sulana ja sopivan lämpöisenä pysymistä. (VNa 592/2010 6 § 4 mom.)*
- *Kylmäpihatossa juoma-astioiden tai juottolaitteiden on oltava lämmitettäviä. (VNa 592/2010 6 § 3 mom.)*

b. Tukiehdot

Viitteellinen tarkastusajankohta: Koko vuosi.

Tukiehtojen noudattamisen tarkastaminen ei vaadi lisäkäyntiä tilalle.

Tukiehtoja on toteutettava kaikilla tuenhakijan naudoilla, myös naudoilla, jotka ovat toisen tilan pitopaikassa.

Valvonnassa tarkastetaan:

Hyvinvointisuunnitelman osalta valvonnassa tarkastetaan valvontahetkellä käytössä oleva ruokintasuunnitelma, johon sisältyy karkearehuanalyysi.

Ehtoja noudatettava sitoumusvuoden alusta alkaen.

Toimenpiteeseen liittyvien asiakirjojen on oltava tilalla valvontahetkellä. Niitä ei voi toimittaa valvontakäynnin jälkeen tarkastettaviksi ELY-keskukseen muutoin kuin poikkeustapauksissa (luku 2.2).

Valvonnassa tarkastetaan

1. Tilalla on ruokintasuunnitelma kaikille naudoille
 - Eläinryhmäkohtainen
 - Kirjallinen
 - Laskelmiin perustuva
 - Pääasiallisen käytössä olevan karkearehun rehuanalyysiin perustuva
 - Huomioitu eläinten kasvu, tuotostaso tai tuotantovaihe
 - o Lypsylehmän tuottama maitomäärä ja tuotantokauden vaihe
 - o Lihanaudoilla tuotantokauden vaihe
 - Saa olla itse tehty, kunhan edellä mainitut asiat täyttyvät
 - Ruokintasuunnitelma on päivitettävä, kun käytössä oleviin rehuraaka-aineisiin tulee muutoksia
2. Rehuanalyysi käytettävän satokauden karkearehusta
 - Ei koske laidunta ja olkea, ml. ruokohelpi
 - Korjuuaikanäyte ei käy, raaka-ainenäyte käy

Tukisovellukseen tallennetaan valvontahetkellä käytössä olevan ruokintasuunnitelman laatimispäivämäärä ja ruokintasuunnitelman perustana olevan rehuanalyysin tekopäivämäärä.

5.5.2 Vasikoiden olosuhteiden parantaminen

- a. Vähimmäisvaatimukset
Vähimmäisvaatimukset tarkemmin luvussa 14.

Tarkastetaan:

Pitopaikan ja laitumen turvallisuus

- *Eläimen pitopaikka on turvallinen ja muutoinkin asianmukainen. (L 693/2023 8 § 1 mom., 34 § 1 mom., 37 §)*
- *Eläinten hyvinvointia vaarantavien vikojen takia korjaaviin toimiin on ryhdytty välittömästi (L 693/2023 36 § 2 mom.)*
- *Pitopaikka on pidetty puhtaana (L 693/2023 36 § 1 mom.)*
- *Ulkotarhan on oltava turvallinen ja riittävän tilava. (L 693/2023 8 § 1 mom., 34 § 1 mom., 37 §)*

- *Ulkona pidettävällä eläimellä on riittävä suoja epäsuotuisia sääoloja vastaan tai eläin voidaan tarvittaessa ottaa sisään. (VNa 592/2010 10 § 2 mom.)*
- *Eläinsuojasta ulkotarhaan ja laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava naudoille turvallisia ja sellaisia, että naudat eivät tarpeettomasti likaannu minään vuodenaikana (VNa 592/2010 10 § 1 mom.)*
- *Ulkotarhan ja laitumen aitojen on oltava naudoille sopivasta materiaalista ja niille turvallisia. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään nautojen vahingoittuminen ja karkaaminen. Sähköistetyt aidat on rakennettava ja pidettävä kunnossa siten, että niistä ei aiheudu naudoille tarpeetonta kärsimystä. (VNa 592/2010 10 § 3 mom.)*
- *Ympärivuotisesti ulkona kasvatettavilla naudoilla on oltava pitopaikassaan kyseessä olevan nautarodun tarpeet ja ympäristöolosuhteet huomioon ottaen asianmukainen suoja epäsuotuisia sääolosuhteita vastaan. Suojassa on oltava kuivitettu makuualue, johon kaikki eläimet mahtuvat ja pääsevät yhtä aikaa makuulle. Kuivikkeita on vaihdettava tai lisättävä tarpeeksi usein ja huolehdittava siitä, että makuualue pysyy riittävän kuivana eikä pääse jäätymään. (VNa 592/2010 10 § 4 mom.)*

Eläinten hoito

- *Eläin saa asianmukaista hoitoa (L 693/2023 8 § 1 mom., 20 § 1–3 mom., 23 §)*
- *Pitopaikassa eläimellä käytössä sopiva lepopaikka (L 693/2023 37 § 4 mom.)*
- *Eläinten puhtaudesta on huolehdittu (L 693/2023 20 § 1–3 mom.)*
- *Ryhmässä pidettävän eläimen on voitava väistää toista eläintä (L 693/2023 37 § 3 mom.)*
- *Alle kaksiviikkoisella vasikalla on hyvin kuivitettu makuupaikka (VNa 592/2010 7 § 1 mom.)*
- *Yli 8 viikon ikäinen vasikka ei ole yksittäiskarsinassa, jollei siihen ole eläinlääketieteellistä syytä (sairaus, huomattava alikehittyneisyys). (VNa 592/2010 7 § 2 mom.)*
- *Jos alle 8 viikon ikäinen vasikka on yksittäiskarsinassa, vasikka voi nähdä ja kosketella lajitovereitaan. (Ruokaviraston ohje 15650/5: Yhteys vasikkakarsinan etuseinän aukon kautta on riittävä koskettelu- ja näköyhteyden toteuttamiseksi, jos vasikoiden turvat ylettävät koskettamaan toisiaan.)*
 - o *Eläinlääketieteellisestä syytä vasikkaa voidaan kuitenkin pitää sellaisessa karsinassa, jossa on umpinaiset seinät.*
 - o *Yksittäiskarsinan leveys on vähintään vasikan säkäkorkeuden levyinen ja pituus vähintään vasikan pituus mitattuna turvasta lantioluun istuinkyhmyyn kerrottuna 1,1:llä. (VNa 592/2010 7 § 3 mom.)*
- *Ryhmäkarsinassa eläimen kääntyminen ympäri ja vaivaton makuulle meno mahdollista. (VNa 592/2010 7 § 4 mom.)*
- *Ryhmäkarsinan pinta-ala on jokaista alle 150 kg:n painoista vasikkaa kohden vähintään 1,5 m², vähintään 150 kg:n mutta alle 220 kg:n painoista vasikkaa*

kohden vähintään 1,7 m² ja vähintään 220 kg:n painoista vasikkaa kohden vähintään 1,8 m². (Ruokaviraston ohje 15650/5: Mikäli ns. vasikkaigluissa eläinten käytettävissä on iglun yhteydessä oleva jaloittelulaitaus, käytettävissä olevaan alaan mitataan sekä iglun että jaloittelulaitauksen pinta-ala.

Kuitenkin, jos eläin suljetaan esim. kylmän sään tai muun syyn vuoksi iglun sisään, lasketaan pinta-alaksi vain iglun lattiapinta-ala.) (VNa 592/2010 7 § 4 mom.)

- *Eläintä ei pidetä jatkuvasti paikalleen kytkettynä eikä sen liikkumista ole jatkuvasti rajoitettu eläimen kääntymisen estävillä rakenteilla (L 693/2023 37 § 2 mom.)*
- *Vasikka ei ole parteen, karsinaan tai muuhun rakenteeseen kytkettynä muutoin kuin tilapäisesti enintään tunnin ajan eläimen ruokkimisen tai muun hoitamisen ajan. (VNa 592/2010 12 § 3 mom.)*

Ruokinta ja juotto

- *Eläimet saavat riittävästi hyvälaatuista, sopivaa ruokaa (L 693/2023 21 §, VNa 592/2010 13 § 1 mom.)*
- *Eläinten saatavilla on jatkuvasti hyvälaatuista juomavettä. Poikkeukset: Jatkuvaa vedensantia ei kuitenkaan edellytetä (VNa 592/2010 13 § 2 mom.)*
 - o *vasikoiden siirrettävissä ulkokarsinoissa, joissa vasikalla on käytössään vain kevytrakenteinen säänsuoja (esim. iglu), jos vesi sääolosuhteiden takia jäätyy. Vasikalle on tällöin tarjottava vettä vähintään kolme kertaa päivässä.*
 - o *tilapäisessä pitopaikassa*
- *Pihatossa on jokaista alkavaa 10 lypsylehmän ryhmää kohden oltava vähintään yksi juoma-astia tai juottolaite. (VNa 592/2010 6 § 3 mom.)*
- *Muilla kuin lypsylehmillä on jokaista alkavaa 20 naudan ryhmää kohden oltava vähintään yksi juoma-astia tai juottolaite kuitenkin siten, että juoma-astioita tai juottolaitteita on yli 10 naudan ryhmälle oltava vähintään kaksi. (VNa 592/2010 6 § 3 mom.)*

<i>Juomapaikkoja vähintään</i>		
<i>Nautoja</i>	<i>Lypsylehmät</i>	<i>Muut naudat</i>
<i>10</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
<i>11</i>	<i>2</i>	<i>2</i>
<i>20</i>	<i>2</i>	<i>2</i>
<i>21</i>	<i>3</i>	<i>2</i>
<i>30</i>	<i>3</i>	<i>2</i>
<i>40</i>	<i>4</i>	<i>2</i>
<i>41</i>	<i>5</i>	<i>3</i>

- *Mikäli pihatossa käytetään sellaisia juoma-astioita tai juottolaitteita, joista useampi nauta voi juoda samanaikaisesti, on juomapaikkojen määrän vastattava edellä tarkoitettua juoma-astioiden tai juottolaitteiden määrää. (VNa 592/2010 6 § 3 mom.)*

- Käytettäessä usealle eläimelle tarkoitettua juomavesiallasta, altaan reunan riittävyys on arvioitava tapauskohtaisesti. Altaan reunan riittävyttä arvioitaessa apuna voidaan käyttää MMM:n tuettua lypsykarjarakentamista koskevassa asetuksessa esitettyä minimivaatimusta 10 cm/lehmä.
- Emiensä kanssa olevia vieroittamattomia vasikoita ei huomioida arvioitaessa riittävää juomapaikkojen määrää emoilta ja vasikoilta.
- Ympärivuotisesti ulkona kasvatettavilla naudoilla juoma-astioiden tai juottolaitteiden on oltava lämmitettäviä, jollei muutoin pystytä varmistamaan juomaveden sulana ja sopivan lämpöisenä pysymistä. (VNa 592/2010 6 § 4 mom.)
- Kylmäpihatossa juoma-astioiden tai juottolaitteiden on oltava lämmitettäviä. (VNa 592/2010 6 § 3 mom.)

b. Tukiehdot

Tukiehtoja on toteutettava kaikilla tuenhakijan alle 6 kk ikäisillä vasikoilla, myös vasikoilla, jotka ovat toisen tilan pitopaikassa. Laitumella ollessa vaaditut pinta-alat pitää löytyä rakennuksesta.

Viitteellinen tarkastusajankohta: Koko vuosi

Tukiehtojen noudattamisen tarkastaminen ei vaadi lisäkäyntiä tilalle. Jos tilalla ei ole alle 6 kk ikäisiä vasikoita valvontahetkellä, viljelijän on osoitettava miten hän toteuttaa tukiehtoja. Tieto kirjataan sovellukseen toimenpiteen lisätietoihin.

Valvonnassa tarkastetaan:

Toimenpiteeseen liittyvien asiakirjojen on oltava tilalla valvontahetkellä. Niitä ei voi toimittaa valvontakäynnin jälkeen tarkastettaviksi ELY-keskukseen muutoin kuin poikkeustapauksissa (luku 2.2).

1. Kaikkia vasikoita koskevat yhteiset vaatimukset

- Karsinan makuualue on kiinteäpohjainen, runsaasti kuivitettu ja pehmeä.
 - Kaikki eläimet mahtuvat yhtä aikaa makuulle
- Vasikka saa maitoa tai maitojuomaa imemällä nisästä tai tutista koko juottokauden.
 - Vasikan tulee saada maito aina imemällä, ei esim. ämpärijuottona.
- Jos tilalla syntyy vasikoita, tilalla on vasikoille
 - pakastettua ternimaitoa,
 - i. Pakastetun ternimaidon laadusta on pidetty kirjaa
 - ii. Kirjanpitoon on merkitty mittaustulos ternimaidon laadusta (laatu mitattu ennen pakastamista)
 - ternimaitojauhetta tai

- täydennysrehua, joka sisältää ternimaitoa tai naudan immunoglobuliinia
- Tukehto koskee myös emolehmätiloja ja luomutiloja
- 2. Vasikoiden ryhmäkarsinat
 - Vasikat ovat ryhmäkarsinoissa 1 kk iästä alkaen
 - Ryhmäkarsina on karsina, jossa on vähintään 2 vasikkaa.
 - Ryhmäglut luetaan ryhmäkarsinoiksi.
 - Poikkeus: eläinlääketieteellinen syy tai vihamielinen käyttäytyminen.
 - Ryhmäkarsinassa pinta-alaa on vähintään 2,25 m² /vasikka.
 - Ryhmäglussa pinta-alaa on oltava 2,25 m² /vasikka.
- 3. Vasikat emojen kanssa
 - vasikalla on emän kanssa oltava tilaa 10 m²
 - 10 m²:n alaan saa sisältyä makuualat, lantakäytävät ja alle 1 kk ikäisten vasikoiden vasikkapiilot (vasikkapiilot eivät pakollisia).
 - mikäli vasikoita on emän kanssa enemmän kuin 1, muille emän kanssa oleville vasikoille pitää olla tilaa 2,25 m²/vasikka
 - Jos samassa karsinassa on muita yli 6 kk ikäisiä vieroitettuja nautoja, myös niillä on oltava vähintään 10 m²/eläin
 - kokonaan ulkona kasvatettavien nautojen on tarvittaessa päästävä tukiehdot täyttävään karsinaan.

Ahtaimmalta vaikuttava karsina mitataan. Jos karsinan kokonaispinta-ala ei ole tukiehtojen mukainen, mitataan kaikki karsinat, joissa on vasikoita.

- Tukisovellukseen tallennetaan mittaustulos ja karsinan eläinmäärä sekä pinta-ala/vasikka tai pinta-ala/emä+vasikka.

Esimerkit

Esimerkki 1: Karsinassa on 5 emoa ja 6 vasikkaa. Karsinassa on yksi juomapaikka. Vähimmäisvaatimukset juomapaikkojen määrästä eivät täyty. Karsinassa pitäisi olla kaksi juomapaikkaa.

Esimerkki 2: Vasikat ovat 2 viikon iästä 6 kuukautisiksi ryhmäkarsinoissa, joissa osa lattiasta on ritiläpalkkia ja makuualue on kiinteäpohjainen, runsaasti kuivitettu. Kaikki vasikat mahtuvat yhtä aikaa makuulle makuualueelle. Makuualueen vaatimukset täyttyvät.

Esimerkki 3: Tuenhakijalla on emolehmiä, jotka poikivat ulos ja vasikat vieroitetaan laidunkauden päättyessä. Eläimille on ulkona lato, jossa pinta-alaa on 4 m²/emo+vasikka. Ratkaisu ei ole tukiehtojen mukainen.

Esimerkki 4: Tuenhakijalla on emolehmiä, jotka poikivat ulos ja vasikat vieroitetaan laidunkauden päättyessä. Eläimille on ulkona suoja, jossa pinta-alaa on 12 m²/emo+vasikka. Suojassa on yksi kiinteä seinä. Lattiaa/pohjaa on kuivitettu. Ratkaisu ei ole tukiehtojen mukainen, koska vaadittu pinta-ala ei löydy rakennuksesta.

Esimerkki 5: Tuenhakija on valinnut toimenpiteet Vasikoiden olosuhteiden parantaminen ja Nautojen poikima-, hoito- ja sairaskarsinat. Tilalla on valvontahetkellä 9 emolehmiä vasikoineen (9 kpl) ja poikimaton hieho 100 m² hallissa yhtenäisessä tilassa. Poikima-, hoito- ja sairaskarsina-alaa pitää löytyä vasikoille + hieholle 9 m² ja poikineille emoille 9 m². Poikima-, hoito- ja sairaskarsina ei voi sisältyä vasikoiden pito-olosuhteiden vaatimaan 10 m², vaan poikimakarsinan pitää olla erotettavissa muusta karsinasta siten, että muuhun karsinaan jää vielä vähintään 10 m²/karsinaan jäävä emo+ vasikka. Ratkaisu on tukiehtojen mukainen.

Esimerkki 6: Tilalla on valvontahetkellä 9 emolehmiä vasikoineen (12 kpl) ja poikimaton hieho 100 m² hallissa yhtenäisessä tilassa. Ratkaisu ei ole tukiehtojen mukainen. Yhdeksän emolehmiä ja 9 vasikkaa tarvitsee tilaa 90 m², 3 vasikkaa tarvitsee 6,75 m² ja hieho 10 m² (yht. 106,75 m²).

Esimerkki 7: Tuen hakija on valinnut toimenpiteet Vasikoiden olosuhteiden parantaminen ja Nautojen poikima-, hoito- ja sairaskarsinat. Tilalla on valvontahetkellä 2 lypsylehmiä vasikoineen 18,5 m² poikimakarsinassa. Nautojen poikima-, hoito- ja sairaskarsinat -toimenpiteen pinta-alavaatimus täyttyy. Vasikoiden olosuhteiden parantaminen -toimenpiteen valinneella tilalla lehmä vasikkansa kanssa saa olla poikimisen yhteydessä 9m² karsinassa.

Esimerkki 8: Karsinassa on 3 imettäjälehmää 7 vasikan kanssa. Vaadittu karsinan pinta-ala = 3 x 10 m² + 4 x 2,25 m² = 40 m²

Esimerkki 9: Vasikoiden olosuhteiden parantamisen emolle ja vasikalle käytettävissä olevaan tilavaatimukseen (10m² emo + vasikka) voidaan laskea mukaan katettu ruokintakäytävän alue (punaisella kuvassa) jos katettu ruokintakäytävä on karsinan yhteydessä.

Tilavaatimukseen ei voida laskea mukaan kattamatonta ulkoilualuetta / lantakäytävää (kuvassa harmaa), koska alan täytyy löytyä rakennuksen sisätiloista.

Vasikkapiilo	Makuualue	Ulkoilualue/lantakäytävä	Ruokintakäytävä	R E H U A
Katettu ja kuivitettu	Katettu ja kuivitettu	Ei katettu, ei kuivitettu	Katettu, ei kuivitettu	

5.5.3 Urospuolisten nautojen olosuhteiden parantaminen

a. Vähimmäisvaatimukset

Vähimmäisvaatimukset tarkemmin luvussa 14.

Tarkastetaan

Pitopaikan ja laitumen turvallisuus

- *Eläimen pitopaikka on turvallinen ja muutoinkin asianmukainen. (L 693/2023 8 § 1 mom., 34 § 1 mom., 37 §)*
- *Eläinten hyvinvointia vaarantavien vikojen takia korjaaviin toimiin on ryhdytty välittömästi (L 693/2023 36 § 2 mom.)*
- *Ulkotarhan on oltava turvallinen ja riittävän tilava. (L 693/2023 8 § 1 mom., 34 § 1 mom., 37 §)*
- *Ulkona pidettävällä eläimellä on riittävä suoja epäsuotuisia sääoloja vastaan tai eläin voidaan tarvittaessa ottaa sisään. (VNa 592/2010 10 § 2 mom.)*
- *Eläimen pitopaikka on pidetty puhtaana (L 693/2023 36 § 1 mom.)*
- *Nestemäiset eritteet poistuvat asianmukaisesti tai imeytyvät hyvin kuivikkeisiin. Tarvittaessa makuualue on kuivitettu. (VNa 592/2010 4 § 1 mom.)*
- *Eläinsuojasta ulkotarhaan ja laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava naudoille turvallisia ja sellaisia, että naudat eivät tarpeettomasti likaannu minään vuodenaikana (VNa 592/2010 10 § 1 mom.)*
- *Ulkotarhan ja laitumen aitojen on oltava naudoille sopivasta materiaalista ja niille turvallisia. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään nautojen vahingoittuminen ja karkaaminen. Sähköistetyt aidat on rakennettava ja pidettävä kunnossa siten, että niistä ei aiheudu naudoille tarpeetonta kärsimystä. (VNa 592/2010 10 § 3 mom.)*
- *Ympärivuotisesti ulkona kasvatettavilla naudoilla on oltava pitopaikassaan kyseessä olevan nautarodun tarpeet ja ympäristöolosuhteet huomioon ottaen asianmukainen suoja epäsuotuisia sääolosuhteita vastaan. Suojassa on oltava kuivitettu makuualue, johon kaikki eläimet mahtuvat ja pääsevät yhtä aikaa makuulle. Kuivikkeita on vaihdettava tai lisättävä tarpeeksi usein ja huolehdittava siitä, että makuualue pysyy riittävän kuivana eikä pääse jäätymään. (VNa 592/2010 10 § 4 mom.)*

Eläinten hoito

- *Eläin saa asianmukaista hoitoa (L 693/2023 8 § 1 mom., 20 § 1–3 mom., 23 §)*
- *Pitopaikassa eläimellä käytössä sopiva lepopaikka (L 693/2023 37 § 4 mom.)*
- *Eläinten puhtaudesta on huolehdittu (L 693/2023 20 § 1–3 mom.)*
- *Eläin voi seistä ja levätä luonnollisessa asennossa sekä vaihtaa asentoaan vaikeuksitta. Eläimillä on mahdollisuus yhtäaikaiseen lepoon. (L 693/2023 33 § 1 mom.)*

Ruokinta ja juotto

- *Eläimet saavat riittävästi hyvälaatuista, sopivaa ruokaa (L 693/2023 21 §, VNa 592/2010 13 § 1 mom.)*

- *Eläinten saatavilla on jatkuvasti hyvälaatuista juomavettä. Poikkeukset: Jatkuvaa vedensantia ei kuitenkaan edellytetä tilapäisessä pitopaikassa (VNa 592/2010 13 § 2 mom.)*
- *Pihatossa on jokaista alkavaa 10 lypsylehmän ryhmää kohden oltava vähintään yksi juoma-astia tai juottolaite. (VNa 592/2010 6 § 3 mom.)*
- *Muilla kuin lypsylehmillä on jokaista alkavaa 20 naudan ryhmää kohden oltava vähintään yksi juoma-astia tai juottolaite kuitenkin siten, että juoma-astioita tai juottolaitteita on yli 10 naudan ryhmälle oltava vähintään kaksi. (VNa 592/2010 6 § 3 mom.)*

<i>Juomapaikkoja vähintään</i>		
<i>Nautoja</i>	<i>Lypsylehmät</i>	<i>Muut naudat</i>
<i>10</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
<i>11</i>	<i>2</i>	<i>2</i>
<i>20</i>	<i>2</i>	<i>2</i>
<i>21</i>	<i>3</i>	<i>2</i>
<i>30</i>	<i>3</i>	<i>2</i>
<i>40</i>	<i>4</i>	<i>2</i>
<i>41</i>	<i>5</i>	<i>3</i>

- *Mikäli pihatossa käytetään sellaisia juoma-astioita tai juottolaitteita, joista useampi nauta voi juoda samanaikaisesti, on juomapaikkojen määrän vastattava edellä tarkoitettua juoma-astioiden tai juottolaitteiden määrää. (VNa 592/2010 6 § 3 mom.)*
 - o *Käytettäessä usealle eläimelle tarkoitettua juomavesiallasta, altaan reunan riittävyys on arvioitava tapauskohtaisesti. Altaan reunan riittävyttä arvioitaessa apuna voidaan käyttää MMM:n tuettua lypsykarjarakentamista koskevassa asetuksessa esitettyä minimivaatimusta 10 cm/lehmä.*
 - o *Emiensä kanssa olevia vieroittamattomia vasikoita ei huomioida arvioitaessa riittävää juomapaikkojen määrää emoilta ja vasikoilta.*
- *Ympärivuotisesti ulkona kasvatettavilla naudoilla juoma-astioiden tai juottolaitteiden on oltava lämmitettäviä, jollei muutoin pystytä varmistamaan juomaveden sulana ja sopivan lämpöisenä pysymistä. (VNa 592/2010 6 § 4 mom.)*
- *Kylmäpihatossa juoma-astioiden tai juottolaitteiden on oltava lämmitettäviä. (VNa 592/2010 6 § 3 mom.)*

b. Tukiehdot

Viitteellinen tarkastusajankohta: Koko vuosi

Tukiehtojen noudattamisen tarkastaminen ei vaadi lisäkäyntiä tilalle. Jos tilalla ei ole tarkastushetkellä 6–18 kk ikäisiä urospuolisia nautoja, viljelijän on osoitettava miten hän toteuttaa tukiehtoja.

Tukiehtoja on toteutettava kaikilla tuenhakijan 6–18 kk ikäisillä urospuolisilla naudoilla, myös urospuolisilla naudoilla, jotka ovat toisen tilan pitopaikassa.

Tukiehtojen vaatimat pinta-alat pitää löytyä rakennuksesta.

Valvonnassa tarkastetaan:

1. Eri sukupuolta olevia yli kahdeksan kuukauden ikäisiä nautoja ei pidetä samassa karsinassa.
 - Jos on kyse ylämaankarjasta, edellä mainittu ikäraja on kymmenen kuukautta
 - ei koske siitossonna, merkkaussonna tai härkää
2. Urospuolista nautaa ei pidetä kytkettynä.
 - poikkeus: tilapäinen, perusteltu ja hyväksyttävä syy (esim. hoitotoimenpiteet).
 - Toimenpiteeseen yli-ikäinen sonni saa olla navetassa kytkettynä.
3. Karsinan pinta-ala
 - lämminkasvattamossa (ml. viileä kasvattamo) vähintään 3,5 m²/eläin
 - kylmäkasvattamossa vähintään 5,5 m²/eläin
 - o Kylmäkasvattamossa vaadittuun alaan 5,5 m² lasketaan katettu ala, jossa eläimet voivat liikkua vapaasti. Ala voi muodostua esim. katetusta ruokinta- ja makuualueesta. Ulkona olevaa jaloittelualuetta ei lasketa mukaan.
4. Karsinassa makuualueen pinta-ala on vähintään puolet eläinkohtaisesta vähimmäispinta-alasta
 - lämminkasvattamossa (ml. viileä kasvattamo) vähintään 1,75 m²/eläin
 - kylmäkasvattamossa vähintään 2,75 m²/eläin
 - Makuualue on JOKO
 - o kiinteäpohjainen, hyvin kuivitettu ja pehmeä TAI
 - i. Paksu joustamaton parsimatto rakolattiakarsinan ritilöiden päällä ja sen päällä kuivikkeet hyväksytään makuualueeksi
 - ii. pehmeä hiekkaparsi hyväksytään
 - o rakolattiakarsina, jonka makuualueella on rakolattiapehmikkeet, kumitettuja palkkeja tai muita vastaavia lattiaa pehmentäviä rakenteita
 - i. uusittava tarvittaessa.
 - ii. Pehmentävät rakenteet ovat ritilöiden pehmusteita, kumisia ritilämattoja palkkien päällä esim.
<https://www.finnlacto.fi/tuote/easyfix-ritilamatot/>

Jos urospuolinen nauta on lehmien ja hiehojen joukossa pihatossa, kaikille urospuolisen naudan kanssa samassa tilassa oleville eläimille on täytyttävä toimenpiteen tukiehtojen mukaiset pinta-alat.

Jos yli 18 kk ikäinen sonni on 6–18 kk ikäisten sonnien joukossa, kaikille eläimille on täytyttävä toimenpiteen tukiehtojen mukaiset pinta-alat.

Kun ryhmäkarsinassa on sekä EHK-toimenpiteeseen (ikänsä puolesta) kuuluvia että kuulumattomia eläimiä yhdessä, toimenpiteeseen kuulumattomilta vaaditaan JOKO

- Sama pinta-ala kuin EHK-toimenpiteeseen kuuluvilta eläimiltä, jos toimenpiteeseen kuulumattomille eläimille ei ole säädetty lakisääteistä vähimmäispinta-alaa TAI
- Lakisääteinen vähimmäispinta-ala silloin, kun sellainen on lainsäädännössä säädetty ko. eläinryhmälle

Ahtaimmalta vaikuttava karsina mitataan. Tukisovellukseen tallennetaan karsinan pinta-ala, makuualueen pinta-ala, karsinan eläinmäärä sekä karsinan ja makuualueen pinta-ala/eläin.

- Jos karsinan pinta-ala ei ole tukiehtojen mukainen, mitataan kaikki ryhmäkarsinat, joissa on 6–18 kk ikäisiä urospuolisia nautoja.

Esimerkit

Esimerkki 1: ”Urospuolisten nautojen olosuhteiden parantaminen”:

- *Kylmäpihatossa samassa ryhmäkarsinassa on yhteensä kymmenen sonnia. Niistä*
 - o *6 kpl on yli 6 kk ikäisiä (= EHK:n toimenpiteen mukainen pinta-alavaatimus on 5,5 m² per nauta) -> näille 33 m²*
 - o *4 kpl on alle 6 kk ikäisiä (eivät vielä toimenpiteen piirissä, koska ovat alaikäisiä -> näitä koskee Vna 592/2010:n mukainen pinta-alavaatimus elopainokilojen mukaisesti 1,5 – 1,8 m² per nauta, tämän esimerkin tapauksessa 1,8 m² per nauta) -> näille 7,2 m²*
- *Yhteensä pinta-alaa vaaditaan vähintään 40,2 m²*

Esimerkki 2: ”Urospuolisten nautojen olosuhteiden parantaminen”:

- *Kylmäpihatossa samassa ryhmäkarsinassa on yhteensä kymmenen sonnia. Niistä*
 - o *6 kpl on yli 6 kk ikäisiä (= EHK:n toimenpiteen mukainen pinta-alavaatimus on 5,5 m² per nauta) -> näille yhteensä väh. 33 m²*
 - o *4 kpl on yli 18 kk ikäisiä (eivät enää toimenpiteen piirissä, koska ovat yli-ikäisiä -> lainsäädännössä ei ole pinta-alavaatimuksia kyseisen ikäisille naudoille) -> näille sama 5,5 m² vaatimus kuin edellisille, yhteensä väh. 22 m²*
- *Yhteensä pinta-alaa vaaditaan vähintään 55 m²*

Esimerkki 3: ”Urospuolisten nautojen olosuhteiden parantaminen” ja ”Vasikoiden olosuhteiden parantaminen”:

- *Kylmäpihatossa samassa ryhmäkarsinassa on yhteensä kymmenen sonnia. Niistä*
 - o *6 kpl on yli 6 kk ikäisiä (EHK:n toimenpiteen mukainen pinta-alavaatimus on 5,5 m² per nauta) -> näille 33 m²*
 - o *4 kpl on alle 6 kk ikäisiä (EHK:n toimenpiteen mukainen pinta-alavaatimus on 2,25 m² per nauta) -> näille 10 m²*
- *Yhteensä pinta-alaa vaaditaan vähintään 43 m²*

5.5.4 Nautojen laidunnus ja ulkoilu I-III

Jos tila on valinnut Nautojen ulkoilu -toimenpiteen lisäksi myös Nuorkarjan laidunnuksen ja/tai Emo- ja lypsylehmien laidunnuksen, tilan on toteutettava naaraspuoleisilla naudoilla sekä 120 pv ulkoilua että 90 pv laidunnusta (yht. 210 pv).

Esimerkki 1: Tilan lypsylehmät pääsevät laitumelle kesäkuun 1. päivä, ja ovat laitumella lokakuun 31. päivään asti. Elokuun 29. päivä täyttyy 90 pv laidunnusta. Loput 63 päivää jää hyödynnettäväksi ulkoilutoimenpiteeseen.

Esimerkki 2: Tilan naudat pääsevät ympäri vuoden päivittäin jaloittelutarhaan. Eläimet laiduntavat perinnebiotooppialueella heinäkuun ajan. Ulkoilupäiviä jaloittelutarhassa ei voi hyödyntää laidunnustoimenpiteeseen. Heinäkuun (31 päivää) laidunnus ei riitä täyttämään laidunnuksen vähimmäisvaatimusta (90 päivää).

- a. Vähimmäisvaatimukset
Vähimmäisvaatimukset tarkemmin luvussa 14.

Tarkastetaan

Pitopaikan ja laitumen turvallisuus

- *Eläimen pitopaikka on turvallinen ja muutoinkin asianmukainen. (L 693/2023 8 § 1 mom., 34 § 1 mom., 37 §)*
- *Eläinten hyvinvointia vaarantavien vikojen takia korjaaviin toimiin on ryhdytty välittömästi (L 693/2023 36 § 2 mom.)*
- *Ulkotarhan on oltava turvallinen ja riittävän tilava. (L 693/2023 8 § 1 mom., 34 § 1 mom., 37 §)*
- *Ulkona pidettävällä eläimellä on riittävä suoja epäsuotuisia sääoloja vastaan tai eläin voidaan tarvittaessa ottaa sisään. (L 693/2023 35 § 1 mom., VNa 592/2010 10 § 2 mom.)*
- *Eläimen pitopaikka on pidetty puhtaana (L 693/2023 36 § 1 mom.)*
- *Eläinsuojasta ulkotarhaan ja laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava naudoille turvallisia ja sellaisia, että naudat eivät tarpeettomasti likaannu minään vuodenaikana (VNa 592/2010 10 § 1 mom.)*
- *Ulkotarhassa ja laitumella olevilla naudoilla on oltava mahdollisuus päästä riittävään suojaan epäsuotuisia sääolosuhteita vastaan. Jos naudat eivät pääse vapaasti siirtymään suojaan, nautojen omistajan tai haltijan on huolehdittava siitä, että naudat pääsevät suojaan epäsuotuisilta sääolosuhteilta. (VNa 592/2010 10 § 2 mom.)*
- *Ulkotarhan ja laitumen aitojen on oltava naudoille sopivasta materiaalista ja niille turvallisia. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään nautojen vahingoittuminen ja karkaaminen. Sähköistetyt aidat on rakennettava ja pidettävä kunnossa siten, että niistä ei aiheudu naudoille tarpeetonta kärsimystä. (VNa 592/2010 10 § 3 mom.)*
- *Ympärivuotisesti ulkona kasvatettavilla naudoilla on oltava pitopaikassaan kyseessä olevan nautarodun tarpeet ja ympäristöolosuhteet huomioon ottaen*

asianmukainen suoja epäsuotuisia sääolosuhteita vastaan. Suojassa on oltava kuivitettu makuualue, johon kaikki eläimet mahtuvat ja pääsevät yhtä aikaa makuulle. Kuivikkeita on vaihdettava tai lisättävä tarpeeksi usein ja huolehdittava siitä, että makuualue pysyy riittävän kuivana eikä pääse jäätymään. (L 693/2023 35 § 1 mom., VNa 592/2010 10 § 4 mom.)

- *Lypsylehmät ja pääasiassa maidontuotantoa varten kasvatettavat hiehot, jotka pidetään kytkettyinä, tulee päästää laitumelle tai muuhun tarkoituksenmukaiseen jaloittelutilaan (VNa 592/2010 17 § 1 mom.)*
 - o *vähintään 90 päivänä vuodessa*
 - o *vähintään 60 päivää jaloittelusta on toteutettava ajanjaksona, joka alkaa 1 päivänä toukokuuta ja päättyy 30 päivänä syyskuuta sekä*
 - o *Jaloittelutilan pinta-alan on oltava vähintään kuusi neliometriä siellä pidettävää nautaa kohden. Pinta-alan on oltava kuitenkin aina vähintään 50 neliometriä.*

Eläinten hoito

- *Eläin saa asianmukaista hoitoa (L 693/2023 8 § 1 mom., 20 § 1–3 mom., 23 §)*
- *Pitopaikassa eläimellä käytössä sopiva lepopaikka (L 693/2023 37 § 4 mom.)*
- *Eläinten puhtaudesta on huolehdittu (L 693/2023 20 § 1–3 mom.)*

Ruokinta ja juotto

- *Eläimet saavat riittävästi hyvälaatuista, sopivaa ruokaa (L 693/2023 21 §, VNa 592/2010 13 § 1 mom.)*
- *Eläinten saatavilla on jatkuvasti hyvälaatuista juomavettä. Poikkeukset: Jatkuvaa vedensaintia ei kuitenkaan edellytetä tilapäisessä pitopaikassa (VNa 592/2010 13 § 2 mom.)*
- *Pihatossa on jokaista alkavaa 10 lypsylehmän ryhmää kohden oltava vähintään yksi juoma-astia tai juottolaite. (VNa 592/2010 6 § 3 mom.)*
- *Muilla kuin lypsylehmillä on jokaista alkavaa 20 naudan ryhmää kohden oltava vähintään yksi juoma-astia tai juottolaite kuitenkin siten, että juoma-astioita tai juottolaitteita on yli 10 naudan ryhmälle oltava vähintään kaksi. (VNa 592/2010 6 § 3 mom.)*

<i>Juomapaikkoja vähintään</i>		
<i>Nautoja</i>	<i>Lypsylehmät</i>	<i>Muut naudat</i>
10	1	1
11	2	2
20	2	2
21	3	2
30	3	2
40	4	2
41	5	3

- *Mikäli pihatossa käytetään sellaisia juoma-astioita tai juottolaitteita, joista useampi nauta voi juoda samanaikaisesti, on juomapaikkojen määrän vastattava edellä tarkoitettua juoma-astioiden tai juottolaitteiden määrää. (VNa 592/2010 6 § 3 mom.)*

- Käytettäessä usealle eläimelle tarkoitettua juomavesiallasta, altaan reunan riittävyys on arvioitava tapauskohtaisesti. Altaan reunan riittävyttä arvioitaessa apuna voidaan käyttää MMM:n tuettua lypsykarjarakentamista koskevassa asetuksessa esitettyä minimivaatimusta 10 cm/lehmä.
- Emiensä kanssa olevia vieroittamattomia vasikoita ei huomioida arvioitaessa riittävää juomapaikkojen määrää emoille ja vasikoille.
- Ympärivuotisesti ulkona kasvatettavilla naudoilla juoma-astioiden tai juottolaitteiden on oltava lämmitettäviä, jollei muutoin pystytä varmistamaan juomaveden sulana ja sopivan lämpöisenä pysymistä. (VNa 592/2010 6 § 4 mom.)
- Kylmäpihatossa juoma-astioiden tai juottolaitteiden on oltava lämmitettäviä. (VNa 592/2010 6 § 3 mom.)

b. Tukiehdot

5.5.4.1 NUORKARJAN LAIDUNNUS

Viitteellinen tarkastusajankohta: touko–lokakuu

Jos tilakäynti tehdään ennen kuin naudat ovat olleet laitumella eikä tilakäynnillä ole merkkejä laidunnuksen toteuttamisesta (esim. aidat), tukiehtojen noudattamisen tarkastaminen vaatii lisäkäynnin.

Tukiehtoja on toteutettava kaikilla tuenhakijan 6 kk – 2 v ikäisillä naaraspuolisilla naudoilla, myös naaraspuolisilla naudoilla, jotka ovat toisen tilan pitopaikassa.

- Toimenpiteen ehdot eivät koske Biisoneita, Ylämaankarjaa, Texas Longhorneja eivätkä Gallowayta.

Valvonnassa tarkastetaan:

1. Kaikki 6 kk – 2 v ikäiset naaraspuoliset naudat ovat olleet laitumella vähintään 90 päivänä.
 - i. Laidunaitausten olemassaolo sekä eläinten laidunnus tarkastetaan
2. Laidunnuksesta on pidetty kirjaa.
 - i. Eläinryhmittäinen laidunnuskirjanpito
 - ii. 6 kk – 2 v ikäiset naaraspuoliset naudat ovat laiduntaneet vähintään 90 päivänä.
 - Jos tilavalvonnan hetkellä eläimet eivät vielä ole laiduntaneet vaadittua 90 päivää, mutta jäljellä olevan laidunnusajan perusteella voidaan olettaa 90 päivän laidunnusajan täyttyvän:
 - i. Tukisovellukseen merkitään laidunnuspäivien lukumäärä valvontahetkeen asti. Tuenhakija on noudattanut toimenpiteen ehtoja.

- Jos tilavalvonnan hetkellä eläimet eivät vielä ole laiduntaneet vaadittua 90 päivää ja jäljellä olevan laidunnusajan perusteella voidaan olettaa, että 90 päivän laidunnusaika ei täyty:
 - i. Tukisovellukseen merkitään laidunnuspäivien lukumäärä valvontahetkeen asti. Toimenpiteen tukea leikataan tukiehdon noudattamatta jättämisen vakavuuden, laajuuden, keston ja toistuvuuden perusteella.

Laidunnuspäivien lukumäärä merkitään Tukisovellukseen kaikissa tapauksissa, ei vain niissä tapauksissa, joissa päivät eivät vielä ole täyttyneet.

Toimenpiteeseen liittyvien asiakirjojen on oltava tilalla valvontahetkellä. Niitä ei voi toimittaa valvontakäynnin jälkeen tarkastettaviksi ELY-keskukseen muutoin kuin poikkeustapauksissa (luku 2.2).

Jos tilakäynti tehdään ennen kuin naudat ovat olleet laitumella ja tilakäynnillä on nähtävillä aikomus toteuttaa laidunnusta (esim. aidat), laidunnuskirjanpito voidaan pyytää toimittamaan ELY-keskukseen syksyllä laidunnuksen päätyttyä tai suorittaa tilakäynti.

5.5.4.2 EMO- JA LYPSYLEHMIEN LAIDUNNUS

Viitteellinen tarkastusajankohta: touko–lokakuu

Jos tilakäynti tehdään ennen kuin naudat ovat olleet laitumella eikä tilakäynnillä ole merkkejä laidunnuksen toteuttamisesta (esim. aidat), tukiehtojen noudattamisen tarkastaminen vaatii lisäkäynnin.

Tukiehtoja on toteutettava kaikilla tuenhakijan yli 2 v ikäisillä naaraspuolisilla naudoilla, myös naaraspuolisilla naudoilla, jotka ovat toisen tilan pitopaikassa.

- Toimenpiteen ehdot eivät koske Biisoneita, Ylämaankarjaa, Texas Longhorneja eivätkä Gallowayta.

Valvonnassa tarkastetaan:

1. Kaikki yli 2 v ikäiset naaraspuoliset naudat ovat olleet laitumella vähintään 90 päivänä.
 - Laidunaitausten olemassaolo sekä eläinten laidunnus tarkastetaan
2. Laidunnuksesta on pidetty kirjaa.
 - Eläinryhmittäinen laidunnuskirjanpito
 - Yli 2 v ikäiset naaraspuoliset naudat ovat laiduntaneet vähintään 90 päivänä.
 - Jos tilavalvonnan hetkellä eläimet eivät vielä ole laiduntaneet vaadittua 90 päivää, mutta jäljellä olevan laidunnusajan perusteella voidaan olettaa 90 päivän laidunnusajan täyttyvän:

- Tukisovellukseen merkitään laidunnuspäivien lukumäärä valvontahetkeen asti. Tuenhakija on noudattanut toimenpiteen ehtoja.
 - o Jos tilavalvonnan hetkellä eläimet eivät vielä ole laiduntaneet vaadittua 90 päivää ja jäljellä olevan laidunnusajan perusteella voidaan olettaa, että 90 päivän laidunnusaika ei täyty:
- Tukisovellukseen merkitään laidunnuspäivien lukumäärä valvontahetkeen asti. Toimenpiteen tukea leikataan tukiehdon noudattamatta jättämisen vakavuuden, laajuuden, keston ja toistuvuuden perusteella.

Laidunnuspäivien lukumäärä merkitään Tukisovellukseen kaikissa tapauksissa, ei vain niissä tapauksissa, joissa päivät eivät vielä ole täyttyneet.

Toimenpiteeseen liittyvien asiakirjojen on oltava tilalla valvontahetkellä. Niitä ei voi toimittaa valvontakäynnin jälkeen tarkastettaviksi ELY-keskukseen muutoin kuin poikkeustapauksissa (luku 2.2).

Jos tilakäynti tehdään ennen kuin naudat ovat olleet laitumella ja tilakäynnillä on nähtävillä aikomus toteuttaa laidunnusta (esim. aidat), laidunnuskirjanpito voidaan pyytää toimittamaan ELY-keskukseen syksyllä laidunnuksen päätyttyä tai suorittaa tilakäynti.

Esimerkit

Esimerkki 1: Eläimillä on vapaa pääsy pihatosta laitumelle/jaloittelutarhaan (ovi auki), mutta tarkastushetkellä eläimet ovat sisällä omasta halustaan.

Tarkastushetkellä, jos eläimet ovat sisällä, katsotaan, onko laitumella/jaloittelutarhassa sen näköistä, että eläimet ovat siellä olleet. Laidunnus-/ulkoilupäivien lukumäärä tarkastetaan kirjanpidosta.

Esimerkki 2: Nauta täyttää elokuussa 2 v + 1 pv. Jos lehmät ovat vielä laitumella, myös tämä nauta pitää päästää laiduntamaan, mutta tällöin ei kuitenkaan edellytetä, että kyseistä eläintä olisi pakko laiduntaa 2 v:n + 1 pv:n iän täyttymispäivästä lukien 90 päivän ajan ja normaalin laidunkauden päättymisen jälkeen.

Esimerkki 3: Laidunnus -toimenpiteessä nautojen on päästävä laiduntamaan ulos. Emojen jaloittelu ulkotarhassa ei täytä ehtoa, vaan ne on päästettävä kesällä laitumelle.

Esimerkki 4: Tilalla lypsykarjalle parsinavetta ja ummessa oleville lehmille kuivikepohjainen kylmäpihatto. Jos valitsee toimenpiteen, pitää kaikkia yli 2 v ikäisiä naaraspuolisia nautoja laiduntaa vähintään 90 päivän ajan. Ehtoja ei voi toteuttaa vain osalla karjasta.

5.5.4.3 NAUTOJEN ULKOILU

Viitteellinen tarkastusajankohta: maaliskuu–marraskuu

Jos tilakäynti tehdään ennen kuin naudat ovat ulkoilleet eikä tilakäynnillä ole havaittavissa merkkejä ulkoilun toteuttamisesta (esim. aidat), tukiehtojen noudattamisen tarkastaminen vaatii lisäkäynnin.

Tukiehtoja on toteutettava kaikilla tuenhakijan vähintään 6 kk ikäisillä naudoilla, myös naudoilla, jotka ovat toisen tilan pitopaikassa.

- Toimenpiteen ehdot eivät kuitenkaan koske Biisoneita, Ylämaankarjaa, Texas Longhorneja eivätkä Gallowayta.

Valvonnassa tarkastetaan

1. Kaikki vähintään 6 kk ikäiset naudat ovat ulkoilleet vähintään 120 päivänä.
 - Ulkoiluaitausten olemassaolo sekä eläinten ulkoilu tarkastetaan
2. Ulkoilusta on pidetty kirjaa.
 - Eläinryhmittäinen ulkoilukirjanpito
 - Vähintään 6 kk ikäiset naudat ovat ulkoilleet vähintään 120 päivänä.
 - Jos tilavalvonnan hetkellä eläimet eivät vielä ole ulkoilleet vaadittua 120 päivää, mutta jäljellä olevan ulkoiluajan perusteella voidaan olettaa 120 päivän ulkoiluajan täyttyvän:
 - i. Tukisovellukseen merkitään ulkoilupäivien lukumäärä valvontahetkeen asti. Tuenhakija on noudattanut toimenpiteen ehtoja.
 - Jos tilavalvonnan hetkellä eläimet eivät vielä ole ulkoilleet vaadittua 120 päivää ja jäljellä olevan ulkoiluajan perusteella voidaan olettaa, että 120 päivän ulkoiluaika ei täyty:
 - ii. Tukisovellukseen merkitään ulkoilupäivien lukumäärä valvontahetkeen asti. Toimenpiteen tukea leikataan tukiehdon noudattamatta jättämisen vakavuuden, laajuuden, keston ja toistuvuuden perusteella.

Ulkoilupäivien lukumäärä merkitään Tukisovellukseen kaikissa tapauksissa, ei vain niissä tapauksissa, joissa päivät eivät vielä ole täyttyneet.

Toimenpiteeseen liittyvien asiakirjojen on oltava tilalla valvontahetkellä. Niitä ei voi toimittaa valvontakäynnin jälkeen tarkastettaviksi ELY-keskukseen muutoin kuin poikkeustapauksissa (luku 2.2).

Jos tilakäynti tehdään ennen kuin naudat ovat ulkoilleet ja tilakäynnillä on nähtävillä aikomus toteuttaa ulkoilua (esim. aidat), riittää, että tila toimittaa ulkoilukirjanpidon ELY-keskukseen syksyllä. Ei vaadi lisäkäyntiä.

Esimerkit

Esimerkki 1: Sonnikasvattamo pitää sonneja ulkotarhassa läpi vuoden ja eläimillä on eläinsuojelulainsäädännön vaatima säänsuoja. Tila voi valita Nautojen ulkoilu -toimenpiteen.

Esimerkki 2: Eläimillä on vapaa pääsy pihatosta laitumelle/jaloittelutarhaan (ovi auki), mutta tarkastushetkellä eläimet ovat sisällä omasta halustaan.

Tarkastushetkellä, jos eläimet ovat sisällä, katsotaan, onko laitumella/jaloittelutarhassa sen näköistä, että eläimet ovat siellä olleet. Laidunnus-/ulkoilupäivien lukumäärä tarkastetaan kirjanpidosta.

Esimerkki 3: Nauta täyttää marraskuussa 6 kk.

- *Tilan muilla naudoilla 120 ulkoilupäivää eivät vielä ole täyttyneet:*
 - o *Nauta pitää päästää ulkoilemaan, mutta tällöin ei kuitenkaan edellytetä, että kyseistä eläintä olisi pakko ulkoiluttaa 6 kk:n iän täyttymispäivästä lukien 120 päivän ajan.*
- *Tilan muilla naudoilla 120 ulkoilupäivää on tullut täyteen 12.10.*
 - o *Nautaa ei tarvitse päästää ulkoilemaan.*

Esimerkki 4: Nautojen ulkoilutoimenpiteessä nautojen on päästävä jaloittelemaan ulos. Emojen jaloittelu pihatossa ei täytä ehtoa, vaan ne on päästettävä jaloittelemaan ulos alueelle, jossa ei ole kattoa.

5.5.5 Nautojen poikima-, hoito- ja sairaskarsinat

a. Vähimmäisvaatimukset

Vähimmäisvaatimukset tarkemmin luvussa 14.

Tarkastetaan, että

Pitopaikan ja laitumen turvallisuus

- *Eläimen pitopaikka on turvallinen ja muutoinkin asianmukainen. (L 693/2023 8 § 1 mom., 34 § 1 mom., 37 §)*
- *Eläinten hyvinvointia vaarantavien vikojen takia korjaaviin toimiin on ryhdytty välittömästi (L 693/2023 36 § 2 mom.)*
- *Ulkotarhan on oltava turvallinen ja riittävän tilava. (L 693/2023 8 § 1 mom., 34 § 1 mom., 37 §)*
- *Ulkona pidettävällä eläimellä on riittävä suoja epäsuotuisia sääoloja vastaan tai eläin voidaan tarvittaessa ottaa sisään. (VNa 592/2010 10 § 2 mom.)*
- *Eläimen pitopaikka on pidetty puhtaana (L 693/2023 36 § 1 mom.)*
- *Eläinsuojan lattian on oltava sellainen, että nestemäiset eritteet poistuvat asianmukaisesti tai imeytyvät hyvin kuivikkeisiin. Tarvittaessa nautojen makuualue on kuivitettava. (VNa 592/2010 4 § 1 mom.)*
- *Eläinsuojasta ulkotarhaan ja laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava naudoille turvallisia ja sellaisia, että naudat eivät tarpeettomasti likaannu minään vuodenaikana (VNa 592/2010 10 § 1 mom.)*

- Ulkotarhan ja laitumen aitojen on oltava naudoille sopivasta materiaalista ja niille turvallisia. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään nautojen vahingoittuminen ja karkaaminen. Sähköistetyt aidat on rakennettava ja pidettävä kunnossa siten, että niistä ei aiheudu naudoille tarpeetonta kärsimystä. (VNa 592/2010 10 § 3 mom.)
- Ympärivuotisesti ulkona kasvatettavilla naudoilla on oltava pitopaikassaan kyseessä olevan nautarodun tarpeet ja ympäristöolosuhteet huomioon ottaen asianmukainen suoja epäsuotuisia sääolosuhteita vastaan. Suojassa on oltava kuivitettu makuualue, johon kaikki eläimet mahtuvat ja pääsevät yhtä aikaa makuulle. Kuivikkeita on vaihdettava tai lisättävä tarpeeksi usein ja huolehdittava siitä, että makuualue pysyy riittävän kuivana eikä pääse jäätymään. (VNa 592/2010 10 § 4 mom.)

Eläinten hoito

- Eläin saa asianmukaista hoitoa (L 693/2023 8 § 1 mom., 20 § 1–3 mom., 23 §)
- Pitopaikassa eläimellä käytössä sopiva lepopaikka (L 693/2023 37 § 4 mom.)
- Eläinten puhtaudesta on huolehdittu (L 693/2023 20 § 1–3 mom.)
- Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin tarkastukseen on kiinnitettävä erityistä huomiota tiineyden loppuvaiheessa, poikimisen aikana ja kun hoito-olosuhteissa tapahtuu merkittäviä muutoksia. Vasikat sekä kytkettyinä pidettävät naudat on tarkastettava vähintään kaksi kertaa päivässä. (VNa 592/2010 11 § 1 mom.)
- Nauta on tarkastettava yksilöllisesti, jos se yleistarkastuksen perusteella on tarpeen. Eläinten sorkat on tarkastettava riittävän usein ja hoidettava tarvittaessa. (VNa 592/2010 11 § 2 mom.)
- Sairasta, vahingoittunutta tai muutoin avuttomassa tilassa olevaa eläintä on autettava. Eläinten tarkastamiseen, käsittelyyn on tilat ja välineet sekä tilat sairaiden ja vahingoittuneiden eläinten hoitoa ja eristämistä varten. (L 693/2023 7 § 1 mom., 38 § 1 mom.)
- Nautaryhmiä yhdistettäessä tai tuotaessa uusia eläimiä karjaan on erityistä huomiota kiinnitettävä sosiaalisten suhteiden uudelleenmuodostumisesta mahdollisesti aiheutuviin käyttäytymisongelmiin. (VNa 592/2010 11 § 3 mom.)
- Eläimet on totutettava kylmäkasvatukseen vähitellen, eikä kylmään tottumattomia eläimiä saa siirtää lämpimästä pitopaikasta suoraan kylmäkasvatukseen kylmänä vuodenaikana. (VNa 592/2010 11 § 4 mom.)

Ruokinta ja juotto

- Eläimet saavat riittävästi hyvälaatuista, sopivaa ruokaa (L 693/2023 21 §, VNa 592/2010 13 § 1 mom.)
- Eläinten saatavilla on jatkuvasti hyvälaatuista juomavettä. Poikkeukset: Jatkovaa vedensaintia ei kuitenkaan edellytetä (VNa 592/2010 13 § 2 mom.)
 - o vasikoiden siirrettävissä ulkokarsinoissa, joissa vasikalla on käytössään vain kevytrakenteinen säänsuoja (esim. iglu), jos vesi sääolosuhteiden takia jäätyy. Vasikalle on tällöin tarjottava vettä vähintään kolme kertaa päivässä.
 - o tilapäisessä pitopaikassa

- Pihatossa on jokaista alkavaa 10 lypsylehmän ryhmää kohden oltava vähintään yksi juoma-astia tai juottolaite. (VNa 592/2010 6 § 3 mom.)
- Muilla kuin lypsylehmillä on jokaista alkavaa 20 naudan ryhmää kohden oltava vähintään yksi juoma-astia tai juottolaite kuitenkin siten, että juoma-astioita tai juottolaitteita on yli 10 naudan ryhmälle oltava vähintään kaksi. (VNa 592/2010 6 § 3 mom.)

Juomapaikkoja vähintään		
Nautoja	Lypsylehmät	Muut naudat
10	1	1
11	2	2
20	2	2
21	3	2
30	3	2
40	4	2
41	5	3

- Mikäli pihatossa käytetään sellaisia juoma-astioita tai juottolaitteita, joista useampi nauta voi juoda samanaikaisesti, on juomapaikkojen määrän vastattava edellä tarkoitettua juoma-astioiden tai juottolaitteiden määrää. (VNa 592/2010 6 § 3 mom.)
 - o Käytettäessä usealle eläimelle tarkoitettua juomavesiallasta, altaan reunan riittävyys on arvioitava tapauskohtaisesti. Altaan reunan riittävyttä arvioitaessa apuna voidaan käyttää MMM:n tuettua lypsykarjarakentamista⁶⁰ koskevassa asetuksessa esitettyä minimivaatimusta 10 cm/lehmä.
 - o Emiensä kanssa olevia vieroittamattomia vasikoita ei huomioida arvioitaessa riittävää juomapaikkojen määrää emoilta ja vasikoilta.
- Ympärivuotisesti ulkona kasvatettavilla naudoilla juoma-astioiden tai juottolaitteiden on oltava lämmitettäviä, jollei muutoin pystytä varmistamaan juomaveden sulana ja sopivan lämpöisenä pysymistä. (VNa 592/2010 6 § 4 mom.)
- Kylmäpihatossa juoma-astioiden tai juottolaitteiden on oltava lämmitettäviä. (VNa 592/2010 6 § 3 mom.)

b. Tukiehdot

Viitteellinen tarkastusajankohta: Koko vuosi

Tukiehtojen noudattamisen tarkastaminen ei vaadi lisäkäyntiä.

Tukiehtoja on toteutettava kaikilla tuenhakijan naudoilla, myös naudoilla, jotka ovat toisen tilan pitopaikassa.

Tukiehtojen vaatimat pinta-alat pitää löytyä rakennuksesta.

⁶⁰ MMMa 8/2012 16 § (muut. 164/2012)

1. Jokaista alkavaa poikimatonta 50 naudan ryhmää kohti on oltava vähintään yksi kiinteä tai osista koottavissa oleva erillinen karsina tai muu vastaava tila.
 - Ryhmä- tai yksilökarsinassa
 - o alle 12 kk ikäisillä naudoilla on oltava tilaa vähintään 6 m² /eläin ja
 - o yli 12 kk ikäisillä naudoilla on oltava tilaa vähintään 9 m² /eläin.

Poikimattomien nautojen lukumäärä, kpl	Sairas-, hoito- ja poikimakarsinoiden lukumäärä vähintään, kpl
1–50	1
51–100	2
101–150	3
151–200	4
jne.	

2. Poikineilla lypsylehmillä ja emolehmillä on oltava jokaista alkavaa 20 eläimen ryhmää kohden vähintään yksi kiinteä tai osista koottavissa oleva erillinen karsina tai muu vastaava tila.
 - Ryhmä- tai yksilökarsinassa pinta-alaa on oltava vähintään 9 m² /eläin.
 - Lypsylehmien koneellinen lypsäminen on oltava mahdollista.

Lypsy- ja emolehmien lukumäärä, kpl	Sairas-, hoito- ja poikimakarsinoiden lukumäärä vähintään, kpl
1–20	1
21–40	2
41–60	3
61–80	4
jne.	

3. Ryhmäkarsinoissa eläinten erilleen aitaamiseen on varauduttava.
4. Makuualueen on oltava kiinteäpohjainen, hyvin kuivitettu ja pehmeä.
 - Yli 6 kk ikäisillä naudoilla voidaan käyttää myös rakolattiakarsinoita, jos niissä on makuualueella rakolattiapehmikkeitä, kumitettuja palkkeja tai muita vastaavia lattiaa pehmentäviä rakenteita.

Jos tilalla ei ole sairaita, hoidettavia tai poikivia eläimiä valvontahetkellä, viljelijän on osoitettava miten hän tarvittaessa toteuttaa tukiehtojen mukaisen määrän sairaus-, hoito- ja poikimakarsinoita. Toteutustapa kirjataan Tukisovellukseen toimenpiteen lisätietoihin.

Ahtaimmalta vaikuttava karsina mitataan. Jos karsinan kokonaispinta-ala ei ole tukiehtojen mukainen, mitataan kaikki poikima-, hoito- ja sairaskarsinat.

- Tukisovellukseen tallennetaan mittaustulos sekä pinta-ala/eläin.

Vaadittu karsinamäärä lasketaan valvontapäivänä tilalla olevien poikineiden lehmien mukaan.

Esimerkit

Esimerkki 1. Tilalla 20 lypsylehmää sekä 5 vasikkaa ja 1 yli 12 kk:n ikäinen nauta. Poikima-, hoito- ja sairaskarsinoita vaaditaan lypsylehmille yksi 9 m² karsina ja nuorkarjalle yksi 9 m² karsina.

Esimerkki 2: Paksu joustamaton parsimatto rakolattiakarsinan ritilöiden päällä ja sen päällä kuivikkeet, makuualue on tukiehtojen mukainen.

Esimerkki 3: Tilalla on 160 kpl yli 12 kk ikäisiä sonneja. Sairas- ja hoitokarsinoina tila käyttää kahta, pinta-aloiltaan 25 m² olevaa tukiehdot täyttävää karsinaa. Tilalla on ehtojen mukaan oltava vähintään 4 sairaskarsinaa tai –karsinapaikkaa, á 9 m². Toimenpiteen ehtoja noudatetaan.

6 LAMPAAT JA VUOHET

Tässä ohjeessa tukikelpoisella eläimellä tarkoitetaan

- Uuhipalkkiossa, Kuttupalkkiossa ja Teuraskaritsa- ja kilipalkkiossa viitepäivän rekisteritietojen mukaan toimenpiteeseen palkkiokelpoisia tai mahdollisesti palkkiokelpoisia lampaita ja vuohia
- Eläinten hyvinvointikorvauksessa valvontahetkellä tukikelpoisia, valvontavuonna tukea kerryttäneitä ja tukivuoden aikana mahdollisesti tukikelpoisia lampaita ja vuohia,
- Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksissa sopimuksella olevia lampaita ja vuohia sekä
- Pohjoisessa kotieläintuessa valvontahetkellä tukikelpoisia tai valvontavuonna tukea kerryttäneitä lampaita ja vuohia.

Tukikelpoiset eläimet poimitaan tukihakemukselle suoraan eläinrekisteristä, alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksia lukuun ottamatta.

Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen eläimet perustuvat erilliseen alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen hakemukseen. Uuhipalkkiossa, Kuttupalkkiossa ja Teuraskaritsa- ja kilipalkkiossa viitepäivän tieto eläinrekisterissä määrittää tukikelpoiset ja mahdollisesti tukikelpoiset eläimet tukivuodelle. Eläin on hylättävä, jos havaitaan puutteita tunnistamisessa tai rekisteröinnissä.⁶¹

Tuenhakijan kaikkien lampaiden tunnistaminen ja rekisteröinti on tarkastettava. Yhteiskäyttöisessä pitopaikassa kaikkien lampaiden tunnistaminen ja rekisteröinti tarkastetaan eläintenpitäjästä riippumatta. Huomioi luku 4.3. Lisäksi eläinten hyvinvointikorvauksen valvonnassa tarkastetaan toimenpiteiden noudattaminen ja Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimusten valvonnassa eläinsuojelulainsäädännön vähimmäisvaatimusten noudattaminen.

Luvussa 6.4 on esitetty eläinryhmä- ja tukikohtaisesti tukikelpoiset eläimet.

⁶¹ VNa 79/2023 17–19 §, VNa 163/2023 12 §

6.1 Tavanomainen tuotantotapa

Tavanomainen tuotantotapavaatimus koskee

- Uuhipalkkiota (Manner-Suomen AB-alue)⁶²
- Uuhipalkkio (AB ulkosaaristo ja Manner-Ahvenanmaa) ja kuttupalkkiota (AB-alue)⁶³
- Pohjoista kotieläintukea uuhista (C-alue)⁶⁴
- Pohjoista kotieläintukea kutuista (C-alue)⁶⁵

Tavanomaiseen tuotantotapaan kuuluu mm.:

- Uuhitiloilla uuhien säännöllinen poikiminen ja lampaiden myyminen eloon tai teuraaksi
- Kuttutiloilla kuttujen säännöllinen poikiminen ja vuohenmaidon tai –maitotuotteiden myyminen.
- Tuotannon tulee olla normaalilla tasolla suhteessa eläinmäärään.

Tavanomaisen tuotantotavan noudattaminen tarkoittaa, että tuenhakija saa eläimistään tai niiden tuotteista myyntituloja. Valvonnassa tavanomaisen tuotantotavan noudattaminen tarkastetaan pääasiassa valvontaa edeltäneen 6 kk myyntitositteista (esim. eläinten ja maidon myyntitositteet). Jos tositteita ei ole edelliseltä 6 kk:lta, tarkastellaan valvontaa edeltäneen 12 kuukauden tositteita.

Tuotanto ei ole tavanomaista, jos esim. tuenhakija käyttää omassa taloudessaan kaiken tuottamansa lampaanlihan tai vuohenmaidon eikä kotieläintuotannosta ole myyntituloja.

Jos tuotanto ei vastaa tavanomaista, tukea ei makseta valvontavuodelta ja lisäksi on arvioitava täyttyvätkö tavanomaisen tuotantotavan vaatimukset aikaisemmilta vuosilta. Katso myös luku 4.4. Tukisovellukseen tallennetaan tilakohtaisissa havainnoissa tavanomainen tuotantotapa -kysymykseen ”puutteita”.⁶⁶

Tukisovelluksen tilakohtaisissa havainnoissa otetaan kantaa vastaako tuotantotapa tavanomaista eläinlajikohtaisesti.

Esimerkki 1: Kuttutilalla on maidontuotantovuohien lisäksi angoravuohia villantuotannossa. Angoravuohia ei hylätä kuttupalkkiosta tai pohjoisesta kutuista maksettavasta kotieläintuesta. Tilalla noudatetaan tavanomaista tuotantotapaa, kun tila toimittaa vuohenmaitoa tai vuohenmaidosta valmistettuja tuotteita myyntiin. Perustelut: Vuohilla ei ole eläinkohtaista käyttötapavaatimusta. Lisäksi

⁶² VNa 1273/2023 17 §

⁶³ VNa 1273/2023 18 §

⁶⁴ MMMa 68/2024 3 §

⁶⁵ MMMa 68/2024 3 §

⁶⁶ VNa 79/2023 15 §, VNa 163/2023 20 §, L 1559/2001 20 §

tavanomainen tuotantotapavaatimus on tuenhakijakohtainen, ei eläinkohtainen, vaatimus.

Esimerkki 2: Lammastilalla on poikineita uuhia, mutta tilalle ei ole syntynyt karitsoja muutamaan vuoteen eikä tilalla ole myyntituloja lampaista. Lisäksi yhden uuhien poistoilmoitus eläinrekisteriin on jäänyt tekemättä. Tilalla ei noudateta uuhilla tavanomaista tuotantotapaa. Tavanomaisen tuotantotavan puute koskee valvontavuoden lisäksi myös aikaisempia vuosia. Lisäksi 1 uuhi hylätään rekisterivirheen takia.

6.2 Eläinmäärän tarkistaminen⁶⁷

Valvonnassa on tarkastettava kunkin eläimen kohdalla tunnistamisen ja rekisteröintisäädösten noudattaminen.

- Kaikki tuenhakijan lampaat ja vuohet ovat hyväksytyistä tunnistimista tunnistettavissa (kts. sallitut poikkeukset luvusta 6.2.1), ja ilmoitettu asianmukaisesti eläinrekisteriin.
- Huomioitava, että karitsojen ei tarvitse olla eläinrekisterissä ennen 90 päivän ikää, jos ne ovat syntymäpitopaikassa.

Kadonneet, kuolleet ja tilalla teurastetut ohjeen luvussa 6.2.2 (rekisteröinti tilalle).

- Jos eläinten tapahtumailmoituksia eläinrekisteriin ei tehdä säädetyssä määräajassa, tarkastetaan lisäksi, että eläimet on merkitty pitopaikkakohtaiseen kirjanpitoon.

6.2.1 Tunnistimet⁶⁸

Lampaan/vuohen on oltava merkitty säädösten mukaisesti ollakseen oikeutettu tukeen. Tukikelpoinen eläin on hylättävä tuesta, jos puutteita havaitaan eläimen merkinnässä. Lampaat ja vuohet on merkittävä toimivaltaisen viranomaisen hyväksymillä tunnistimilla viimeistään 90 päivän iässä. Kuitenkin jos karitsa tai kili siirretään syntymäpitopaikastaan ennen edellä mainittua ikää, on sen oltava asianmukaisesti rekisteröity ja merkitty ennen syntymäpitopaikasta siirtoa.

Jokaisen tilalla olevan eläimen merkintä tarkastetaan. Yhteiskäyttöisessä pitopaikassa kaikkien eläinten merkintä tarkastetaan eläintenpitäjistä riippumatta. Huomioi luku 4.3.

ELÄIMEN TUNNISTAMINEN ON KUNNOSSA

1. eläimellä on molemmat hyväksytyt tunnistimet

⁶⁷ VNa 79/2023 17-19 §, VNa 163/2023 12 §, MMMa 67/2022 3 §

⁶⁸ (EU) 2016/429 113 ja 120 art., (EU) 2019/2035 22 ja 23 art, III osan II osaston 1 ja 2 luku, (EU) 2021/520 3 ja 14 art., L 1069/2021 10 §

- a. Tunnistimien määrällä ei ole ylärajaa, kunhan ne vastaavat toisiaan.
2. eläin on alle 12 kk ikäinen, eläimellä on vain yksi tunnistin ja eläin on syntymäpitopaikassaan
3. eläintä ei ole siirretty syntymäpitopaikastaan, eläin on merkitön ja alle 90 päivän ikäinen
4. eläin on puutteellisesti merkitty vain yhdellä hyväksytyllä tunnistimella ja puutteellisesti yhdellä hyväksytyllä tunnistimella merkittyjä eläimiä on enintään 20 % kaikista tuenhakijan lampaista ja vuohista

POIKKEUSTAPAUKSET, JOISSA ELÄINTÄ EI HYLÄTÄ ⁶⁹

1. jos eläin on tuenhakijan ainoa merkitön lammas/vuohi ja
 - eläimelle on tilattu korvaavat hyväksytyt tunnistimet ennen valvonnasta ilmoittamista, mutta hyväksytyt tunnistimet eivät valvontahetkellä ole vielä saapuneet tilalle.
 - Poikkeuksen käyttö on perusteltava eläintukien käsittelynäytöllä valitsemalla eläimelle tilanteeksi ”Kunnossa” ja tarkenne ”Yhden eläimen korvamerkittämyys”.

ELÄIMEN TUNNISTAMINEN EI OLE KUNNOSSA

Eläin hylätään merkittömyyden takia, jos

1. puutteellisesti merkityllä eläimellä ei ole lainkaan hyväksytyjä tunnistimia
 - sisältää myös eläimet, joille merkkejä ei voi kohtuudella kiinnittää
2. puutteellisesti yhdellä hyväksytyllä tunnistimella merkittyjä eläimiä on yli 20 % tuenhakijan kaikista lampaista ja vuohista
 - Huomioidaan tukikelpoiset ja ei-tukikelpoiset eläimet.
 - siinä tapauksessa, että yhdellä hyväksytyllä tunnistimella merkittyjä eläimiä on yli 20 % kaikista tuenhakijan eläimistä; kaikki yhdellä hyväksytyllä merkillä tunnistetut tukikelpoiset eläimet hylätään.
3. eläimen merkintä on muutoin säädösten vastainen
 - esim. 2 eri EU-tunnusta tai 2 eläintä, joilla molemmilla hyväksytyissä tunnistimissa sama EU-tunnus, irronnut tunnistin kiinnitetty uudelleen, punaisen tilapäismerkin väärä käyttö jne.

Jos todetaan, että eläintä ei ole koskaan merkitty (korvat ehjät, ei reikää korvassa, ei sirua) Tukisovelluksen korvamerkintä-kohdassa tallennetaan tällöin ”merkitön” -> ei koskaan merkitty. Näissä tapauksissa tulee kiinnittää erityistä huomiota myös mahdolliseen takautuvuuteen, jos kyseessä on vanhempi, tukikelpoinen yksilö.

Esimerkki 1: Tilalla on uuhi, jonka molemmat korvat ovat tuhoutuneet. Eläin hylätään.

⁶⁹ VNa 79/2023 22 §, VNa 163/2023 6 §

Esimerkki 2: Tilalla on uuhi, jonka molemmat korvat ovat tuhoutuneet, tämän lisäksi tilalla todetaan toinenkin merkitön uuhi, jonka korvat ehjät ja jonka merkit on tilattu ennen valvonnasta ilmoittamista, mutta merkit eivät vielä ole saapuneet tilalle: molemmat uuhet hylätään.

Esimerkki 3: Tilalla on uuhi, jonka molemmat korvat ovat tuhoutuneet, tämän lisäksi tilalla todetaan merkitön pässi:

- *Eläinten hyvinvointikorvaus: molemmat hylätään merkittömyyden takia.*
- *Uuhipalkkio/Pohjoinen kotieläintuki uuhista: uuhi hylätään korvamerkittömyyden takia*
- *Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimukset: sopimuksella olevat eläimet hylätään*

6.2.2 Eläinrekisteri⁷⁰

Lampaan/vuohen on oltava rekisteröity säädösten mukaisesti ollakseen oikeutettu tukeen. Tukikelpoinen eläin on hylättävä tuesta, jos puutteita havaitaan eläimen rekisteröinnissä. Eläinrekisteri-ilmoitukset on tehtävä lampaalla ja vuohella viimeistään 7. päivänä tapahtumasta, poikkeuksena uuhien karitsointi-ilmoitus/ kutun poikimisilmoitus (=karitsan/ kilin syntymäilmoitus), jotka on tehtävä 90 päivän kuluessa tapahtumasta. Karitsa/ kili on kuitenkin rekisteröitävä jo aiemmin, jos se siirretään pois syntymäpitopaikastaan.⁷¹ Valvontatulosta määritettäessä ei huomioida valvonnasta ilmoittamisen jälkeen myöhässä tehtyjä ilmoituksia eläinrekisteriin.⁷²

Jokaisen tilalla olevan eläimen rekisteröinti tarkastetaan. Yhteiskäyttöisessä pitopaikassa kaikkien eläinten rekisteröinti tarkastetaan eläintenpitäjistä riippumatta.

Eläimen tukikelpoisuuteen vaikuttava eläinrekisterin virhe aiheuttaa aina eläimen hylkäämisen.⁷³ Tukikelpoisuuteen vaikuttavia tietoja ovat tilalle tulopvm, tilalta poistopvm, pitopaikka, sukupuoli ja ikä

- Eläimen tukikelpoisuuteen vaikuttavat rekisteritiedot vaihtelevat eläintuittain.
- Poikkeus pohjoinen kotieläintuki: Tilalta teurastamolle teurastettavaksi toimitetun eläimen poistopäivämäärä saa olla virheellisesti ilmoitettu eläinrekisteriin. Puuttuva (tapahtumasta yli 7 päivän) tai valvonnasta ilmoittamisen jälkeen myöhässä tehty poistoilmoitus aiheuttaa eläimen hylkäyksen.

⁷⁰ (EU) 2016/429 109, 118 ja 120 art., (EU) 2019/2035 49 art., (EU) 2021/520 3 ja 14 art., L 1069/2021, MMMa 67/2022 3 §, VNa 1273/2023 4 §, VNa 1381/2022 8 §, VNa 78/2023 50 §, VNa 41/2024 22 §

⁷¹ MMMa 67/2022 3 §

⁷² VNa 79/2023 14 §, VNa 163/2023 6 §

⁷³ VNa 79/2023 17-19 §, VNa 163/2023 12 §

- Poikkeus lammas- ja vuohipalkkiot: Valvonnassa ei hylätä eläintä, joka ei ole viitepäivän rekisteritietojen mukaan ollut kyseisen palkkion hakemuksella millään tilalla.

6.2.2.1 ELÄIMEN TUKIKELPOISUUTEEN VAIKUTTAVAT REKISTERIVIRHEET REKISTERÖINTI TILALLE

Rekisteröinnillä tilalle tarkoitetaan eläimen tilalle tulo- ja tilalta poistopäivää.

Valvonnassa tarkastetaan jokaisen tilalla olevan eläimen rekisteröinnin oikeellisuus ja ajantasaisuus.

Kaikkien enintään 7 päivää ennen valvontapäivää tilalle ostettujen ja tilalta poistettujen tukikelpoisten eläinten tositteet on tarkastettava, jos tulo- tai poistoilmoitus eläinrekisteriin ja/tai kirjanpitoon on tekemättä.

Eläimen rekisteröinti tilalle ei ole kunnossa, jos valvontahetkellä:

- eläintä ei ole rekisteröity tilalle 7 päivän kuluessa (poikkeus syntymä 90 päivää) tilalle tulosta tai eläimen tuloilmoitus on tehty myöhässä valvonnasta ilmoittamisen jälkeen
- eläimen poistoilmoitusta eläinrekisteriin ei ole tehty 7 päivän kuluessa poistosta tai eläimen poistoilmoitus on tehty myöhässä valvonnasta ilmoittamisen jälkeen
- Eläimen tulo-/poistopäivä eläinrekisterissä on virheellinen
- eläimen tulo-/poistopäivästä ei saada selvyyttä (esim. kadonnut, kuollut, tilalla teurastettu)
- Jos eläinrekisterin mukaan maatilalla olevaa eläintä ei voida valvonnassa todeta eikä tukea hakenut esitä valvonnassa kirjallista näyttöä eläimen merkinnän ja rekisteröinnin ilmoitusaikojen noudattamisesta, eläin hylätään⁷⁴.

Tukikelpoinen lammas/vuohi hylätään valvonnassa virheellisestä, puuttuvasta tai valvonnasta ilmoittamisen jälkeen myöhässä tehdystä tilalle tuloilmoituksesta (ml. puuttuvat syntymäilmoitukset) tai tilalta poistoilmoituksesta.

HUOMIOI lammas- ja vuohipalkkiot: Valvonnassa ei hylätä eläintä, joka ei ole viitepäivän rekisteritietojen mukaan ollut kyseisen palkkion hakemuksella millään tilalla.

Pohjoisessa kotieläintuessa tilalta teurastamolle teurastettavaksi toimitetun eläimen poistopäivämäärä saa olla virheellisesti ilmoitettu eläinrekisteriin. Puuttuva (tapahtumasta yli 7 päivää) tai valvonnasta ilmoittamisen jälkeen myöhässä tehty poistoilmoitus aiheuttaa eläimen hylkäyksen.

⁷⁴ VNa 79/2023 21 §, VNa 163/2023 12 §

Tilalle rekisteröimätön lammas/vuohi

Valvonnassa tarkastetaan, milloin eläin on saapunut tilalle (ml. syntymä). Jos tilalla on tilalle rekisteröimätön eläin, jota ei löydy Tukisovelluksen lukitun datan eläimistä, tukikelpoisesta eläimestä on selvitettävä seuraavat tukikelpoisuuteen vaikuttavat tiedot: eläimen EU-tunnus ja esim. eläinlaji, sukupuoli, rotu, syntymäaika ja tilalle tulopäivä. Tiedot tallennetaan Tukisovellukseen. ID-valvonnan 3T-tallennus ei riitä tukieläinten käsittelyn tarpeisiin.

Johtopäätöskäsittelyyn siirtämisen jälkeen havainnoitujen eläinten määrää ei voi enää muuttaa, mutta eläimille voi lisätä tietoja eläinkortille. Jos eläinmäärää on tarvetta muokata, johtopäätöskäsittely on purettava. Jos johtopäätöskäsittelyä ei pysty enää purkamaan, ole yhteydessä puimurin kautta.

Kun kyseessä on puuttuva syntymäilmoitus, valvonta jää kesken niiden tukien osalta joihin eläin on tukikelpoinen, kunnes tuenhakija on rekisteröinyt valvonnassa hylättävät eläimet.

Kun tilalla on merkitsemätön ja rekisteröimätön kili/karitsa, tarkastetaan, milloin eläin on syntynyt. Syntymäaika voidaan tarkastaa esim. kirjanpidosta (kilin/karitsan tiedot ja/tai emän poikimistiedot). Jos karitsat/kilit ovat enintään 90 päivän ikäisiä, ne tallennetaan lukumääränä Tukisovelluksen Eläinvalvontaosioon (*lisää eläin, 0-90 pv ikäinen syntymäpitopaikassaan + lkm*). Tunnistimilla merkityt eläimet täytyy kuitenkin tallentaa EU-tunnuksella.

Jos emän poikimistietoa ei ole ilmoitettu eläinrekisteriin edellä mainittujen määräaikaisten kuluessa kilin/karitsan syntymästä, syntyneet karitsat tallennetaan Tukisovellukseen uusina eläiminä ja niille tallennetaan eläintenpitäjä, pitopaikan tiedot, sukupuoli, syntymäaika, rotu, käyttötapa ja eläinlaji. Rekisteröinnin jälkeen U-eläinkortille tallennetaan EU-tunnus.

Lammas- ja vuohipalkkiot: Valvonnassa ei hylätä eläintä, joka ei ole viitepäivän rekisteritietojen mukaan ollut kyseisen palkkion hakemuksella millään tilalla.

Esimerkki 1: tilalta 2 päivää ennen valvontaa myyty uuhi, jonka poistoa ei vielä ole ilmoitettu eläinrekisteriin → asia kunnossa; rekisteröintiä ei tarvitse jälkikäteen seurata. Jos lisäkäynnillä havaitaan, ettei eläintä ole merkitty ja rekisteröity säädetyssä ajassa, eläin on hylättävä.

Esimerkki 2: tilalla on 1.8.2023 syntynyt uuhikaritsa. Valvontahetkellä 20.5.2024 todetaan, että eläimen syntymäilmoitus puuttuu.

- *Teuraskaritsa ja kilipalkkio: Ei hylätä, eläin ei ole viitepäivän 10.1.2024 eläin. Eläin ei syntymäpäivänsä perusteella kuulu enää 1.6.2024 viitepäivään, vaikka se rekisteröitäisiin valvonnan yhteydessä.*
- *Uuhipalkkio: Ei hylätä, eläin ei viitepäivänä uuhipalkkion hakemuksella*
- *Pohjoinen tuki: Ei hylätä, eläin valvontahetkellä potentiaalisesti tukikelpoinen.*

Esimerkki 3: Tilalla on 11.1.2024 syntynyt uuhikaritsa. Valvontahetkellä 20.5.2024 todetaan että eläintä ei ole merkitty ja rekisteröity. Eläintenpitäjä korjaa merkinnän ja rekisteröinnin ajantasalle valvonnan aikana:

- *Teuraskaritsa- ja kilipalkkio: Ei hylätä, eläin ei ole viitepäivän 10.1.2024 eläin vaan viitepäivän 1.6.2024 eläin, jolla on merkintä- ja rekisteröintiäikää 31.5.2024 saakka (rekisteri korjattu ennen 1.6.2024 viitepäivää)*
- *Uuhipalkkio: Ei hylätä, eläin ei viitepäivänä uuhipalkkion hakemuksella*
- *Pohjoinen tuki: Ei hylätä, eläin ei ole tukikelpoinen.*

Esimerkki 4: Tilalla on 11.1.2024 syntynyt uuhikaritsa. Valvontahetkellä 31.5.2024 todetaan että eläintä ei ole merkitty ja rekisteröity. Eläintenpitäjä korjaa merkinnän ja rekisteröinnin ajan tasalle seuraavana päivänä eli viitepäivänä 1.6.2024:

- *Teuraskaritsa- ja kilipalkkio: Eläin hylätään (Tukityyppi lisättävä manuaalisesti tukieläinkäsittelyssä). Valvonta jää kesken, kunnes 1.6. viitepäivän eläimet on saatu hakemuksille.*
- *Uuhipalkkio: Ei hylätä, eläin ei viitepäivänä uuhipalkkion hakemuksella*
- *Pohjoinen tuki: Ei hylätä, eläin ei ole tukikelpoinen.*

Esimerkki 5: tilalla 19.2.2022 syntynyt uuhi (valvontapvm 30.5.2024), jota ei ole rekisteröity. Eläin rekisteröidään valvonnan jälkeen.

- *Uuhipalkkio: Eläin ei ole viitepäivänä uuhipalkkion hakemuksella. Eläintä ei hylätä uuhipalkkiosta.*
- *Pohjoinen tuki: Eläin hylätään uuhituesta.*
 - o *Pohjoinen tuki: Jos hakija ei pyynnöstä huolimatta rekisteröi eläimiä ja eläimet eivät poimiudu lopulliselle tukihakemukselle, tarkastaja tallentaa hylättävän lampaan keinotekoisella EU-tunnuksella (U1, U2...) Tukisovellukseen. Hylättäville eläimille tulee kirjata kaikki ne ominaisuustiedot, jotka mahdollistavat eläinten yksilöinnin.*

Rekisteristä poistamaton lammas/vuohi

Jos eläinrekisterissä on valvonnasta ilmoittamishetkellä tai paikalla tehtävän tarkastuksen aikana eläin, jota ei ole tilalla (ml. kadonnut, kuollut ja tilalla teurastettu), valvonnassa tarkastetaan, milloin eläin on poistunut tilalta. Tuenhakijan esittämän asiakirja-aineiston, esim. myyntitositteiden, hautauskirjanpidon, valokuvien tms., perusteella todetaan eläimen poistoajankohta.

- *Tukisovellukseen merkitään eläimen eläinkortille eläimen poistopäivä ja eläinkohtaisiin lisätietoihin selvitys, miten poistopäivä on varmistettu.*

Kadonneet, kuolleet ja tilalla teurastetut

- *Valvonnassa erityistä huomiota on kiinnitettävä, jos tilalla on kadonneita, kuolleita tai tilalla teurastettuja eläimiä, joilla 7 päivän ilmoitusaika rekisteriin (huomioitava myös 3 päivän merkintäaika kirjanpitoon, jos tila ilmoittaa*

eläinten tapahtumat eläinrekisteriin myöhässä) ei ole ylittynyt valvonnasta ilmoittamishetkellä.

- Jos poistoajankohdasta ei saada selvyyttä, eläin on hylättävä myös takautuvasti niiltä vuosilta, jolloin eläin on kerryttänyt tukea (enintään 4 vuotta taaksepäin). Eläinrekisterin ajan tasalla pitäminen on tuenhakijan vastuulla. Tukea ei voida maksaa perusteettomasti.
- Tuenhakijan esittämä asiakirja-aineisto huomioidaan myös arvioitaessa takautuvuutta, esim. tunnistintilaukset, eläinrekisterin karitsointi-/poikimisilmoitukset, tositteet, hautauskirjanpito, valokuvat tms., jonka perusteella eläimen poistoajankohta voidaan todeta. Tällöin sovellukseen tulisi määrittää poistopäiväksi sellainen ajankohta, jolloin poisto on todennäköisimmin tapahtunut.
- Esim. eläin on todennäköisesti kuollut 2022, takautuvuus halutaan ulottaa koskemaan vuotta 2022, eläimen poistopäiväksi tulee merkitä jokin vuoden 2022 päivä, mutta ei kuitenkaan 31.12.2022. Jos takautuvuus halutaan ulottaa vain vuoteen 2023, poistopäiväksi käy 31.12.2022 tai myöhempi vuonna 2023.
- Jos tilalla kuolleita lampaita tai teurasjätettä on haudattu ruhojen keräilyalueella, asiasta ilmoitetaan AVI:iin.
- Valokuvien perusteella ei voida hyväksyä tilakäynnillä havainnoimatonta eläintä nähdyksi tilakäynnin jälkeen, vaan eläin on todettava uusintakäynnillä.

Tukisovellukseen merkitään näkyviin, millä tavalla eläimen poistoajankohta on todettu.

Esimerkki 1. Uuhta (syntynyt 1.2.2022) ei löydy valvontahetkellä 15.8.2024. Eläimelle ei ole tehty korvausmerkkilauksia eikä eläimellä ole rekisterissä muita tapahtumia syntymäilmoituksen lisäksi. Tilalla ei ole esittää mitään todistetta eläimen olemassaolosta tilalla.

Uuhi on todennäköisesti kuollut karitsana. Uuhen poistopäiväksi valvonnassa todetaan mikä tahansa päivä välillä 2.2.2022-30.12.2022.

6.2.2.2 Pitopaikka

Valvonnassa tarkastetaan jokaisen tilalla olevan eläimen rekisteröinti oikeaan pitopaikkaan.

Eläimen on oltava joko eläinrekisteriin ilmoitetussa pitopaikassa tai pitopaikassa, johon tuenhakija on rekisteröinyt jollekin eläinlajille eläintenpidon eläintenpitäjärekisteriin ja josta eläin on välittömästi valvontakäynnin aikana paikannettavissa ja tunnistettavissa⁷⁵. Tukikelpoinen eläin hylätään virheellisestä pitopaikkatiedosta.

⁷⁵ VNa 79/2023 22 §, VNa 163/2023 6 §

Esimerkki: Eläimet ovat syntyneet pitopaikassa A ja ovat aina olleet siellä. Eläinrekisterin mukaan karitsat ovat valvontahetkellä virheellisesti pitopaikassa B. Valvonnassa tallennetaan siirtopäiväksi pitopaikkaan A karitsoiden syntymäpäivä.

tilanne 1: Eläintenpitäjä on ilmoittanut jonkin eläinlajin pidon pitopaikkoihin A ja B eläintenpitäjärekisterissä. Eläimiä ei hylätä virheellisestä pitopaikkatiedosta.

tilanne 2: Eläintenpitäjä on ilmoittanut jonkin eläinlajin pidon vain pitopaikkaan A. Eläimet hylätään virheellisestä pitopaikkatiedosta.

6.2.2.3 Eläinlaji

Eläinlajitieto tarkastetaan tasolla lammas/vuohi/kääpiövuohi. Eläin hylätään, jos eläinlaji on virheellisesti ilmoitettu.

6.2.2.4 Sukupuoli

Jokaisen tilalla olevan eläimen sukupuoli tarkastetaan.

Lammas- ja vuohipalkkiot sekä pohjoiset kotieläintuet uuhista ja kutuista:
tukikelpoinen eläin hylätään aina virheellisen sukupuolitiedon takia.

- Pässin/pukin sukupuoli on ilmoitettu rekisteriin virheellisesti uuheksi/kutuksi. Eläin hylätään
- Vain pohjoinen kotieläintuki: Uuhen/kutun sukupuoli on ilmoitettu virheellisesti rekisteriin pässiksi/pukiksi. Eläin hylätään

6.2.2.5 Ikä

Eläinten hyvinvointikorvaus, Teuraskaritsa ja -kilipalkkio, Uuhipalkkio ja Kuttupalkkio, Pohjoiset kotieläintuet uuhista ja kutuista:

Jokaisen tilalla olevan eläimen ikä tarkastetaan.

Tukikelpoinen eläin hylätään eläinrekisteriin ilmoitetun väärän syntymäajan takia.

Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus:

Sopimuksella olevalle lampaalle/vuohelle ei ole ikävaatimusta. Eläintä ei hylätä eläinrekisterin virheellisen syntymäajan takia.

6.2.3 Pitopaikkakohtainen kirjanpito

Valvonnassa on tarkastettava kunkin eläimen kohdalla tunnistamisen- ja rekisteröintisäädösten noudattaminen.

Lampaan/vuohen on oltava rekisteröity säädösten mukaisesti ollakseen oikeutettu tukeen. Tuenhakijan on pidettävä omistuksessaan tai hallinnassaan olevista eläimistä eläinlaji- ja pitopaikkakohtaista kirjanpitoa. Kirjan pitoa voi ylläpitää eläinrekisteri-ilmoituksilla, jos vaaditut tiedot ilmoitetaan eläinrekisteriin säädetyssä ajassa.⁷⁶

⁷⁶ (EU) 2016/429 102 art., (EU) 2019/2035 22 art., L 1069/2021, MMMa 67/2022 1 §

6.2.4 Tositteet⁷⁷

Tositteiden tarkastamisella varmistetaan eläinten eläinrekisterin ja mahdollisen pitopaikkakohtaisen kirjanpidon tietojen olevan paikkansapitäviä ja yhtenäisiä. Eläinrekisterin ja kirjanpidon oikeellisuutta tarkastetaan pääasiassa osto- ja myyntitositteiden avulla, mutta myös muita tositteita, kuten teurastustodistukset ja eläinlääkärintodistukset, voidaan tarkastaa tarvittaessa.

- Kirjanpidon oikeellisuuden tarkastaminen koskee vain tilaa, joka ei tee eläinten tapahtumailmoituksia lammas- ja vuohirekisteriin säädettyssä määräajassa.

Tilalla olevien ja tilalta poistettujen tukikelpoisten eläinten osto- ja myyntitositteet tarkastetaan valvontahetkestä 6 kk taaksepäin. Tositteet voidaan tarkastaa otantana.

Otantaan valitaan järjestyksessä uusimmasta vanhimpaan tapahtumalajeittain vähintään 30 % eläimistä, jotka on ostettu ja vähintään 30 % eläimistä, jotka on poistettu (myynti, teurastus, tilalla kuollut) valvontahetkeä edeltäneinä 6 kk:na.

Kaikkien tilalla olevien ja tilalta poistettujen tukikelpoisten eläinten tositteet 12 kk valvontahetkestä taaksepäin on tarkastettava, jos 6 kk:n tarkastuksessa havaitaan virheitä eläinrekisterissä tai kirjanpidossa.

Tukisovelluksessa tositetarkastuslistaan merkitään tieto, mitkä tapahtumat on tarkastettu tositteesta. Tapahtumakohtaisesti lisätietoihin kirjataan tieto, miten on varmistuttu tulo- tai poistopäivän oikeellisuudesta, jos tuenhakijalla ei ole esittää tapahtumasta tositetta.

Tukikelpoiset eläimet, joiden eläinrekisterissä olevien tietojen todetaan tarkastuksessa olevan virheellisiä, hylätään tämän ohjeen luvun 6.2.2 mukaisesti.

Tukikelpoiset eläimet, joiden kirjanpidossa olevien tietojen todetaan tarkastuksessa olevan virheellisiä, valvontatulos määritetään tämän ohjeen luvun 6.2.3 mukaan.

6.3 Eläimen hylkääminen

Valvonnassa aiheutuu seuraamuksia vain niistä eläimistä,

- joilla on havaittu puute, jossain tarkastettavista kohdista ja
- jotka ovat kyseisessä tuessa tukikelpoisia eläimiä (luku 6). Huomioitava:
 - o Eläinten hyvinvointikorvauksessa eläimen tukikelpoisuutta tarkastellaan toimenpidekohtaisesti.
 - o eläinten hyvinvointikorvauksessa ja Lammas- ja vuohipalkkioissa tukikelpoisella tarkoitetaan myös eläimiä, jotka saattavat täyttää tukikelpoisuusedellytykset myöhemmin valvottavan kalenterivuoden aikana.

⁷⁷ VNa 79/2023 14 §, VNa 163/2023 6 §

- Lammas- ja vuohipalkkiot: Valvonnassa ei hylätä eläintä, joka ei ole kyseisen palkkion viitepäivän eläin millään tilalla.

Pohjoisten kotieläintukien valvonnassa tukikelpoisina eläiminä tarkasteltavia eläimiä ovat ainoastaan kaikki valvontahetkellä tukikelpoiset eläimet. Pohjoisessa tuessa ei tarkastella ns. potentiaalisia eläimiä, eli mahdollisesti myöhemmin tukivuoden aikana tukikelpoisuuden saavuttavia eläimiä.

Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen valvonnassa eläin hylätään valvonnassa ja tukeen aiheutuu seuraamuksia vain niistä eläimistä, jotka ovat sopimuksella aktiivisina, mutta

- eläimen poistoa tilalta ei ole ilmoitettu eläinrekisteriin määräajassa (7pv),
- tilalta poistettua eläintä ei ole poistettu sopimukselta määräajassa (14pv) tai
- tilalta poistettua eläintä ei ole korvattu sopimukselle toisella eläimellä (määräajassa 14pv).

Hylkäysten tallentamisesta tarkemmin Eläintukien valvontatietojen tallennus Tukisovellukseen -ohjeessa.

6.3.1 Eläimen hylkäykseen liittyviä esimerkkejä

Poistopäivän virhe:

Tilalta poistamaton eläin

Eläinlistalla on neljävuotias uuhi. Valvottavat ehdot luodaan kesäkuussa. Eläintä ei löydy. Poistopäiväksi todetaan 15.3.2024 Honkajoen tekemän rekisteri-ilmoituksen perusteella.

- Uuhipalkkio (Manner-Suomen AB-alue): Eläin hylätään
- Uuhipalkkio (AB-alueen ulkosaaristo ja Manner-Ahvenanmaa) ja kuttupalkkio (AB-alue): Eläin hylätään
- Pohjoinen uuhituki: Eläin hylätään
- EHK: Eläin hylätään
- Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus: Eläin hylätään, jos sopimuseläin
- Teuraskaritsa ja kilipalkkio: eläintä ei hylätä, ei palkkiokelpoinen

Rekisteristä poistettu uuhi, joka löytyy tilalta:

Valvontaehdot luodaan lokakuussa. Tilalla havaitaan neljävuotias uuhi, jota ei löydy eläinlistalta, mutta joka tunnistetaan korvamerkeistä. Rekisterissä olevan virheellisen poistoilmoituksen mukaan se on poistettu valvontavuoden kesäkuussa. Eläin löytyy tilalta. Sitä ei ole oikeasti poistettu.

- Uuhipalkkio (Manner-Suomen AB-alue): Eläin hylätään
- Uuhipalkkio (AB-alueen ulkosaaristo ja Manner-Ahvenanmaa) ja kuttupalkkio (AB-alue): Eläin hylätään
- Pohjoinen uuhituki: Eläin hylätään
- EHK: Eläin hylätään

- Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus: Eläin hylätään, jos sopimuseläin
- Teuraskaritsa ja kilipalkkio: eläintä ei hylätä, ei palkkiokelpoinen

Korvamerkittämyys:

Valvottavat ehdot luodaan kesäkuussa. Eläinlistalla on kolmevuotias uuhi. Eläimellä ei korvamerkkejä. Korvausmerkit löytyvät tilalta.

- Uuhipalkkio (Manner-Suomen AB-alue): Eläin hylätään
- Uuhipalkkio (AB-alueen ulkosaaristo ja Manner-Ahvenanmaa) ja kuttupalkkio (AB-alue): Eläin hylätään
- Pohjoinen uuhituki: Eläin hylätään
- EHK: Eläin hylätään
- Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus: Eläin hylätään, jos sopimuseläin
- Teuraskaritsa ja kilipalkkio: eläintä ei hylätä, ei palkkiokelpoinen

Valvottavat ehdot luodaan lokakuussa. Eläinlistalla on kolmevuotias uuhi. Eläimellä ei korvamerkkejä. Eläin on tilan ainoa korvamerkitön eläin, korvat ovat ehjät ja korvausmerkit on tilattu ennen valvonnasta ilmoittamista, mutta ne eivät ole vielä saapuneet tilalle.

Tarkenteeksi valitaan ”Yhden eläimen korvamerkittämyys”.

- Uuhipalkkio (Manner-Suomen AB-alue): Eläintä ei hylätä
- Uuhipalkkio (AB-alueen ulkosaaristo ja Manner-Ahvenanmaa) ja kuttupalkkio (AB-alue): Eläintä ei hylätä
- Pohjoinen uuhituki: Eläintä ei hylätä
- EHK: Eläintä ei hylätä
- Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus: Eläintä ei hylätä, jos sopimuseläin
- Teuraskaritsa ja kilipalkkio: eläintä ei hylätä, ei palkkiokelpoinen

Tilalla on yksi ennen 9.7.2005 tai aiemmin syntynyt korvamerkitön uuhi sekä yksi alle 1-vuotias pässi, jota ei ole koskaan merkitty. Eläimet ovat olleet tilalla rekisterissä viitepäivinä 10.1.2024 ja 31.1.2024.

- Uuhipalkkio (Manner-Suomen AB-alue): Uuhi hylätään korvamerkittämöyden takia
- Uuhipalkkio (AB-alueen ulkosaaristo ja Manner-Ahvenanmaa) ja kuttupalkkio (AB-alue): Uuhi hylätään korvamerkittämöyden takia
- Pohjoinen uuhituki: Uuhi hylätään korvamerkittämöyden takia
- EHK: Uuhi hylätään korvamerkittämöyden takia. Pässi hylätään korvamerkittämöyden takia
- Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus: Uuhi hylätään korvamerkittämöyden takia, jos sopimuseläin, pässi hylätään, jos sopimuseläin.
- Teuraskaritsa ja kilipalkkio: Pässi hylätään korvamerkittämöyden takia.

Karitsa s. 8.1.2024, valvonta 12.5.2024, Eläintä ei merkitty eikä rekisteröity. Karitsa ilmoitetaan rekisteriin valvontapäivänä.

- Uuhipalkkio (Manner-Suomen AB-alue): eläin ei palkkiokelpoinen (ei viitepäivänä rekisterissä)

- Uuhipalkkio (AB-alueen ulkosaaristo ja Manner-Ahvenanmaa) ja kuttupalkkio (AB-alue): eläin ei palkkiokelpoinen (ei viitepäivänä rekisterissä)
- Pohjoinen uuhituki: eläin ei tukikelpoinen (ei ehdi täyttää 12kk)
- EHK: Eläin hylätään niistä toimenpiteistä, joissa eläin on tukikelpoinen tai mahdollisesti tukikelpoinen
- Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus: Eläintä ei hylätä, ei voi olla sopimuseläin
- Teuraskaritsa ja kilipalkkio: eläintä ei hylätä, koska eläin ei ole viitepäivänä tilalla eikä eläin ole kelvollinen 1.6. viitepäivään, koska eläin on syntynyt ennen 10.1. viitepäivää.

Karitsa s. 8.1.2024, valvonta 12.5.2024, Eläintä ei merkitty eikä rekisteröity, se on tilan ainoa tunnistamaton ja rekisteröimätön eläin. Valvonta jää kesken, kunnes eläin rekisteröidään. Tila ilmoittaa valvonnan jälkeen karitsan syntymäpäiväksi 12.3.2024

- Uuhipalkkio (Manner-Suomen AB-alue): eläin ei palkkiokelpoinen (viitepäivänä rekisterissä)
- Uuhipalkkio (AB-alueen ulkosaaristo ja Manner-Ahvenanmaa) ja kuttupalkkio (AB-alue): eläin ei palkkiokelpoinen (ei viitepäivänä rekisterissä)
- Pohjoinen uuhituki: eläin ei tukikelpoinen (ei ehdi täyttää 12kk)
- EHK: Eläin hylätään niistä toimenpiteistä, joissa eläin on tukikelpoinen tai mahdollisesti tukikelpoinen
- Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus: Eläintä ei hylätä, ei voi olla sopimuseläin
- Teuraskaritsa ja kilipalkkio: eläin hylätään, koska eläin on oikeasti syntynyt ennen ensimmäistä viitepäivää (10.1.) mutta tilan ilmoittaman virheellisen syntymäpäivän takia eläin nousee virheellisesti 1.6. viitepäivän eläimiin. Valvonta jää kesken, kunnes 1.6. viitepäivän eläimet on saatu hakemuksille.

Pitopaikka

Uuhilauma on viety kesäksi naapurin niitylle, mutta siirtoilmoitusta rekisteriin ei ole tehty. Tila ei ole ilmoittanut kyseiseen pitopaikkaan minkään eläinlajin pitoa. Naapuri on ilmoittanut niityn pitopaikkaan lampaiden pidon ja on toimijana eläintenpitäjärekisterissä.

- Eläimet ovat väärässä pitopaikassa, hylätään kaikissa tuissa, joissa uuhet ovat tukikelpoisia tai mahdollisesti tukikelpoisia

Uuhilauma on viety kesäksi naapurin niitylle, mutta siirtoilmoitusta rekisteriin ei ole tehty. Tila on ilmoittanut kyseiseen pitopaikkaan mehiläisten pidon. Naapuri on pitopaikan toimijana eläintenpitäjärekisterissä.

- Eläimet ovat pitopaikassa, johon eläintenpitäjä on ilmoittanut eläintenpitotoimintaa, eläimiä ei hylätä.

6.3.2 Eläinryhmät ja tukityypit

KOKO MAA

1. Teuraskaritsa- ja teuraskilipalkkio (+ mahdollisesti tukikelpoiset)

Teuraskaritsa tai -kili on teurastettu, enintään 12 kk ikäinen lammas, joka ei ole karitsoinut

- Mahdollisesti tukikelpoinen teuraskaritsa tai -kili on syntynyt aikaisintaan 11.1.2023
- Mahdollisesti tukikelpoinen eläin EI ole tilalla kuollut eläin
- Viitepäivän rekisteritiedon mukaan eläin on ollut teuraskaritsa ja teuraskilipalkkiota hakeneen tilan hallinnassa ja on potentiaalinen palkkioon
 - o viitepäivä 10.1.2024: eläin syntynyt 11.1.2023-10.1.2024
 - o viitepäivä 1.6.2024: eläin syntynyt 11.1.-1.6.2024

2. Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimukset

Lammas, vuohi sopimuksella oleva, EU-tunnuksella yksilöity eläin.

3. Eläinten hyvinvointikorvaus (+ mahdollisesti tukikelpoiset)

Kaikki toimenpiteet

Mahdollisesti tukikelpoinen lammas/vuohi täyttää 2 kk tukivuoden aikana (synt. viim. 31.10. tukivuonna)

VAIN MANNER-SUOMEN AB-ALUE

1. Uuhipalkkio (+ mahdollisesti tukikelpoiset)

Uuhi yli 12 kk ikäinen naaraspuolinen lammas

- mahdollisesti tukikelpoinen uuhi täyttää vuoden aikana 12 kk 1 pv (synt. viim. 30.12. valvontavuotta edeltävänä vuonna)
- Viitepäivän rekisteritiedon mukaan eläin on ollut kyseisen alueen uuhipalkkiota hakeneen tilan hallinnassa

2. Kuttupalkkio (+mahdollisesti tukikelpoiset)

Kuttu yli 12 kk ikäinen naaraspuolinen vuohi, ei kuitenkaan kääpiövuohi

- mahdollisesti tukikelpoinen kuttu täyttää vuoden aikana 12 kk 1 pv (synt. viim. 30.12. valvontavuotta edeltävänä vuonna)
- Viitepäivän rekisteritiedon mukaan eläin on ollut kuttupalkkiota hakeneen tilan hallinnassa

VAIN AB-ALUEEN ULKOSAARISTO JA MANNER-AHVENANMAA

1. Uuhipalkkio ja kuttupalkkio (+ mahdollisesti tukikelpoiset)

Uuhi /kuttu yli 12 kk ikäinen naaraspuolinen eläin

- mahdollisesti tukikelpoinen eläin täyttää vuoden aikana 12 kk 1 pv (synt. viim. 30.12. valvontavuotta edeltävänä vuonna)
- Viitepäivän rekisteritiedon mukaan eläin on ollut kyseisestä eläinlajista palkkiota hakeneen tilan hallinnassa

VAIN C-ALUE

1. Pohjoinen kotieläintuki uuhista

Uuhi yli 12 kk naaraspuolinen lammas

2. Pohjoinen kotieläintuki kutuista

Kuttu yli 12 kk naaraspuolinen vuohi

**Lampaat
Uuhi**

Tukityyppi	Tukialue	sukupuoli	tukikelp.iikä	potent.iikä	rotu	muu vaatimus
Uuhipalkkio	AB	U	yli 12 kk	synt.viim.30.12.2023	-	Viitepäivänä uuhipalkkion hakemuksella
Pohj.uuhituki	C	U	yli 12 kk	-	-	
APR	ABC	U		-	kyllä	jälkeläinen
EHK:lampaiden ja vuohien hyvinvointisuunnitelma	ABC	-	väh. 2 kk	synt.viim.31.10.	-	-
EHK:lampaiden ja vuohien olosuhteiden parantaminen	ABC	-	väh. 2 kk	synt.viim.31.10.	-	-
EHK:lampaiden ja vuohien laidunnus	ABC	-	väh. 3 kk	synt.viim.30.09.	-	-

Karitsa

Tukityyppi	Tuki-alue	suku-puoli	tukikelp.iikä	potent.iikä	rotu	ruhopai-no väh.	hall.aika	muu vaatimus
Uuhipalkkio	AB	U	yli 12 kk	synt.viim.30.12.2023	-	-	-	Viitepäivänä uuhipalkkion hakemuksella
Teuraskaritsa- ja teuraskilipalkkio	ABC	-	enint.12 kk	synt. 10.1.2024 -1.6.2024	-	18 kg	10 päivää	poikimaton, viitepäivänä Teuraskaritsa- ja teuraskilipalkkion hakemuksella
EHK:lampaiden ja vuohien hyvinvointisuunnitelma	ABC	-	väh. 2 kk	synt.viim.31.10.	-	-	-	-
EHK:lampaiden ja vuohien olosuhteiden parantaminen	ABC	-	väh. 2 kk	synt.viim.31.10.	-	-	-	-
EHK: lampaiden ja vuohien laidunnus	ABC	-	väh. 3 kk	synt.viim.30.9.	-	-	-	-

Pässi

Tukityyppi	Tukialue	sukupuoli	tukikelp.iä	potent.iä	rotu	muu vaatimus
Teuraskaritsa- ja teuraskilipalkkio	ABC	-	enint.12 kk	aikaisintaan 11.1.2023	-	viitepäivänä Teuraskaritsa- ja teuraskilipalkkion hakemuksella
APR	ABC	P		-	kyllä	jälkeläinen
EHK:lampaiden &vuohien hyvinvointisuunnitelma	ABC	-	väh. 2 kk	synt.viim.31.10.	-	-
EHK:lampaiden &vuohien olosuhteiden parantaminen	ABC	-	väh. 2 kk	synt.viim.31.10.	-	-
EHK:lampaiden&vuohien laidunnus	ABC	-	väh. 3 kk	synt.viim.30.9.	-	-

**Vuohet
Kuttu**

Tukityyppi	Tukialue	sukupuoli	tukikelp.iä	potent.iä	rotu	muu vaatimus
Kuttupalkkio	AB	K	yli 12 kk	synt.viim.30.12.2023	-	Viitepäivänä kuttupalkkion hakemuksella
Pohj.kuttutuki	C	K			-	
APR	ABC	K		-	kyllä	jälkeläinen
EHK:lampaiden &vuohien hyvinvointisuunnitelma	ABC	-	väh. 2 kk	synt.viim.31.10.	-	-
EHK:lampaiden &vuohien olosuhteiden parantaminen	ABC	-	väh. 2 kk	synt.viim.31.10.	-	-
EHK:lampaiden&vuohien laidunnus	ABC	-	väh. 12 kk	synt.viim.30.9.	-	-

Kili

Tukityyppi	Tuki-alue	suku-puoli	tukikelp. ikä	potent. ikä	rotu	ruhopaino väh.	hall.aika	muu vaatimus
Kuttupalkkio	AB	K	yli 12 kk	synt.viim. 30.12.2023	-	-	-	Viitepäivänä kuttupalkkion hakemuksella
Teuraskaritsa- ja teuraskilipalkkio	ABC	-	enint.12 kk	synt.aikaisintaan 11.1.2024	-	10 kg	10 päivää	poikimaton, viitepäivänä Teuraskaritsa- ja teuraskilipalkkion hakemuksella
EHK:lampaiden&vuohien hyvinvointisuunnitelma	ABC	-	väh. 2 kk	synt.viim. 31.10.	-	-	-	-
EHK:lampaiden&vuohien olosuhteiden parantaminen	ABC	-	väh. 2 kk	synt.viim. 31.10.	-	-	-	-
EHK:lampaiden&vuohien laidunnus	ABC	-	väh 12 kk	synt.viim. 30.09.	-	-	-	-

Pukki

Tukityyppi	Tukialue	sukupuoli	tukikelp.ikä	potent.ikä	rotu	muu vaatimus
Teuraskaritsa- ja teuraskilipalkkio	ABC	-	enint.12 kk	synt. aikaisintaan 11.1.2024	-	viitepäivänä Teuraskaritsa- ja teuraskilipalkkion hakemuksella
APR	ABC	Pukki		-	kyllä	jälkeläinen
EHK:lampaiden & vuohien hyvinvointisuunnitelma	ABC	-	väh. 2 kk	synt.viim.31.10.	-	-
EHK:lampaiden & vuohien olosuhteiden parantaminen	ABC	-	väh. 2 kk	synt.viim.31.10.	-	-
EHK:lampaiden & vuohien laidunnus	ABC	-	väh. 12 kk	synt.viim.30.09.	-	-

6.4 Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen tukiehdot

a. Vähimmäisvaatimukset

Eläinten hyvinvointilaki 693/2023 muutoksineen

21§ 1 ja 2 mom.

Ruokinta ja juotto

Hoidossa olevien eläinten ruokinnassa ja juotossa on otettava huomioon eläimen fysiologiset tarpeet ja varmistettava, että eläin saa sopivassa määrin hyvälaatuista ravintoa ja vettä tai muuta juotavaa. Ravinnon ja juotavan koostumuksen ja tarjoamistavan on vastattava eläimen fysiologisia tarpeita ja olennaisia käyttäytymistarpeita.

Nisäkkäiden ja lintujen pysyvässä pitopaikassa on oltava jatkuvasti vettä eläimen saatavilla. Jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei kuitenkaan edellytetä:

- 1) vastasyntyneelle tai -kuoriutuneelle eläimelle;*
- 2) eläimelle, jonka vedensiantia on eläinlääketieteellisestä syystä rajoitettava;*
- 3) laajoilla alueilla luonnonmukaisissa olosuhteissa tarhattaville, luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluville eläimille;*
- 4) poroille silloin, kun saatavilla on rajoituksetta puhdasta lunta;*
- 5) silloin, kun poikkeuksellisen vaikeat sääolosuhteet estävät sulan veden jatkuvan saatavilla pidon;*
- 6) sellaisissa eläinten pysyvissä pitopaikoissa, joissa sulan veden jatkuva saatavilla pito on kohtuuttoman vaikea järjestää eläinten pitomuodosta ja sääolosuhteista johtuvista syistä.*

33§ 1 ja 2 mom.

Pitopaikan yleiset vaatimukset

Eläimen on voitava pitopaikassaan seistä ja levätä luonnollisessa asennossa sekä vaihtaa asentoaan vaikeuksitta. Samassa pitopaikassa pidettävillä eläimillä on oltava mahdollisuus yhtäaikaiseen lepoon.

Pitopaikassa on voitava ylläpitää eläimen hyvinvoinnin kannalta riittävää puhtautta ja hygieniaa. Pitopaikassa oleva eläin on voitava tarkastaa ja sitä on voitava hoitaa vaikeuksitta.

34 § 1 mom.

Pitopaikan turvallisuus

Eläimen pitopaikan on oltava materiaaleiltaan, rakenteiltaan ja muilta ominaisuuksiltaan sellainen, että eläimen vahingoittumisen ja sairastumisen vaara, karkaamisvaara ja pitopaikan palovaara on mahdollisimman vähäinen.

VNa 587/2010, muutoksineen

8 § 1 mom.

Ulkotarha ja laidun

Eläinsuojasta lampaiden ulkotarhaan ja laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava lampaille turvallisia ja sellaisia, että lampaat eivät tarpeettomasti likaannu.

12 § 1 mom.

Lampaan juotto ja ruokinta

Lampaille annettavan rehun on oltava ravitsevaa ja tasapainoitettua sekä tarvittaessa kivennäisillä täydennettyä.

VNa 589/2010

8 § 1 mom.

Ulkotarha ja laidun

Eläinsuojasta vuohien ulkotarhaan ja laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava vuohille turvallisia ja sellaisia, että vuohet eivät tarpeettomasti likaannu.

11 § 1 mom.

Vuohen juotto ja ruokinta

Vuohille annettavan rehun on oltava ravitsevaa ja tasapainotettua sekä tarvittaessa kivennäisillä täydennettyä.

Esimerkkejä vähimmäisvaatimuksista:

Esimerkki 1: Tilalla on 120 suomenlammasta viidellä eri laitumella, joilla tarkastettiin yksilöllisesti kaikki tilan eläimet. Kahdella laitumella todettiin rikkinäiset aidat, joissa ilmeinen eläinten vahingoittumismahdollisuus. Aidoista näki, että aidat olivat olleet jo pitkään rikki, eikä niitä ollut yritetty korjailta. Näillä kahdella laitumella havainnointiin yhteensä 45 eläintä, joista 11 todettiin olevan alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksella. Tilan alkuperäisrotujen kasvattamissopimuksella on yhteensä 22 eläintä, ja muita vähimmäisvaatimuksia on noudatettu. Vakavuus 20 % laajuus 20 % kesto 20 %: Seuraamus 20 %

Esimerkki 2: Tilalla on yhteensä 45 vuolta, joista 12 on alkuperäisrotua. Näistä 6 on alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksella. Valvonnassa havaitaan, että tilan kileillä ei ole jatkuvasti vettä saatavilla. Vedensaannin puute koskee myös tilan kuutta alkuperäisrotuista kiliä. Aikuisten vuohien vedensaanti on kunnossa. Laiminlyönti ei koske sopimuseläimiä, joten seuraamuksia ei anneta vähimmäisvaatimusten puutteesta alkuperäisrotujen kasvattamissopimukseen.

b. Tukiehdot

Lampaat ja vuohet valvotaan yksilöeläiminä. Valvontakäynnillä tilalla tarkastetaan kaikki tilalla olevat lampaat ja/ tai vuohet.

Viljelijä on sitoutunut kasvattamaan sopimuksessa mainitun eläinmäärän samaan alkuperäisrotuun kuuluvia eläimiä koko sopimusvuoden ajan⁷⁸.

Viljelijä on sitoutunut pitämään hallinnassaan sopimuksessa mainitut eläimet koko sopimusvuoden ajan⁷⁹.

Ennen tilakäyntiä:

1. Varmista sopimuskäsittelijältä sopimuksella olevien eläinten ajantasaisuus
2. Nimeä vastuutarkastaja
3. Luo valvottavat ehdot, kun sopimuksen eläintiedot ajan tasalla. Valvottavien ehtojen luomisen jälkeen sopimuskäsittelijä ei pysty muuttamaan sopimuseläinten tilannetta. Sopimusta voidaan muuttaa sopimuspuolella vasta kun valvonta on varmennettu.

Tilalla tarkastetaan:

1. Kaikkien tilan lampaiden ja vuohien merkitsemisen ja rekisteröinnin vaatimusten noudattaminen
2. APR-sopimusehtojen vähimmäisvaatimusten noudattaminen sopimuseläinten osalta.
3. APR-sopimusehtojen tukiehtojen noudattaminen
 - a) poistoista ja korvauksista on ilmoitettu sopimuskäsittelijälle 14 päivän kuluessa, jos sopimuseläintä ei löydy tilalta valvontahetkellä.

Miten toimia, kun tila ilmoittanut sopimuskäsittelijälle eläimen poiston tai korvaamisen valvontaehtojen luonnin jälkeen, ennen tilakäyntiä

Esimerkki 1: Eläin poistettu enintään 7 päivää ennen valvontaa. Sopimuseläimen tilanne kunnossa.

Esimerkki 2: Eläin poistettu yli 7 päivää, mutta enintään 14 päivää ennen valvontaa,

- a) rekisteriin poistoilmoitus on tehty, mutta ilmoitus sopimuskäsittelijälle tekemättä
 - sopimuseläimen tilanne kunnossa
- b) rekisteriin poistoilmoitus tekemättä, ilmoitus sopimuskäsittelijälle tehty valvontaehtojen luonnin jälkeen, ennen tilakäyntiä
 - sopimuseläin hylätään rekisterivirheen takia
- c) rekisteriin poistoilmoitus tekemättä, ilmoitus sopimuskäsittelijälle tekemättä
 - sopimuseläin hylätään rekisterivirheen takia

Esimerkki 3: Eläin poistettu yli 14 päivää ennen valvontaa,

- a) rekisteriin poistoilmoitus on tehty 7 päivän sisällä, mutta ilmoitus sopimuskäsittelijälle tekemättä

⁷⁸ VNa 78/2023 50 §

⁷⁹ VNa 78/2023 50 §

Eläin on vain tositetarkastuksessa. Näiden eläinten kanssa on oltava tarkkana, koska eläimelle ei tule APR-ikonia. Sopimuskäsittelijän on hylättävä eläin.

- b) rekisteriin poistoilmoitus on tehty myöhässä, ilmoitus sopimuskäsittelijälle tekemättä
 - eläin eläinlistalla -> hylätään
 - eläin tositetarkastuksessa -> hylätään
- c) rekisteriin poistoilmoitus tekemättä, ilmoitus sopimuskäsittelijälle tehty valvontaehtojen luonnin jälkeen, ennen tilakäyntiä
 - sopimuseläin hylätään rekisterivirheen takia
- d) rekisteriin poistoilmoitus tekemättä, ilmoitus sopimuskäsittelijälle tekemättä
 - sopimuseläin hylätään rekisterivirheen takia

Eläin poistettu sopimukselta valvottavien ehtojen luonnin jälkeen, mutta eläin edelleen tilalla

- a) Eläin korvamerkkitön, korvat ehjät, korvausmerkkejä ei tilattu
 - valvonnasta ilmoittamisen jälkeen sopimukselta poistettavaksi haettu eläin, valvonnasta ilmoittamisen jälkeen tehtyjä muutoksia ei huomioida
 - sopimuseläin hylätään korvamerkittömyyden takia

6.5 Eläinten hyvinvointikorvauksen tukiehdot (Lampaat, Vuohet)

Valittujen toimenpiteiden tukiehtoja on noudatettava myös toisen tilan pitopaikassa olevilla tuenhakijan lampailla ja vuohilla.

Tarkastettavat vähimmäisvaatimukset⁸⁰ ja tukiehdot⁸¹ toimenpiteittäin

6.5.1 Lampaiden ja vuohien hyvinvointisuunnitelma

- a. Vähimmäisvaatimukset
Vähimmäisvaatimukset tarkemmin luvussa 14

Tarkastetaan, että

Pitopaikan ja laitumen turvallisuus

- *Eläimen pitopaikan on oltava turvallinen ja muutoinkin asianmukainen. (L 693/2023 8 § 1 mom., 34 § 1 mom., 37 §)*
- *Eläinten hyvinvointia vaarantavien vikojen takia korjaaviin toimiin on ryhdytty välittömästi (L 693/2023 36 § 2 mom.)*
- *Eläinsuojan lämpötila, ilman- ja veden laatu sekä muut olosuhteet ovat eläimille sopivia (L 693/2023 35 § 1 mom.)*
- *Pitopaikka on pidetty puhtaana (L 693/2023 36 § 1 mom.)*

⁸⁰ VNa 1381/2022 9, 23–25 §

⁸¹ VNa 1381/2022 23–25 §

- Pitopaikassa on sopiva valaistus (L 693/2023 35 § 3 mom.)
- Koneellisessa ilmanvaihtojärjestelmässä on hälytysjärjestelmä, joka antaa hälytyksen toimintahäiriön sattuessa (L 693/2023 35 § 4 mom.)
- Ulkotarhan on oltava turvallinen ja riittävän tilava. (L 693/2023 8 § 1 mom., 34 § 1 mom., 37 §)
- Ulkotarhassa on sopivia säänsuojia (L693/2023 35 § 1 mom.)
- Eläinsuojan ilmanvaihdon on oltava sellainen, että ilman kosteus, lämpötila, pölyn määrä ja haitallisten kaasujen pitoisuudet eivät kohoa haitallisen korkeiksi. (VNa 587/2010 7 § 1 mom., VNa 589/2010 7 § 1 mom.)
- Eläinsuojasta lampaiden ulkotarhaan ja laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava lampaille turvallisista ja sellaisia, että lampaat eivät tarpeettomasti likaannu. (VNa 587/2010 8 § 1 mom.)
- Eläinsuojasta vuohien ulkotarhaan ja laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava vuohille turvallisista ja sellaisia, että vuohet eivät tarpeettomasti likaannu. (VNa 589/2010 8 § 1 mom.)
- Lammastarhan ja -laitumen aitojen on oltava lampaille turvallisista. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään lampaiden vahingoittuminen. Aitojen on oltava lampaille sopivasta materiaalista. Jos aita on verkkoa, sitä on tarvittaessa kiristettävä, jotta verkkoon takertumisen vaara olisi mahdollisimman vähäinen. Sähköistetyt aidat on rakennettava sellaisiksi ja pidettävä kunnossa siten, että niistä ei aiheudu lampaille tarpeetonta kärsimystä. (VNa 587/2010 8 § 2 mom.)
- Vuohitarhan ja -laitumen aitojen on oltava vuohille turvallisista. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään vuohien vahingoittuminen. Aitojen on oltava vuohille sopivasta materiaalista. Jos aita on verkkoa, sitä on tarvittaessa kiristettävä, jotta verkkoon takertumisen vaara olisi mahdollisimman vähäinen. Vuohien pääsy niille myrkyllisten kasvien luo on estettävä. Sähköistetyt aidat on rakennettava sellaisiksi ja pidettävä kunnossa siten, että niistä ei aiheudu vuohille tarpeetonta kärsimystä. (VNa 589/2010 8 § 2 mom.)

Eläinten hoito

- Eläin saa asianmukaista hoitoa (L 693/2023 8 § 1 mom., 20 § 1–3 mom., 23 §)
- Eläimen hyvinvoinnista, puhtaudesta ja sen tarvitsemasta keuhonhoidosta on huolehdittu (L 693/2023 20 § 2 mom.)
- Pitopaikassa eläimellä käytössä sopiva lepopaikka (L 693/2023 37 § 4 mom.)
- Eläinten puhtaudesta on huolehdittu (L 693/2023 20 § 1–3 mom.)
- Eläintä ei pidetä jatkuvasti paikalleen kytkettynä eikä sen liikkumista ole jatkuvasti rajoitettu eläimen kääntymisen estävillä rakenteilla (L 693/2023 37 § 2 mom.)
- Lampaat eivät saa olla jatkuvasti alttiina melulle, joka ylittää 65 desibeliä (dB(A)). (VNa 587/2010 7 § 1 mom.)
- Vuohet eivät saa olla jatkuvasti alttiina melulle, joka ylittää 65 desibeliä (dB(A)). (VNa 589/2010 7 § 2 mom.)
- Ryhmässä pidettävän eläimen on voitava väistää toista eläintä (L 693/2023 37 § 3 mom.)

Ruokinta ja juotto

- *Eläin saa riittävästi sopivaa hyvälaatuista ruokaa (L 693/2023 21 §, VNa 587/2010 12 § 1 mom., VNa 589/2010 11 § 1 mom.)*
- *Virtsa ja ulosteet eivät saa liata rehua. (VNa 587/2010 12 § 4 mom.)*
- *Lampaille annettavan rehun on oltava ravitsevaa ja tasapainoitettua sekä tarvittaessa kivennäisillä täydennettyä. (VNa 587/2010 12 § 1 mom.)*
- *Vuohille annettavan rehun on oltava ravitsevaa ja tasapainotettua sekä tarvittaessa kivennäisillä täydennettyä. (VNa 589/2010 11 § 1 mom.)*
- *Eläinten saatavilla on jatkuvasti hyvälaatuista juomavettä, paitsi jos sulan veden jatkuva saatavilla pito on kohtuuttoman vaikea järjestää eläinten pitomuodosta ja sääolosuhteista johtuvista syistä (L 693/2023 21 §)*
- *Lampaiden juottolaitteet ja juoma-astiat on pidettävä puhtaina. Virtsa ja ulosteet eivät saa liata juomavettä, eikä vesi saa päästä jäätymään. (VNa 587/2010 12 § 4 mom.)*
- *Vuohien juottolaitteet ja juoma-astiat on pidettävä puhtaina. Virtsa ja ulosteet eivät saa liata rehua tai juomavettä, eikä vesi saa päästä jäätymään. (VNa 589/2010 11 § 4 mom.)*

b. Tukiehdot

Viitteellinen tarkastusajankohta: Koko vuosi

Tukiehtojen noudattamisen tarkastaminen ei vaadi lisäkäyntiä.

Tukiehtoja on toteutettava kaikilla tuenhakijan lampailla ja vuohilla, myös niillä, jotka ovat toisen tilan pitopaikassa.

Toimenpiteeseen liittyvien asiakirjojen on oltava tilalla valvontahetkellä; niitä ei voi toimittaa valvontakäynnin jälkeen tarkastettaviksi ELY-keskukseen muutoin kuin poikkeustapauksissa (luku 2.2).

Valvonnassa tarkastetaan:

1. Ruokintasuunnitelma kaikille lampailla ja vuohille:
 - Eläinryhmäkohtainen
 - Kirjallinen
 - Laskelmiin perustuva
 - Karkearehun rehuanalyysiin perustuva
 - Huomioitu eläimen kasvuvaihe, tuotostaso ja tuotantovaihe
 - Saa olla itse tehty, kunhan em. vaatimukset täyttyvät.
2. Karkearehun rehuanalyysi
 - Rehuanalyysi käytettävän satokauden karkearehusta
 - korjuuaikänäyte ei käy
 - Ei koske laidunta ja olkea, ml. ruokohelppi

Tukisovellukseen tallennetaan valvontahetkellä käytössä olevan ruokintasuunnitelman laatimispäivä ja ruokintasuunnitelman pohjana olevan karkearehuanalyysin tekopäivä.

6.5.2 Lampaiden ja vuohien olosuhteiden parantaminen

a) Vähimmäisvaatimukset

Vähimmäisvaatimukset tarkemmin luvussa 14.

Tarkastetaan, että

Pitopaikan ja laitumen turvallisuus

- *Eläimen pitopaikan on oltava turvallinen ja muutoinkin asianmukainen. (L 693/2023 8 § 1 mom., 34 § 1 mom., 37 §)*
- *Eläinten hyvinvointia vaarantavien vikojen takia korjaaviin toimiin on ryhdytty välittömästi (L 693/2023 36 § 2 mom.)*
- *Pitopaikka on pidetty puhtaana (L 693/2023 36 § 1 mom.)*
- *Pitopaikassa on sopiva valaistus (L 693/2023 35 § 3 mom.)*
- *Ulkotarhan on oltava turvallinen ja riittävän tilava. (L 693/2023 8 § 1 mom., 34 § 1 mom., 37 §)*
- *Eläinsuojasta lampaiden ulkotarhaan ja laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava lampaille turvallisia ja sellaisia, että lampaat eivät tarpeettomasti likaannu. (VNa 587/2010 8 § 1 mom.)*
- *Eläinsuojasta vuohien ulkotarhaan ja laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava vuohille turvallisia ja sellaisia, että vuohet eivät tarpeettomasti likaannu. (VNa 589/2010 8 § 1 mom.)*
- *Lammastarhan ja -laitumen aitojen on oltava lampaille turvallisia. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään lampaiden vahingoittuminen. Aitojen on oltava lampaille sopivasta materiaalista. Jos aita on verkkoa, sitä on tarvittaessa kiristettävä, jotta verkkoon takertumisen vaara olisi mahdollisimman vähäinen. Sähköistetyt aidat on rakennettava sellaisiksi ja pidettävä kunnossa siten, että niistä ei aiheudu lampaille tarpeetonta kärsimystä. (VNa 587/2010 8 § 2 mom.)*
- *Vuohitarhan ja -laitumen aitojen on oltava vuohille turvallisia. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään vuohien vahingoittuminen. Aitojen on oltava vuohille sopivasta materiaalista. Jos aita on verkkoa, sitä on tarvittaessa kiristettävä, jotta verkkoon takertumisen vaara olisi mahdollisimman vähäinen. Vuohien pääsy niille myrkyllisten kasvien luo on estettävä. Sähköistetyt aidat on rakennettava sellaisiksi ja pidettävä kunnossa siten, että niistä ei aiheudu vuohille tarpeetonta kärsimystä. (VNa 589/2010 8 § 2 mom.)*
- *Ryhmässä pidettävien lampaiden pitopaikan lattian pinta-alan on oltava liitteen mukainen (Vna 587/2010 4 § 1 mom.)*
- *Sellisessä pitopaikassa, jossa on täytepohjalattia, uuhella karitsoineen on oltava vähintään kaksi neliometriä lattiaa. Yksinomaan karitsoille tarkoitettun ruokintapaikan pinta-alan karitsaa kohden on oltava vähintään 0,2 neliometriä. (Vna 587/2010 4 § 3 mom.)*

Liite:

Pitopaikan lattian vähimmäispinta-ala, ruokintahäkin pinta-alaa lukuun ottamatta, lammasta kohden pidettäessä lampaita ryhmässä

<i>ikäluokka</i>	<i>Lampaiden keskimääräinen paino/eläin (kg)</i>	<i>Täytepohjalattia (m²/eläin)</i>	<i>Ritilälattia (m²/eläin)</i>	<i>Rakolattia (m²/eläin)</i>
<i>Karitsa</i>	<i>alle 15</i>	<i>0,25</i>	<i>0,25</i>	<i>-</i>
<i>Karitsa</i>	<i>30</i>	<i>0,50</i>	<i>0,50</i>	<i>-</i>
<i>Karitsa</i>	<i>yli 30</i>	<i>0,75</i>	<i>0,75</i>	<i>-</i>
<i>Lammas</i>	<i>55</i>	<i>1,0</i>	<i>0,8</i>	<i>0,8</i>
<i>Lammas</i>	<i>75</i>	<i>1,4</i>	<i>1,0</i>	<i>1,0</i>
<i>Tiine uuhi</i>	<i>55</i>	<i>1,3</i>	<i>1,1</i>	<i>1,1</i>
<i>Tiine uuhi</i>	<i>75</i>	<i>1,7</i>	<i>1,3</i>	<i>1,3</i>

- *Ryhmässä pidettävien vuohien pitopaikan lattian pinta-alan on oltava liitteen mukainen. Jos täysikasvuista vuohta pidetään yksittäiskarsinassa, karsinan on oltava kooltaan vähintään 1,4 neliometriä ja muodoltaan sellainen, että vuohi pääsee siinä esteettä kääntymään ympäri. (Vna 589/2010 4§ 1 mom.)*

Liite

Pitopaikan lattian vähimmäispinta-ala, ruokintahäkin pinta-alaa lukuun ottamatta, vuohta kohden pidettäessä vuohtia ryhmässä

<i>ikäluokka</i>	<i>Täytepohja (m²/eläin)</i>	<i>Ritilälattia (m²/eläin)</i>	<i>Rakolattia (m²/eläin)</i>
<i>Kili</i>	<i>0,25</i>	<i>0,25</i>	<i>-</i>
<i>Nuorvuohi</i>	<i>0,5</i>	<i>0,5</i>	<i>0,5</i>
<i>Vuohi</i>	<i>1,20</i>	<i>1,0</i>	<i>1,0</i>

- *Eläinten pitopaikan lattian pohjan on oltava sellainen, että nestemäiset eritteet poistuvat asianmukaisesti tai imeytyvät hyvin kuivikkeisiin. Lampailla on oltava käytettävissään niille sopiva kuivitettu alue, johon kaikki eläimet pääsevät yhtä aikaa makuulle. (VNa 587/2010 5 § 1 mom.)*
- *Eläinsuojan lattian tai karsinan pohjan on oltava sellainen, että nestemäiset eritteet poistuvat asianmukaisesti tai imeytyvät hyvin kuivikkeisiin. Vuohilla on oltava käytettävissään niille sopiva kuivitettu alue, johon kaikki eläimet pääsevät yhtä aikaa makuulle. (VNa 589/2010 5 § 1 mom.)*
- *Poikimiskarsinassa ja kilien pitopaikassa ei saa olla rakolattiaa. Poikimiskarsinan ja kiinteäpohjaisen kilien pitopaikan lattian on oltava hyvin kuivitettu. (VNa 589/2010 5 § 3 mom.)*

Eläinten hoito

- *Eläin saa asianmukaista hoitoa (L 693/2023 8 § 1 mom., 20 § 1–3 mom., 23 §)*
- *Eläimen hyvinvoinnista, puhtaudesta ja sen tarvitsemasta keuhkohoidosta on huolehdittu (L 693/2023 20 § 2 mom.)*
- *Pitopaikassa eläimellä käytössä sopiva lepopaikka (L 693/2023 37 § 4 mom.)*
- *Eläinten puhtaudesta on huolehdittu (L 693/2023 20 § 1–3 mom.)*

- *Eläintä ei pidetä jatkuvasti paikalleen kytkettynä eikä sen liikkumista ole jatkuvasti rajoitettu eläimen kääntymisen estävillä rakenteilla (L 693/2023 37 § 2 mom.)*
- *Ryhmässä pidettävän eläimen on voitava väistää toista eläintä (L 693/2023 37 § 3 mom.)*
- *Lammas on kerittävä vähintään kerran vuodessa. (VNa 587/2010 15 § 1 mom.)*
- *Sairasta tai vahingoittunutta lammasta varten on oltava erillinen asianmukainen karsina tai muu tila, jossa eläintä voidaan hoitaa ja josta on, jos mahdollista, näköyhteys muihin lampaisiin. (VNa 587/2010 3 § 3 mom.)*
- *Sairasta tai vahingoittunutta vuohia varten on oltava erillinen asianmukainen karsina tai muu tila, jossa eläintä voidaan hoitaa ja josta on, jos mahdollista, näköyhteys muihin vuohiin. (VNa 589/2010 3 § 3 mom.)*
- *Vastasyntyneitä karitsoja on valvottava uuden ja karitsan välisen sidoksen muodostumisen varmistamiseksi. Karitsojen tarvitseman lisälämmön saannin turvaamiseksi on tarvittaessa oltava käytettävissä lämmitin. (VNa 587/2010 13 § 2 mom.)*
- *Vastasyntyneitä kilejä on valvottava kutun ja kilin välisen sidoksen muodostumisen varmistamiseksi. Kilien tarvitseman lisälämmön saannin turvaamiseksi on tarvittaessa oltava käytettävissä lämmitin. (VNa 589/2010 12 § 2 mom.)*

Ruokinta ja juotto

- *Eläin saa riittävästi sopivaa hyvälaatuista ruokaa (L 693/2023 21 §, VNa 587/2010 12 § 1 mom., VNa 589/2010 11 § 1 mom.)*
- *Virtsat ja ulosteet eivät saa liata rehua. (VNa 587/2010 12 § 4 mom.)*
- *Eläinten saatavilla on jatkuvasti hyvälaatuista juomavettä, paitsi jos sulan veden jatkuva saatavilla pito on kohtuuttoman vaikea järjestää eläinten pitomuodosta ja sääolosuhteista johtuvista syistä (L 693/2023 21 §)*
- *Lampaiden juottolaitteet ja juoma-astiat on pidettävä puhtaina. Virtsat ja ulosteet eivät saa liata juomavettä, eikä vesi saa päästä jäätymään. (VNa 587/2010 12 § 4 mom.)*
- *Vuohien juottolaitteet ja juoma-astiat on pidettävä puhtaina. Virtsat ja ulosteet eivät saa liata rehua tai juomavettä, eikä vesi saa päästä jäätymään. (VNa 589/2010 11 § 4 mom.)*

b) Tukiehdot

Viitteellinen tarkastusajankohta: Laidunkauden ulkopuolella.

Tukiehtojen noudattamisen tarkastaminen ei vaadi lisäkäyntiä, jos tukiehtojen noudattaminen voidaan todeta valvontakäynnillä. Jos tilalla ei ole karitsoita valvontahetkellä, viljelijän on osoitettava miten hän tarvittaessa toteuttaa karitsoiden ryhmäkarsinat ja karitsakamarit.

Tukiehtoja on toteutettava kaikilla tuenhakijan lampailla ja vuohilla, myös niillä, jotka ovat toisen tilan pitopaikassa. Tukiehtojen vaatimat pinta-alat pitää löytyä rakennuksesta.

Valvonnassa tarkastetaan:

1. Eläimet ovat ryhmäkarsinoissa
 - Pässit, vuohipukit: karsinan pinta-ala vähintään 2 m² /eläin
2. Jokaisella eläimellä on kiinteäpohjainen, hyvin kuivitettu ja pehmeä makuualue.
 - Kaikki mahtuvat yhtä aikaa makuulle
3. Eläin saa olla yksittäiskarsinassa hyväksyttävästä syystä
 - Eläinlääketieteellinen syy tai aggressiivinen käytös.
 - Tilalla on vain yksi pässi tai vuohipukki
 - Karsinan pinta-ala on vähintään 2 m²
 - Eläin pääsee karsinassa kääntymään ympäri esteettä.
 - Muihin lampaisiin tai vuohiin on näköyhteys.
4. Karitointikarsina uuhelle ja sen vastasyntyneille karitsoille
 - Pinta-ala vähintään 2,2 m²
 - lämmitysmahdollisuus tai lämpöeristetty
 - ei koske uuhia ja karitsoita, jotka ovat laitumella
5. Karitsoilla on karitsakamarit 2 viikon iästä alkaen vieroitukseen saakka.
 - ei koske uuhia ja karitsoita, jotka ovat laitumella
6. Sairas- ja hoitokarsinat:
 - voivat olla usean eläimen yhteiskäyttöisiä, mutta eläimen eristämiseen on varauduttava
 - kiinteäpohjainen
 - makuualue hyvin kuivitettu, pehmeä
 - eläimen lämmitysmahdollisuus
 - Pinta-alavaatimus vähintään 2 m² vähintään 3 kk ikäistä lammasta tai vuolta kohden (Ryhmä- ja yksittäiskarsinat)
7. Yksittäis-, karitointi- sekä sairaus- ja hoitokarsinoiden ja pässien /vuohipukkien ryhmäkarsinoiden pinta-alat mitataan.
 - Mittaustulos, eläinmäärä ja karsinan pinta-ala/eläin merkitään Tukisovellukseen.
 - Valvonnassa mitataan ahtaimmilta vaikuttavat karsinat.
 - Jos jonkin karsinatyyppin pinta-ala ei ole tukiehtojen mukainen, mitataan kaikki vastaavat karsinat.

6.5.3 Lampaiden ja vuohtien laidunnus

- a) Vähimmäisvaatimukset
Vähimmäisvaatimukset tarkemmin luvussa 14.

Tarkastetaan, että

Pitopaikan ja laitumen turvallisuus

- *Eläimen pitopaikan on oltava turvallinen ja muutoinkin asianmukainen. (L 693/2023 8 § 1 mom., 34 § 1 mom., 37 §)*

- *Eläinten hyvinvointia vaarantavien vikojen takia korjaaviin toimiin on ryhdytty välittömästi (L 693/2023 36 § 2 mom.)*
- *Pitopaikka on pidetty puhtaana (L 693/2023 36 § 1 mom.)*
- *Ulkotarhan on oltava turvallinen ja riittävän tilava. (L 693/2023 8 § 1 mom., 34 § 1 mom., 37 §)*
- *Ulkona pidettävällä eläimellä on riittävä suoja epäsuotuisia sääoloja vastaan tai eläin voidaan tarvittaessa ottaa sisään. (L 693/2023 35 § 1 mom.)*
- *Eläinsuojasta lampaiden ulkotarhaan ja laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava lampaille turvallisia ja sellaisia, että lampaat eivät tarpeettomasti likaannu. (VNa 587/2010 8 § 1 mom.)*
- *Eläinsuojasta vuohien ulkotarhaan ja laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava vuohille turvallisia ja sellaisia, että vuohet eivät tarpeettomasti likaannu. (VNa 589/2010 8 § 1 mom.)*
- *Lammastarhan ja -laitumen aitojen on oltava lampaille turvallisia. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään lampaiden vahingoittuminen. Aitojen on oltava lampaille sopivasta materiaalista. Jos aita on verkkoa, sitä on tarvittaessa kiristettävä, jotta verkkoon takertumisen vaara olisi mahdollisimman vähäinen. Sähköistetyt aidat on rakennettava sellaisiksi ja pidettävä kunnossa siten, että niistä ei aiheudu lampaille tarpeetonta kärsimystä. (VNa 587/2010 8 § 2 mom.)*
- *Vuohitarhan ja -laitumen aitojen on oltava vuohille turvallisia. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään vuohien vahingoittuminen. Aitojen on oltava vuohille sopivasta materiaalista. Jos aita on verkkoa, sitä on tarvittaessa kiristettävä, jotta verkkoon takertumisen vaara olisi mahdollisimman vähäinen. Vuohien pääsy niille myrkyllisten kasvien luo on estettävä. Sähköistetyt aidat on rakennettava sellaisiksi ja pidettävä kunnossa siten, että niistä ei aiheudu vuohille tarpeetonta kärsimystä. (VNa 589/2010 8 § 2 mom.)*
- *Lammastarhan ja -laitumen aitojen on oltava lampaille turvallisia. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään lampaiden vahingoittuminen. Aitojen on oltava lampaille sopivasta materiaalista. Jos aita on verkkoa, sitä on tarvittaessa kiristettävä, jotta verkkoon takertumisen vaara olisi mahdollisimman vähäinen. Sähköistetyt aidat on rakennettava sellaisiksi ja pidettävä kunnossa siten, että niistä ei aiheudu lampaille tarpeetonta kärsimystä. (VNa 587/2010 8 § 2 mom.)*
- *Vuohitarhan ja -laitumen aitojen on oltava vuohille turvallisia. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään vuohien vahingoittuminen. Aitojen on oltava vuohille sopivasta materiaalista. Jos aita on verkkoa, sitä on tarvittaessa kiristettävä, jotta verkkoon takertumisen vaara olisi mahdollisimman vähäinen. Vuohien pääsy niille myrkyllisten kasvien luo on estettävä. Sähköistetyt aidat on rakennettava sellaisiksi ja pidettävä kunnossa siten, että niistä ei aiheudu vuohille tarpeetonta kärsimystä. (VNa 589/2010 8 § 2 mom.)*

Eläinten hoito

- *Eläin saa asianmukaista hoitoa (L 693/2023 8 § 1 mom., 20 § 1–3 mom., 23 §)*

- *Eläimen hyvinvoinnista, puhtaudesta ja sen tarvitsemasta keuhonhoidosta on huolehdittu (L 693/2023 20 § 2 mom.)*
- *Pitopaikassa eläimellä käytössä sopiva lepopaikka (L 693/2023 37 § 4 mom.)*
- *Eläinten puhtaudesta on huolehdittu (L 693/2023 20 § 1–3 mom.)*
- *Eläintä ei pidetä jatkuvasti paikalleen kytkettynä eikä sen liikkumista ole jatkuvasti rajoitettu eläimen kääntymisen estävillä rakenteilla (L 693/2023 37 § 2 mom.)*
- *Ryhmässä pidettävän eläimen on voitava väistää toista eläintä (L 693/2023 37 § 3 mom.)*
- *Pitopaikassa oleva eläin on voitava tarkastaa ja sitä on voitava hoitaa vaikeuksitta. (L 693/2023 33 § 2 mom.)*

Ruokinta ja juotto

- *Eläin saa riittävästi sopivaa hyvälaatuista ruokaa (L 693/2023 21 §, VNa 587/2010 12 § 1 mom., VNa 589/2010 11 § 1 mom.)*
- *Virtsa ja ulosteet eivät saa liata rehua. (VNa 587/2010 12 § 4 mom.)*
- *Eläinten saatavilla on jatkuvasti hyvälaatuista juomavettä, paitsi jos sulan veden jatkuva saatavilla pito on kohtuuttoman vaikea järjestää eläinten pitomuodosta ja sääolosuhteista johtuvista syistä (L 693/2023 21 §)*
- *Lampaiden juottolaitteet ja juoma-astiat on pidettävä puhtaina. Virtsa ja ulosteet eivät saa liata juomavettä, eikä vesi saa päästä jäätymään. (VNa 587/2010 12 § 4 mom.)*
- *Vuohien juottolaitteet ja juoma-astiat on pidettävä puhtaina. Virtsa ja ulosteet eivät saa liata rehua tai juomavettä, eikä vesi saa päästä jäätymään. (VNa 589/2010 11 § 4 mom.)*

b) Tukiehdot

Tukiehtoja on toteutettava kaikilla tuenhakijan yli 3 kk ikäisillä lampailta ja yli 12 kk ikäisillä vuohilla, myös niillä, jotka ovat toisen tilan pitopaikassa.

Viitteellinen tarkastusajankohta: Toukokuu–lokakuu

Jos tilakäynti tehdään ennen kuin eläimet ovat olleet laitumella eikä tilakäynnillä ole merkkejä laidunnuksen toteuttamisesta (esim. aidat), tukiehtojen noudattamisen tarkastaminen vaatii lisäkäynnin.

Valvonnassa tarkastetaan:

1. Lampaita ja vuohia on laidunnettu vähintään 90 päivänä.
 - Pässien ja vuohipukkien laidunnus voidaan korvata ulkoilulla.
 - Laidunaitausten ja ulkoilutarhojen olemassaolo sekä eläinten laidunnus ja ulkoilu tarkastetaan
2. Laitumella vuohilla on oltava mahdollisuus toteuttaa luontaista kiipeilytarvettaan.
 - Koskee myös pukkeja ulkoilutarhassa
3. Laidunnuksesta on pidetty kirjaa.

- Laidunnuskirjanpidosta, että yli 3 kk ikäiset lampaat ja yli 12 kk ikäiset vuohet ovat laiduntaneet vähintään 90 päivänä
- Jos pässit ja vuohipukit eivät ole laiduntaneet, tarkastetaan ulkoilukirjanpidosta, että ne ovat ulkoilleet vähintään 90 päivänä.
- Tarkastetaan kirjanpidosta eläinten laidunnus- ja ulkoilukerrat valvontahetkeen asti
- Jos valvontahetkellä eläimet eivät vielä ole laiduntaneet vaadittua 90 päivää, mutta jäljellä olevan laidunnusajan perusteella voidaan olettaa 90 päivän laidunnusajan täyttyvän:
 - i. Tukisovellukseen merkitään laidunnuspäivien lukumäärä valvontahetkeen asti. Tuenhakija on noudattanut toimenpiteen ehtoja.
- Jos tilavalvonta tehdään ennen 30.9. ja eläimet eivät vielä ole laiduntaneet vaadittua 90 päivää ja jäljellä olevan laidunnusajan perusteella 90 päivän laidunnusaika ei täyty:
 - ii. Tukisovellukseen merkitään laidunnuspäivien lukumäärä valvontahetkeen asti.
 - iii. Toimenpiteen tukea leikataan tukiehdon noudattamatta jättämisen vakavuuden, laajuuden, keston ja toistuvuuden perusteella.

Laidunnuspäivien lukumäärä merkitään Tukisovellukseen kaikissa tapauksissa, ei vain niissä tapauksissa, joissa päivät eivät vielä ole täyttyneet.

Toimenpiteeseen liittyvien asiakirjojen on oltava tilalla valvontahetkellä. Niitä ei voi toimittaa valvontakäynnin jälkeen tarkastettaviksi ELY-keskukseen muutoin kuin poikkeustapauksissa (luku 2.2). Ei koske tilannetta, jossa valvonta tehdään ennen kuin eläimet ovat olleet laitumella ja tilakäynnillä voidaan havaita aikomus, että laidunnusta tullaan toteuttamaan (aidat). Laidunnuskirjanpito voidaan pyytää toimittamaan ELY-keskukseen syksyllä laidunnuksen päätyttyä tai suorittaa tilakäynti.

7 SIAT

Tämä luku koskee eläinten hyvinvointikorvaukseen sitoutuneiden sikatilojen valvontaa. Sika- ja siipikarjatalouden tuotannosta irrotetun tuen valvonnan ohjeistus on peltovalvontaohjeessa.

7.1 Eläinmäärän tarkistaminen⁸²

Valvonnassa lasketaan tilalla olevien sikojen lukumäärä eläinryhmittäin ja mahdollisesta kirjanpidosta tarkastetaan valvontapäivän eläinryhmittäiset eläinmäärät. Tiedot merkitään Tukisovellukseen pitopaikkakohtaisesti eläintenhavainnointiin.

⁸² VNa 79/2023 14 ja 18 §

Sikojen eläinryhmät ovat:

- Porsas (0–3 kk)
- Lihasika (yli 3 kk – alle 8 kk, lihantuotantoon tarkoitettu)
- Nuori siitossika (yli 3 kk – alle 8 kk, jälkeläisten tuotantoon tarkoitettu)
- Emakko (vähintään 8 kk)
- Karju (vähintään 8 kk)

7.2 Eläinrekisteri ja pitopaikan kirjanpito

Tarkastetaan pitopaikkakohtaisesti sikarekisterin kuukauden 1. päivien eläinmääräilmoitukset sitoumusvuoden alusta (1.1.2024–) valvontahetkeen. Sikarekisterin kuukauden 1. päivien eläinmääräilmoitukset on tehtävä viimeistään:⁸³

1. Toukokuun loppuun mennessä (tammi–huhtikuu)
2. Syyskuun loppuun mennessä (touko–elokuu)
3. Tammikuun loppuun mennessä (syys–joulukuu)

Sikarekisterin eläinryhmät:

- Porsas (0–3 kk)
- Lihasika (yli 3– alle 8 kk, lihantuotantoon tarkoitettu)
- Nuori siitossika (yli 3– alle 8 kk, jälkeläisten tuotantoon tarkoitettu)
- Emakko (vähintään 8 kk)
- Karju (vähintään 8 kk)

Tarkistuslistalle tulostuvat pitopaikkakohtaisesti sikarekisterin eläinmääräilmoitukset valvontaehtojen luomishetken mukaisena. Tarkistuslistalle eläinryhmän eläinmääräksi tulostuu 0, jos tuenhakijan sikarekisteriin ilmoittama eläinmäärä on 0. Jos tuenhakija ei ole tehnyt kuukauden 1. päivän eläinmääräilmoitusta, tarkistuslistan kohtaan tulostuu viiva (-). Valvonnasta ilmoittamisen jälkeen myöhässä tehdyn sikarekisterin eläinmääräilmoituksen katsotaan olevan tekemätön ilmoitus, jolloin kyseisen kuukauden havaittu eläinmäärä on 0.

Sioista on pidettävä ajan tasalla olevaa pitopaikkakohtaista kirjaa. Kirjanpitoa voi ylläpitää eläinrekisteri-ilmoituksilla, jos vaaditut tiedot ilmoitetaan rekisteriin eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annettujen säädösten mukaan. Eläinkirjanpidosta tarkastetaan kunkin kalenterikuukauden 1. päivien eläinryhmittäiset eläinmäärät 1.1.2024 alkaen valvontahetkeen asti.⁸⁴ Tiedot eläinkirjanpidon eläinmääristä tallennetaan kuukausikohtaisesti.

Tarkistuslistalle *eläinmääräilmoitukset* –kohtaan merkitään 1.1.2024 alkaen valvontahetkeen asti

- kuukauden 1. päivien eläinryhmittäiset eläinmäärät eläinkirjanpidosta

⁸³ (EU) N:o 2016/429 102, 118 ja 120 art., (EU) N:o 2019/2035 22, 52 ja 56 art., (EU) N:o 2021/520 3 art., L 1069/2021, MMMa 67/2022 4 §

⁸⁴ VNa 79/2023 18/2022 4 §, MMMa 67/2022 1 §

7.3 Tositteet

Tarkistuslistalle tulostuu sikarekisteristä eläinmääräilmoitusten lisäksi pitopaikkakohtaisesti sikojen tulo- ja poistotapahtumat 12 kuukauden ajalta ennen tulostuspäivää. Tukisovellukseen tapahtumailmoituksiin merkitään, mitkä tositteet valvonnassa on tarkastettu. Osto- ja myyntitositteiden sekä tulo- ja poistotapahtumien sekä eläinmääräilmoituksen tarkastamisella varmistetaan mahdollisen pitopaikan kirjanpidon tietojen oikeellisuus.

Tositteet voidaan tarkastaa otantana. Otantaan valitaan järjestyksessä uusimmasta ilmoituksesta vanhimpaan tapahtumalajeittain vähintään 30 % eläinten ostoilmoituksista ja vähintään 30 % eläinten poistoilmoituksista valvontahetkeä edeltäneinä 6 kk:na. Jos tarkastuksessa havaitaan virheitä eläinkirjanpidon tai sikarekisterin eläinmääräilmoitusten tiedoissa, kaikki sikojen ostoa ja poistoa koskevat ilmoitukset on tarkastettava 12 kk valvontahetkestä taaksepäin.

7.4 Tukisovellukseen tallennettava eläinmäärä

Eläinten hyvinvointikorvauksen sikatilojen tilavalvonnassa Tukisovellukseen tallennetaan tarkistuslistalta pitopaikkakohtaisesti kunkin kuukauden 1. päivän havaittu ja hyväksytty eläinryhmittäinen eläinmäärä sekä eläinkirjanpidon eläinmäärä tukivuoden alusta valvontahetkeen asti.

Valvonnassa voidaan hyväksyä vain niiden pitopaikkojen eläinmäärät, jotka on ilmoitettu tukihakemuksella. Jos valvonnassa todetaan eläimiä rekisteröimättömässä tai lopetetussa pitopaikassa, näiden pitopaikkojen eläinmääriä ei voida hyväksyä valvonnassa ja eläinmääräksi näissä pitopaikoissa todetaan 0.

Hyväksytyllä eläinmäärällä tarkoitetaan, kun tilalla pitopaikan kirjanpitovelvollisuus

1. Niiltä kuukausilta, joista on tullut tehdä eläinmääräilmoitukset sikarekisteriin,
 - Hyväksytyyn eläinmäärän selvittämiseksi sioilla verrataan pitopaikkakohtaisesti pitopaikan kirjanpidosta selvitettyjä, tarkastuksessa havaittuja (luku 6.3) ja sikarekisteriin ilmoitettuja (luku 6.2) kuukauden 1. päivien eläinryhmittäisiä eläinmääriä.
 - Jos eroa havaitaan, Tukisovellukseen hyväksytyksi eläinryhmittäiseksi eläinmääräksi tallennetaan pitopaikkakohtaisesti kyseisen kuukauden 1. päivän pienin eläinmäärä (tarkistuslistan kohta *Eläinmääräilmoitukset* -> *Kesysika* -> sikarekisteri/kirjanpito).
2. Niiden kuukausien 1. päivän eläinmäärät, joista sikarekisterin eläinmääräilmoituksia ei vielä ole pitänyt tehdä,
 - Tukisovellukseen tallennetaan pitopaikkakohtaisesti pitopaikan kirjanpidon eläinmäärä sekä eläinkirjanpidon selvityksen avulla tarkastuksessa havaittu (todettu) eläinmäärä, ellei eläinmääräilmoitusta sikarekisterissä ole.
 - Jos eroa havaitaan, Tukisovellukseen hyväksytyksi eläinryhmittäiseksi eläinmääräksi tallennetaan pitopaikkakohtaisesti kyseisen kuukauden 1. päivän pienin eläinmäärä (tarkistuslistan kohta *Eläinmääräilmoitukset* -> *Kesysika* -> sikarekisteri/kirjanpito).

- Jos valvonta tehdään kuukauden 1. päivä ja kyseisen päivän eläinmäärää ei ole merkitty eläinkirjanpitoon, tukisovellukseen tallennetaan kyseisen kuukauden 1. päivän havaituksi ja hyväksytyksi eläinmääräksi tarkastajan valvontapäivänä toteama eläinmäärä. Eläinkirjanpidon eläinmääräksi tallennetaan 0.
- Jos eläinmääräilmoitukset sikarekisteriin on tehty myös kuukausilta, joita ei vielä ole tarvinnut ilmoittaa rekisteriin, katso kohta 1.

Hyväksytyllä eläinmäärällä tarkoitetaan, kun tilalla EI OLE pitopaikan kirjanpitovelvollisuutta

1. Niiltä kuukausilta, joista on tullut tehdä eläinmääräilmoitukset sikarekisteriin,
 - Hyväksytyyn eläinmäärän selvittämiseksi sioilla verrataan pitopaikkakohtaisesti tarkastuksessa havaittuja (luku 6.3) ja sikarekisteriin ilmoitettuja (luku 6.2) kuukauden 1. päivien eläinryhmittäisiä eläinmääriä.
 - Jos eroa havaitaan, Tukisovellukseen hyväksytyksi eläinryhmittäiseksi eläinmääräksi tallennetaan pitopaikkakohtaisesti kyseisen kuukauden 1. päivän pienin eläinmäärä (tarkistuslistan kohta *Eläinmääräilmoitukset -> Kesysika -> sikarekisteri*).
2. Niiden kuukausien 1. päivän eläinmäärät, joista sikarekisterin eläinmääräilmoituksia ei vielä ole pitänyt tehdä,
 - Tukisovellukseen tallennetaan pitopaikkakohtaisesti pitopaikan havaittu (todettu) eläinmäärä, ellei eläinmääräilmoitusta sikarekisterissä ole.
 - Eläinkirjanpidon eläinmääräksi tallennetaan 0.
 - Tukisovellukseen hyväksytyksi eläinryhmittäiseksi eläinmääräksi tallennetaan pitopaikkakohtaisesti havaittu eläinmäärä.
 - Jos eläinmääräilmoitukset sikarekisteriin on tehty myös kuukausilta, joita ei vielä ole tarvinnut ilmoittaa rekisteriin, katso kohta 1.

Esimerkki 1: Tilalla kirjanpitovelvollisuus. Valvonta tehdään 23.7. Tila on ilmoittanut sikarekisteriin kuukauden 1. päivien eläinmäärät ajalta 1.1.–1.7. Valvonnassa verrataan eläinkirjanpidon, tarkastuksessa havaittujen ja sikarekisterin eläinmääriä ajalta 1.1.–1.7. Tukisovellukseen tallennetaan valvonnassa todetut kunkin kuukauden 1. päivän eläinmäärät. Jos havaitussa eläinmäärässä, eläinkirjanpidossa tai sikarekisterin eläinmäärässä todetaan eroavaisuuksia, hyväksytyksi eläinryhmittäiseksi eläinmääräksi tallennetaan kyseisen kuukauden 1. päivästä pienin eläinmäärä.

Esimerkki 2: Tilalla kirjanpitovelvollisuus. Valvonta tehdään 23.7. Tila ei ole tehnyt sikarekisteriin kuukauden 1. päivien eläinmääräilmoituksia 1.1.–1.4. Valvonnassa tallennetaan hyväksytyksi eläinmääräksi kunkin eläinryhmän osalta 0 ajalle 1.1.–1.4. Ajalta 1.5.–1.7. Tukisovellukseen tallennetaan todetuksi eläinryhmittäiseksi eläinmääräksi eläinkirjanpidon selvityksessä havaitut kuukauden 1. päivien eläinmäärät. Jos havaittu eläinmäärä ja kirjanpidon eläinmäärä eroavat, tallennetaan hyväksytyksi eläinmääräksi pienin eläinmäärä.

7.4.1 Eläinryhmät ja toimenpiteet

Eläinten hyvinvointikorvaus

Lihasika (yli 3 kk – alle 8 kk)

- Sikojen hyvinvointisuunnitelma
- Lihasikojen olosuhteiden parantaminen

Porsas (0–3 kk)

- Sikojen hyvinvointisuunnitelma
- Vieroitettujen porsaiden olosuhteiden parantaminen

Emakko (vähintään 8 kk)

- Sikojen hyvinvointisuunnitelma
- Emakoiden ja ensikoiden olosuhteiden parantaminen
- Parannetut porsimisolosuhteet
- Vapaaporsitus
- Kastratiokivun lievitys

Karju (vähintään 8 kk)

- Sikojen hyvinvointisuunnitelma

Nuori siitossika (yli 3 kk – alle 8 kk)

- Sikojen hyvinvointisuunnitelma

7.5 Eläinten hyvinvointikorvauksen tukiehdot (siat)

Valittujen toimenpiteiden tukiehtoja on noudatettava myös toisen tilan pitopaikassa olevilla tuenhakijan sioilla.

Eläinten hyvinvointikorvauksessa tilan on noudatettava vähimmäisvaatimuksia. Sikojen suojelusta annetun asetuksen (VNa 629/2012) säädöksiä on noudatettava eläinten hyvinvointikorvauksessa, huomioiden kuitenkin em. asetuksella säädetyt siirtymäajat. Säädetyt siirtymäajat eivät koske toimenpidettä Sikojen sairas- ja hoitokarsinat.

Tarkastettavat vähimmäisvaatimukset⁸⁵ ja tukiehdot⁸⁶ toimenpiteittäin

⁸⁵ VNa 1381/2022 9, 17–22 §

⁸⁶ VNa 1381/2022 17–22 §

7.5.1 Sikojen hyvinvointisuunnitelma

a) Vähimmäisvaatimukset

Vähimmäisvaatimukset tarkemmin luvussa 14.

Tarkastetaan, että

Pitopaikan ja laitumen turvallisuus

- *Eläimen pitopaikan on oltava turvallinen ja muutoinkin asianmukainen. (L 693/2023 8 § 1 mom., 34 § 1 mom., 37 §)*
- *Eläinten hyvinvointia vaarantavien vikojen takia korjaaviin toimiin on ryhdytty välittömästi (L 693/2023 36 § 2 mom.)*
- *Eläinsuojan lämpötila, ilman- ja veden laatu sekä muut olosuhteet ovat eläimille sopivia (L 693/2023 35 § 1 mom.)*
- *Pitopaikka on pidetty puhtaana (L 693/2023 36 § 1 mom.)*
- *Pitopaikassa on sopiva valaistus (L 693/2023 35 § 3 mom.)*
- *Koneellisessa ilmanvaihtojärjestelmässä on hälytysjärjestelmä, joka antaa hälytyksen toimintahäiriön sattuessa (L 693/2023 35 § 4 mom.)*
- *Ulkotarhan on oltava turvallinen ja riittävän tilava. (L 693/2023 8 § 1 mom., 34 § 1 mom., 37 §)*
- *Ulkotarhassa sioilla on tarvittaessa pääsy sopivaan säänsuojaan (L 693/2023 35 § 1 mom., VNa 629/2012 12 § 3 mom.)*
- *Jos sioilla on mahdollisuus päästä ulos liikkumaan, eläinsuojasta ulkotarhaan tai laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava sioille turvallisia. (VNa 629/2012 12 § 1 mom.)*
- *Ulkotarhan ja laitumen aitojen on oltava sioille sopivasta materiaalista ja niille turvallisia. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään sikojen vahingoittuminen ja karkaaminen. Sähköistetyt aidat on rakennettava sellaisiksi ja pidettävä kunnossa siten, että niistä ei aiheudu sioille tarpeetonta kärsimystä. (VNa 629/2012 12 § 2 mom.)*
- *Sioilla on tarvittaessa oltava pääsy sopivaan säänsuojaan. (VNa 629/2012 12 § 3 mom.)*
- *Eläinsuojan ilmanvaihdon on oltava sellainen, että ilman virtausnopeus, ilman kosteus, pölyn määrä ja haitallisten kaasujen pitoisuudet eivät kohoa haitallisen korkeiksi. Lämpötilan on oltava eläinsuojassa pidettäville eläimille sopiva. (VNa 629/2012 6 § 1 mom.)*

Eläinten hoito

- *Eläin saa asianmukaista hoitoa (L 693/2023 8 § 1 mom., 20 § 1–3 mom., 23 §)*
- *Eläinten puhtaudesta huolehdittu (L 693/2023 20 § 1–3 mom.)*
- *Eläintä ei pidetä jatkuvasti paikalleen kytkettynä eikä sen liikkumista ole jatkuvasti rajoitettu eläimen kääntymisen estävillä rakenteilla (L 693/2023 37 § 2 mom.)*
- *Ryhmässä pidettävän eläimen on voitava väistää toista eläintä (L 693/2023 37 § 3 mom.)*
- *Pitopaikassa eläimellä käytössä sopiva lepopaikka (L 693/2023 37 § 4 mom.)*

Ruokinta ja juotto

- *Eläimet saavat riittävästi hyvälaatuista, sopivaa ruokaa (L 693/2023 21 §)*

- *Sikojen ruokintaan käytettävän ruokintakaukalon on oltava liitteen 3 kohdan mukainen, jollei rehua ole jatkuvasti tarjolla. (VNa 629/2012 15 § 4 mom.)*

Liite 3. Sikojen ruokintaan käytettävän ruokintakaukalon pituus sikaa kohden

Sian paino (kg)	Ruokintakaukalon reunan pituus vähintään (cm/eläin)
< 25	15
25–50	25
> 50	30

- *On huolehdittava siitä, että virtsa ja ulosteet eivät likaa rehua. (VNa 629/2012 15 § 4 mom.)*
- *Sialle annettavan rehun on oltava ravintoainekoostumukseltaan sioille sopivaa ja riittävän energiapitoista. Siat on ruokittava vähintään kerran päivässä. Joutilaille emakoille ja ensikoille on annettava lisäksi riittävästi täyttävää ja kuitupitoista rehua näläntunteen ja pureskelutarpeen tyydyttämiseksi. (VNa 629/2012 15 § 1 mom.)*
- *Eläinten saatavilla on jatkuvasti hyvälaatuista juomavettä (L 693/2023 21 §)*
- *Yli kahden viikon ikäisten sikojen saatavilla on oltava jatkuvasti riittävästi raikasta ja puhdasta vettä. (VNa 629/2012 15 § 3 mom.)*
- *Sikojen juoma-astiat ja juottolaitteet on pidettävä puhtaina. On huolehdittava siitä, että virtsa ja ulosteet eivät likaa juomavettä. (VNa 629/2012 15 § 4 mom.)*

b. Tukiehdot

Viitteellinen tarkastusajankohta: Koko vuosi

Tukiehtojen noudattamisen tarkastaminen ei vaadi lisäkäyntiä tilalle, paitsi jos tilalla on tuotantotauko.

Hyvinvointisuunnitelman osalta valvonnassa tarkastetaan valvontahetkellä käytössä oleva ruokintasuunnitelma. Tukiehtoja on noudatettava kaikilla tuenhakijan sioilla, myös toisen tilan pitopaikassa.

Toimenpiteeseen liittyvien asiakirjojen on oltava tilalla valvontahetkellä; niitä ei voi toimittaa valvontakäynnin jälkeen tarkastettaviksi ELY-keskukseen muutoin kuin poikkeustapauksissa (luku 2.2).

Valvonnassa tarkastetaan:

1. Pääasiallisen rehukomponentin tai seoksen rehuanalyysi
2. Ruokintasuunnitelma
 - Eläinryhmäkohtainen
 - Kirjallinen
 - Laskelmiin perustuva
 - Huomioitu eläimen kasvu, tuotostaso ja tuotantovaihe

- Lihasioilla, vieroitetuilla porsailla ja nuorilla siitossioilla kasvatusvaihe
- Emakoilla porsastuotannon vaihe
- Ruokintasuunnitelma perustuu pääasiallisen rehukomponentin tai seoksen rehuanalyysiin
- Saa olla itse tehty, kunhan edellä mainitut asiat täyttyvät

Tukisovellukseen tallennetaan valvontahetkellä käytössä olevan ruokintasuunnitelman laatimispäivämäärä ja tieto ruokintasuunnitelman pohjana olevasta rehuanalyysistä.

7.5.2 Emakoiden ja ensikoiden olosuhteiden parantaminen

a. Vähimmäisvaatimukset

Vähimmäisvaatimukset tarkemmin luvussa 14.

Tarkastetaan, että

Pitopaikan ja laitumen turvallisuus

- *Eläimen pitopaikan on oltava turvallinen ja muutoinkin asianmukainen. (L 693/2023 8 § 1 mom., 34 § 1 mom., 37 §)*
- *Eläinten hyvinvointia vaarantavien vikojen takia korjaaviin toimiin on ryhdytty välittömästi (L 693/2023 36 § 2 mom.)*
- *Pitopaikka on pidetty puhtaana (L 693/2023 36 § 1 mom.)*
- *Ulkotarhan on oltava turvallinen ja riittävän tilava. (L 693/2023 8 § 1 mom., 34 § 1 mom., 37 §)*
- *Ulkotarhassa sioilla on tarvittaessa pääsy sopivaan säänsuojaan (L 693/2023 35 § 1 mom., VNa 629/2012 12 § 3 mom.)*
- *Jos sioilla on mahdollisuus päästä ulos, eläinsuojasta ulkotarhaan tai laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava sioille turvallisista. (VNa 629/2012 12 § 1 mom.)*
- *Ulkotarhan ja laitumen aitojen on oltava sioille sopivasta materiaalista ja niille turvallisista. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään sikojen vahingoittuminen ja karkaaminen. Sähköistetyt aidat on rakennettava sellaisiksi ja pidettävä kunnossa siten, että niistä ei aiheudu sioille tarpeetonta kärsimystä. (VNa 629/2012 12 § 2 mom.)*
- *Sioilla on tarvittaessa oltava pääsy sopivaan säänsuojaan. (VNa 629/2012 12 § 3 mom.)*
- *Sikojen pitoon tarkoitetut eläinsuojat, karsinat, varusteet ja laitteet on pidettävä puhtaina ja tarvittaessa desinfioitava. Eläinsuojassa on huolehdittava jyräjoiden ja muiden haittaeläinten torjunnasta. Siällä on oltava pitopaikassa erillinen makuu-, ruokinta- ja ulostamisalue. Makuualueen on oltava puhdas, kuiva, lämpötilaltaan sioille sopiva ja tarvittaessa asianmukaisesti viemäroity. (VNa 629/2012 4 § 4 mom.)*

Eläinten hoito

- *Eläin saa asianmukaista hoitoa (L 693/2023 8 § 1 mom., 20 § 1–3 mom., 23 §)*
- *Eläinten puhtaudesta huolehdittu (L 693/2023 20 § 1–3 mom.)*
- *Eläintä ei pidetä jatkuvasti paikalleen kytkettynä eikä sen liikkumista ole jatkuvasti rajoitettu eläimen kääntymisen estävillä rakenteilla (L 693/2023 37 § 2 mom.)*

- Ryhmässä pidettävän eläimen on voitava väistää toista eläintä (L 693/2023 37 § 3 mom.)
- Pitopaikassa eläimellä käytössä sopiva lepopaikka (L 693/2023 37 § 4 mom.)
- Ennen 1.1.2024 toiminnassa ollut sikala: Emakko tai ensikko on tiineytyshäkissä enintään 8 päivän ajan siemennyksen yhteydessä (L 693/2023 122 §)
- Emakko tai ensikko saadaan kuitenkin pitää erillään ryhmästä ajan, joka alkaa viikkoa ennen odotettua porsimista ja päättyy neljän viikon kuluttua porsimista seuraavasta astutuksesta tai siemennyksestä, joka johtaa tiineyteen. (VNa 629/2012 3 § 2 mom.)

Ruokinta ja juotto

- Eläimet saavat riittävästi hyvälaatuista, sopivaa ruokaa (L 693/2023 21 §)
 - Sikojen ruokintaan käytettävän ruokintakaukalon on oltava liitteen 3 kohdan mukainen, jollei rehua ole jatkuvasti tarjolla. (VNa 629/2012 15 § 4 mom.)
Liite 3. Sikojen ruokintaan käytettävän ruokintakaukalon pituus sikaa kohden
Sian paino (kg)	Ruokintakaukalon reunan pituus vähintään (cm/eläin)
< 25	15
25–50	25
> 50	30
- On huolehdittava siitä, että virtsa ja ulosteet eivät likaa rehua. (VNa 629/2012 15 § 4 mom.)
 - Eläinten saatavilla on jatkuvasti hyvälaatuista juomavettä (L 693/2023 21 §)
 - Yli kahden viikon ikäisten sikojen saatavilla on oltava jatkuvasti riittävästi raikasta ja puhdasta vettä. (VNa 629/2012 15 § 3 mom.)
 - Sikojen juoma-astiat ja juottolaitteet on pidettävä puhtaina. On huolehdittava siitä, että virtsa ja ulosteet eivät likaa juomavettä. (VNa 629/2012 15 § 4 mom.)

b. Tukiehdot

Viitteellinen tarkastusajankohta: koko vuosi

Tukiehtojen noudattamisen tarkastaminen ei vaadi lisäkäyntiä tilalle.

Tukiehtoja on noudatettava kaikilla tilan vähintään 8 kk ikäisillä emakoilla ja ensikoilla, myös toisen tilan pitopaikassa.

Valvonnassa tarkastetaan:

1. Emakot ja ensikot ovat pihatossa tai ryhmäkarsinassa
2. Ensikkoa tai emakkoa saa pitää tiineytyshäkissä enintään 8 päivän ajan siemennyksen yhteydessä
 - enintään 60 cm pitkiä lapaerottimia ei katsota häkeiksi
 - Häkin käytöstä on pidettävä kirjaa
3. Pihatossa tai ryhmäkarsinassa ruokintahäkkien ulkopuolista esteetöntä lattian kokonaispinta-alaa on vähintään 2,25 m² /eläin.
 - Alasta vähintään 1,3 m² /eläin on kiinteäpohjaista

- Eläimillä on oltava kuivitettu makuualue tai eläinten saatavilla on esteettömästi heinää tai olkea.
4. Ahtaimmalta vaikuttava ryhmäkarsina ja sen makuualue mitataan.
- Jos ryhmäkarsinan pinta-alat eivät ole tukiehtojen mukaiset, mitataan kaikki emakoiden ja ensikoiden ryhmäkarsinat.
 - Tukisovellukseen merkitään näkyviin mittaustulokset (kokonaispinta-ala ja makuualueen pinta-ala), karsinan eläinmäärä sekä kokonais- ja makuualueen pinta-alat/eläin.

7.5.3 Parannetut porsimisolosuhteet

- a. Vähimmäisvaatimukset
Vähimmäisvaatimukset tarkemmin luvussa 14.

Tarkastetaan, että

Pitopaikan ja laitumen turvallisuus

- *Eläimen pitopaikan on oltava turvallinen ja muutoinkin asianmukainen. (L 693/2023 8 § 1 mom., 34 § 1 mom., 37 §)*
- *Eläinten hyvinvointia vaarantavien vikojen takia korjaaviin toimiin on ryhdytty välittömästi (L 693/2023 36 § 2 mom.)*
- *Pitopaikka on pidetty puhtaana (L 693/2023 36 § 1 mom.)*
- *Ulkotarhan on oltava turvallinen ja riittävän tilava. (L 693/2023 8 § 1 mom., 34 § 1 mom., 37 §)*
- *Ulkotarhassa sioilla on tarvittaessa pääsy sopivaan säänsuojaan (L 693/2023 35 § 1 mom., VNa 629/2012 12 § 3 mom.)*
- *Jos sioilla on mahdollisuus päästä ulos liikkumaan, eläinsuojasta ulkotarhaan tai laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava sioille turvallisia. (VNa 629/2012 12 § 1 mom.)*
- *Ulkotarhan ja laitumen aitojen on oltava sioille sopivasta materiaalista ja niille turvallisia. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään sikojen vahingoittuminen ja karkaaminen. Sähköistetyt aidat on rakennettava sellaisiksi ja pidettävä kunnossa siten, että niistä ei aiheudu sioille tarpeetonta kärsimystä. (VNa 629/2012 12 § 2 mom.)*
- *Sioilla on tarvittaessa oltava pääsy sopivaan säänsuojaan. (VNa 629/2012 12 § 3 mom.)*

Eläinten hoito

- *Eläin saa asianmukaista hoitoa (L 693/2023 8 § 1 mom., 20 § 1–3 mom., 23 §)*
- *Eläinten puhtaudesta huolehdittu (L 693/2023 20 § 1–3 mom.)*
- *Eläintä ei pidetä jatkuvasti paikalleen kytkettynä eikä sen liikkumista ole jatkuvasti rajoitettu eläimen kääntymisen estävillä rakenteilla (L 693/2023 37 § 2 mom.)*
- *Ryhmässä pidettävän eläimen on voitava väistää toista eläintä (L 693/2023 37 § 3 mom.)*
- *Pitopaikassa eläimellä käytössä sopiva lepopaikka (L 693/2023 37 § 4 mom.)*
- *Ennen 1.1.2024 toiminnassa ollut sikala: Emakko tai ensikko on tiineytyshäkissä enintään 8 päivän ajan siemennyksen yhteydessä (L 693/2023 122 § 1 mom.)*

- Ennen 1.1.2024 toiminnassa ollut sikala: Emakko tai ensikko saa porsia porsitushäkissä (L 693/2023 122 § 1 mom.)
- Emakko tai ensikko saadaan kuitenkin pitää erillään ryhmästä ajan, joka alkaa viikkoa ennen odotettua porsimista ja päättyy neljän viikon kuluttua porsimista seuraavasta astutuksesta tai siemennyksestä, joka johtaa tiineyteen. (VNa 629/2012 3 § 2 mom.)
- Porsituskarsinassa tai -häkissä on emakon tai ensikon takana oltava riittävästi esteetöntä tilaa porsimista varten. Porsituskarsinan tai -häkin on oltava sellainen, että emakko voi imettää pikkuporsaita vaikeuksitta. Jos emakko voi liikkua porsituskarsinassa vapaasti, karsina on varustettava pikkuporsaita emakolta suojaavilla rakenteilla, kuten porsasaidoilla. (VNa 629/2012 9 § 1 mom.)
- Porsituskarsinan lattia-alasta vähintään puolet on oltava kiinteäpohjaista lattiaa tai sellaista rakolattiaa, rutilälattiaa tai muulla tavoin rei'itettyä lattiaa, johon viemärointiä varten tehtyjen aukkojen osuus on enintään 10 prosenttia pinta-alasta. (VNa 629/2012 9 § 2 mom.)
- Pikkuporsilla on oltava porsituskarsinassa kiinteäpohjainen ja kuiva makuualue, johon kaikki pikkuporsaat mahtuvat yhtä aikaa makuulle. (VNa 629/2012 9 § 3 mom.)
- Lisäksi pikkuporsaille on tarvittaessa oltava asianmukainen lämmitin. (VNa 629/2012 9 § 4 mom.)
- Porsivalle emakolle ja ensikolle on annettava viikkoa ennen odotettua porsimista riittävästi sopivaa materiaalia pesäntekoa varten. (VNa 629/2012 16 § 2 mom.)

Ruokinta ja juotto

- Eläimet saavat riittävästi hyvälaatuista, sopivaa ruokaa (L 693/2023 21 §)
- Sikojen ruokintaan käytettävän ruokintakaukalon on oltava liitteen 3 kohdan mukainen, jollei rehua ole jatkuvasti tarjolla. (VNa 629/2012 15 § 4 mom.)

Liite 3. Sikojen ruokintaan käytettävän ruokintakaukalon pituus sikaa kohden

Sian paino (kg)	Ruokintakaukalon reunan pituus vähintään (cm/eläin)
< 25	15
25–50	25
> 50	30

- On huolehdittava siitä, että virtsa ja ulosteet eivät likaa rehua. (VNa 629/2012 15 § 4 mom.)
- Eläinten saatavilla on jatkuvasti hyvälaatuista juomavettä (L 693/2023 21 §)
- Yli kahden viikon ikäisten sikojen saatavilla on oltava jatkuvasti riittävästi raikasta ja puhdasta vettä. (VNa 629/2012 15 § 3 mom.)
- Sikojen juoma-astiat ja juottolaitteet on pidettävä puhtaina. On huolehdittava siitä, että virtsa ja ulosteet eivät likaa juomavettä. (VNa 629/2012 15 § 4 mom.)

b. Tukiehdot

Viitteellinen tarkastusajankohta: koko vuosi

Tukiehtojen noudattamisen tarkastaminen ei vaadi lisäkäyntiä tilalle.

Tukiehtoja on noudatettava kaikilla tilan vähintään 8 kk ikäisillä emakoilla ja ensikoilla, myös toisen tilan pitopaikassa.

Poikkeus: tila on tukihakemuksella ilmoittanut vapaaporsituskarsinoiden määrän, jolloin valvonnassa tarkastetaan käytettävissä olevien vapaaporsituskarsinoiden lukumäärä ja tukiehtojen täyttyminen niissä.

- Tukisovellukseen tallennetaan valvonnassa todettu käytettävissä olevien vapaaporsituskarsinoiden lukumäärä.

Valvonnassa tarkastetaan:

Sikalan olosuhteet

1. Vapaa porsiminen, emakot tai ensikot eivät porsi häkeissä
 - Emakko voi olla porsimishäkissä ajan, joka alkaa enintään 2 vrk ennen odotettua porsimista ja päättyy viimeistään 3 vrk kuluttua porsimisesta.
 - Porsitushäkki on purettava tai avattava välittömästi käytön jälkeen niin, ettei se rajoita emakon liikkumista karsinassa.
 - o Porsitushäkin käyttöajasta ja käytön syystä on pidetty kirjaa.
 - o Ei sallittu: kiinteä häkki, joka rajoittaa emakon liikkumista tai vie tilaa karsinassa, vaikka seinä avattu tai poistettu.
 - o Esimerkkejä tässä tarkoitetuista sallituista porsimishäkeistä <https://www.youtube.com/watch?v=2balh5-0eIQ>
 - Poikkeustapauksessa eläin voi olla tilapäisesti porsitushäkissä enintään 7 vrk porsimisen jälkeen, (aggressiivinen tai levoton eläin, muu hyväksyttävä syy)
2. Emakolla ja ensikolla jatkuvasti saatavilla pesäntekomateriaalia.
 - Pesäntekomateriaalia ei tarvitse olla porsimisen jälkeen
3. Porsituskarsinan pinta-ala on vähintään 6 m², josta vähintään 1 m² porsaille karsinarakenteilla rajattua aluetta.
 - Emakko tai ensikko pääsee esteettä kääntymään karsinassa ympäri
 - Porsituskarsinan kokonaispinta-alaan voi sisältyä lantakäytävä
 - Porsaille on rajatulla alueella hyvin kuivitettu makuualue, johon kaikki mahtuvat yhtä aikaa makuulle
4. Pienimmältä vaikuttavan porsituskarsinan pinta-alat mitataan ja mittaustulokset (kokonaispinta-ala ja porsaille varattu ala) tallennetaan Tukisovellukseen.
 - Jos porsituskarsinan pinta-ala ei ole tukiehtojen mukainen, mitataan kaikki porsituskarsinat.

Asiakirjat

Toimenpiteeseen liittyvien asiakirjojen on oltava tilalla valvontahetkellä. Niitä ei voi toimittaa valvontakäynnin jälkeen tarkastettaviksi ELY-keskukseen muutoin kuin poikkeustapauksissa (luku 2.2).

1. Jos valvontahetkellä emakko on porsitushäkissä, emakon pito porsitushäkissä tarkastetaan häkin käyttöajasta ja –syystä pidetystä kirjanpidosta

7.5.4 Vapaaporsitus

a. Vähimmäisvaatimukset

Vähimmäisvaatimukset tarkemmin luvussa 14.

Tarkastetaan, että

Pitopaikan ja laitumen turvallisuus

- *Eläimen pitopaikan on oltava turvallinen ja muutoinkin asianmukainen. (L 693/2023 8 § 1 mom., 34 § 1 mom., 37 §)*
- *Eläinten hyvinvointia vaarantavien vikojen takia korjaaviin toimiin on ryhdytty välittömästi (L 693/2023 36 § 2 mom.)*
- *Pitopaikka on pidetty puhtaana (L 693/2023 36 § 1 mom.)*
- *Ulkotarhan on oltava turvallinen ja riittävän tilava. (L 693/2023 8 § 1 mom., 34 § 1 mom., 37 §)*
- *Ulkotarhassa sioilla on tarvittaessa pääsy sopivaan säänsuojaan (L 693/2023 35 § 1 mom., VNa 629/2012 12 § 3 mom.)*
- *Jos sioilla on mahdollisuus päästä ulos liikkumaan, eläinsuojasta ulkotarhaan tai laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava sioille turvallisista. (VNa 629/2012 12 § 1 mom.)*
- *Ulkotarhan ja laitumen aitojen on oltava sioille sopivasta materiaalista ja niille turvallisista. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään sikojen vahingoittuminen ja karkaaminen. Sähköistetyt aidat on rakennettava sellaisiksi ja pidettävä kunnossa siten, että niistä ei aiheudu sioille tarpeetonta kärsimystä. (VNa 629/2012 12 § 2 mom.)*
- *Sioilla on tarvittaessa oltava pääsy sopivaan säänsuojaan. (VNa 629/2012 12 § 3 mom.)*

Eläinten hoito

- *Eläin saa asianmukaista hoitoa (L 693/2023 8 § 1 mom., 20 § 1–3 mom., 23 §)*
- *Eläinten puhtaudesta huolehdittu (L 693/2023 20 § 1–3 mom.)*
- *Eläintä ei pidetä jatkuvasti paikalleen kytkettynä eikä sen liikkumista ole jatkuvasti rajoitettu eläimen kääntymisen estävillä rakenteilla (L 693/2023 37 § 2 mom.)*
- *Ryhmässä pidettävän eläimen on voitava väistää toista eläintä (L 693/2023 37 § 3 mom.)*
- *Pitopaikassa eläimellä käytössä sopiva lepopaikka (L 693/2023 37 § 4 mom.)*
- *Ennen 1.1.2024 toiminnassa ollut sikala: Emakko tai ensikko on tiineyttyshäkissä enintään 8 päivän ajan siemennyksen yhteydessä (L 693/2023 122 § 1 mom.)*
- *Ennen 1.1.2024 toiminnassa ollut sikala: Emakko tai ensikko saa porsia porsitushäkissä (L 693/2023 122 § 1 mom.)*
- *Emakko tai ensikko saadaan kuitenkin pitää erillään ryhmästä ajan, joka alkaa viikkoa ennen odotettua porsimista ja päättyy neljän viikon kuluttua porsimista seuraavasta astutuksesta tai siemennyksestä, joka johtaa tiineyteen. (VNa 629/2012 3 § 2 mom.)*
- *Porsituskarsinassa tai -häkissä on emakon tai ensikon takana oltava riittävästi esteetöntä tilaa porsimista varten. Porsituskarsinan tai -häkin on oltava sellainen, että emakko voi imettää pikkuporsaita vaikeuksitta. Jos emakko voi liikkua porsituskarsinassa vapaasti, karsina on varustettava pikkuporsaita*

emakolta suojaavilla rakenteilla, kuten porsasaidoilla. (VNa 629/2012 9 § 1 mom.)

- *Porsituskarsinan lattia-alasta vähintään puolet on oltava kiinteäpohjaista lattiaa tai sellaista rakolattiaa, ritilälattiaa tai muulla tavoin rei'itettyä lattiaa, johon viemäröintiä varten tehtyjen aukkojen osuus on enintään 10 prosenttia pinta-alasta. (VNa 629/2012 9 § 2 mom.)*
- *Pikkuporsaille on oltava porsituskarsinassa kiinteäpohjainen ja kuiva makuualue, johon kaikki pikkuporsaat mahtuvat yhtä aikaa makuulle. (VNa 629/2012 9 § 3 mom.)*
- *Lisäksi pikkuporsaille on tarvittaessa oltava asianmukainen lämmitin. (VNa 629/2012 9 § 4 mom.)*
- *Porsivalle emakolle ja ensikolle on annettava viikkoa ennen odotettua porsimista riittävästi sopivaa materiaalia pesäntekoa varten. (VNa 629/2012 16 § 2 mom.)*

Ruokinta ja juotto

- *Eläimet saavat riittävästi hyvälaatuista, sopivaa ruokaa (L 693/2023 21 §)*
 - *Sikojen ruokintaan käytettävän ruokintakaukalon on oltava liitteen 3 kohdan mukainen, jollei rehua ole jatkuvasti tarjolla. (VNa 629/2012 15 § 4 mom.)*
Liite 3. Sikojen ruokintaan käytettävän ruokintakaukalon pituus sikaa kohden
Sian paino (kg)	Ruokintakaukalon reunan pituus vähintään (cm/eläin)
< 25	15
25–50	25
> 50	30
- *On huolehdittava siitä, että virtsa ja ulosteet eivät likaa rehua. (VNa 629/2012 15 § 4 mom.)*
 - *Eläinten saatavilla on jatkuvasti hyvälaatuista juomavettä (L 693/2023 21 §)*
 - *Yli kahden viikon ikäisten sikojen saatavilla on oltava jatkuvasti riittävästi raikasta ja puhdasta vettä. (VNa 629/2012 15 § 3 mom.)*
 - *Sikojen juoma-astiat ja juottolaitteet on pidettävä puhtaina. On huolehdittava siitä, että virtsa ja ulosteet eivät likaa juomavettä. (VNa 629/2012 15 § 4 mom.)*

b. Tukiehdot

Viitteellinen tarkastusajankohta: koko vuosi

Tukiehtojen noudattamisen tarkastaminen ei vaadi lisäkäyntiä tilalle.

Tukiehtoja on noudatettava kaikilla tilan vapaana porsivilla vähintään 8 kk ikäisillä emakoilla ja ensikoilla, myös toisen tilan pitopaikassa.

Poikkeus: tila on tukihakemuksella ilmoittanut vapaaporsituskarsinoiden määrän, jolloin valvonnassa tarkastetaan käytettävissä olevien vapaaporsituskarsinoiden lukumäärä ja tukiehtojen täyttyminen niissä.

- *Tukisovellukseen tallennetaan valvonnassa todettu käytettävissä olevien vapaaporsituskarsinoiden lukumäärä.*

Valvonnassa tarkastetaan:

Sikalan olosuhteet

- Ensikko ja emakko on pidettävä porsituskarsinassa vapaana ennen porsimista, koko porsimisajan ja sen jälkeen koko imetysajan
- Ensikon ja emakon liikkumista saa rajoittaa vain poikkeustapauksissa ja tilapäisesti, jos se on tarpeen eläinlääkinnällisten tai muiden hoitotoimenpiteiden, porsaiden turvallisuuden tai työturvallisuuden vuoksi.
- Porsituskarsinassa on kiinteää pohjaa (vähimmäisvaatimukset)
- Porsituskarsinassa on riittävästi sopivaa materiaalia pesäntekoa varten sekä tongittavaksi ja kuivikkeeksi
- Muokkautuvaa ja irtainta pesäntekomateriaalia on tarjolla koko ajan porsimiseen asti
- Virikemateriaalia ja kuiviketta on porsituskarsinassa koko ajan
- Porsituskarsinassa on katettu porsaspesä, jonka katto voidaan tarvittaessa avata
- Ensikko ja emakko pääsevät esteettä kääntymään porsituskarsinassa ympäri
- Porsituskarsinan kääntöhalkaisijan on vähintään 170 cm (koskee 7 m² karsinoita, joiden rakentaminen aloitettu 31.12.2021 jälkeen)
- Porsituskarsinassa porsilla on vähintään 1 m² sellaista tilaa, jossa karsinarakenteet suojaavat porsaita jäämästä emakon alle.
- Porsituskarsinan pinta-ala on vähintään 6 m² (koskee karsinoita, joiden rakentaminen aloitettu ennen 31.12.2021).
 - o Tila on ilmoittanut hakemuksessa toiminnassa tai rakenteilla olleiden 6 neliömetrin karsinoiden lukumäärät 31.12.2021.
 - o Valvonnassa ei voida hyväksyä enempää 6 m² karsinoita, kuin mitä tuenhakija on hakemuksellaan ko. tukivuonna ilmoittanut. Jos käytössä on yli 6 neliömetrin karsinoita enemmän kuin tukihakemuksella on ilmoitettu, ylimenevälle karsinamäärälle määrätään toimenpidekohtainen tuen leikkaus (luku 12.2).
- Porsituskarsinan pinta-ala on vähintään 7 m² (koskee karsinoita, joiden rakentaminen aloitettu 31.12.2021 jälkeen).

Ahtaimmalta vaikuttava porsituskarsina mitataan. Jos tilalla on sekä 6 m² että 7 m² porsituskarsinoita, molemmista mitataan 1 kpl. Tukisovellukseen tallennetaan erikseen tiedot 6 m² ja 7 m² porsituskarsinoiden lukumääristä, karsinan pinta-alasta ja vain porsaiden käytössä olevasta alasta sekä 7 m² karsinan kääntösäteestä.

- Jos porsituskarsinan pinta-ala ei ole tukiehtojen mukainen, mitataan kaikki porsituskarsinat.

Asiakirjat

Toimenpiteeseen liittyvien asiakirjojen on oltava tilalla valvontahetkellä. Niitä ei voi toimittaa valvontakäynnin jälkeen tarkastettaviksi ELY-keskukseen muutoin kuin poikkeustapauksissa (luku 2.2).

1. Tilalla on pidetty kirjaa porsitushäkin käytön syistä ja rajoitustoimenpiteistä.

2. Jos valvontahetkellä emakko on porsitushäkissä, emakon pito porsitushäkissä tarkastetaan häkin käyttöajasta ja –syystä pidetystä kirjanpidosta

7.5.5 Vieroitettujen porsaiden olosuhteiden parantaminen

a. Vähimmäisvaatimukset

Vähimmäisvaatimukset tarkemmin luvussa 14.

Tarkastetaan, että

Pitopaikan ja laitumen turvallisuus

- *Eläimen pitopaikan on oltava turvallinen ja muutoinkin asianmukainen. (L 693/2023 8 § 1 mom., 34 § 1 mom., 37 §)*
- *Eläinten hyvinvointia vaarantavien vikojen takia korjaaviin toimiin on ryhdytty välittömästi (L 693/2023 36 § 2 mom.)*
- *Pitopaikka on pidetty puhtaana (L 693/2023 36 § 1 mom.)*
- *Ulkotarhan on oltava turvallinen ja riittävän tilava. (L 693/2023 8 § 1 mom., 34 § 1 mom., 37 §)*
- *Jos sioilla on mahdollisuus päästä ulos liikkumaan, eläinsuojasta ulkotarhaan tai laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava sioille turvallisia. (VNa 629/2012 12 § 1 mom.)*
- *Ulkotarhan ja laitumen aitojen on oltava sioille sopivasta materiaalista ja niille turvallisia. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään sikojen vahingoittuminen ja karkaaminen. Sähköistetyt aidat on rakennettava sellaisiksi ja pidettävä kunnossa siten, että niistä ei aiheudu sioille tarpeetonta kärsimystä. (VNa 629/2012 12 § 2 mom.)*
- *Ulkotarhassa sioilla on tarvittaessa oltava pääsy sopivaan säänsuojaan. (L 693/2023 35 § 1 mom., VNa 629/2012 12 § 3 mom.)*

Eläinten hoito

- *Eläin saa asianmukaista hoitoa (L 693/2023 8 § 1 mom., 20 § 1–3 mom., 23 §)*
- *Eläinten puhtaudesta huolehdittu (L 693/2023 20 § 1–3 mom.)*
- *Eläintä ei pidetä jatkuvasti paikalleen kytkettynä eikä sen liikkumista ole jatkuvasti rajoitettu eläimen kääntymisen estävillä rakenteilla (L 693/2023 37 § 2 mom.)*
- *Ryhmässä pidettävän eläimen on voitava väistää toista eläintä (L 693/2023 37 § 3 mom.)*
- *Pitopaikassa eläimellä käytössä sopiva lepopaikka (L 693/2023 37 § 4 mom.)*
- *Sikaryhmien yhdistämistä on vältettävä. Jos sikaryhmiä kuitenkin joudutaan yhdistämään tai ryhmään joudutaan tuomaan uusia eläimiä, erityistä huomiota on kiinnitettävä sosiaalisten suhteiden uudelleenmuodostumisesta mahdollisesti aiheutuviin käyttäytymisongelmiin. Toisilleen tuntemattomien sikojen yhdistäminen samaan ryhmään on pyrittävä tekemään sikojen ollessa mahdollisimman nuoria ennen niiden vieroittamista tai korkeintaan viikko sen jälkeen. Sioilla on oltava riittävästi mahdollisuuksia piiloutua ja väistää muita sikoja. Sikaryhmiä yhdistettäessä rauhoittavia lääkkeitä saadaan käyttää vain erityisestä syystä ja eläinlääkärin valvonnassa. (VNa 629/2012 14 § 1 mom.)*

Ruokinta ja juotto

- *Eläimet saavat riittävästi hyvälaatuista, sopivaa ruokaa (L 693/2023 21 §)*

- *Sikojen ruokintaan käytettävän ruokintakaukalon on oltava liitteen 3 kohdan mukainen, jollei rehua ole jatkuvasti tarjolla. (VNa 629/2012 15 § 4 mom.)*

Liite 3. Sikojen ruokintaan käytettävän ruokintakaukalon pituus sikaa kohden

Sian paino (kg)	Ruokintakaukalon reunan pituus vähintään (cm/eläin)
< 25	15
25–50	25
> 50	30

- *On huolehdittava siitä, että virtsa ja ulosteet eivät likaa rehua. (VNa 629/2012 15 § 4 mom.)*
- *Eläinten saatavilla on jatkuvasti hyvälaatuista juomavettä (L 693/2023 21 §)*
- *Yli kahden viikon ikäisten sikojen saatavilla on oltava jatkuvasti riittävästi raikasta ja puhdasta vettä. (VNa 629/2012 15 § 3 mom.)*
- *Sikojen juoma-astiat ja juottolaitteet on pidettävä puhtaina. On huolehdittava siitä, että virtsa ja ulosteet eivät likaa juomavettä. (VNa 629/2012 15 § 4 mom.)*

b. Tukiehdot

Viitteellinen tarkastusajankohta: koko vuosi

Tukiehtojen noudattamisen tarkastaminen ei vaadi lisäkäyntiä tilalle, paitsi jos sikalassa on tuotantotauko.

Tukiehtoja on noudatettava kaikilla tilan vieroitetuilla porsailla, myös toisen tilan pitopaikassa.

Valvonnassa tarkastetaan:

Vieroitetuilla porsailla on:

1. katoksellinen kiinteälattiainen makuualue, joka on lämmitettävissä
2. koko ajan helposti saatavilla heinää, olkea tai muuta muokattavaa ja syötävää ainesta virikemateriaalina
3. käytössä olevista virikemateriaaleista on kirjallinen kuvaus

7.5.6 Lihasikojen olosuhteiden parantaminen

a. Vähimmäisvaatimukset

Vähimmäisvaatimukset tarkemmin luvussa 14.

Vähimmäisvaatimuksia on noudatettava tilan kaikilla, myös toisen tilan pitopaikassa olevilla, 3–8 kk ikäisillä lihasioilla.

Tarkastetaan, että

Pitopaikan ja laitumen turvallisuus

- *Eläimen pitopaikan on oltava turvallinen ja muutoinkin asianmukainen. (L 693/2023 8 § 1 mom., 34 § 1 mom., 37 §)*

- *Eläinten hyvinvointia vaarantavien vikojen takia korjaaviin toimiin on ryhdytty välittömästi (L 693/2023 36 § 2 mom.)*
- *Pitopaikka on pidetty puhtaana (L 693/2023 36 § 1 mom.)*
- *Ulkotarhan on oltava turvallinen ja riittävän tilava. (L 693/2023 8 § 1 mom., 34 § 1 mom., 37 §)*
- *Jos sioilla on mahdollisuus päästä ulos liikkumaan, eläinsuojasta ulkotarhaan tai laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava sioille turvallisia. (VNa 629/2012 12 § 1 mom.)*
- *Ulkotarhan ja laitumen aitojen on oltava sioille sopivasta materiaalista ja niille turvallisia. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään sikojen vahingoittuminen ja karkaaminen. Sähköistetyt aidat on rakennettava sellaisiksi ja pidettävä kunnossa siten, että niistä ei aiheudu sioille tarpeetonta kärsimystä. (VNa 629/2012 12 § 2 mom.)*
- *Sioilla on tarvittaessa oltava pääsy sopivaan säänsuojaan. (VNa 629/2012 12 § 3 mom.)*
- *Eläimen pitopaikka sekä pitopaikan rakenteet ja laitteet on suunniteltava, rakennettava ja huollettava siten, että se on eläimelle turvallinen ja että pitopaikan palovaara ja eläimen karkaamisvaara ovat mahdollisimman vähäisiä. (L 693/2023 34 § 1 mom.)*

Eläinten hoito

- *Eläin saa asianmukaista hoitoa (L 693/2023 8 § 1 mom., 20 § 1–3 mom., 23 §)*
- *Eläinten puhtaudesta huolehdittu (L 693/2023 20 § 1–3 mom.)*
- *Eläintä ei pidetä jatkuvasti paikalleen kytkettynä eikä sen liikkumista ole jatkuvasti rajoitettu eläimen kääntymisen estävillä rakenteilla (L 693/2023 37 § 2 mom.)*
- *Ryhmässä pidettävän eläimen on voitava väistää toista eläintä (L 693/2023 37 § 3 mom.)*
- *Pitopaikassa eläimellä käytössä sopiva lepopaikka (L 693/2023 37 § 4 mom.)*
- *Sikaryhmien yhdistämistä on vältettävä. Jos sikaryhmiä kuitenkin joudutaan yhdistämään tai ryhmään joudutaan tuomaan uusia eläimiä, erityistä huomiota on kiinnitettävä sosiaalisten suhteiden uudelleenmuodostumisesta mahdollisesti aiheutuviin käyttäytymisongelmiin. Toisilleen tuntemattomien sikojen yhdistäminen samaan ryhmään on pyrittävä tekemään sikojen ollessa mahdollisimman nuoria ennen niiden vieroittamista tai korkeintaan viikko sen jälkeen. Sioilla on oltava riittävästi mahdollisuuksia piiloutua ja väistää muita sikoja. Sikaryhmiä yhdistettäessä rauhoittavia lääkkeitä saadaan käyttää vain erityisestä syystä ja eläinlääkärin valvonnassa. (VNa 629/2012 14 § 1 mom.)*

Ruokinta ja juotto

- *Eläimet saavat riittävästi hyvälaatuista, sopivaa ruokaa (L 693/2023 21 §)*
- *Sikojen ruokintaan käytettävän ruokintakaukalon on oltava liitteen 3 kohdan mukainen, jollei rehua ole jatkuvasti tarjolla. (VNa 629/2012 15 § 4 mom.)*

Liite 3. Sikojen ruokintaan käytettävän ruokintakaukalon pituus sikaa kohden

Sian paino (kg)	Ruokintakaukalon reunan pituus vähintään (cm/eläin)
< 25	15
25–50	25
> 50	30

- *On huolehdittava siitä, että virtsa ja ulosteet eivät likaa rehua. (VNa 629/2012 15 § 4 mom.)*
- *Eläinten saatavilla on jatkuvasti hyvälaatuista juomavettä (L 693/2023 21 §)*
- *Yli kahden viikon ikäisten sikojen saatavilla on oltava jatkuvasti riittävästi raikasta ja puhdasta vettä. (VNa 629/2012 15 § 3 mom.)*
- *Sikojen juoma-astiat ja juottolaitteet on pidettävä puhtaina. On huolehdittava siitä, että virtsa ja ulosteet eivät likaa juomavettä. (VNa 629/2012 15 § 4 mom.)*

b. Tukiehdot

Valvonnassa tarkastetaan:

Lihaskojen olosuhteiden parantamiseksi tehdyt toimet on kirjattu.

7.5.7 Kastratiokivun lievitys

Tuki maksetaan tilan yli 8 kk ikäisten emakoiden keskimääräisen eläinmäärän perusteella.

a. Vähimmäisvaatimukset

Vähimmäisvaatimukset tarkemmin luvussa 14.

Vähimmäisvaatimuksia ja tukiehtoja on noudatettava tilan kaikilla, myös toisen tilan pitopaikassa olevilla, alle 3 kk ikäisillä karjuporsailta.

Tarkastetaan, että

Pitopaikan ja laitumen turvallisuus

- *Eläimen pitopaikan on oltava turvallinen ja muutoinkin asianmukainen. (L 693/2023 8 § 1 mom., 34 § 1 mom., 37 §)*
- *Eläinten hyvinvointia vaarantavien vikojen takia korjaaviin toimiin on ryhdytty välittömästi (L 693/2023 36 § 2 mom.)*
- *Pitopaikka on pidetty puhtaana (L 693/2023 36 § 1 mom.)*
- *Ulkotarhan on oltava turvallinen ja riittävän tilava. (L 693/2023 8 § 1 mom., 34 § 1 mom., 37 §)*
- *Jos sioilla on mahdollisuus päästä ulos liikkumaan, eläinsuojasta ulkotarhaan tai laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava sioille turvallisia. (VNa 629/2012 12 § 1 mom.)*
- *Ulkotarhan ja laitumen aitojen on oltava sioille sopivasta materiaalista ja niille turvallisia. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään sikojen*

vahingoittuminen ja karkaaminen. Sähköistetyt aidat on rakennettava sellaisiksi ja pidettävä kunnossa siten, että niistä ei aiheudu sioille tarpeetonta kärsimystä. (VNa 629/2012 12 § 2 mom.)

- *Sioilla on tarvittaessa oltava pääsy sopivaan säänsuojaan. (VNa 629/2012 12 § 3 mom.)*

Eläinten hoito

- *Eläin saa asianmukaista hoitoa (L 693/2023 8 § 1 mom., 20 § 1–3 mom., 23 §)*
- *Eläinten puhtaudesta huolehdittu (L 693/2023 20 § 1–3 mom.)*
- *Eläintä ei pidetä jatkuvasti paikalleen kytkettynä eikä sen liikkumista ole jatkuvasti rajoitettu eläimen kääntymisen estävillä rakenteilla (L 693/2023 37 § 2 mom.)*
- *Ryhmässä pidettävän eläimen on voitava väistää toista eläintä (L 693/2023 37 § 3 mom.)*
- *Pitopaikassa eläimellä käytössä sopiva lepopaikka (L 693/2023 37 § 4 mom.)*
- *Kivuliaiden toimenpiteiden yhteydessä on käytettävä kivunlievitystä. Poikkeus: toimenpiteestä aiheutuva kipu lievää ja hetkellistä tai toimenpide ei siedä viivytystä. (L 693/2023 16 § 2 mom.)*
- *Kivunlievityksen antaja: joko eläinlääkäri tai koulutus ja pätevyys kivunlievityksen antamiseen. (L 693/2023 16 § 2 mom.)*

Ruokinta ja juotto

- *Eläimet saavat riittävästi hyvälaatuista, sopivaa ruokaa (L 693/2023 21 §)*
 - *Sikojen ruokintaan käytettävän ruokintakaukalon on oltava liitteen 3 kohdan mukainen, jollei rehua ole jatkuvasti tarjolla. (VNa 629/2012 15 § 4 mom.)*
- Liite 3. Sikojen ruokintaan käytettävän ruokintakaukalon pituus sikaa kohden*

Sian paino (kg)	Ruokintakaukalon reunan pituus vähintään (cm/eläin)
< 25	15
25–50	25
> 50	30

- *On huolehdittava siitä, että virtsa ja ulosteet eivät likaa rehua. (VNa 629/2012 15 § 4 mom.)*
- *Eläinten saatavilla on jatkuvasti hyvälaatuista juomavettä (L 693/2023 21 §)*
- *Yli kahden viikon ikäisten sikojen saatavilla on oltava jatkuvasti riittävästi raikasta ja puhdasta vettä. (VNa 629/2012 15 § 3 mom.)*
- *Sikojen juoma-astiat ja juottolaitteet on pidettävä puhtaina. On huolehdittava siitä, että virtsa ja ulosteet eivät likaa juomavettä. (VNa 629/2012 15 § 4 mom.)*

b. Tukiehdot

Kastraatiokivun lievitystä koskevaa toimenpidettä on toteutettava maatilan kaikkien karjuporsaiden osalta.

Kaikille kastroiduille karjuporsaille on annettava kipulääkettä kastraatiota seuraavana päivänä kastraatiokivun jatkohoitoon.

Maatilalla on oltava eläinlääkärin laatima hoito- ja lääkityssuunnitelma karjuporsaiden kastraatiokäytännöistä (eläinlääkäri tekee lääkkeen luovutuksen yhteydessä).

Viljelijän on kirjattava

- lääkkeiden käytön tarkoitus ja käyttö sekä
- karjuporsaiden kastraatiokäytännöt.

Valvonnassa tarkastetaan:

- lääkekirjanpidosta kipulääkkeen käyttö kastraatiossa
- karjuporsaiden kastraatiokäytäntöjen kirjallinen kuvaus
- Kaikille kastroiduille karjuporsaille on annettu kipulääkettä kastraatiota seuraavana päivänä kastraatiokivun jatkohoitoon

8 HEVOSET

Tässä ohjeessa hevosella tarkoitetaan alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksella olevia suomenhevosia, tammoja, oreja tai ruunia. Eläimen on pitänyt sopimusta edeltävän kolmen vuoden aikana tuottaa vähintään yksi jälkeläinen.

8.1 Eläinkirjanpito ja pitopaikka⁸⁷

Hevosista on pidettävä ajan tasalla olevaa kirjaa. Hevospassi ei korvaa eläinkirjanpitoa. Jos pitopaikkakohtaista eläinkirjanpitoa ei ole pidetty lainkaan, sopimuksen kaikki eläimet hylätään.

Pitopaikka

Eläimen tulee olla tukihakemuksella ilmoitetussa pitopaikassa

- lyhytaikainen siirto toiseen pitopaikkaan merkitään kirjanpitoon esim. astutusmatka tai kilpailu
- pidempiaikainen siirto (esim. muutto, pidempiaikainen laidunnus) toiseen, tukihakemuksella ilmoittamattomaan pitopaikkaan pitää ilmoittaa ELY-keskukseen.

Jos siirtoa toiseen pitopaikkaan ei ole ilmoitettu tai kirjattu kirjanpitoon, eläin hylätään. Jos valvonnassa todetaan eläimiä rekisteröimättömässä tai lopetetussa pitopaikassa, näissä pitopaikoissa olevat hevoset hylätään.

8.2 Tositteet⁸⁸

Osto- ja myyntitositteiden tarkastamisella varmistetaan eläinkirjanpidon tietojen olevan oikein.

⁸⁷ (EU) 2016/429 102, 118, 120 art., (EU) 2019/2035 58, 64 ja 65 art. (EU) 2021/963 9, 11 ja 12 art., L 1069/2021, VNa 78/2023 50 §

⁸⁸ VNa 79/2023 14 §

Tilalla olevien ja tilalta poistettujen tukikelpoisten eläinten osto- ja myyntitositteet tarkastetaan valvontahetkestä 6 kk taaksepäin. Tositteiden tietoja verrataan eläinten tulo- ja poistomerkintöihin eläinkirjanpidossa. Tositteet voidaan tarkastaa otantana.

Otantaan valitaan vähintään 30 % eläimistä, jotka on ostettu ja vähintään 30 % eläimistä, jotka on poistettu valvontahetkeä edeltäneinä 6 kk:na. Jos tarkastuksessa havaitaan virheitä, kaikki hevosia koskevat tositteet on tarkastettava 12 kk valvontahetkestä taaksepäin.

Tositteet voidaan tarkastaa joko paperisina versioina tai sähköisinä versioina. tarkastaja merkitsee tarkastamiinsa tositteisiin nimikirjaimensa ja tarkastuspäivämäärän. Jälkikäteen toimitetut, alkuperäiset tositteet käsitellään samoin ja palautetaan tuenhakijalle ja lisätään sähköiseen arkistoon. Tieto tositteiden tarkastamisesta kirjataan Tukisovelluksen lisätietoihin. Valvonnan lisätietoihin tallennetaan, jos tositetarkastelu on laajentunut koskemaan 0–12 kk tositteita.

8.3 Tunnistaminen ja Rekisteröinti

Hevosen on oltava rekisteröity Hippoksen rekisteriin. Hevosen tulee olla tuenhakijan hallinnassa Suomen Hippoksen rekisterissä.⁸⁹ Hevosen pitopaikassa on oltava hevosen tunnistusasiakirja eli rekisteritodistus tai hevospassi.

Hevonen tunnustetaan ensisijaisesti mikrosirusta ja mikrosirun tulee vastata tunnistusasiakirjan tietoa. Hevosilla, jotka ovat syntyneet ennen 1.7.2009 mikrosiru ei ole pakollinen ja ne tunnustetaan värien ja merkkien perusteella, jos niillä ei ole mikrosirua.

Lisätietoa hevosten merkinnän ja rekisteröinnin vaatimuksista:

<https://www.ruokavirasto.fi/elaimet/elaintenpito-tunnistaminen-ja-rekisterointi/elainten-merkinta-ja-rekisterointi/hevoselaimet/>

Hevosen väreistä ja merkeistä löytyy lisätietoa:

<https://www.hippos.fi/tiedostot/hevosen-varit-ja-merkit/>

8.4 Sopimusehtojen tarkastaminen

Hevoset valvotaan yksilöeläiminä. Valvontakäynnillä tarkastetaan kaikki valvottavan tilan sopimushevokset.

Viljelijä on sitoutunut noudattamaan sopimuksessa mainittuja ehtoja koko sopimusvuoden ajan⁹⁰.

⁸⁹ (EU) N:o 2016/429, (EU) N:o 2019/2035, (EU) N:o 2021/520, (EU) 2021/963, MMMa 67/2022 7 §, VNa 78/2023 50 §

⁹⁰ VNa 78/2023 50 §

Ennen tilakäyntiä:

1. Varmista sopimuskäsittelijältä sopimuksella olevien eläinten ajantasaisuus
2. Luo valvottavat ehdot, kun sopimuksen eläintiedot ovat ajan tasalla
3. Tarkista Heppa-tietokannasta hevosen omistajuus valvontahetkellä
<https://heppa.hippos.fi/heppa/app>

Tilalla tarkastetaan:

1. Kaikkien tilan sopimuksella olevien hevosten tunnistamisen ja rekisteröinnin vaatimusten noudattaminen, eli luetaan hevosten mikrosirut ja tarkistetaan hevospassi.
2. Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen vähimmäisvaatimusten noudattaminen
3. Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen tukiehtojen noudattaminen

Tarkastetaan sopimuksella olevien hevosten tukiehtojen mukainen poistaminen ja tai korvaaminen jos sopimuksella olevaa hevosta ei löydy tilalta valvontahetkellä:

- Jos eläin on kuollut tai se on poistettu hakijan hallinnasta sopimuskauden aikana, se on tullut ilmoittaa ELY-keskukseen 14 päivän sisällä.
- Jos poistetulle eläimelle on haluttu ilmoittaa korvaava eläin, myös korvaamisesta on pitänyt ilmoittaa saman 14 päivän sisällä.
- Suomenhevosen voi korvata sopimusvuonna tai sitä edeltävinä kolmena edeltävänä vuonna ennen korvaushetkeä puhdasrotuisen jälkeläisen tuottanut tamma, ori tai ruuna.⁹¹

Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen valvonnassa eläin hylätään valvonnassa ja tukeen aiheutuu seuraamuksia vain niistä eläimistä, jotka ovat valvottavien ehtojen luomishetkellä sopimuksella aktiivisina, mutta

- tilalta poistettua eläintä ei ole poistettu sopimukselta määräajassa tai
- tilalta poistettua eläintä ei ole korvattu sopimukselle määräajassa toisella eläimellä.
- tila ei pysty antamaan luotettavaa selvitystä eläimen todellisesta poistoajankohdasta.

Esimerkki 1: Eläin poistettu enintään 14 päivää ennen valvontaa, ja myynnistä tms. löytyy tosite. Sopimuseläimen tilanne kunnossa.

Esimerkki 2: Eläin poistettu yli 14 päivää ennen valvontaehtojen luontia.

- a) Tuenhakijalla on tosite poistosta mutta ilmoitus sopimuskäsittelijälle tekemättä
 - sopimuseläin hylätään
- b) Tuenhakijalla ei ole tositetta poistosta, ilmoitus sopimuskäsittelijälle tehty valvontaehtojen luonnin jälkeen, ennen tilakäyntiä
 - sopimuseläin hylätään.

⁹¹ VNa 78/2023 50 §

Esimerkki 3: Eläin poistettu sopimukselta valvottavien ehtojen luonnin jälkeen, mutta eläin edelleen tilalla

- a) Valvonnasta ilmoittamisen jälkeen tehtyjä ilmoituksia ei huomioida. Eläin käsitellään valvonnassa sopimuseläimenä.*

Esimerkki 4: Eläin kuollut valvonnasta ilmoittamispäivänä. Hakija ilmoittanut seuraavana päivänä eläimen korvaamisen Elyyn. Valvonnasta ilmoittamisen jälkeen tehtyjä ilmoituksia ei huomioida. Eläin käsitellään valvonnassa sopimuseläimenä. Tuenhakijalla on vielä ilmoitusaikaa jäljellä (ELY-keskukseen). Korvaavaksi eläimeksi ilmoitettua eläintä ei käsitellä sopimuseläimenä valvonnassa.

8.5 Vähimmäisvaatimukset

a. Vähimmäisvaatimukset

Eläinten hyvinvointilaki 693/2023 muutoksineen

21 § 1 ja 2 mom.

Ruokinta ja juotto

Hoidossa olevien eläinten ruokinnassa ja juotossa on otettava huomioon eläimen fysiologiset tarpeet ja varmistettava, että eläin saa sopivassa määrin hyvälaatuista ravintoa ja vettä tai muuta juotavaa. Ravinnon ja juotavan koostumuksen ja tarjoamistavan on vastattava eläimen fysiologisia tarpeita ja olennaisia käyttäytymistarpeita.

Nisäkkäiden ja lintujen pysyvässä pitopaikassa on oltava jatkuvasti vettä eläimen saatavilla. Jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei kuitenkaan edellytetä:

- 1) vastasyntyneelle tai -kuoriutuneelle eläimelle;*
- 2) eläimelle, jonka vedensaintia on eläinlääketieteellisestä syystä rajoitettava;*
- 3) laajoilla alueilla luonnonmukaisissa olosuhteissa tarhattaville, luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluville eläimille;*
- 4) poroille silloin, kun saatavilla on rajoituksetta puhdasta lunta;*
- 5) silloin, kun poikkeuksellisen vaikeat sääolosuhteet estävät sulan veden jatkuvan saatavilla pidon;*
- 6) sellaisissa eläinten pysyvissä pitopaikoissa, joissa sulan veden jatkuva saatavilla pito on kohtuuttoman vaikea järjestää eläinten pitomuodosta ja sääolosuhteista johtuvista syistä.*

33 § 1 ja 2 mom.

Pitopaikan yleiset vaatimukset

Eläimen on voitava pitopaikassaan seistä ja levätä luonnollisessa asennossa sekä vaihtaa asentoaan vaikeuksitta. Samassa pitopaikassa pidettävillä eläimillä on oltava mahdollisuus yhtäaikaiseen lepoon.

Pitopaikassa on voitava ylläpitää eläimen hyvinvoinnin kannalta riittävää puhtautta ja hygieniaa. Pitopaikassa oleva eläin on voitava tarkastaa ja sitä on voitava hoitaa vaikeuksitta.

34 § 1 mom.

Pitopaikan turvallisuus

Eläimen pitopaikan on oltava materiaaleiltaan, rakenteiltaan ja muilta ominaisuuksiltaan sellainen, että eläimen vahingoittumisen ja sairastumisen vaara, karkaamisvaara ja pitopaikan palovaara on mahdollisimman vähäinen.

VNa 588/2010

6 § 1 mom.

Ulkotarha ja laidun

Hevosen ulkotarhan ja laitumen sekä eläinsuojasta ulkotarhaan ja laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava hevoselle turvalliset.

7 § 2–3 mom.

Ulkotarhan ja laitumen aitaaminen

Aidat ja niihin liittyvät rakenteet on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että hevonen ei vahingoita niihin itseään. Aitojen kunto on tarkastettava säännöllisesti ja havaitut viat korjattava viivytyksettä.

Ulkotarhan ja laitumen aita ei saa olla piikkilankaa.

9 §

Hevosen ruokinta

Hevoselle annettavan rehun on oltava ravitsevaa ja tasapainotettua sekä tarvittaessa kivennäisillä täydennettyä.

Esimerkkejä vähimmäisvaatimuksista:

Esimerkki 1: Tilalla on 12 suomenhevosta kolmella eri laitumella, joilla tarkastettiin yksilöllisesti kaikki tilan eläimet. Kahdella laitumella todettiin rikkinäiset aidat, joissa ilmeinen eläinten vahingoittumismahdollisuus. Aidoista näki, että aidat olivat olleet jo pitkään rikki, eikä niitä ollut yritetty korjailta. 11 suomenhevosta todettiin olevan alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksella. Muita vähimmäisvaatimuksia on noudatettu. Vakavuus 30 % laajuus 40 % kesto 30 %: Seuraamus 40 %

Esimerkki 2: Tilalla on yhteensä 45 hevosta, joista 12 on suomenhevosia. Näistä 6 on alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksella. Valvonnassa havaitaan, että tilan vieroitetuilla varsoilla ei ole jatkuvasti vettä saatavilla. Vedensaannin puute koskee myös tilan kuutta suomenhevosvarsaa. Aikuisten suomenhevosten vedensaanti on kunnossa. Laiminlyönti ei koske sopimuseläimiä, joten seuraamuksia ei anneta vähimmäisvaatimusten puutteesta alkuperäisrotujen kasvattamissopimukseen.

9 SIIPIKARJA

Tämä luku koskee kanoista ja kukoista tehtyjen alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimusten sekä eläinten hyvinvointikorvaukseen sitoutuneiden

siipikarjatilojen valvontaa. Sika- ja siipikarjatalouden tuotannosta irrotetun tuen valvonnasta kerrotaan peltovalvontaohjeessa.

9.1 Eläinmäärän tarkastaminen⁹²

Eläinten hyvinvointikorvauksessa

Eläinten hyvinvointikorvauksessa siipikarjan eläinryhmittäiset lukumäärät tilalla valvontapäivänä lasketaan pitopaikan kirjanpidon ja tositteiden avulla. Tulos tallennetaan Tukisovelluksen tilakohtaisiin lisätietoihin.

Eläinten hyvinvointikorvauksen eläinryhmät:

- Munivat kanat ja munivien kanojen emot
- Broilerit
- Kalkkunat

Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimukset:

Parvessa on oltava valvontahetkellä vähintään 20 lintua, joista vähintään yksi on kukko.

9.2 Eläinkirjanpito ja tositteet

Siipikarjasta on pidettävä ajan tasalla olevaa pitopaikkakohtaista kirjaa. Eläinten hyvinvointikorvauksessa eläinkirjanpidosta tarkastetaan kunkin kalenterikuukauden 1. päivien eläinryhmittäiset eläinmäärät. Poikkeuksena broilereilla pitopaikan kirjanpidosta tarkastellaan kunkin kalenterikuukauden 1., 2., 3., 4. tai 5. päivän eläinmääriä, joista hyväksytään korkein eläinmäärä.⁹³

Osto- ja myyntitositteiden tarkastamisella varmistetaan pitopaikan kirjanpidon tietojen olevan oikein.

Tilalla olevan ja tilalta poistetun siipikarjan osto- ja myyntitositteet tarkastetaan valvontahetkestä 6 kk taaksepäin. Tositteiden tietoja verrataan siipikarjan tulo- ja poistomerkintöihin pitopaikan kirjanpidossa. Tositteet voidaan tarkastaa otantana.

Otantaan valitaan vähintään 30 % siipikarjan ostotositteista ja vähintään 30 % siipikarjan poistotositteista valvontahetkeä edeltäneinä 6 kk:na. Jos tarkastuksessa havaitaan virheitä eläinkirjanpidon tiedoissa, pitopaikan kirjanpito ja kaikki siipikarjaa koskevat tositteet on tarkastettava 12 kk valvontahetkestä taaksepäin.⁹⁴

Tositteet voidaan tarkastaa joko paperisina versioina tai sähköisinä versioina. Tarkastaja merkitsee tarkastamiinsa paperisiin tositteisiin nimikirjaimensa ja

⁹² VNa 79/2023 14 ja 18 §

⁹³ (EU) 2019/2035 102 art., (EU) 2019/2035, L 1069/2021 7 §, MMMa 67/2022 1 §, VNa 1378/2022 4 §

⁹⁴ VNa 79/2023 14 §

tarkastuspäivämäärän. Jälkikäteen toimitetut, alkuperäiset tositteet käsitellään samoin ja palautetaan tuenhakijalle ja lisätään sähköiseen arkistoon. Tieto tositteiden tarkastamisesta kirjataan Tukisovelluksen lisätietoihin. Valvonnan lisätietoihin tallennetaan, jos tositetarkastelu on laajentunut koskemaan 0–12 kk tositteita.

Eläinten hyvinvointikorvaus

Munivat kanat ja kalkkunat

Tukisovellukseen merkitään kalenterivuoden alusta alkaen valvontahetkeen asti kultakin kuukaudelta valvonnassa todettu eläinmäärä eläinryhmittäin

- kuukauden 1. päivien eläinmäärät pitopaikan kirjanpidosta, kun pitopaikan kirjanpito on oikein tai
- kuukauden 1. päivän eläinmäärästä pienempi, kun pitopaikan kirjanpito ja tarkastuksessa havaittu kuukauden 1. päivän eläinmäärä eroaa toisistaan. Lisätietoihin kirjataan erikseen pitopaikan kirjanpidossa olevat ja tarkastuksessa havaitut eläinmäärät.

Broilerit

Tukisovellukseen merkitään kalenterivuoden alusta alkaen valvontahetkeen asti kultakin kuukaudelta valvonnassa todettu eläinmäärä eläinryhmittäin

- kun pitopaikan kirjanpito on oikein: kunkin kuukauden 1., 2., 3., 4. tai 5. päivän korkein eläinmäärä pitopaikan kirjanpidosta
- kun pitopaikan kirjanpito ja tarkastuksessa havaittu kuukauden 1., 2., 3., 4. tai 5. päivän eläinmäärä eroaa toisistaan:
 - a. Jos tarkastuksessa havaittu kuukauden 1.–5. päivän välisen ajan korkein eläinmäärä on pienempi kuin kyseisen kuukauden 1.–5. päivien eläinmäärä pitopaikan kirjanpidossa, valvonnassa hyväksytään tarkastuksessa havaittu lukumäärä.

Esimerkki 1: Maaliskuun eläinmäärä

Broilerit, maaliskuu	1.3.	2.3.	3.3.	4.3.	5.3.
Kirjanpito	32 645	31 321	65 745	64 532	33 789
Valvonta	32 645	31 321	65 475	64 232	33 789
Todettu			65 475		

Esimerkki 2: Maaliskuun eläinmäärä

Broilerit, maaliskuu	1.3.	2.3.	3.3.	4.3.	5.3.
Kirjanpito	32 645	31 321	65 745	64 532	33 789
Valvonta	32 645	31 321	65 745	66 532	33 789
Todettu			65 745		

- b. Jos pitopaikan kirjanpidossa kuukauden 1.–5. päivän välisen ajan korkein eläinmäärä on pienempi kuin tarkastuksessa havaittu kyseisen kuukauden 1.–5. päivien korkein eläinmäärä, valvonnassa hyväksytään pitopaikan kirjanpidon mukainen lukumäärä.

Esimerkki 3: Maaliskuun eläinmäärä

Broilerit, maaliskuu	1.3.	2.3.	3.3.	4.3.	5.3.
Kirjanpito	32 645	31 321	65 475	64 532	33 789
Valvonta	32 645	31 321	65 745	64 720	33 989
Todettu			65 475		

- c. Tukisovelluksen lisätietoihin kirjataan erikseen kirjanpidossa olevat ja tarkastuksessa havaitut eläinmäärät (kohdat a ja b).

Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus

Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksella olevasta siipikarjasta tulee pitää pitopaikkakohtaista kirjanpitoa. Jos kirjanpitoa ei ole, parvi hylätään.

9.3 Tukisovellukseen tallennettava eläinmäärä

Valvonnassa voidaan hyväksyä vain niiden pitopaikkojen eläinmäärät, jotka on ilmoitettu tukihakemuksella. Jos valvonnassa todetaan eläimiä rekisteröimättömässä tai lopetetuksessa pitopaikassa, näiden pitopaikkojen eläinmääriä ei voida hyväksyä valvonnassa ja eläinmääräksi näissä pitopaikoissa todetaan 0.

Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen siipikarjatilan tilavalvonnassa tukisovellukseen tallennetaan tieto siitä, onko tilalla vähintään 20 kanan parvi, joista vähintään yksi on kukko.

Eläinten hyvinvointikorvauksen siipikarjatilojen tilavalvonnassa Tukisovellukseen tallennetaan valvonnassa todetut kuukausittaiset eläinmäärät eläinryhmittäin tukivuoden alusta valvontahetkeen asti (luku 8.2).

9.3.1 Eläinryhmät ja tukityypit

Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimukset

Kana ja kukko: vähintään 20 kanan parvi, jossa yksi kukko.

Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen valvonnassa maatiaiskanojen sopimus hylätään valvonnassa ja tukeen aiheutuu seuraamuksia, jos parvessa on alle 20 lintua.

Eläinten hyvinvointikorvaus

Munivat kanat ja niiden emot

- Siipikarjan hyvinvointisuunnitelma
- Siipikarjan olosuhteiden parantaminen

Broilerit

- Siipikarjan hyvinvointisuunnitelma
- Siipikarjan olosuhteiden parantaminen

Kalkkunat

- Siipikarjan hyvinvointisuunnitelma
- Siipikarjan olosuhteiden parantaminen

9.4 Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen vähimmäisvaatimukset

a. Vähimmäisvaatimukset⁹⁵

Eläinten hyvinvointilaki 693/2023 muutoksineen

21 § 1 ja 2 mom.

Ruokinta ja juotto

Hoidossa olevien eläinten ruokinnassa ja juotossa on otettava huomioon eläimen fysiologiset tarpeet ja varmistettava, että eläin saa sopivassa määrin hyvälaatuista ravintoa ja vettä tai muuta juotavaa. Ravinnon ja juotavan koostumuksen ja tarjoamistavan on vastattava eläimen fysiologisia tarpeita ja olennaisia käyttäytymistarpeita.

Nisäkkäiden ja lintujen pysyvässä pitopaikassa on oltava jatkuvasti vettä eläimen saatavilla. Jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei kuitenkaan edellytetä:

- 1) vastasyntyneelle tai -kuoriutuneelle eläimelle;*
- 2) eläimelle, jonka vedensaantia on eläinlääketieteellisestä syystä rajoitettava;*
- 3) laajoilla alueilla luonnonmukaisissa olosuhteissa tarhattaville, luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluville eläimille;*
- 4) poroille silloin, kun saatavilla on rajoituksetta puhdasta lunta;*
- 5) silloin, kun poikkeuksellisen vaikeat sääolosuhteet estävät sulan veden jatkuvan saatavilla pidon;*
- 6) sellaisissa eläinten pysyvissä pitopaikoissa, joissa sulan veden jatkuva saatavilla pito on kohtuuttoman vaikea järjestää eläinten pitomuodosta ja sääolosuhteista johtuvista syistä.*

33 § 1 ja 2 mom.

Pitopaikan yleiset vaatimukset

Eläimen on voitava pitopaikassaan seistä ja levätä luonnollisessa asennossa sekä vaihtaa asentoaan vaikeuksitta. Samassa pitopaikassa pidettävillä eläimillä on oltava mahdollisuus yhtäaikaiseen lepoon.

Pitopaikassa on voitava ylläpitää eläimen hyvinvoinnin kannalta riittävää puhtautta ja hygieniaa. Pitopaikassa oleva eläin on voitava tarkastaa ja sitä on voitava hoitaa vaikeuksitta.

34 § 1 mom.

Pitopaikan turvallisuus

⁹⁵ VNa 78/2023 50 §

Eläimen pitopaikan on oltava materiaaleiltaan, rakenteiltaan ja muilta ominaisuuksiltaan sellainen, että eläimen vahingoittumisen ja sairastumisen vaara, karkaamisvaara ja pitopaikan palovaara on mahdollisimman vähäinen.

VNa 673/2010, muutoksineen

6 §

Ulkotarha ja muu ulkotila

Jos kanoilla on mahdollisuus päästä ulos, eläinsuojasta ulos johtavan kulkureitin on oltava kanoille turvallinen. Ulkotarhan aitojen on oltava kanoille sopivasta materiaalista ja niille turvallisia. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään kanojen vahingoittuminen.

Ulkotarhan on oltava riittävän tilava ottaen huomioon kanojen lukumäärä ja tarhan pohjan laatu. Tarhan pohjan on oltava sellainen, että se voidaan pitää kuivana. Ulkotarhassa ei saa olla rakenteita tai esineitä, jotka saattavat vahingoittaa lintuja. Kanoilla on tarvittaessa oltava ulkona sopivia säänsuojia.

9 § 1 mom.

Juotto ja ruokinta

Kanoille annettavan rehun on oltava ravitsevaa ja tasapainotettua sekä tarvittaessa kivennäisillä täydennettyä.

Esimerkkejä vähimmäisvaatimuksista:

Esimerkki 1: Tilalla on sopimus maatiaiskanoista, valvonnassa todetaan, että eläimiä pidetään sisätiloissa ja pitopaikan pohja on kauttaaltaan ulosteen peitossa useamman sentin paksuudelta. Ruoka- ja juoma-astiat ovat puhtaat. Vakavuus 50 % laajuus 50 % kesto 20 %: Seuraamus 50 %

9.5 Eläinten hyvinvointikorvauksen tukiehdot (Siipikarja)

Valittujen toimenpiteiden tukiehtoja on noudatettava myös toisen tilan pitopaikassa olevalla tuenhakijan siipikarjalla.

Tarkastettavat vähimmäisvaatimukset⁹⁶ ja tukiehdot⁹⁷ toimenpiteittäin

9.5.1 Siipikarjan hyvinvointisuunnitelma

a. Vähimmäisvaatimukset

Vähimmäisvaatimukset tarkemmin luvussa 14.

Tarkastetaan, että

Pitopaikan ja laitumen turvallisuus

- *Eläimen pitopaikan on oltava turvallinen ja muutoinkin asianmukainen. (L 693/2023 8 § 1 mom., 34 § 1 mom., 37 §)*

⁹⁶ VNa 1381/2022 9, 26–27 §

⁹⁷ VNa 1381/2022 26–27 §

- *Eläinten hyvinvointia vaarantavien vikojen takia korjaaviin toimiin on ryhdytty välittömästi (L 693/2023 36 § 2 mom.)*
- *Eläinsuojan lämpötila, ilman- ja veden laatu sekä muut olosuhteet ovat linnuille sopivia (L 693/2023 35 § 1 mom.)*
- *Pitopaikka on pidetty puhtaana (L 693/2023 36 § 1 mom.)*
- *Pitopaikassa on sopiva valaistus (L 693/2023 35 § 3 mom.)*
- *Koneellisessa ilmanvaihtojärjestelmässä on hälytysjärjestelmä, joka antaa hälytyksen toimintahäiriön sattuessa (L 693/2023 35 § 4 mom.)*
- *Jos linnuilla on mahdollisuus päästä ulos, ulkotarhan on oltava turvallinen ja riittävän tilava ja aitojen on oltava turvalliset. (L 693/2023 8 § 1 mom., 34 § 1 mom., 37 §, VNa 673/2010 6 §, VNa 375/2011 7 §, VNa 677/2010 7 §)*
- *Ulkotarhassa on sopivia säänsuojia (L693/2023 35 § 1 mom.)*
- *Eläinsuojasta ulos johtavan kulkureitin on oltava kanoille turvallinen. Ulkotarhan aitojen on oltava kanoille sopivasta materiaalista ja niille turvallisia. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään kanojen vahingoittuminen. (VNa 673/2010 6 § 1 mom.)*
- *Ulkotarhan on oltava riittävän tilava ottaen huomioon kanojen lukumäärä ja tarhan pohjan laatu. Tarhan pohjan on oltava sellainen, että se voidaan pitää kuivana. Ulkotarhassa ei saa olla rakenteita tai esineitä, jotka saattavat vahingoittaa lintuja. Kanoilla on tarvittaessa oltava ulkona sopivia säänsuojia. (VNa 673/2010 6 § 2 mom.)*
- *Kasvatusosastosta ulos johtavan kulkureitin on oltava broilereille turvallinen. Ulkotarhan aitojen on oltava broilereille sopivasta materiaalista ja niille turvallisia. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään broilereiden vahingoittuminen. (VNa 375/2011 7 § 1 mom.)*
- *Ulkotarhan on oltava riittävän tilava ottaen huomioon broilereiden lukumäärä ja tarhan pohjan laatu. Tarhan pohjan on oltava sellainen, että se voidaan pitää kuivana. Ulkotarhassa ei saa olla rakenteita tai esineitä, jotka saattavat vahingoittaa broilereita. Broilereilla on tarvittaessa oltava ulkona sopivia säänsuojia. (VNa 375/2011 7 § 2 mom.)*
- *Eläinsuojasta ulos johtavan kulkureitin on oltava kalkkunoille turvallinen. Ulkotarhassa ei saa olla rakenteita tai esineitä, jotka saattavat vahingoittaa kalkkunoita. Tarhan pohjan on oltava sellainen, että se voidaan pitää kuivana. Ympäristön on oltava riittävän rauhallinen ja meluton. (VNa 677/2010 7 § 1 mom.)*
- *Ulkotarhan on oltava riittävän tilava ottaen huomioon kalkkunoiden ikä, koko ja aktiivisuus sekä niiden lukumäärä. Jos kalkkunoilla ei ole mahdollisuutta päästä ulkotarhasta sisätiloihin, kalkkunoiden käytössä on oltava sopivia säänsuojia. (VNa 677/2010 7 § 2 mom.)*
- *Ulkotarhan aitojen on oltava kalkkunoille sopivasta materiaalista ja niille turvallisia. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään kalkkunoiden vahingoittuminen ja karkaaminen. Jos aitaamiseen käytetään verkkoaitaa, verkon silmäkoon on oltava sellainen, että kalkkunat eivät voi jäädä siihen kiinni. (VNa 677/2010 7 § 3 mom.)*

Eläinten hoito

- *Eläin saa asianmukaista hoitoa (L 693/2023 8 § 1 mom., 20 § 1–3 mom., 23 §)*

- *Eläimen hyvinvoinnista, puhtaudesta ja sen tarvitsemasta keuhkohoidosta on huolehdittu (L 693/2023 20 § 2 mom.)*
- *Pitopaikassa eläimellä käytössä sopiva lepopaikka (L 693/2023 37 § 4 mom.)*
- *Eläinten puhtaudesta on huolehdittu (L 693/2023 20 § 1–3 mom.)*

Ruokinta ja juotto

- *Eläin saa riittävästi hyvälaatuista, sopivaa ruokaa (L 693/2023 21 §, VNa 673/2010 9 § 1–2 mom., VNa 375/2011 10 § 1–2 mom., VNa 677/2010 10 § 1 mom.)*
- *Kanoille annettavan rehun on oltava ravitsevaa ja tasapainotettua sekä tarvittaessa kivennäisillä täydennettyä. (VNa 673/2010 9 § 1 mom.)*
- *Kanojen saatavilla on oltava riittävästi rehua. Ruokinnassa on vältettävä rehun koostumuksen tai määrän äkillisiä muutoksia. (VNa 673/2010 9 § 2 mom.)*
- *Kanojen ruokintaan tarkoitetut laitteet ja välineet on pidettävä puhtaina. Ulostteet eivät saa liata rehua. (VNa 673/2010 9 § 3 mom.)*
- *Eläinten saatavilla on jatkuvasti hyvälaatuista juomavettä (L 693/2023 21 §, VNa 673/2010 9 § 2 mom., VNa 375/2011 10 § 2 mom., VNa 677/2010 10 § 1 mom.)*
- *Kanojen juottamiseen tarkoitetut laitteet ja välineet on pidettävä puhtaina. Ulostteet eivät saa liata juomavettä. (VNa 673/2010 9 § 3 mom.)*
- *Broilereille annettavan rehun on oltava ravitsevaa ja tasapainotettua. Broilereiden ruokinnassa ja ravinnon koostumuksessa on kiinnitettävä erityistä huomiota nivel- ja luustovaurioiden ehkäisemiseen. (VNa 375/2011 10 § 1 mom.)*
- *Broilereiden saatavilla on oltava riittävästi rehua joko jatkuvasti tai annosruokintana. Ruokinnassa on vältettävä rehun koostumuksen tai määrän äkillisiä muutoksia. (VNa 375/2011 10 § 2 mom.)*
- *Ulostteet eivät saa liata broilerin rehua. (VNa 375/2011 10 § 5 mom.)*
- *Ulostteet eivät saa liata broilerin juomavettä. (VNa 375/2011 10 § 5 mom.)*
- *Kalkkunoiden saatavilla on oltava riittävästi ravintoainekoostumukseltaan niille sopivaa rehua. (VNa 677/2010 10 § 1 mom.)*
- *Kalkkunoiden ruokintaan tarkoitetut laitteet ja välineet on pidettävä puhtaina. Ulostteet eivät saa liata rehua. Ruokinnassa on vältettävä rehun koostumuksen tai määrän äkillisiä muutoksia. (VNa 677/2010 10 § 3 mom.)*
- *Kalkkunoiden juottamiseen tarkoitetut laitteet ja välineet on pidettävä puhtaina. Ulostteet eivät saa liata juomavettä. (VNa 677/2010 10 § 3 mom.)*

b. Tukiehdot

Viitteellinen tarkastusajankohta: koko vuosi

Tukiehtojen noudattamisen tarkastaminen vaatii lisäkäynnin tilalle, jos tilalla on tuotantotauko.

Hyvinvointisuunnitelman osalta valvonnassa tarkastetaan valvontahetkellä käytössä oleva ruokintasuunnitelma ja valkuaisrehuanalyysi. Tukiehtoja on noudatettava tilan kaikilla munivilla kanoilla, munivien kanojen emoilla, broilereilla ja kalkkunoilla, myös toisen tilan pitopaikassa olevalla.

Toimenpiteeseen liittyvien asiakirjojen on oltava tilalla valvontahetkellä. Niitä ei voi toimittaa valvontakäynnin jälkeen tarkastettaviksi ELY-keskukseen muutoin kuin poikkeustapauksissa (luku 2.2).

Valvonnassa tarkastetaan:

Asiakirjat

1. Tilalla on ruokintasuunnitelma siipikarjalle
 - Kirjallinen
 - Eläinryhmäkohtainen
 - Laskelmiin perustuva
 - Huomioitu eläinten kasvu, tuotostaso ja tuotantovaihe
 - o Munintakanalassa esim. tuotantokauden vaihe ja tuotettujen munien määrä
 - o Lihasiipikarjalla eläinten ikä
2. Saa olla itse tehty, kunhan edellä mainitut asiat täyttyvät
3. Jos ruokinnassa käytetään viljaa, siitä on analysoitava valkuainen
 - Jos teollisen rehun lisäksi siipikarjalle annetaan täydentävää viljaruokintaa, viljan valkuaisanalyysi on tehty ruokinnassa käytössä olevasta satokauden viljasta
 - Jos ruokinnassa käytetään vain tehdasvalmisteista viljaa sisältävää rehua, jonka valkuaispitoisuuden valmistaja on analysoinut, erillistä valkuaisanalyysiä ei vaadita.

Tautisuojaus

Siipikarjaosastoilla noudatetaan kaksinkertaista tautisulkua:

1. Kaksi kertaa kenkien vaihto eri alueilla,
2. suojarusteet,
3. käsien pesu ja kuivaus kertakäyttöpyyhkeisiin.
4. Jos rakennuksessa on useampi osasto, jokaisella osastolla käytetään sille osastolle tarkoitettuja kenkiä.

Tukisovellukseen tallennetaan valvontahetkellä käytössä olevan ruokintasuunnitelman laatimispäivä ja ruokintasuunnitelman pohjana olevan valkuaisanalyysin tekopäivämäärä.

9.5.2 Siipikarjan olosuhteiden parantaminen

- a. Vähimmäisvaatimukset
Vähimmäisvaatimukset tarkemmin luvussa 14.

Tarkastetaan, että

Pitopaikan ja laitumen turvallisuus

- *Eläimen pitopaikka on turvallinen ja muutoinkin asianmukainen. (L 693/2023 8 § 1 mom., 34 § 1 mom., 37 §)*

- *Eläinten hyvinvointia vaarantavien vikojen takia korjaaviin toimiin on ryhdytty välittömästi (L 693/2023 36 § 2 mom.)*
- *Eläinsuojan lämpötila, ilman- ja veden laatu sekä muut olosuhteet ovat linnuille sopivia (L 693/2023 35 § 1 mom.)*
- *Pitopaikka on pidetty puhtaana (L 693/2023 36 § 1 mom.)*
- *Jos linnuilla on mahdollisuus päästä ulos, ulkotarhan on oltava turvallinen ja riittävän tilava ja aitojen on oltava turvalliset. (L 693/2023 8 § 1 mom., 34 § 1 mom., 37 §, VNa 673/2010 6 §, VNa 375/2011 7 §, VNa 677/2010 7 §)*
- *Ulkotarhassa on sopivia säänsuojia (L693/2023 35 § 1 mom.)*
- *Eläinsuojasta ulos johtavan kulkureitin on oltava kanoille turvallinen. Ulkotarhan aitojen on oltava kanoille sopivasta materiaalista ja niille turvallisia. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään kanojen vahingoittuminen. (VNa 673/2010 6 § 1 mom.)*
- *Ulkotarhan on oltava riittävän tilava ottaen huomioon kanojen lukumäärä ja tarhan pohjan laatu. Tarhan pohjan on oltava sellainen, että se voidaan pitää kuivana. Ulkotarhassa ei saa olla rakenteita tai esineitä, jotka saattavat vahingoittaa lintuja. Kanoilla on tarvittaessa oltava ulkona sopivia säänsuojia. (VNa 673/2010 6 § 2 mom.)*
- *Kasvatusosastosta ulos johtavan kulkureitin on oltava broilereille turvallinen. Ulkotarhan aitojen on oltava broilereille sopivasta materiaalista ja niille turvallisia. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään broilereiden vahingoittuminen. (VNa 375/2011 7 § 1 mom.)*
- *Ulkotarhan on oltava riittävän tilava ottaen huomioon broilereiden lukumäärä ja tarhan pohjan laatu. Tarhan pohjan on oltava sellainen, että se voidaan pitää kuivana. Ulkotarhassa ei saa olla rakenteita tai esineitä, jotka saattavat vahingoittaa broilereita. Broilereilla on tarvittaessa oltava ulkona sopivia säänsuojia. (VNa 375/2011 7 § 2 mom.)*
- *Eläinsuojasta ulos johtavan kulkureitin on oltava kalkkunoille turvallinen. Ulkotarhassa ei saa olla rakenteita tai esineitä, jotka saattavat vahingoittaa kalkkunoita. Tarhan pohjan on oltava sellainen, että se voidaan pitää kuivana. Ympäristön on oltava riittävän rauhallinen ja meluton. (VNa 677/2010 7 § 1 mom.)*
- *Ulkotarhan on oltava riittävän tilava ottaen huomioon kalkkunoiden ikä, koko ja aktiivisuus sekä niiden lukumäärä. Jos kalkkunoilla ei ole mahdollisuutta päästä ulkotarhasta sisätiloihin, kalkkunoiden käytössä on oltava sopivia säänsuojia. (VNa 677/2010 7 § 2 mom.)*
- *Ulkotarhan aitojen on oltava kalkkunoille sopivasta materiaalista ja niille turvallisia. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään kalkkunoiden vahingoittuminen ja karkaaminen. Jos aitaamiseen käytetään verkkoaitaa, verkon silmäkoon on oltava sellainen, että kalkkunat eivät voi jäädä siihen kiinni. (VNa 677/2010 7 § 3 mom.)*
- *Eläimen pitopaikassa on huolehdittava riittävästä ilmanvaihdosta siten, etteivät haitalliset kaasut, pöly, veto tai liiallinen kosteus vaaranna eläimen terveyttä tai hyvinvointia. Pitopaikassa ei saa esiintyä jatkuvaa eläintä häiritsevää tai sille*

- haittaa aiheuttavaa melua. (VNa 673/2010 4 § 1 mom., VNa 375/2011 4 § 1 mom.)
- Eläinsuojan ilmanvaihdon on oltava sellainen, että ilman kosteus, ilman virtausnopeus, pölyn määrä tai haitallisten kaasujen pitoisuudet eivät kohoa haitallisen korkeiksi. Lämpötilan on oltava eläinsuojassa pidettäville kanoille sopiva. (VNa 673/2010 4 § 1 mom.)
 - Kanojen käytettävissä on oltava pehkuja nokkimista ja kuopimista varten. (VNa 673/2010 12 § 4 mom.)
 - Kanoilla on oltava asianmukaiset tilat munintaa varten. Jokaista alkavaa seitsemän kanan ryhmää kohden on oltava vähintään yksi pesätila. Jos kanalassa käytetään yhteispesä, pesätilaa on oltava jokaista alkavaa 120 kanan ryhmää kohden vähintään neliometri. (VNa 673/2010 12 § 5 mom.)
 - Kanalassa, jossa pidetään emoja, on neljää tai viittä emoa kohden oltava vähintään yksi pesä. Jos kanalassa käytetään yhteispesä, pesätilaa on jokaista alkavaa 100 emon ryhmää kohden oltava vähintään neliometri. (VNa 673/2010 14 §)
 - Kanalassa on oltava tarkoituksenmukaisia orsia, joiden pituuden lintua kohden on oltava vähintään 15 senttimetriä. Orsien on oltava kanoille sopivasta materiaalista ja sellaisia, että kanat voivat käyttää niitä vaikeuksitta, eikä niissä saa olla teräviä kulmia. (VNa 673/2010 12 § 6 mom.)
 - Jos kanalassa on vähintään 350 munivaa kanaa, kanaa kohden on oltava vähintään 250 neliösenttimetriä pehkulla varustettua aluetta, ja vähintään yhden kolmasosan lattian pinta-alasta on oltava varustettu pehkulla. (VNa 673/2010 13 § 1 mom.)
 - Orsia ei saa sijoittaa pehkujen yläpuolelle, ja orsien välisen vaakasuoran etäisyyden toisistaan on oltava vähintään 30 senttimetriä sekä etäisyyden seinästä vähintään 20 senttimetriä. (VNa 673/2010 13 § 2 mom.)
 - Kasvatusosastot, välineet ja laitteet on pidettävä puhtaina ja hyvässä kunnossa siten, että ne eivät vahingoita broilereita eivätkä vaaranna niiden terveyttä tai hyvinvointia. Kuolleet broilerit on poistettava kasvatusosastosta päivittäin. Kaikki tilat, laitteet ja välineet, joiden kanssa broilerit ovat kosketuksissa, on puhdistettava ja desinfioitava kauttaaltaan aina, kun tila tyhjennetään ja ennen kuin uusi broilerierä tuodaan sisään. Tyhjennyksen jälkeen kaikki käytetty pehku on poistettava ja puhdas pehku on levitettävä tilalle. Kasvatusosastossa on huolehdittava jyräjoiden ja muiden haittaeläinten torjunnasta. (VNa 375/2011 3 § 3 mom.)
 - Kasvatusosaston ilmanvaihdon on oltava sellainen, että ilman kosteus, ilman virtausnopeus, lämpötila, pölyn määrä ja haitallisten kaasujen pitoisuudet eivät kohoa haitallisen korkeiksi. Ilmanvaihtoon on tarvittaessa yhdistettävä lämmitysjärjestelmä sopivan lämpötilan ylläpitämiseksi ja liiallisen kosteuden poistamiseksi. (VNa 375/2011 4 § 1 mom.)
 - Jos eläinten hyvinvointi ja terveys on riippuvainen koneellisesta ilmanvaihtojärjestelmästä, kasvatusosastossa on oltava mahdollisuus eläinten hyvinvoinnin ja terveyden kannalta riittävän ilmanvaihdon järjestämiseen myös

koneellisen ilmanvaihtojärjestelmän häiriöiden aikana. Koneellisessa ilmanvaihtojärjestelmässä on tällöin oltava hälytysjärjestelmä, joka antaa hälytyksen toimintahäiriön sattuessa. Hälytysjärjestelmän toimivuus on testattava säännöllisesti. (VNa 375/2011 4 § 2 mom.)

Eläinten hoito

- Eläin saa asianmukaista hoitoa (L 693/2023 8 § 1 mom., 20 § 1–3 mom., 23 §)
- Eläimen hyvinvoinnista, puhtaudesta ja sen tarvitsemasta kehonhoidosta on huolehdittu (L 693/2023 20 § 2 mom.)
- Pitopaikassa eläimellä käytössä sopiva lepopaikka (L 693/2023 37 § 4 mom.)
- Eläinten puhtaudesta on huolehdittu (L 693/2023 20 § 1–3 mom.)
- Kaikkien broilereiden on päästävä jatkuvasti pehkulle, joka on pinnalta sopivan kuivaa ja kuohkeaa. (VNa 375/2011 4 § 6 mom.)
- Eläinsuojelulain 41 a §:n 3 momentissa tarkoitettu tarkastuseläinlääkärin ilmoitus on tehtävä, jos parven jalkapohjatulehdusarvioinnin tulos ylittää 80 pistettä tai jos parven kumulatiivinen päiväkohtainen kuolleisuusaste on yli prosenttiluvun, joka saadaan liitteen kohdan 5 mukaisesta laskentakaavasta. (VNa 375/2011 16 §)
- Pitopaikassa on oltava kalkkunoille sopiva sisustus ja varustus sekä sellaista materiaalia, jonka avulla kalkkunat voivat toteuttaa lajinomaisia käyttäytymistarpeitaan, kuten esimerkiksi kylpemistä hiekassa tai pehkussa, sukimista tai muuta kehon hoitamista. (VNa 677/2010 4 § 1 mom.)
- Kalkkunaa saadaan pitää vain lattiakasvatusjärjestelmässä. Kalkkunoiden pitopaikan lattian on oltava niille sopivasta materiaalista sekä sellainen, että se ei vahingoita kalkkunoita eikä vaaranna niiden terveyttä tai hyvinvointia. Pitopaikan lattian on oltava kiinteäpohjainen lukuun ottamatta juomalaitteiden välittömässä läheisyydessä olevaa lattiaa, joka voi olla roiskeveden poistamiseksi viemäroityä, sekä kalkkunaemojen pesien edessä niiden puhtaana pitämiseksi olevaa ritilää. Pitopaikan lattialla on oltava riittävästi asianmukaista pehkuu, joka on pidettävä sopivan kuivana. (VNa 677/2010 4 § 2 mom.)
- Samassa tilassa pidettävän kalkkunaryhmän koon on oltava sopivassa suhteessa lintujen ikään, kokoon, sukupuoleen ja käytettävissä olevaan tilaan. Kalkkunoiden on pitopaikassa pystyttävä seisomaan normaalissa asennossa, kääntymään, räpyttelemään, sukimaan, toteuttamaan kalkkunoille tyypillisiä sosiaalisia käyttäytymismuotoja ja pakenemaan muita kalkkunoita. Kalkkunoiden makuualueen on oltava riittävän tilava siten, että kalkkunat mahtuvat samanaikaisesti makuulle. (VNa 677/2010 4 § 3 mom.)

Ruokinta ja juotto

- Eläin saa riittävästi hyvälaatuista, sopivaa ruokaa (L 693/2023 21 §, VNa 673/2010 9 § 1–2 mom., VNa 375/2011 10 § 1–2 mom., VNa 677/2010 10 § 1 mom.)
- Kanojen saatavilla on oltava riittävästi rehua. Ruokinnassa on vältettävä rehun koostumuksen tai määrän äkillisiä muutoksia. (VNa 673/2010 9 § 2 mom.)
- Kanojen ruokintaan tarkoitettut laitteet ja välineet on pidettävä puhtaina. Ulostteet eivät saa liata rehua. (VNa 673/2010 9 § 3 mom.)

- *Eläinten saatavilla on jatkuvasti hyvälaatuista juomavettä (L 693/2023 21 §, VNa 673/2010 9 § 2 mom., VNa 375/2011 10 § 2 mom., VNa 677/2010 10 § 1 mom.)*
- *Kanojen juottamiseen tarkoitetut laitteet ja välineet on pidettävä puhtaina. Ulosteet eivät saa liata juomavettä. (VNa 673/2010 9 § 3 mom.)*
- *Broilereiden saatavilla on oltava riittävästi rehua joko jatkuvasti tai annosruokintana. Ruokinnassa on vältettävä rehun koostumuksen tai määrän äkillisiä muutoksia. (VNa 375/2011 10 § 2 mom.)*
- *Ulosteet eivät saa liata broilerin rehua. (VNa 375/2011 10 § 5 mom.)*
- *Ulosteet eivät saa liata broilerin juomavettä. (VNa 375/2011 10 § 5 mom.)*
- *Kalkkunoiden saatavilla on oltava riittävästi ravintoainekoostumukseltaan niille sopivaa rehua. (VNa 677/2010 10 § 1 mom.)*
- *Kalkkunoiden ruokintaan tarkoitetut laitteet ja välineet on pidettävä puhtaina. Ulosteet eivät saa liata rehua. Ruokinnassa on vältettävä rehun koostumuksen tai määrän äkillisiä muutoksia. (VNa 677/2010 10 § 3 mom.)*
- *Kalkkunoiden juottamiseen tarkoitetut laitteet ja välineet on pidettävä puhtaina. Ulosteet eivät saa liata juomavettä. (VNa 677/2010 10 § 3 mom.)*

b. Tukiehdot

Viitteellinen tarkastusajankohta: koko vuosi

Tukiehtojen noudattamisen tarkastaminen ei vaadi lisäkäyntiä tilalle, paitsi jos tilalla on tuotantotauko.

Tukiehtoja on noudatettava tilan kaikilla korvauksen piiriin kuuluvilla broilereilla, kalkkunoilla, munivilla kanoilla ja munivien kanojen emoilla, myös toisen tilan pitopaikassa olevalla.

Tila, jolla on munivien kanojen käytössä virikehäkkeitä, ei ole voinut valita tätä toimenpidettä.

Toimenpiteeseen liittyvien asiakirjojen on oltava tilalla valvontahetkellä. Niitä ei voi toimittaa valvontakäynnin jälkeen tarkastettaviksi ELY-keskukseen muutoin kuin poikkeustapauksissa (luku 2.2).

Valvonnassa tarkastetaan:

1. Kaikki siipikarja:

- Kasvattamossa on kaikkien lintujen käytössä
 - o virikkeitä, tasoja, rampeja tai orsia.
 - o kanoilla riittää peruslainsäädännön mukaiset orret, broilereilla ja kalkkunoilla pehku
- toimenpiteistä olosuhteiden parantamiseksi pidetään kirjaa
- tilalla käytössä olevista virikkeistä pidetään kirjaa

2. Munivat kanat ja munivien kanojen emot:

- Kanalan ammoniakkipitoisuus on mitattu viikottain.
 - o Kanalassa on ilmanvaihtotietokone ammoniakkipitoisuuden mittaukseen tai
 - o Tilalla on välineet ammoniakkipitoisuuden mittaamiseen (esim. kertakäyttöisiä Dräger-putkia, joilla pystyy mittaamaan ammoniakkipitoisuuden 30 ppm:ään asti ja automaattinen pumppu putkille)
- Ammoniakkipitoisuuden viikkokohtaisista mittaustuloksista on pidetty kirjaa
- kanalan viikkokohtainen ammoniakkipitoisuus on avokanalassa alle 18 ppm
 - o Valvonnassa voidaan tarkastaa ammoniakkipitoisuudet/viikko vain valvontaa edeltäneeltä kuukaudelta. Jos tässä tarkastuksessa havaitaan puutteita tukiehdon noudattamisessa, tarkastetaan ilman ammoniakkipitoisuudet valvontahetkestä tukivuoden alkuun asti.
 - o Ammoniakkipitoisuus on mitattu viikkokohtaisesti, kun mittaus on tehty kukin kalenteriviikon aikana (ma–su). Mittauksen ei tarvitse tapahtua 7 päivän välein.

Tukisovellukseen tallennetaan tarkastetulta jaksolta ammoniakkipitoisuuden mittausten ylin arvo ja sen mittauspäivämäärä sekä viimeisin ammoniakkipitoisuuden mittauspäivämäärä.

- o Jos ammoniakkipitoisuudessa havaitaan useamman viikon ajalta ylityksiä tai kirjanpidossa puutteita, Tukisovellukseen kirjataan niiden viikkojen lukumäärä, jolloin ammoniakkipitoisuus on ollut yli sallitun arvon tai ammoniakkipitoisuutta ei ole mitattu. Toimenpiteen tukea leikataan luvun 12.2 mukaisesti.

10 RISTIINTARKASTUKSET

Paikalla tehtävän valvonnan lisäksi tukiehtojen noudattamista valvotaan tekemällä ristiintarkastuksia tietojärjestelmissä oleviin tietoihin. Ristiintarkastuksessa verrataan eri tietojärjestelmissä olevia tietoja tukihakemuksen eläintietoihin.⁹⁸

Ristiintarkastukset tehdään sen jälkeen, kun

- naudat, lampaat, vuohet on poimittu eläinrekisteristä hakemuksille.
- sikojen Eläinten hyvinvointikorvauksen eläinmääräilmoitukset on tehty
- hevosten tiedot saadaan alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksille

Ristiintarkastusten ajankohdat:

- Nautatuissa (poislukien alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimukset) ristiintarkastukset ajoittuvat tukivuoden syys-marraskuulle ja tukivuotta seuraavan vuoden maaliskokuulle.

⁹⁸ L 1334/2022 20 §

- Eläinten hyvinvointikorvauksen lampaiden ja vuohien ristiintarkastukset tehdään tukivuonna syys-marraskuussa ja tukivuotta seuraavan vuoden maaliskokuussa.
- Lampaista ja vuohista maksettavien palkkioiden ja pohjoisten kotieläintukien ristiintarkastukset tehdään tukivuotta seuraavan vuoden maaliskokuussa.
- Eläinten hyvinvointikorvauksen sikojen ristiintarkastukset tehdään tukivuotta seuraavan vuoden maaliskokuussa.
- Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimusten (naudat, lampaat, vuohet, hevoset) ristiintarkastukset tehdään tukivuotta seuraavan vuoden maaliskokuussa.

Ristiintarkastusajolla oleva tuenhakija on maksukiellossa, kunnes valvontatulos on varmennettu.

- EHK:n ennakko maksetaan, vaikka valvonta on kesken.
- Pohjoisissa kotieläintuissa ristiintarkastusajolla oleva tila ei ole maksukiellossa, vaikka valvonta on kesken.⁹⁹

Ristiintarkastukset selvitetään hallinnollisesti. Tarvittaessa tehdään tilakäynti, jos kuulemisella ei voida varmistua tiedon oikeellisuudesta. Ristiintarkastukset ratkaistaan tarkastelemalla tapahtumaan liittyviä tositteita.

Ristiintarkastusten kohdalla ei voida käyttää ”ei valvottavaa” ratkaisua.

Valvonta-ajankohta määräytyy ristiintarkastuksen ajohetken mukaan, ei sen mukaan milloin ELY-keskus ottaa tarkastuksen työn alle.

Ristiintarkastuksessa tukikelpoinen ja mahdollisesti tukikelpoinen eläin hylätään, jos eläimen tiedot tukihakemuksella (eli eläimen rekisteritiedot eläinten rekisteristä hakemukselle poiminnan hetkellä) ovat virheelliset. Pohjoisessa tuessa ja Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksessa ei ole mahdollisesti tukikelpoisia. Tuenhakijalle on annettava tilaisuus antaa selvitys ristiintarkastuksessa havaituista epäselvyyksistä. Ristiintarkastuksen tulos on aina perusteltava ja kaikki ratkaisuun vaikuttavat asiat on annettava tuenhakijalle tiedoksi.¹⁰⁰

Ristiintarkastuksen tulosta ei tarvitse antaa tuenhakijalle tiedoksi, jos voidaan todeta, että eläin on jäänyt ristiintarkastuksessa kiinni aiheetta, tuenhakijaan ei ole oltu yhteydessä eikä ratkaisulla ole vaikutusta eläimestä maksettavaan tukeen.

10.1 Nautatukien eläinmääräristiintarkastukset

Ristiintarkastukset suoritetaan noudattaen tämän ohjeen luvuissa 4.2.2, 4.2.4 ja 4.3 kuvattuja menettelyjä. Naudoilla ELY-keskus tarkastaa ristiintarkastuksessa kiinni jääneen eläimen oikean poisto- tai tulopäivän tapahtumaa koskevasta tositteesta.

⁹⁹ L 1332/2022 9 §, L 1333/2022 11 §, L 1559/2001 24a §

¹⁰⁰ L 1334/2022 30 §, L 434/2003 34 §, VNa 79/2023 23 §

Eläin jää kiinni ristiintarkastuksessa, jos kahden tai useamman ilmoittajan eläinrekisterin tiedot eläimestä ovat ristiriidassa tai puuttuva tukieläinten eläinrekisteristä hakemukselle poiminnan hetkellä.

10.1.1 Nautojen eläinpalkkiot, eläinten hyvinvointikorvaus, pohjoinen nautatuki ja alkuperäisrotujen kasvattamissopimukset

Nautojen eläinpalkkioihin, eläinten hyvinvointikorvaukseen ja pohjoiseen nautatukeen sekä alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimukseen tehdään seuraavat yksilöeläimiin perustuvat ristiintarkastukset:

- Tilojen välinen eläinkauppa: hakemuksella olevan eläimen tilalle tulo- tai tilalta poistopäivä nautarekisterissä virheellinen
 - o Valvonnassa huomioitava, että RT-valvontaan tulee ne tilat, joilla eläin on tukihakemuksella. Tästä syystä virheellisen rekisteri-ilmoituksen tehnyt ostaja/myyjätila ei välttämättä näy RT-valvonnan ajolla.
 - o RT-listalle poimiutuvat sekä ostaja- että myyjätila, kun myyjätilan nautarekisteriin ilmoittama eläimen tilalta poistopäivä eroaa ostajatilán ilmoittamasta tilalle tulopäivästä.
 - o Tarkastuksessa selvitetään tositteen tai muun dokumentaation avulla minä päivänä eläin on vaihtanut omistajaa. Dokumentoinnin tietoja verrataan eläinrekisterin tietoihin. Eläin hylätään siltä tuenhakijalta, jonka ilmoittama osto- tai poistopäivä on virheellisesti rekisterissä tai puuttuu kokonaan.
- Teurastamo: hakemuksella olevan eläimen poistoilmoitus nautarekisterissä on virheellinen
 - o Teurastamo on ilmoittanut eläimen noutopäivämäärän, mutta tuenhakija ei ole ilmoittanut poistopäivää, eläin hylätään.
 - o Tuenhakijan nautarekisteriin ilmoittama poistopäivämäärä on myöhäisempi kuin teurastamon ilmoittama eläimen tilalta noutopäivä, eläin hylätään. Ei koske pohjoista kotieläintukea.
 - o Tarkastuksessa selvitetään tositteen tai muun dokumentaation avulla minä päivänä eläin on lähtenyt tilalta. Dokumentoinnin tietoja verrataan eläinrekisterin tietoihin.
- Honkajoki: hakemuksella olevan eläimen poistoilmoitus nautarekisterissä on virheellinen
 - o Eläimen poistoilmoitus nautarekisterissä on tekemättä ja naudasta löytyy vain Honkajoen raatojen käsittelylaitoksen ilmoittama tilalta noutopäivämäärä (kuormattu raatokeräilyyn), eläin hylätään.
 - o Tuenhakijan nautarekisterin ilmoittama poistopäivämäärä on myöhäisempi kuin Honkajoen ruhojen käsittelylaitoksen ilmoittama noutopäivämäärä, eläin hylätään.

Poikkeus: tukea kerryttäneittä eläintä ei hylätä, jos eläimen rekisteritiedot ovat olleet oikein eläimen tukikelpoisuusiän viimeiseen päivään saakka. Esim.

- Pohjoisesta nautatuesta ei hylätä sonnina, joka on poistettu vähintään 20 kk iässä ja poistoilmoituksessa on virhe.

- Sonnipalkkiosta ei hylätä sonnia, joka on poistettu tilallapitoajan päättymisen jälkeen ja poistoilmoituksessa on virhe.
- Eläinten hyvinvointikorvauksen vasikoiden olosuhteiden parantamista koskevasta toimenpiteestä ei hylätä rekisterivirheen tapahtumahetkellä vähintään 6 kk ikäistä nautaa.
- Eläinten hyvinvointikorvauksen urospuolisten nautojen olosuhteiden parantamista koskevasta toimenpiteestä ei hylätä rekisterivirheen tapahtumahetkellä yli 18 kk ikäistä urospuolista nautaa

Ristiintarkastuksen tuloksen tallentaminen

Ristiintarkastuksissa hylätään eläin, jonka rekisteritiedoissa on virhe tuenmääräytymisjaksolla. Ristiintarkastuksessa eläin hylätään tarvittaessa takautuvasti (katso luku 3.4).

Eläin tallennetaan hylätyksi kaikkiin eläintä koskeviin tukiin ja toimenpiteisiin sille tuenhakijalle, jolla eläimen eläinrekisterin tiedot ovat virheelliset. Hylättävän eläimen tarkenteeksi valitaan eläinten hyvinvointikorvauksessa ja pohjoisessa nautatuessa aina "valvontaehtoien luonti". Nautojen eläinpalkkioissa tarkenteeksi tulee automaattisesti 'viitepäivän tiedot'. Syksyn ristiintarkastuksissa hylätään ennakkomaksun/ 1. erän perusteena olevien eläinten lisäksi eläinpalkkioissa ja eläinten hyvinvointikorvauksessa myös mahdollisesti tukikelpoiset eläimet.

10.1.2 Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimukset

Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksissa (naudat) tehdään yksilöeläimiin perustuva ristiintarkastus sopimuksella olevista naudoista.

Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksilla oleviin nautoihin, jotka ovat RT:n tekohetkellä olleet sopimuksella (=aktiivisina sopimusriveinä), tehdään seuraavat ristiintarkastukset:

- Sopimuseläin ei ole nautaeläinrekisterin mukaan enää tilalla
- sopimuseläin on nautaeläinrekisterin mukaan tilalla, mutta:
 - o sillä on teurastamon ilmoittama noutopäivämäärä TAI
 - o sillä on toisen tilan ilmoittama ostopäivämäärä TAI
 - o sillä on Honkajoen raatojen käsittelylaitoksen ilmoittama noutopäivämäärä

Ristiintarkastuksessa selvitetään, onko sopimuksella oleva nauta korvattu tai poistettu sopimukselta asianmukaisesti vai onko sopimuksella oleva eläin poistettu tilalta sopimusehtojen vastaisesti.

Ristiintarkastuksen tuloksen tallentaminen

Ristiintarkastuksissa hylätään eläin, jonka korvaamisesta tai poistamisesta sopimukselta ei ole ilmoitettu ELY-keskuksen sopimuskäsittelijälle asianmukaisesti. Ristiintarkastuksessa eläin hylätään tarvittaessa takautuvasti (katso luku 3.4).

10.2 Lammas- ja vuohi eläinmääräristiintarkastukset

Ristiintarkastukset suoritetaan noudattaen tämän ohjeen luvuissa 5.2.2, 5.2.4 ja 5.4 kuvattuja menettelyjä. Lampailla ja vuohilla ELY-keskus tarkastaa ristiintarkastuksessa kiinni jääneen eläimen oikean poisto- tai tulopäivän tapahtumaa koskevasta tositteesta.

Eläin jää kiinni ristiintarkastuksessa, jos kahden tai useamman ilmoittajan eläinrekisterin tiedot eläimestä ovat ristiriidassa tai puuttuvat tukieläinten eläinrekisteristä hakemukselle poiminnan hetkellä.

10.2.1 Eläinten hyvinvointikorvaus, lammas- ja vuohipalkkiot, pohjoiset uuhi- ja kuttutuet ja alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimukset

Eläinten hyvinvointikorvaukseen, lammas- ja vuohipalkkioihin, pohjoiseen uuhitukeen, pohjoiseen kuttutukeen ja alkuperäisrotujen kasvattamissopimuksiin tehdään seuraavat yksilöeläimiin perustuvat ristiintarkastukset:

- Tilojen välinen eläinkauppa: hakemuksella olevan eläimen tilalle tulo- tai tilalta poistopäivä lammas- ja vuohirekisterissä virheellinen
 - o Valvonnassa huomioitava, että RT-valvontaan tulee ne tilat, joilla eläin on tukihakemuksella. Tästä syystä virheellisen rekisteri-ilmoituksen tehnyt ostaja/myyjätila ei välttämättä näy RT-valvonnan ajolla.
 - o RT-listalle poimiutuvat sekä ostaja- että myyjätila, kun myyjätilan lammas- ja vuohirekisteriin ilmoittama eläimen tilalta poistopäivä eroaa ostajatilán ilmoittamasta tilalle tulopäivästä.
 - o Tarkastuksessa selvitetään minä päivänä eläin on vaihtanut omistajaa. Eläin hylätään siltä tuenhakijalta, jonka ilmoittama osto- tai poistopäivä on virheellisesti rekisterissä tai puuttuu kokonaan.
- Teurastamo: hakemuksella olevan eläimen poistoilmoitus lammas- ja vuohirekisterissä on virheellinen
 - o Teurastamo on ilmoittanut teurastuspäivämäärän, mutta tuenhakija ei ole ilmoittanut poistopäivää, eläin hylätään
 - o Tuenhakijan lammas- ja vuohirekisteriin ilmoittama poistopäivämäärä on myöhäisempi kuin teurastamon ilmoittama teurastamoon saapumispäivä, eläin hylätään. Ei koske pohjoista kotieläintukea.
- Honkajoki: hakemuksella olevan eläimen poistoilmoitus lammas- ja vuohirekisteriin on virheellinen
 - o Eläimen poistoilmoitus lammas-/vuohirekisterissä on tekemättä ja eläimestä löytyy vain Honkajoen raatojen käsittelylaitoksen ilmoittama tilalta noutopäivämäärä (kuormattu raatokeräilyyn), eläin hylätään.
 - o Tuenhakijan lammas-/vuohirekisterin ilmoittama poistopäivämäärä on myöhäisempi kuin Honkajoen raatojen käsittelylaitoksen ilmoittama noutopäivämäärä, eläin hylätään.

Ristiintarkastuksen tuloksen tallentaminen

Ristiintarkastuksissa hylätään eläin, jonka rekisteritiedoissa on virhe tuenmääräytymisjaksolla. Ristiintarkastuksessa eläin hylätään tarvittaessa takautuvasti (katso luku 3.4).

Eläin tallennetaan tuki- ja toimenpidekohtaisesti hylätyksi sille tuenhakijalle, jolla eläimen eläinrekisterin tiedot ovat virheelliset. Hylättävän eläimen tarkenteeksi valitaan eläinten hyvinvointikorvauksessa ja pohjoisissa uuhi- ja kuttutuissa aina ”valvontaehtojen luonti”. Lampaiden ja vuohien eläinpalkkioissa tarkenteeksi tulee automaattisesti ’viitepäivän tiedot’. Syksyn ristiintarkastuksissa hylätään ennakkomaksun/ 1. erän perusteena olevien eläinten lisäksi eläinpalkkioissa ja eläinten hyvinvointikorvauksessa myös mahdollisesti tukikelpoiset eläimet.

10.2.2 Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimukset

Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksissa (lampaat, vuohet) tehdään yksilöeläimiin perustuva ristiintarkastus sopimuksella olevista lampaista ja vuoista.

Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksilla oleviin eläimiin, jotka ovat RT:n tekohetkellä olleet sopimuksella (=aktiivisina sopimusriveinä), tehdään seuraavat ristiintarkastukset:

- Sopimuseläin ei ole lammas- ja vuohirekisterin mukaan enää tilalla
- sopimuseläin on lammas- ja vuohirekisterin mukaan tilalla, mutta:
 - o sillä on teurastamon ilmoittama noutopäivämäärä TAI
 - o sillä on toisen tilan ilmoittama ostopäivämäärä TAI
 - o sillä on Honkajoen raatojen käsittelylaitoksen ilmoittama noutopäivämäärä

Ristiintarkastuksessa selvitetään, onko sopimuksella oleva eläin korvattu tai poistettu sopimukselta asianmukaisesti vai onko sopimuksella oleva eläin poistettu sopimusehtojen vastaisesti.

Ristiintarkastuksen tuloksen tallentaminen

Ristiintarkastuksissa hylätään eläin, jonka korvaamisesta tai poistamisesta sopimukselta ei ole ilmoitettu ELY-keskuksen sopimuskäsittelijälle asianmukaisesti. Ristiintarkastuksessa eläin hylätään tarvittaessa takautuvasti (katso luku 4.4).

10.3 Sika eläinmääräristiintarkastukset

Ristiintarkastus suoritetaan noudattaen tämän ohjeen luvuissa 6.2–6.4 kuvattuja menettelyjä. Muut mahdolliset sikarekisteristä ajettavat ristiintarkastukset ohjeistetaan erikseen. Sioilla ELY-keskus vertaa ristiintarkastuksessa kiinni jääneen kuukauden eläinmääriä sikarekisterin tiedoista ristiintarkastuksen ajohetkeltä ja eläinten hyvinvointikorvauksen eläinmääräilmoitukselta.

Eläinten hyvinvointikorvauksen sikojen toimenpiteisiin sitoutuneille tiloille tehtävä ristiintarkastus:

- Sikarekisterin mukainen keskimääräinen eläinryhmittäinen eläinmäärä on pienempi kuin kyseisen eläinryhmän eläinten hyvinvointikorvaukseen seuraavan vuoden tammi-helmikuussa ilmoitettu eläinmäärä

- RT-listalle poimituvat ne tuenhakijat, joilla sikarekisterissä oleva keskimääräinen eläinmäärä jonkin eläinryhmän osalta on pienempi kuin tilan eläinten hyvinvointikorvausta varten toimittamissa tiedoissa ajalta 1.1.–1.12.2024.

Ristiintarkastuksen tuloksen tallentaminen

Tukisovellukseen tallennetaan eläinryhmittäin ristiintarkastusta koskevan kuukauden 1. päivän eläinmääräksi joko sikarekisteriin ilmoitettu eläinmäärä tai eläinten hyvinvointikorvausta koskevan eläinmääräilmoituksen eläinmäärä, riippuen kumpi eläinmäärä on pienempi. Sikarekisterin eläinmääräilmoituksia tarkastellaan ristiintarkastuksen ajohetken perusteella. Ristiintarkastuksen tulosta tallennettaessa Tukisovellukseen tallennetaan kuukauden hyväksytyksi eläinmääräksi

- sikarekisteriin ristiintarkastusajoon mennessä ilmoitetut eläinmäärät, jos sikarekisterin eläinmäärä kyseiseltä kuukaudelta on pienempi kuin eläinten hyvinvointikorvauksen eläinmääräilmoituksella.
- 0, jos sikarekisterin kuukausieläinmääräilmoitusta ei ole tehty ristiintarkastuksen ajopäivään mennessä ja
- tuenhakijan ilmoituksen mukainen eläinmäärä niiltä kuukausilta, joina eläinmääräilmoitus on pienempi kuin rekisteriin ilmoitettu eläinmäärä.

11 VALVONTASEURAAMUSTEN MÄÄRITTÄMINEN

11.1 Yleistä

Valvontaseuraamukset aiheutuvat tilavalvonnassa ja ristiintarkastuksissa hylättyjen eläinten sekä tilavalvonnassa todettujen tukiehtopuutteiden perusteella

- Eläinpalkkioissa tukityyppikohtaisesti,
- Pohjoisissa kotieläintuissa eläinryhmäkohtaisesti,
- Eläinten hyvinvointikorvauksessa toimenpidekohtaisesti,
- Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksissa rotukohtaisesti ja vähimmäisvaatimusten puutteista aiheutuvat leikkaukset eläinlajikohtaisesti.¹⁰¹

11.2 Seuraamusten laskentajärjestys

Eläintukia koskien haetun tukisumman vähennysten, epäämisten, leikkausten ja seuraamusten soveltamisesta ja vähennysjärjestyksestä on säädetty kansallisilla laeilla ja asetuksilla.

Eläinpalkkiot, eläinten hyvinvointikorvaus ja alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimukset

Seuraamusten laskentajärjestys myönnettävän tuen määrästä

- 1) eläinmäärävirheistä aiheutuvat vähennykset ja seuraamukset

¹⁰¹ VNa 79/2023 24 §, VNa 163/2023 18 §

- 2) tukiehtojen noudattamatta jättämisestä aiheutuvat vähennykset ja seuraamukset (esimerkiksi uuhipalkkiossa tukivuonna syntyneiden karitsojen määrä)
- 3) hakemuksen myöhästymisestä aiheutuvat vähennykset ja seuraamukset
- 4) ehdollisuuden vaatimusten laiminlyönnistä aiheutuvat seuraamukset¹⁰²

Pohjoiset kotieläintuet

Hylättyjen eläinten aiheuttamat seuraamukset huomioidaan ennen muita seuraamuksia

- 1) eläinmäärävirheistä aiheutuvat vähennykset ja seuraamukset
- 2) tukiehtojen noudattamatta jättämisestä aiheutuvat vähennykset ja seuraamukset (esimerkiksi pohjoisessa uuhituessa tukivuonna syntyneiden karitsojen määrä)
- 3) hakemuksen myöhästymisestä aiheutuvat vähennykset ja seuraamukset

Valvonnasta aiheutuvat seuraamukset, kuten tuen epääminen tai takaisinperintä, eivät estä kansallisessa lainsäädännössä säädettyjen rikosoikeudellisten seuraamusten soveltamista.

11.2.1 Tukiehtojen kiertäminen

Valvonnassa on tarkastettava, että tila ei ole keinotekoisesti luonut edellytyksiä tuen saamiseksi. Jos eläimiä on pidetty pelkästään tukien saamista varten, viljelijä menettää oikeuden kyseisestä eläinlajista maksettaviin tukiin valvontavuonna.¹⁰³

Jos valvonnassa saadun selvityksen perusteella todetaan, että tuen saamisen vaatimat edellytykset on luotu keinotekoisesti, havainto perusteluineen kirjataan Tukisovellukseen. Jos kyseessä on alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus, tarkastaja ilmoittaa asiasta ELY-keskuksen sopimuskäsittelijälle.

11.2.2 Ylivoimainen este ja poikkeuksellinen olosuhde

Ylivoimainen este

Tuenhakijan on ilmoitettava ylivoimaisesta esteestä kirjallisesti YT-alueelle ja alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksissa ELY-keskuksen sopimuskäsittelijälle 15 päivän kuluessa siitä päivästä, kun tuenhakija tai hänen edustajansa voi sen tehdä. Ilmoitukseen on liitettävä tyydyttävät kirjalliset todisteet. YT-alue tai alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen kyseessä ollessa ELY-keskuksen sopimuskäsittelijä päättää onko kyseessä ylivoimainen este.¹⁰⁴

Ylivoimaisen esteen ollessa kyseessä tuenhakija valvotaan. Jos ylivoimaisella esteellä on ollut vaikutusta tukiehtojen noudattamiseen, noudattamatta jättämisestä ei

¹⁰² L 1334/2022 37 §

¹⁰³ (EU) 2021/2116 62 art., L 1559/2001 2 a §, 16 §, L 1333/2022 15 §

¹⁰⁴ L 1334/2022 13 § 4 mom.

aiheudu seuraamusta. Havainnot tallennetaan Tukisovellukseen, mutta eläintä ei hylätä tai eläintenhyvinvointikorvauksessa toimenpiteeseen ei aiheudu leikkausta. Ratkaisu perustellaan ja kirjataan Tukisovellukseen valvonnan lisätietoihin.

Kyseessä ei ole ylivoimainen este, jos ylivoimaisesta esteestä ei ole ilmoitettu YT-alueelle, tai alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen kyseessä ollessa ELY-keskuksen sopimuskäsittelijälle, em. aikarajojen puitteissa ennen valvonnasta ilmoittamista.

Poikkeuksellinen olosuhde

Poikkeuksellinen olosuhde koskee vain alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksia sekä eläinten hyvinvointikorvausta sioista ja siipikarjasta. YT-alue, tai alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen kyseessä ollessa ELY-keskuksen sopimuskäsittelijä, päättää onko kyseessä poikkeuksellinen olosuhde tai luonnonolosuhdepoisto. Edellä mainittujen viranomaisten päätös poikkeuksellisesta olosuhteesta tai luonnonolosuhdepoistosta kirjataan Tukisovellukseen valvonnan lisätietoihin.

Poikkeuksellisesta olosuhteesta on ilmoitettava paikalliselle YT-alueelle, tai alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen kyseessä ollessa ELY-keskuksen sopimuskäsittelijälle, 15 päivän kuluessa siitä päivästä, kun tuenhakija tai hänen edustajansa voi sen tehdä.¹⁰⁵

Jos poikkeuksellisella olosuhteella on ollut vaikutusta tukiehtojen noudattamiseen, noudattamatta jättämisestä ei aiheudu seuraamusta. Havainnot tallennetaan Tukisovellukseen mutta eläintä ei hylätä tai eläintenhyvinvointikorvauksessa toimenpiteeseen ei aiheudu leikkausta. Ratkaisu perustellaan ja kirjataan Tukisovellukseen valvonnan lisätietoihin.

Kyseessä ei ole poikkeuksellinen olosuhde, jos poikkeuksellisesta olosuhteesta tai luonnonolosuhteesta ei ole ilmoitettu YT-alueelle, tai alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen kyseessä ollessa ELY-keskuksen sopimuskäsittelijälle, em. aikarajojen puitteissa ennen valvonnasta ilmoittamista.

11.2.3 Väärinkäytöksiin puuttuminen

Väärinkäytöksellä tarkoitetaan kaikkia tahattomia ja tahallisia toimia, joiden seurauksena julkisia varoja käytetään vastoin niiden säädettyä käyttötarkoitusta. Petoksella tarkoitetaan epäilyä siitä, että väärinkäytös on aiheutettu tekijän tahallisella toiminnalla, jonka tarkoituksena on ollut joko saavuttaa oikeudetonta taloudellista etua taikka aiheuttaa julkisiin varoihin kohdistuvaa taloudellista vahinkoa.

Väärinkäytöksiin puuttumisesta on ohjeistettu tarkemmin Pikantissa sivulla Maataloustuet -> Yhteiset ohjeet -> Petostentorjunta.

¹⁰⁵ L 1334/2022 13 § 4 mom.

Petos voi olla esimerkiksi avustuspetos tai väärennys eri tekemuodoissaan.

Avustuspetos¹⁰⁶

Joka

1. antaa avustuksesta päättävälle väärän tiedon seikasta, joka on omiaan olennaisesti vaikuttamaan avustuksen saantiin, määrään tai ehtoihin, tai salaa sellaisen seikan tai
2. jättää ilmoittamatta sellaisesta avustuksen saantiin, määrään tai ehtoihin olennaisesti vaikuttavasta olosuhteiden muutoksesta, josta myöntämispäätöksen yhteydessä tai muuten on erityisesti velvoitettu ilmoittamaan, ja siten hankkii tai yrittää hankkia itselleen tai toiselle taloudellista hyötyä, on tuomittava *avustuspetoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Törkeä avustuspetos¹⁰⁷

Jos avustuspetoksessa tavoitellaan huomattavaa hyötyä ja avustuspetos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksentehtäjä on tuomittava törkeästä avustuspetoksesta vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi.

Väärennys¹⁰⁸

Joka valmistaa väärän asiakirjan tai muun todistuskappaleen tai väärentää sellaisen käytettäväksi harhauttavana todisteena taikka käyttää väärää tai väärennettyä todistuskappaletta tällaisena todisteena, on tuomittava väärennyksestä sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

Viranomaisen tulee puuttua väärinkäytöstilanteisiin myös petostentorjunnan näkökulmasta. Kun tukeen aiheutuvan valvonnan seuraamuksen ja tuen takaisinperinnän lisäksi on pelko saada myös rikosoikeudellinen seuraamus, se nostaa kynnystä ryhtyä petoksellisiin toimiin.

Jos tukea on maksettu liikaa tai perusteettomasti, se peritään joka tapauksessa takaisin siitä riippumatta, miten asia muuten etenee. Valvonnasta aiheutuvat seuraamukset tukiin ja tuen takaisinperintä ei ole este rikosprosessille ja rikosoikeudellisten seuraamusten määräämiselle.

Väärinkäytöstilanteita voivat esimerkiksi olla:

- Tuenhakija väärentää asiakirjan, esim. tosite
- Tuenhakija hakee korvausta toimenpiteistä, joita hän ei voi edes toteuttaa ja yrittää siten saada perusteetonta etua. (Esim. Hakee parannettujen

¹⁰⁶ Rikoslain 29 luvun 5 §

¹⁰⁷ Rikoslain 29 luvun 6 §

¹⁰⁸ Rikoslain 33 luvun 1 §

porsimisolosuhteiden toimenpidettä x-määrälle vapaaporsituskarsinoita, joita ei ole tilalla käytössä).

- Tuenhakija tekee väärää eläinrekisteri-ilmoituksia tuen saamiseksi.
- Tuenhakijalla ei ole ollenkaan eläimiä hallinnassa, mutta hän ilmoittaa eläinmääriä viranomaiselle tuen saamiseksi (tuissa, jotka eivät ole rekisteriperusteisia).
- Tuenhakija antaa tarkoituksella puutteellisia tukihakemustietoja tuen saamiseksi.

Tarkistuslista - voiko kyse olla rikoksesta

Tässä tarkistuslistassa avustuspetoksen tunnusmerkistö on jaettu osiin. Tarkistuslistaa voi käyttää apuna sen harkinnassa voisiko kyseessä olla rikos. Mitä useampaan kysymykseen vastaat kyllä, sen todennäköisemmin hakijan toiminta viittaa petokselliseen toimintaan.

Hakijan toimi	Toimen vaikutus
Avustuspetoksen tunnusmerkistö	
Hakija on antanut väärän tiedon viranomaiselle hakemuksessa, ilmoituksessa tai valvonnassa	Tiedon antaminen on omiaan olennaisesti vaikuttamaan tuen saantiin, määrään tai ehtoihin
Hakija on salannut tiedon viranomaiselta hakemuksessa, ilmoituksessa tai valvonnassa	Tiedon salaaminen vaikuttaa olennaisesti tuen saantiin, määrään tai ehtoihin
Hakija on jättänyt ilmoittamatta olosuhteiden muutoksesta, josta myöntämispäätöksen yhteydessä tai muuten on erityisesti velvoitettu ilmoittamaan	Ilmoittamatta jättäminen vaikuttaa olennaisesti tuen saantiin, määrään tai ehtoihin
Hakija hankkii tai yrittää hankkia itselleen tai toiselle taloudellista hyötyä	Hakija tai muu taho saa tukea tai muuta hyötyä enemmän kuin mihin hän on oikeutettu
Törkeän avustuspetoksen tunnusmerkistö	
Hakija tavoittelee huomattavaa hyötyä	Hakijan tavoittelema hyöty on vähintään 10 000–20 000 euroa
Hakijan teko on kokonaisuutena arvostellen törkeä	Hakija on toiminut suunnitelmallisesti tai tavoittelee hyötyä tietoisesti

Väärinkäytöksistä ilmoittaminen ja mahdollinen tutkintapyyntö

Kun ELY-keskuksessa havaitaan väärinkäytös, ilmoitetaan siitä viraston sisäisen ohjeistuksen mukaisesti organisaation sisällä. ELY-keskuksen tulee mahdollisten valvontaseuraamusten lisäksi arvioida tarve tutkintapyyntöä tekemisestä tekopaikkakunnan poliisille. Poliisin tehtävä on selvittää, onko rikosta tapahtunut.

Ilmoituskynnyksen ei tule olla kovin korkea, jotta teko tulisi esitutkinta- ja syyttäjäviranomaisten ja tarvittaessa tuomioistuimen selvitettäväksi ja arvioitavaksi.¹⁰⁹

Tahallisista väärinkäytöksistä on ilmoitettava myös maksajavirastolle. Lisäksi valtion viranomaisen on salassapitosäännösten estämättä ilmoitettava viipymättä toiminnassaan tehdystä, sen hoitamiin tai vastattavina oleviin varoihin tai omaisuuteen kohdistuneesta väärinkäytöksestä valtiontalouden tarkastusvirastolle.

11.2.4 Muutoksenhaku

Valvontatulokseen ei voi hakea muutosta. Valvottu tuensaaja voi hakea muutosta tukipäätökseen tekemällä kirjallisen oikaisuvaatimuksen ELY-keskukselle 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.¹¹⁰ Tuensaajan katsotaan saaneen asiasta tiedon 7. päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Tukipäätöksen liitteenä on oikaisuvaatimusosoitus.

12 ELÄINMÄÄRÄSEURAAMUKSET

Tukea ei makseta haettua suuremmalle eläinmäärälle. Tukikohtaiset rajoitteet voivat rajata maksettavan tuen määrää, jolloin Tukisovelluksen laskenta huomioi rajoitteet tuenmaksulle automaattisesti. Esimerkiksi uuhipalkkiossa ja pohjoisessa uuhituessa tukikelpoisten eläinten määrää rajoittava tekijä on tukivuonna syntyneiden karitsojen määrä.

Tuki maksetaan seuraamuskannan tuloksen mukaisesti, jos uuhista tai kutuista maksettavan palkkion tai pohjoisen uuhi- tai kuttutuen hyväksytyt eläinmäärä jää valvonnassa hylättyjen eläinten takia alle tuessa vaaditun vähimmäiseläinmäärän.¹¹¹

Seuraamusmäärittelyt ovat ohjeessa informatiivisesti.

Hylättävät ja hyväksytyt eläimet huomioidaan eläinpalkkioiden ja pohjoisten kotieläintukien seuraamuskannassa tukikohtaisesti, eläinten hyvinvointikorvauksessa toimenpidekohtaisesti ja alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksessa rotukohtaisesti.

¹⁰⁹ Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtiontalouden tarkastusvirastosta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi 39/2000 vp s. 28-29.

¹¹⁰ L 1334/2022 54 §

¹¹¹ VNa 79/2023 25 §

Tilatarkastuksessa tai ristiintarkastuksessa hylätystä eläimestä aiheutuu aina seuraamus kyseessä olevaan tukeen. Kun kaikki kalenterivuoden tukikelpoiset eläimet ovat tiedossa, Tukisovelluksen seuraamuslaskenta laskee hylättyjen ja hyväksytyjen eläinten eläinmääräerosta aiheutuvan lopullisen seuraamuksen. Seuraamus on aina vähintään tuen menetys eläimestä. Lisäksi hylkäys saattaa aiheuttaa sanktion, jolla maksettavaa tukea alennetaan. Valvonnassa ei hylätä eläintä, jonka ei ole mahdollista tukivuoden aikana kerryttää tukea.

Seuraamuslaskenta on

- eläinpalkkioissa tukityyppiäkohtainen
- pohjoisessa tuessa eläinryhmäkohtainen,
- eläinten hyvinvointikorvauksessa toimenpidekohtainen ja
- alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksissa rotukohtainen.¹¹²

12.1 EU:n suorat ja ohjelmatuet

EU:n suorien eläintukien ja ohjelmatukien eläinmäärävirheistä aiheutuvista valvontaseuraamuksista on säädetty toimeenpanoasetuksella.¹¹³

12.1.1 Haettu eläinmäärä

Haettujen eläinten määrä määräytyy tukikelpoisuuspäiviin perustuvissa eläinpalkkioissa eläinrekisterin perusteella viljelijän hallinnassa kyseisenä kalenterivuonna olleiden, tukiehdot täyttävien eläinten tukikelpoisuuspäivien perusteella. Haettu keskimääräinen eläinmäärä saadaan laskemalla yhteen yksittäisten eläinten tukikelpoisuuspäivät, jakamalla summa luvulla 335 ja pyöristämällä saatu luku kahden desimaalin tarkkuuteen.¹¹⁴

Tilallapitoaikaan perustuvissa eläinpalkkioissa haettujen eläinten määrä määräytyy eläinrekisterin perusteella viljelijän hallinnassa kyseisenä kalenterivuonna olleiden, tukiehdot täyttävien eläinten lukumäärän perusteella.¹¹⁵

Teurastukseen perustuvissa eläinpalkkioissa haettu eläinmäärä saadaan eläinrekisteristä kyseisenä kalenterivuonna viljelijän hallinnassa olleiden ja teurastamon teurastusilmoitusten perusteella tukiehdot täyttävien eläinten lukumäärästä.¹¹⁶

Eläinten hyvinvointikorvauksessa naudoilla, lampailta ja vuohilla haettujen eläinten määrä määräytyy eläinrekisterin perusteella viljelijän hallinnassa kyseisenä

¹¹² VNa 79/2023 24 §, VNa 163/2023 18 §

¹¹³ VNa 79/2023 25 §

¹¹⁴ VNa 1273/2023 4, 6, 10 ja 19 §

¹¹⁵ VNa 1273/2023 4, 8 ja 13 §

¹¹⁶ VNa 1273/2023 14 ja 23 §

kalenterivuonna olleiden, tukiehdot täyttävien eläinten tukikelpoisuuspäivien perusteella. Haettu keskimääräinen eläinryhmittäinen eläinmäärä saadaan laskemalla yhteen yksittäisten eläinten tukikelpoisuuspäivät ja jakamalla summa luvulla 365 (karkausvuonna 366). Keskimääräinen eläinmäärä katkaistaan yhden desimaalin tarkkuuteen ja muunnetaan eläinyksiköiksi eläinyksikkökertoimen avulla (pyöristys kahden desimaalin tarkkuuteen).¹¹⁷

Sikoja ja siipikarjaa koskevassa eläinten hyvinvointikorvauksessa tuenhakija on ilmoittanut tukihakemuksellaan haetut eläinryhmittäiset eläinmäärät, jotka tukilaskennassa muunnetaan eläinyksiköiksi eläinyksikkökertoimen avulla.¹¹⁸

Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen valvonnassa haettu eläinmäärä on se eläinmäärä, josta tuenhakijalla on alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus. Haettu eläinmäärä muunnetaan eläinyksiköiksi eläinyksikkökertoimen avulla. Poikkeuksena maatiaiskanat, joilla tuki perustuu vähintään 20 maatiaiskan parveen.¹¹⁹

12.1.2 Hylätty eläinmäärä¹²⁰

Tukikelpoisuuspäiviin perustuvissa eläinpalkkioissa seuraamuskennassa käytetään niitä tukikelpoisuuspäiviä, jotka hylätty eläin olisi viitepäivän mukaan voinut mahdollisesti kerryttää kyseisen hakuvuoden aikana. Seuraamuskennassa käytetään keskimääräistä eläinmäärää.

Tilallapitoaikaan tai teurastukseen perustuvissa eläinpalkkioissa hylätty eläin huomioidaan seuraamuskennassa yhtenä eläimenä. Seuraamuskennassa käytetään eläinten lukumäärää.

Eläinten hyvinvointikorvauksessa valvontahetkellä tukikelpoisilla naudoilla, lampailla ja vuohilla seuraamuskennassa käytetään niitä tukikelpoisuuspäiviä, jotka eläin on kerryttänyt kyseisen hakuvuoden aikana. Valvontahetkellä mahdollisesti tukikelpoisilla eläimillä käytetään seuraamuskennassa niitä tukikelpoisuuspäiviä, jotka eläin olisi mahdollisesti voinut kerryttää kyseisen hakuvuoden aikana. Eläin, joka on poistettu ennen tukivuoden alkua, ja jonka poistoilmoitus rekisteriin on jäänyt tekemättä, hylätään ja seuraamuskennassa käytetään koko vuoden tukikelpoisuuspäivien määrä.

Eläinten hyvinvointikorvauksessa sikojen ja siipikarjan hylätyt eläimet huomioidaan lukumääräisesti.

Eläinten hyvinvointikorvauksen seuraamuskennassa käytetään hylättyjen eläinten keskimääräistä eläinmäärää muunnettuna eläinyksiköiksi.

¹¹⁷ VNa 1381/2022 7 ja 28 §, VNa 1378/2022 3 ja 4 §

¹¹⁸ VNa 1381/2022 7 §, VNa 1378/2022 3 ja 4 §

¹¹⁹ VNa 78/2023 50 §, VNa 1378/2022 3 ja 4 §

¹²⁰ VNa 79/2023 24 §

Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen seuraamuskannassa hylätty nauta, lammas, vuohi tai hevonen huomioidaan yksittäisenä eläimenä lukumääräisesti ja seuraamuskannassa käytetään eläinyksiköitä.

Maatiaiskanojen alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksessa seuraamuksia aiheutuu vain, jos parvessa ei ole vähintään 20 maatiaiskanaa, joista vähintään 1 on kukko. Silloin tukea ei makseta.

12.1.3 Seuraamuskannan periaate¹²¹

12.1.3.1 Kun sanktioita ei sovelleta

Naudat, lampaat, vuohet, hevoset

Kun eläinpalkkion, eläinten hyvinvointikorvauksen tai alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen valvonnassa hylätään enintään 3 yksilöllisesti tunnistettavaa eläintä, tuki maksetaan hyväksytyyn eläinmäärän perusteella. Hylätyistä eläimistä ei makseta tukea, mutta sanktiota ei aiheudu. Yksilöllisesti tunnistettava eläin määritetään yksilöeläimenä.

Yksilöllisesti tunnistamaton eläin on eläin, jota ei voi varmuudella tunnistaa (esim. EU-tunnuksesta tai mikrosirusta) valvontahetkellä.

Siat ja siipikarja

Kun eläinten hyvinvointikorvauksen valvonnassa toimenpiteestä hylätään enintään 10 eläinyksikköä, toimenpiteen tuki maksetaan hyväksytyyn eläinmäärän perusteella. Hylätyistä eläinmäärästä ei makseta tukea, mutta sanktiota ei aiheudu.

12.1.3.2 Kun sanktioita sovelletaan

Naudat, lampaat, vuohet, hevoset

Kun valvonnassa hylätään vähintään 4 yksilöllisesti tunnistettavaa eläintä tai vähintään yksi eläin, jota ei voi tunnistaa yksilöllisesti, tukeen aiheutuu sanktio, jonka suuruus riippuu haetun (luku 11.1.1) ja hylätyn (luku 11.1.2) eläinmäärän eroprosentista.

Siat ja siipikarja

Kun valvonnassa toimenpiteestä hylätään yli 10 eläinyksikköä, toimenpiteestä maksettavaan tukeen aiheutuu sanktio, jonka suuruus riippuu haetun (luku 11.1.1) ja hylätyn (luku 11.1.2) eläinmäärän eroprosentista.

Kaikki eläinlajit

Eroprosentti määräytyy seuraavasti:

$(\text{kalenterivuoden hylätty eläinmäärä} / \text{kalenterivuoden hyväksytty eläinmäärä}) \times 100 \%$

¹²²

Hyväksytty eläinmäärä = haettu eläinmäärä – hylätty eläinmäärä.

¹²¹ VNa 79/2023 25 §

¹²² VNa 79/2023 25 §

Kun eroprosentti on

- enintään 50, hyväksytystä eläinmäärästä vähennetään hylättyjen eläinten osuus 1,5-kertaisesti
- yli 50, hyväksytystä eläinmäärästä vähennetään hylättyjen eläinten osuus 2-kertaisesti.
 - o Jos sanktiota ei saada kokonaisuudessaan vähennettyä kyseisen hakuvuoden tuesta, loppuosa vähennetään 3 seuraavan vuoden aikana maksettavista EU-rahoitteisista tuista (ns. siirtyvä seuraamus).
 - o Siirtyvän seuraamuksen periminen lopetetaan, jos kyseistä tukisummaa ei voida valvontavuotta seuraavien 3 kalenterivuoden aikana täysin vähentää. Periminen tapahtuu tukien maksujärjestelmässä ja perintöjen toteutumista ei pysty seuraamaan tukisovelluksesta.

Esimerkki 1:

Tilalla lypsylehmiä. Tila on hakenut eläinten hyvinvointikorvauksen toimenpidettä Emo- ja lypsylehmien laidunnus. Valvonnassa hylätään 4 lypsylehmää.

- *Haettu eläinmäärä*
12 kpl lypsylehmiä, tukikelpoisuuspäiviä 4 200 kpl -> keskimääräinen eläinmäärä (= 4 200/ 366) 11,46 kpl ja 11,46 ey
- *valvonnassa hylätyt eläimet*
4 kpl, tukikelpoisuuspäiviä 1314 kpl -> keskimääräinen eläinmäärä 3,59 kpl ja 3,59 ey
- *Hyväksytty eläinmäärä*
8 kpl, tukikelpoisuuspäiviä 2 886 kpl -> keskimääräinen eläinmäärä 7,89 kpl ja 7,89 ey
- *Eroprosentti = (3,59 ey/7,89 ey) x 100 % = 45,50 %*
- *Toimenpiteen tuesta vähennetään hylättyjen eläinten tuki 1,5-kertaisesti.*
3,59 ey x 1,5 = 5,39 ey
- *Maksun perusteena oleva eläinyksikkömäärä toimenpiteessä:*
7,89 ey – 5,39 ey = 2,50 ey

Esimerkki 2:

Ulkosaariston nautapalkkio, valvonnassa hylätään 6 sonnia.

- *Haettu eläinmäärä*
19 kpl, ruokintapäiviä 2 436 kpl -> keskimääräinen eläinmäärä (=2436/335) 7,27 kpl
- *valvonnassa hylätyt eläimet*
6 kpl, ruokintapäiviä 1 031 kpl -> keskimääräinen eläinmäärä 3,08 kpl
- *Hyväksytty eläinmäärä*
13 kpl, ruokintapäiviä 1 405 kpl -> keskimääräinen eläinmäärä 4,19 kpl
- *eroprocentti = 3,08/4,19 x 100 % = 73,50 %*
- *Toimenpiteen tuesta vähennetään hylättyjen eläinten tuki 2-kertaisesti.*
3,08 x 2 = 6,16
- *Maksun perusteena oleva eläinmäärä toimenpiteessä:*
4,19 – 6,16 = -1,97

-> tukea ei makseta ja valvontavuoden ja/tai seuraavan 3 vuoden aikana maksettavista EU-rahoitteisista tuista vähennetään 1,97 eläimen tuki (siirtyvä seuraamus).

Esimerkki 3:

Tila on hakenut eläinten hyvinvointikorvauksen toimenpidettä Emo- ja lypsylehmien laidunnus, valvonnassa hylätään 5 emolehmää.

- Haettu eläinmäärä
25 kpl, ruokintapäiviä 4 070 kpl -> keskimääräinen eläinmäärä 11,12 kpl
- valvonnassa hylätyt eläimet
5 kpl, ruokintapäiviä 1 400 kpl -> keskimääräinen eläinmäärä 3,82 kpl
- Hyväksytty eläinmäärä
20 kpl, ruokintapäiviä 2 670 kpl -> keskimääräinen eläinmäärä 7,30 kpl
- eroprosentti = $3,82 / 7,30 \times 100 \% = 52,33 \%$
- Toimenpiteen tuesta vähennetään hylättyjen eläinten tuki 2-kertaisesti.
 $3,82 \times 2 = 7,64$
- Maksun perusteena oleva eläinmäärä toimenpiteessä:
 $7,30 - 7,64 = -0,34$

-> tukea ei makseta ja valvontavuoden ja/tai seuraavan 3 vuoden aikana maksettavista EU-rahoitteisista tuista vähennetään 0,34 eläimen tuki (siirtyvä seuraamus).

Esimerkki 4:

Tila kasvattaa teurashiehoja ja on hakenut teurashiehopalkkiota. Valvonnassa todetaan yksi ilman tunnistimia oleva hieho, jolle korvausmerkkejä ei ole tilattu. Tunnistimien kiinnittäminen hieholle olisi mahdollista, korvat ovat ehjät. Eläin on kuitenkin yksilöllisesti tunnistettavissa. Eläin hylätään.

- Haettu eläinmäärä
25 kpl
- valvonnassa hylätyt eläimet
1 kpl, yksilöllisesti tunnistettavissa
- Hyväksytty eläinmäärä
24 kpl
- Maksun perusteena oleva eläinmäärä toimenpiteessä:
24 kpl

Esimerkki 5:

Sonnipalkkio, valvonnassa hylätään 3 sonnia, joista yksi on yksilöllisesti tunnistamaton.

- Haettu eläinmäärä
25 kpl
- Valvonnassa hylätyt eläimet
2 kpl yksilöllisesti tunnistettavissa ja 1 yksilöllisesti tunnistamaton
- Hyväksytty eläinmäärä
22 kpl
- Eroprosentti = $3 / 22 \times 100 \% = 13,64 \%$
- Toimenpiteen tuesta vähennetään hylättyjen eläinten tuki 1,5-kertaisesti.

$$3 \times 1,5 = 4,5$$

- *Maksun perusteena oleva eläinmäärä*
 $22 - 4,5 = 17,5$

Esimerkki 6:

Uuhipalkkio, valvonnassa hylätään 24 uuhua. Tilalla syntynyt tukivuoden aikana 105 karitsaa.

- *Haettu eläinmäärä*
227 kpl, ruokintapäiviä 66 975 kpl -> keskimääräinen eläinmäärä 199,93 kpl
- *valvonnassa hylätyt eläimet*
24 kpl, ruokintapäiviä 8 472 kpl -> keskimääräinen eläinmäärä 25,29 kpl
- *Hyväksytty eläinmäärä*
203 kpl, ruokintapäiviä 58 503 kpl -> keskimääräinen eläinmäärä 174,64 kpl
- *eroprosentti = $25,29 / 174,64 \times 100 \% = 14,48 \%$*
- *Toimenpiteen tuesta vähennetään hylättyjen eläinten tuki 1,5-kertaisesti.*
 $25,29 \times 1,5 = 37,94$
- *Maksuun jäävä eläinmäärä ennen karitsarajausta:*
 $174,64 - 37,94 = 136,70$

Tukivuonna syntyneiden karitsojen määrä rajaa tukikelpoisten uuhien määrää ja tuki maksetaan 105 uuhesta.

12.2 Pohjoiset kotieläintuet

Pohjoisten kotieläintukien eläinmäärästä johtuvat valvontaseuraamukset määritellään kansallisten tukien valvonta-asetuksen mukaan.¹²³

12.2.1 Haettu eläinmäärä

Haettujen eläinten määrä määräytyy tukikelpoisuuspäiviin perustuvissa eläintuissa eläinrekisterin perusteella viljelijän hallinnassa kyseisenä kalenterivuonna olleiden, tukiehdot täyttävien eläinten tukikelpoisuuspäivien perusteella. Haettu keskimääräinen eläinmäärä saadaan laskemalla yhteen yksittäisten eläinten tukikelpoisuuspäivät, jakamalla summa luvulla 365 (karkausvuonna 366) ja pyöristämällä saatu luku kahden desimaalin tarkkuuteen. Saatu eläinmäärä muutetaan eläinyksiköiksi eläinyksikkökertoimien avulla ja pyöristetään kahden desimaalin tarkkuuteen.

Teurastukseen perustuvissa eläintuissa haettu eläinmäärä saadaan eläinrekisteristä kyseisenä kalenterivuonna viljelijän hallinnassa olleiden ja teurastamon teurastusilmoitusten perusteella tukiehdot täyttävien eläinten lukumäärästä.¹²⁴

¹²³ VNa 163/2023 18 §

¹²⁴ VNa 41/2024 10, 11, 12 ja 13 §, VNa 1378/2022 3 ja 4 §

12.2.2 Hylätty eläinmäärä

Tukikelpoisuuspäiviin perustuvissa eläintuissa seuraamuskennassa käytetään niitä tukikelpoisuuspäiviä, jotka hylätty eläin on kerryttänyt kyseisen hakuvuoden aikana. Eläin, joka on poistettu ennen tukivuoden alkua, ja jonka poistoilmoitus rekisteriin on jäänyt tekemättä, hylätään ja seuraamuskennassa käytetään koko vuoden mahdollista tukikelpoisuuspäivien määrää.

Teurastukseen perustuvissa eläintuissa hylätty eläin huomioidaan seuraamuskennassa yhtenä eläimenä. Seuraamuskennassa käytetään eläinten lukumäärää.¹²⁵

12.2.3 Seuraamuskennan periaate¹²⁶

Seuraamuskenta perustuu joko

- a) hylättyjen eläinten määrään **tai**
- b) hyväksytyjen ja hylättyjen eläinten kautta laskettuun eroprosenttiin.
 - o Hyväksytty eläinmäärä = haettu eläinmäärä – hylätty eläinmäärä
 - o Eroprosentti määräytyy eläinryhmittäin seuraavasti:
(kalenterivuoden hylätty eläinmäärä/kalenterivuoden hyväksytty eläinmäärä) x 100 %

Tuen vähennys ja sanktiointi perustuu tuensaajalle edullisempaan seuraamuskentaan.¹²⁷

Hylättyjen eläinten vaikutus maksettavaan tukeen:

hylätty eläinmäärä (kpl)	eroprocentti	sanktio
enintään 2	enintään 5	tuki maksetaan hyväksytylle eläinmäärälle
3 - 4	yli 5, enintään 20	hyväksytyn eläinmäärän tuesta vähennetään hylättyjen eläinten tuki
vähintään 5	yli 20, enintään 40	hyväksytyn eläinmäärän tuesta vähennetään hylättyjen eläinten tuki 2-kertaisena
vähintään 5	yli 40	tukea ei makseta

Esimerkki 1:

Tilalla emolehmiä ja sonneja. Valvonnassa hylätään 19 emolehmää. Sonnit todetaan valvonnassa kunnossa oleviksi.

Emolehmät:

- Haettu eläinmäärä
51 kpl emoa, ruokintapäiviä 16 742 kpl -> keskimääräinen eläinmäärä 45,74 kpl ja 45,74 ey

¹²⁵ VNa 163/2023 18 §

¹²⁶ VNa 163/2023 18 §

¹²⁷ VNa 163/2023 23 §

- Valvonnassa hylätyt eläimet
19 kpl emoa, ruokintapäiviä 6 622 kpl -> keskimääräinen eläinmäärä 18,09 kpl ja 18,09 ey
- Hyväksytty eläinmäärä
32 kpl emoja, ruokintapäiviä 10 120 kpl -> keskimääräinen eläinmäärä 27,65 kpl ja 27,65 ey
- eroprosentti = $18,09/27,65 \times 100 \% = 65,42 \%$
Hylätty eläinmäärä vähintään 5 ja ero yli 40 % -> pohjoista kotieläintukea ei makseta emolehmistä.

Sonnit:

- Haettu ja hyväksytty eläinmäärä
7 kpl, ruokintapäiviä 2 001 -> keskimääräinen eläinmäärä 5,46 kpl ja 3,28 ey
Sonnien pohjoinen kotieläintuki maksetaan haetun mukaisena.

Esimerkki 2:

Tilalla sonneja, valvonnassa hylätään 4 sonnia.

- Haettu eläinmäärä
19 kpl, ruokintapäiviä 2 436 kpl -> keskimääräinen eläinmäärä 6,66 kpl ja 4 ey
- valvonnassa hylätyt eläimet
4 kpl, ruokintapäiviä 1 031 kpl -> keskimääräinen eläinmäärä 2,82 kpl ja 1,69 ey
- Hyväksytty eläinmäärä
15 kpl, ruokintapäiviä 1 405 kpl -> keskimääräinen eläinmäärä 3,84 kpl ja 2,30 ey
- eroprosentti = $2,82/3,84 \times 100 \% = 73,43 \%$
Hylätty eläinmäärä 3 – 4 kpl ja ero yli 40 % -> hyväksytyyn eläinmäärän tuesta vähennetään hylättyjen eläinten tuki
- Pohjoinen kotieläintuki maksetaan
 $3,84 - 2,82 = 1,02$ sonnista

Esimerkki 3:

Tilalla sonneja, valvonnassa hylätään 3 sonnia.

- Haettu eläinmäärä
25 kpl, ruokintapäiviä 4 070 kpl -> keskimääräinen eläinmäärä 11,12 kpl ja 6,67 ey
- valvonnassa hylätyt eläimet
3 kpl, ruokintapäiviä 690 kpl -> keskimääräinen eläinmäärä 1,89 kpl ja 1,13 ey
- Hyväksytty eläinmäärä
22 kpl, ruokintapäiviä 3 380 kpl -> keskimääräinen eläinmäärä 9,23 kpl ja 5,54 ey
- eroprosentti = $1,89 / 9,23 \times 100 \% = 20,48 \%$
Hylätty eläinmäärä 3 - 4 ja ero yli 20 %, mutta enintään 40 % -> hyväksytyyn eläinmäärän tuesta vähennetään hylättyjen eläinten tuki
- Pohjoinen kotieläintuki maksetaan
 $9,23 - 1,89 = 7,34$ sonnista

Esimerkki 4:

Tilalla uuhia, valvonnassa hylätään 24 uuhta. Tilalla syntynyt tukivuoden aikana 105 karitsaa.

- *Haettu eläinmäärä*
227 kpl, ruokintapäiviä 66 975 kpl -> keskimääräinen eläinmäärä 182,99 kpl ja 36,60 ey
- *valvonnassa hylätyt eläimet*
24 kpl, ruokintapäiviä 8 472 kpl -> keskimääräinen eläinmäärä 23,15 kpl ja 4,63 ey
- *Hyväksytty eläinmäärä*
203 kpl, ruokintapäiviä 58 503 kpl -> keskimääräinen eläinmäärä 159,84 kpl ja 31,97 ey
- *eroprocentti = $23,15 / 159,84 \times 100 \% = 14,48 \%$*

Hylätty eläinmäärä vähintään 5 kpl ja ero yli 5 %, mutta enintään 20 % -> hyväksytyen eläinmäärän tuesta vähennetään hylättyjen eläinten tuki

- *Pohjoinen kotieläintuki ennen karitsarajausta*
159,84 – 23,15 = 136,69 uuhesta (27,34 ey), MUTTA

Tukivuonna syntyneiden karitsojen määrä rajaa tukikelpoisten uuhien määrää ja tuki maksetaan 105 uuhesta (21 ey).

13 TUKIEHTOSEURAAMUKSET

13.1 Vähimmäisvaatimusten puutteiden seuraamukset alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimukseen¹²⁸

Tukikelpoisuusperusteet

ELY-keskus ei myönnä tukea tai perii sen takaisin, jos tukikelpoisuusperusteet (esim. minimieläinmäärä) eivät täyty.

Tukisovelluksen laskenta tarkastaa minimieläinmäärävaatimuksen täyttymisen.

Vähimmäisvaatimukset

Vähimmäistason vaatimusten noudattamatta jättämisen seuraamuskalkenta on eläinlajeittainen.¹²⁹

Jos alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen sopimuseläimillä yhtä tai useampaa vähimmäistason vaatimusta ei ole noudatettu tai vaatimuksen noudattamista ei voida todentaa puutteellisten asiakirjojen vuoksi, arvioidaan noudattamatta jättämisen vakavuus, laajuus ja pysyvyys ja näistä korkein arvio määrittää sovellettavan vähennyksen.

¹²⁸ L 1334/2022 34 §, VNa 79/2023 26 §

¹²⁹ VNa 79/2023 24 §

- Sopimuksesta maksettavaa tukea vähennetään eläinlajin osalta vähimmäistason vaatimuksen laiminlyönnin perusteella 20, 30, 40 tai 50 %.
- Jos laiminlyöntiä koskevan arvion perusteella tuen vähennys on yli 50 %, kyseisestä eläinlajista ei makseta tukea.
- Jos kyseessä on vakava vähimmäistason noudattamatta jättäminen, eläinlajista ei makseta tukea valvontavuonna eikä valvontaa seuraavana vuonna.
- Jos laiminlyönti koskee ainoastaan sopimukseen kuulumattomia eläimiä, vähennystä ei tehdä.

Toistuvuus

Jos saman vähimmäistason vaatimuksen noudattamatta jättäminen toistuu 3 kalenterivuoden aikana, valvontavuoden noudattamatta jättämistä koskevan arvion mukainen vähennys tukeen tehdään kaksinkertaisena. Toistuvuutta tarkastellaan vuodesta 2023 lähtien.

- Jos vähennys on yli 50 %, kyseisestä eläinlajista ei makseta tukea.
- Jos kyseessä on vakava vähimmäistason noudattamatta jättäminen, eläinlajista ei makseta tukea valvontavuonna eikä valvontaa seuraavana vuonna.

Takautuvuus

Jos valvonnassa havaitaan vähimmäistason vaatimuksen laiminlyönti, jonka voidaan todeta olleen jo aiempaan sopimuskautena, valvonta laajennetaan kyseisen vähimmäistason vaatimuksen osalta enintään 4 vuotta taaksepäin.

- Takautuva seuraamus laajennetaan enintään vuoteen 2023.
- Takautuva noudattamatta jättäminen: leikkausprosentiksi tallennetaan valvontavuoden leikkausprosentti, ellei perustellusta syystä ole aihetta muuttaa annettavaa prosenttia jollekin takautuvalle vuodelle
- Jos jossain tilanteessa on tarpeen määrätä aiemmille vuosille eri seuraamusprosentti kuin valvontavuodelle, täytyy seuraamukset viedä aiemmille vuosille oman otannan takautuvien valvonta-ajojen (xxxx, xxxx) kautta.

13.2 Tukiehtopuutteiden seuraamukset eläinten hyvinvointikorvaukseen¹³⁰

Toimenpidekohtaiset tukiehdot ja niiden vähimmäisvaatimukset

Toimenpiteestä maksettavaa tukea leikataan (10–100 %), jos tukiehtoja ei noudateta. Toimenpiteestä maksettavaa tukea on kuitenkin leikattava aina vähintään 20 % (20–100 %), jos tukiehtojen lisäksi toimenpiteen perusteena olevaa eläinsuojelulainsäädännön vähimmäisvaatimuksia ei ole noudatettu. Vähimmäisvaatimukset on lueteltu toimenpiteittäin tämän ohjeen luvussa 14. Leikkaus toimenpiteen tukeen voi kuitenkin aina olla enintään 100 %.

Tukeen aiheutuva leikkaus määritellään toimenpidetasolla. Tukeen aiheutuvan leikkauksen arviointi tehdään toimenpiteittäin kokonaisuutena, huomioiden sekä vähimmäisvaatimusten että tukiehtojen noudattamatta jättämiset. Tuen leikkauksen

¹³⁰ L 1334/2022 34 §, VNa 79/2023 26 §

suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon noudattamatta jättämisen vakavuus, laajuus, kesto ja toistuvuus.

Jos eläinten hyvinvointikorvauksen toimenpiteessä yhtä tai useampaa tukiehtoa tai vähimmäistason vaatimusta ei ole noudatettu tai tukiehdon noudattamista ei voida todentaa puutteellisten asiakirjojen vuoksi, arvioidaan noudattamatta jättämisen vakavuus, laajuus ja pysyvyys ja näistä korkein arvio määrittää sovellettavan vähennyksen.

Tuenhakijan valitsemasta toimenpiteestä maksettavaa tukea vähennetään tukiehtojen noudattamatta jättämisen perusteella 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90 tai 100 %. Jos noudattamatta jättäminen koskee vähimmäistason vaatimusta, vähennyksen on oltava vähintään 20 %.

- Jos noudattamatta jättämistä koskevan arvion perusteella tuen vähennys on vähintään 60 %, toimenpiteen tukea ei makseta.
- Jos eläinlajikohtaisesta hyvinvointisuunnitelmasta ei makseta tukea, muistakaan tuenhakijan hakemista kyseisen eläinlajin toimenpiteistä ei makseta tukea.
- Jos kyseessä on vakava noudattamatta jättäminen, toimenpiteestä ei makseta tukea valvontavuonna eikä valvontaa seuraavana vuonna.

Toistuvuus

Jos eläinten hyvinvointikorvauksen osalta sama tukiehdon tai vähimmäistason vaatimuksen noudattamatta jättäminen havaitaan toistuvasti seuraavan 3 kalenterivuoden aikana, valvontavuoden noudattamatta jättämistä koskevan arvion mukainen vähennys tehdään kaksinkertaisena.

- Toistuvuuden arvioinnissa ei tarkastella ennen vuotta 2023 tehdyn valvonnan tuloksia.
- Jos vähennys on vähintään 60 %, kyseisestä toimenpiteestä ei makseta tukea.
- Jos kyseessä on vakava tukiehdon tai vähimmäistason noudattamatta jättäminen, toimenpiteestä ei makseta tukea valvontavuonna eikä valvontaa seuraavana vuonna.

Takautuvuus

Jos valvonnassa havaitaan toimenpiteen tukiehdon tai vähimmäistason vaatimuksen laiminlyönti, jonka voidaan todeta olleen jo aiempina sopimuskautena, valvonta laajennetaan kyseisen vähimmäistason vaatimuksen osalta enintään 4 vuotta taaksepäin.

- Takautuva seuraamus laajennetaan enintään vuoteen 2023.
- Takautuva noudattamatta jättäminen: leikkausprosentiksi tallennetaan valvontavuoden leikkausprosentti, ellei perustellusta syystä ole aihetta muuttaa annettavaa prosenttia jollekin takautuvalle vuodelle

13.3 Osittainen hallinnollinen tarkastus vähimmäisvaatimusten noudattamatta jättämisestä¹³¹

Eläinten hyvinvointikorvauksen ja alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen valvonta tehdään osittaisena hallinnollisena tarkastuksena, kun Aluehallintoviraston tarkastuseläinlääkäri on havainnut puutteita ehdollisuuden eläinten hyvinvointia koskevien lakisääteisten hoitovaatimusten noudattamisessa. Eläinten hyvinvointikorvauksen ja alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen osittainen hallinnollinen tarkastus kohdistuu eläinlääkäriin havaintojen perusteella vain siihen tukiehtoon, jossa eläinsuojelulainsäädäntöä on rikottu.¹³² Tukisovellukseen tallennetaan muita vähimmäisvaatimuksia ja tukiehtoja koskeviin kysymyksiin ”ei koske tilaa”.

Eläinten hyvinvointikorvauksen ja alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen valvonnassa vähimmäistason laiminlyönti on kyseessä myös siinä tapauksessa, että eläinsuojelulainsäädännön rikkomuksesta on ehdollisuuden valvonnan tuloksena 0 %:n seuraamus.

13.4 Noudattamatta jättämisen aiheuttaman leikkauksen arviointi¹³³

Eläinten hyvinvointikorvaus ja alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus

Vakavuus = miten vakavasti tukiehdon tai vähimmäistason noudattamatta jättäminen vaikuttaa tavoitteisiin, joihin tukiehdolla pyritään

Laajuus = miten laajasti tukiehdon tai vähimmäistason noudattamatta jättäminen vaikuttaa koko toimenpiteen toteuttamiseen

Kesto = miten pitkään tukiehdon tai vähimmäistason noudattamatta jättämisen vaikutukset jatkuvat ja mitkä ovat mahdollisuudet heikentävien vaikutusten päättämiseen. Kestoa arvioitaessa ei kuitenkaan huomioida ennen tukivuoden alkua mahdollisesti tapahtunutta tukiehdon tai vähimmäistason noudattamatta jättämistä.

Toistuvuus = toistuvuus perustuu aiemmin, kolmen edellisen kalenterivuoden valvonnassa havaittuun vastaavan tukiehdon tai vähimmäistason noudattamatta jättämiseen.

- Tilan hallinnan siirto katkaisee toistuvuuden tarkastelun.
- Toistuvasta toimenpiteen noudattamatta jättämisestä seuraamuksena on valvontavuoden vakavuuden, laajuuden ja keston arvioinnin perusteella saadun leikkausprosentin kaksinkertaistaminen.

¹³¹ L 1334/2022 34 §, VNa 79/2023 26 §

¹³² VNa 79/2023 20 §

¹³³ L 1334/2022 34 §, VNa 79/2023 26 §

Takautuvuus

Jos valvonnassa havaitaan tukiehdon tai vähimmäistason vaatimuksen noudattamatta jättäminen, joka voidaan todeta olleen jo aiempaan sitoumus-/sopimuskauteen, valvonta laajennetaan aikaisempia sitoumus-/sopimuskausia koskevaksi kyseisen tukiehdon tai vähimmäistason vaatimuksen valvonnaksi.

Vakava noudattamatta jättäminen =

- Eläinten hyvinvointikorvaus: Tukiehdon noudattamatta jättäminen estää toimenpiteelle asetetut tavoitteet eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi. Vakava noudattamatta jättäminen voi olla kyseessä esimerkiksi silloin, kun toimenpiteen noudattamatta jättämisen leikkaus on 100 %, noudattamatta jättämisestä voi muuten pitää vakavana tai kyseessä on epäilty eläinsuojelurikos tai –rikkomus. Toimenpiteen leikkaus voi olla 100 % ilman, että kyseessä kuitenkaan on vakava noudattamatta jättäminen. Perusteet toimenpiteen ehtojen vakavasta noudattamatta jättämisestä ovat olemassa esimerkiksi silloin, kun havaitut puutteet toimenpiteen ehtojen noudattamisessa ovat laaja-alaisia tai aiemmassa valvonnassa havaittujen selkeiden puutteiden osalta toimintatapoja ja/tai eläinten olosuhteita ei ole muutettu toimenpiteen ehtoja vastaavaan suuntaan.
- Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus: Vakava noudattamatta jättäminen voi olla kyseessä esimerkiksi silloin, kun kyseessä on epäilty eläinsuojelurikos tai –rikkomus tai vähimmäistason noudattamatta jättämisestä voi muuten pitää vakavana. Vähimmäistason aiheuttama leikkaus voi olla 100 % ilman, että kyseessä on vakava noudattamatta jättäminen. Perusteet vähimmäisvaatimusten vakavasta noudattamatta jättämisestä ovat olemassa esimerkiksi silloin, kun havaitut puutteet vähimmäisvaatimusten noudattamisessa ovat laaja-alaisia tai aiemmassa valvonnassa havaittujen selkeiden puutteiden osalta toimintatapoja ja/tai eläinten olosuhteita ei ole korjattu vähimmäisvaatimusten asettamalle tasolle.
- Toimenpiteestä/eläinlajista ei makseta tukea kyseiseltä sitoumus-/sopimuskaudelta. Lisäksi tuenhakijalle ei makseta kyseisestä toimenpiteestä/eläinlajista tukea valvontaa seuraavana vuonna.¹³⁴

Leikkaus vähimmäisvaatimusten puutteesta ja/tai tukiehtopuutteesta

Toimenpiteestä maksettavan tuen leikkaus vähimmäisvaatimusten puutteesta ja/tai tukiehtopuutteesta on suurin vakavuuden, laajuuden ja keston perusteella arvioidusta prosentista, huomioiden kuitenkin mahdollinen noudattamatta jättämisen toistuvuus. Leikkausprosentit arvioidaan 10 %:n tarkkuudella.

Käytettävät leikkausprosentit:

- Vain tukiehtopuute: 10 %, 20 %, 30 %, 40 %, 50 %, 60 %, 70 %, 80 %, 90 %, 100 %
- Vähimmäisvaatimuksen puute: 20 %, 30 %, 40 %, 50 %, 60 %, 70 %, 80 %, 90 %, 100 %

¹³⁴ L 1334/2022 34 §

Jos leikkaus on 100 %, on harkittava, onko kyseessä mahdollisesti myös vakava noudattamatta jättäminen, jolloin valitusta toimenpiteestä/eläinlajista ei makseta tukea kyseisellä sitoumus-/sopimuskaudella eikä valvontaa seuraavana vuonna.

Esimerkki: Tilalle on kesän eläinten hyvinvointikorvauksen valvonnassa annettu nautojen hyvinvointisuunnitelmaan 20 % leikkaus. Loppuvuodesta eläinlääkärin havaintojen perusteella seuraamusta pitäisi korottaa 40 %:iin. Tila viedään EHK:n osittaisen valvonnan ajolle, jonne tallennetaan uusi 20 %:in leikkaus. Sovellus laskee eri ajoilla annetut leikkausprosentit yhteen lopulliseksi leikkaukseksi. Sovellus osaa rajata leikkauksen 100 %, jos yhteenlaskettu prosentti on yli 100.

13.4.1 EHK:n puuttuvat asiakirjat

Pääsääntöiset leikkausprosentit, kun tukiehtona oleva asiakirja puuttuu kokonaan. Toistuvuutta ei ole huomioitu.

Naudat

Nautojen hyvinvointisuunnitelma

Ruokintasuunnitelma..... Leikkaus 20 %

Karkearehun rehuanalyysi..... Leikkaus 10 %

Ruokintasuunnitelma ja rehuanalyysi..... Leikkaus 30 %

Vasikoiden olosuhteiden parantaminen:

Ternimaidon laadusta ei ole pidetty kirjaa.....Leikkaus 20 %

Nuorkarjan laidunnus:

Laidunnuskirjanpito..... Leikkaus 50 %

Laidunnuskirjanpito..... Leikkaus 100 %, jos laidunnusta
ei ole toteutettu tai sitä ei pystytä

kirjanpidosta varmistamaan

Emo- ja lypsylehmien laidunnus:

Laidunnuskirjanpito..... Leikkaus 50 %

Laidunnuskirjanpito..... Leikkaus 100 %, jos laidunnusta
ei ole toteutettu tai sitä ei
pystytä kirjanpidosta varmistamaan

Nautojen ulkoilu

Ulkoilukirjanpito.....Leikkaus 50%

Ulkoilukirjanpito.....Leikkaus 100% jos ulkoilua ei ole
toteutettu tai sitä ei pystytä kirjanpidosta varmistamaan

Lampaat ja vuohet

Lampaiden ja vuohien hyvinvointisuunnitelma

Ruokintasuunnitelma..... Leikkaus 20 %

Karkearehun rehuanalyysi..... Leikkaus 10 %

Ruokintasuunnitelma ja rehuanalyysi..... Leikkaus 30 %

Lampaiden ja vuohien laidunnus:

Laidunnuskirjanpito..... Leikkaus 50 %

Laidunnuskirjanpito..... Leikkaus 100 %, jos laidunnusta
ei ole toteutettu tai sitä ei pystytä
kirjanpidosta varmistamaan

Siat

Sikojen hyvinvointisuunnitelma

Ruokintasuunnitelma..... Leikkaus 20 %

Rehuanalyysi..... Leikkaus 10 %

Ruokintasuunnitelma ja rehuanalyysi..... Leikkaus 30 %

Parannetut porsimisolosuhteet

Kirjanpito häkin käytöstä..... Leikkaus 30%

Vapaaporsitus

Kirjanpito häkin käytöstä..... Leikkaus 30 %

Vieroitettujen porsaiden olosuhteiden parantaminen

tilakohtainen kirjallinen kuvaus virikemateriaaleista..... Leikkaus 20%

Lihaskojen olosuhteiden parantaminen

kirjallinen kuvaus lihaskojen olosuhteiden

parantavista toimista..... Leikkaus 20 %

Kastraatiokivun lievitys

Lääkekirjanpito..... Leikkaus 30 %

Hoito- ja lääkityssuunnitelma karjuporsaiden

kastraatiokäytännöistä..... Leikkaus 30 %

Kuvaus karjuporsaiden kastraatiokäytännöistä..... Leikkaus 30 %

Siipikarja

Siipikarjan hyvinvointisuunnitelma

Ruokintasuunnitelma..... Leikkaus 20 %

Viljan valkuaisanalyysi..... Leikkaus 10 %

Ruokintasuunnitelma ja valkuaisanalyysi..... Leikkaus 30 %

Siipikarjanolosuhteiden parantaminen:

Broilerit: Kuvaus toimista olosuhteiden parantamiseksi ja

käytettävissä olevat virikkeet Leikkaus 20 %

Kalkkunat: Kuvaus toimista olosuhteiden parantamiseksi ja

käytettävissä olevat virikkeet Leikkaus 20 %

Munintakanala:

Kirjanpito ilman ammoniakkipitoisuudesta..... Leikkaus 50 %

13.4.2 Esimerkkejä EHK:n tukiehtojen noudattamatta jättämisestä

Esimerkkejä tukiehdon noudattamatta jättämisen perusteella tehtävästä leikkausprosentin arvioinnista toimenpiteittäin jaoteltuna. Esimerkeissä ei ole huomioitu toistuvuutta.

NAUDAT

Nautojen hyvinvointisuunnitelma

Puutteellinen ruokintasuunnitelma:

Nuorkarjalle ei ole omaa ruokintasuunnitelmaa. Eläinten kuntoluokka on kuitenkin hyvä. Nuorkarjaa on n. 2 % koko karjasta. Muita nautojen hyvinvointisuunnitelma-toimenpiteeseen liittyviä ehtoja noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 10 %, laajuus 10 % ja kesto 10 %. Leikkaus 10 %.

Karkearehun rehuanalyysiä ei ole tehty:

Nautatilalla on ruokintasuunnitelma, mutta karkearehun rehuanalyysiä ei ole tehty. Muita nautojen hyvinvointisuunnitelma-toimenpiteeseen liittyviä ehtoja noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 10 %, laajuus 10 % ja kesto 10 %. Leikkaus 10 %.

Ei ruokintasuunnitelmaa eikä rehuanalyysiä:

Lihanautatilalla ei ole voimassa olevaa ruokintasuunnitelmaa eikä karkearehun rehuanalyysiä. Eläinten kuntoluokka on hyvä. Muita nautojen hyvinvointisuunnitelma-toimenpiteeseen liittyviä ehtoja noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 30 %, laajuus 30 % ja kesto 10 %. Leikkaus 30 %.

Ei jatkuvasti juomavettä:

Hiehot ovat kylmäpihatossa ja lypsylehmät pihattonavetassa. Hiehoilla ei ole jatkuvasti saatavilla juomavettä (vähimmäisvaatimuksen rikkomus). Nuorkarjaa on n. 5 % koko karjasta. Muita nautojen hyvinvointisuunnitelma-toimenpiteeseen liittyviä ehtoja noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 30 %, laajuus 10 % ja kesto 20 %. Leikkaus 30 %.

Vasikoiden olosuhteiden parantaminen

Vasikka kytkettynä parteen:

Vasikka on kytkettynä parteen. Kyseessä ei ole tilapäinen kiinni kytkeminen (vähimmäisvaatimuksen puute). Muita vasikoiden olosuhteiden parantamiseen liittyviä ehtoja noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 20 %, laajuus 20 % ja kesto 20 %. Leikkaus 20 %.

Yli 1 kk ikäinen vasikka yksittäiskarsinassa:

Viiden viikon ikäinen vasikka on valvontahetkellä yksittäiskarsinassa, josta on näköyhteys muihin nautoihin ja pystyy koskettamaan turvallaan toista vasikkaa (vähimmäisvaatimukset täyttyvät). Yksittäiskarsinassa pitämiseen ei ole hyväksyttyä ja

perusteltavissa olevaa syytä. Muita vasikoiden pito-olosuhteiden parantamiseen liittyviä ehtoja noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 10 %, laajuus 10 % ja kesto 10 %. Leikkaus 10 %.

Ei kiinteäpohjaista, kuivitettua makuualuetta:

Vasikoiden ryhmäkarsinoissa on kokoritulälattia. Muita vasikoiden olosuhteiden parantamiseen liittyviä ehtoja noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 70 %, laajuus 100 % ja kesto 100 %. Leikkaus 100 %.

Pinta-alavaatimus ei täyty:

Vasikoilla ryhmäkarsinoissa kokonaispinta-alaa 1,8–2,2 m²/vasikka. Muita vasikoiden olosuhteiden parantamiseen liittyviä ehtoja, kuten makuualue, noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 40 %, laajuus 40 % ja kesto 30 %. Leikkaus 40 %.

Pinta-alavaatimus ei täyty:

Emolehmillä vasikoineen on käytettävissä pinta-alaa hiukan alle 10 m²/emolehmä. Muita toimenpiteen ehtoja noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 40 %, laajuus 40 % ja kesto 30 %. Leikkaus 40 %.

Urospuolisten nautojen olosuhteiden parantaminen

Urospuolinen nauta kytkettynä:

12kk ikäinen sonni on parsinavetassa kytkettynä. Lypsylehmätilalla ei ole muita urospuolisia nautoja. Kyse ei ole tilapäisestä kiinni kytkemisestä (esim. lääkitys). Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 100 %, laajuus 100 % ja kesto 30 %. Leikkaus 100 %. Kyseessä on tukiehtojen vakava noudattamatta jättäminen.

Urospuolinen nauta kytkettynä:

19kk ikäinen sonni on parsinavetassa kytkettynä. Lypsylehmätilalla ei ole muita urospuolisia nautoja. Kyse ei ole tilapäisestä kiinni kytkemisestä (esim. lääkitys). Tilanne on ehtojen mukainen, jos voidaan olettaa, että sonni ei ole ollut kytkettynä 6-18kk iässä.

Makuualue ei tukiehtojen mukainen:

Lihanautakasvattamossa sonnien karsinoissa on kokoritulälattia, jota ei ole tukiehtojen mukaan kuivitettu eikä siinä ole lattiaa pehmentäviä rakenteita. Muita toimenpiteen ehtoja noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 100 %, laajuus 100 % ja kesto 60 %. Leikkaus 100 %.

Pinta-alavaatimus ei täyty:

Kylmäkasvattamossa sonnien karsinoissa on pinta-alaa hiukan alle 5,5 m²/eläin. Muita toimenpiteen ehtoja noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 40 %, laajuus 40 % ja kesto 30 %. Leikkaus 40 %.

Nautojen ulkoilu

Ulkoilua ei pystytä toteamaan:

Tilalla käydään valvomassa ennen kuin eläinten ulkoilu on aloitettu. Ulkoilutarha on nähtävissä valvontakäynnillä. Syksyllä tilalta pyydetään ulkoilukirjanpito tarkastettavaksi. Pyynnöstä huolimatta tila ei toimita ulkoilukirjanpitoa lainkaan. Ulkoilua ei pystytä toteamaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 100 %, laajuus 100 % ja kesto 100 %. Leikkaus 100 %.

Ulkoilukirjanpito puuttuu

Tarkastuskäynnillä todetaan, että eläimet ovat ulkoilemassa ja 120 ulkoilupäivää on mahdollista toteuttaa. Tilalla ei ole esittää minkäänlaista ulkoilukirjanpitoa. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 50 % laajuus 50 % kesto 50 %. Leikkaus 50 %

Ulkoilupäivien määrä ei täyty

Tarkastuskäynnillä todetaan, että eläimet ovat ulkoilemassa ja kirjanpidosta todetaan, että ulkoilu on aloitettu lokakuussa, 120 päivää ei ehdi täyttyä. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 50 % laajuus 50 % kesto 50 %. Leikkaus 50 %

Nuorkarjan laidunnus

Laidunnusta ei pystytä toteamaan:

Tilalla käydään valvomassa ennen kuin eläinten laidunnus on aloitettu. Laidunaidat ovat nähtävissä valvontakäynnillä. Syksyllä tilalta pyydetään laidunnuskirjanpito tarkastettavaksi. Pyynnöstä huolimatta tila ei toimita laidunnuskirjanpitoa lainkaan. Laidunnusta ei pystytä toteamaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 100 %, laajuus 100 % ja kesto 100 %. Leikkaus 100 %.

Laidunnuskirjanpitoa ei ole pidetty:

Tilalla ei ole esittää laidunnuskirjanpitoa. Tarkastushetkellä on nähtävissä, että nautoja on laidunnettu. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 50 %, laajuus 50 % ja kesto 50 %. Leikkaus 50 %.

Laidunnuspäivien määrä ei täyty

Tarkastuskäynnillä todetaan, että eläimet ovat laitumella ja kirjanpidosta todetaan, että laidunnus on aloitettu elokuussa, 90 päivä laidunnus ei ehdi täyttyä. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 50 % laajuus 50 % kesto 50 %. Leikkaus 50 %

Emo- ja Lypsylehmien laidunnus

Laidunnuskirjanpitoa ei ole pidetty:

Tilalla ei ole esittää laidunnuskirjanpitoa. Tarkastushetkellä on nähtävissä, että nautoja on laidunnettu. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 50 %, laajuus 50 % ja kesto 50 %. Leikkaus 50 %.

Laidunnusta ei pystytä toteamaan:

Tilalla käydään valvonnassa ennen kuin eläinten laidunnus on aloitettu. Laidunaidat ovat nähtävissä valvontakäynnillä. Syksyllä tilalta pyydetään laidunnuskirjanpito tarkastettavaksi. Pyynnöstä huolimatta tila ei toimita laidunnuskirjanpitoa lainkaan. Laidunnusta ei pystytä toteamaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 100 %, laajuus 100 % ja kesto 100 %. Leikkaus 100 %.

Laidunnuspäivien määrä ei täyty

Tarkastuskäynnillä todetaan, että eläimet ovat laitumella ja kirjanpidosta todetaan, että laidunnus on aloitettu elokuussa, 90 päivää laidunnus ei ehdi täyttyä. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 50 % laajuus 50 % kesto 50 %. Leikkaus 50 %

Nautojen poikima- hoito- ja sairaskarsinat

Makuualue ei ole kiinteäpohjainen ja kuivitettu

Sairaskarsinan makuualue ei ole kiinteäpohjainen ja kuivitettu eikä yli 6 kk naudoilla tukiehtojen mukaista rakolattiaa pehmentäviä rakenteita ole käytössä makuualueella. Muita toimenpiteen ehtoja noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 100 %, laajuus 100 % ja kesto 100 %. Leikkaus 100 %.

LAMPAAT JA VUOHET

Lampaiden ja vuohien hyvinvointisuunnitelma

Puutteellinen ruokintasuunnitelma: Karitsoille ei ole omaa ruokintasuunnitelmaa. Muita eläinten ruokintaan liittyviä ehtoja noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 10 %, laajuus 10 % ja kesto 10 %. Leikkaus 10 %.

Karkearehun rehuanalyysiä ei ole tehty:

Tilalla on ruokintasuunnitelma, mutta karkearehun rehuanalyysiä ei ole tehty. Muita eläinten ruokintaan liittyviä ehtoja noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 10 %, laajuus 10 % ja kesto 10 %. Leikkaus 10 %.

Ei ajantasaista ruokintasuunnitelmaa eikä rehuanalyysiä:

Tilalla ei ole ajantasaista ruokintasuunnitelmaa eikä karkearehun rehuanalyysiä. Eläinten kuntoluokka on hyvä. Muita eläinten ruokintaan liittyviä ehtoja noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 30 %, laajuus 30 % ja kesto 10 %. Leikkaus 30 %.

Ei puhdasta vettä:

Tilalla on lampaita 3 eri rakennuksessa. Yhdessä rakennuksessa lampaiden juomavesi on tarkastushetkellä likaista (vähimmäisvaatimuksen rikkomus). Noin 5 %:lla lampaista ei ole jatkuvasti saatavilla juomavettä (vähimmäisvaatimuksen rikkomus). Muita eläinten ruokintaan ja hoitoon liittyviä ehtoja noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 40 %, laajuus 40 % ja kesto 30 %. Leikkaus 40 %.

Lampaiden ja vuohien olosuhteiden parantaminen

Pinta-alavaatimus ei täyty:

Yli 12kk päseillä on ryhmäkarsinoissa pinta-alaa hiukan alle 2 m²/eläin. Muita toimenpiteen ehtoja noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 30 %, laajuus 30 % ja kesto 30 %. Leikkaus 30 %.

Ei eläimen lämmitysmahdollisuutta:

Karitsointikarsinoissa ei ole eläimen lämmitysmahdollisuutta eikä tila ole lämpöeristetty. Muita toimenpiteen ehtoja noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 30 %, laajuus 30 % ja kesto 30 %. Leikkaus 30 %.

Lampaiden ja vuohien laidunnus

Laidunnusta ei pystytä toteamaan:

Tilalla käydään valvomassa ennen kuin eläinten laidunnus on aloitettu. laidunaidat ovat nähtävissä valvontakäynnillä. Syksyllä tilalta pyydetään laidunnuskirjanpito tarkastettavaksi. Pyynnöstä huolimatta tila ei toimita laidunnuskirjanpitoa lainkaan. Laidunnusta ei pystytä toteamaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 100 %, laajuus 100 % ja kesto 100 %. Leikkaus 100 %.

Laidunnuskirjanpitoa ei ole pidetty:

Tilalla ei ole esittää laidunnuskirjanpitoa. Tarkastushetkellä on nähtävissä, että lampaita on laidunnettu. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 50 %, laajuus 50 % ja kesto 50 %. Leikkaus 50 %.

Laidunnuspäivien määrä ei täyty

Tarkastuskäynnillä todetaan, että eläimet ovat laitumella ja kirjanpidosta todetaan, että laidunnus on aloitettu elokuussa, 90 päivä laidunnus ei ehdi täyttyä. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 50 % laajuus 50 % kesto 50 %. Leikkaus 50 %

SIAT

Sikojen hyvinvointisuunnitelma

Puutteellinen ruokintasuunnitelma:

Yhdistelmäsiikalassa ei ole ruokintasuunnitelmaa nuorille siitossioille. Eläimet ovat silmämääräisesti hyväkuntoisia. Nuoria siitossikoja on n. 2 % kaikista sioista. Muita sikojen ruokintaan ja hoitoon liittyviä ehtoja noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 10 %, laajuus 10 % ja kesto 10 %. Leikkaus 10 %.

Ei jatkuvasti vettä saatavilla:

Kaikki sikalan siat saavat juomavettä vain ruokinnan yhteydessä. Juomavettä ei ole jatkuvasti saatavilla (vähimmäisvaatimuksen rikkomus). Muita sikojen ruokintaan ja hoitoon liittyviä ehtoja noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 80 %, laajuus 80 % ja kesto 80 %. Leikkaus 80 %. Tukea ei makseta.

Emakoiden ja ensikoiden olosuhteiden parantaminen

Makuualue ei tukiehtojen mukainen:

Emakoilla ja ensikoilla on ryhmäkarsinoissa kokoritulälattia, jossa ei ole tukiehtojen mukaista kiinteäpohjaista ja kuivitettua makuualueetta. Muita toimenpiteen ehtoja noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 10 %, laajuus 80 % ja kesto 100 %. Leikkaus 100 %.

Pinta-alavaatimus ei täyty:

Emakoilla ja ensikoilla on ryhmäkarsinoissa esteetöntä lattiapinta-alaa hiukan alle 2,25 m²/eläin. Myöskään makuualueen pinta-alavaatimus ei täyty. Muita toimenpiteen ehtoja noudatetaan. Makuualue on kiinteäpohjainen ja kuivitettu. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 50 %, laajuus 50 % ja kesto 50 %. Leikkaus 50 %.

Parannetut porsimisolosuhteet

Porsitussikalassa ei kirjanpitoa porsitushäkin käytöstä:

Tarkastushetkellä tilalla on 2 emakkoa ennen porsimista porsitushäkissä. Tilalla ei ole esittävä kirjanpitoa porsitushäkin käytöstä. Muita toimenpiteen ehtoja noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 30 %, laajuus 20 % ja kesto 10 %. Leikkaus 30 %.

Ei pesäntekomateriaalia:

Porsituskarsinassa porsimista odottavilla emakoilla ei ole jatkuvasti saatavilla irtainta pesäntekomateriaalia. Valvontahetkellä ilman pesäntekomateriaalia on 20 % porsimista odottavista emakoista. Muita toimenpiteen ehtoja noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 30 %, laajuus 30 % ja kesto 10 %. Leikkaus 30 %.

Pinta-alavaatimus ei täyty:

Porsituskarsinassa porsaille rajattu kiinteäpohjainen ja kuivitettu alue on 0,9 m². Kaikki porsaat mahtuvat alueelle yhtä aikaa makuulle. Muut toimenpiteen ehdot täyttyvät. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 10 %, laajuus 10 % ja kesto 10 %. Leikkaus 10 %.

Ei riittävästi vapaaporsituskarsinoita:

Tila on ilmoittanut tukihakemuksellaan noudattavansa tukiehtoja 10 vapaaporsituskarsinassa. Valvontakäynnillä todetaan tilalla olevan 4 vapaaporsituskarsinaa, joissa toimenpiteen ehtoja noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 50 %, laajuus 50 % ja kesto 50 %. Leikkaus 50 %.

Vapaaporsitus

Porsitussikalassa ei kirjanpitoa porsitushäkin käytöstä:

Tarkastushetkellä tilalla on 2 emakkoa ennen porsimista porsitushäkissä. Tilalla ei ole esittävä kirjanpitoa porsitushäkin käytöstä. Muita toimenpiteen ehtoja noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 30 %, laajuus 20 % ja kesto 10 %. Leikkaus 30 %.

Ei pesäntekomateriaalia:

Porsituskarsinassa porsimista odottavilla emakoilla ei ole jatkuvasti saatavilla irtainta pesäntekomateriaalia. Valvontahetkellä ilman pesäntekomateriaalia on 20 % porsimista odottavista emakoista. Muita toimenpiteen ehtoja noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 30 %, laajuus 30 % ja kesto 10 %. Leikkaus 30 %.

Pinta-alavaatimus ei täyty:

Porsituskarsinassa porsaille rajattu kiinteäpohjainen ja kuivitettu alue on 0,9 m². Kaikki porsaot mahtuvat alueelle yhtä aikaa makuulle. Muut toimenpiteen ehdot täyttyvät. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 10 %, laajuus 10 % ja kesto 10 %. Leikkaus 10 %.

Ei riittävästi vapaaporsituskarsinoita:

Tila on ilmoittanut tukihakemuksellaan noudattavansa tukiehtoja 10 vapaaporsituskarsinassa. Valvontakäynnillä todetaan tilalla olevan 4 vapaaporsituskarsinaa, joissa toimenpiteen ehtoja noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 50 %, laajuus 50 % ja kesto 50 %. Leikkaus 50 %.

*Vieroitettujen porsaiden olosuhteiden parantaminen**Ei katoksellista karsinaa:*

Lhasikalan karsinoissa ei löydy katoksellista kiinteäpohjaista makuualueutta. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 60 %, laajuus 60 % ja kesto 40 %. Leikkaus 100 %. Tukea ei makseta.

*Karjuporsaiden kastroatiokivun lievitys**Ei kivunlievitystä kastroatiota seuraavana päivänä*

Kastroiduille karjuporsaille on annettu kipulääkitys vain kastroation yhteydessä. Niille ei ole annettu kipulääkettä kastroatiota seuraavana päivänä. Lääkekirjanpitoa ja kirjanpitoa karjuporsaiden kastroatiokäytännöistä on pidetty. Tilalla on hoito- ja lääkityssuunnitelma karjuporsaiden kastroatiokäytännöistä. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 60 %, laajuus 60 % ja kesto 50 %. Leikkaus 100 %.

Ei kivunlievitystä kastroation yhteydessä lainkaan

Kastroiduille karjuporsaille ei anneta kipulääkitystä kastroation yhteydessä lainkaan. Lääkekirjanpitoa ja kirjanpitoa karjuporsaiden kastroatiokäytännöistä on pidetty, mutta kipulääkitystä ei ole lääkekirjanpidon mukaan annettu lainkaan. Tilalla on hoito- ja lääkityssuunnitelma karjuporsaiden kastroatiokäytännöistä. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 100 %, laajuus 100 % ja kesto 50 %. Leikkaus 100 %. Tällaisissa tilanteissa voisi miettiä lisäksi, onko kyseessä vakava noudattamatta jättäminen

SIIPIKARJA

Siipikarjan hyvinvointisuunnitelma

Ruokintasuunnitelma puutteellinen:

Ruokintasuunnitelmaa ei ole laadittu ryhmäkohtaisesti. Muita toimenpiteen ehtoja noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 10 %, laajuus 10 % ja kesto 10 %. Leikkaus 10 %.

Viljan valkuaisanalyysi ei ole ajantasainen:

Tilalla on ruokintasuunnitelma, mutta ruokintaa täydentävän viljan valkuaisanalyysiä ei ole päivitetty. Muita siipikarjan ruokintaan ja hoitoon liittyviä ehtoja noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 10 %, laajuus 10 % ja kesto 10 %. Leikkaus 10 %.

Kaksinkertainen tautisulku puutteellinen:

Tilalla jätetään ulkokengät eteiseen, josta mennään hygieniapenkin yli puhtaalle alueelle. Tämän jälkeen mennään vielä eläintilan ovelle, jossa pitäisi olla toinen tautisulkualue ja kenkien vaihto. Tätä ei kuitenkaan ole, vaan eläintilaan mennään ensimmäisen tautisulkualueen kengillä.

Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 10 % laajuus 10 % kesto 10 % leikkaus 10 %

Kaksinkertainen tautisulku puutteellinen:

Tilalla on kolme eri osastoa, mutta niille ei ole omia vaihtokenkiä, vaikka osasto vaihtuu. Muut kaksinkertaiseen tautisulkuun liittyvät asiat kunnossa.

Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 10 % laajuus 10 % kesto 10 % Leikkaus 10 %

Kaksinkertainen tautisulku puutteellinen:

Tilalla ei ole käsien kuivaukseen käytettävissä kertakäyttöpyyhkeitä, vaan käsienpesualtaalla roikkuu kangaspyyhe, johon kaikki vierailijat kuivaavat kätensä.

Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 10 % laajuus 10 % kesto 10 % leikkaus 10 %

14 ELÄINTEN HYVINVOINTIKORVAUKSEN VÄHIMMÄISVAATIMUKSET

14.1 Nautatilojen toimenpiteet

Hyvinvointikorvauksen eläinlajikohtaisten toimenpiteiden vähimmäisvaatimuksina on noudatettava eläinten hyvinvoinnista annetun lain (693/2023) 8 §:n 1 momenttia, 20 §:n 1–3 momenttia, 21 §:n 1 ja 2 momenttia, 23 §, 34 §:n 1 momenttia sekä 36 ja 37 §.

Nautatilalla on noudatettava 1 momentissa säädetyn lisäksi nautojen suojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen (592/2010) 6 §:n 3 ja 4 momenttia, 10 §:ää ja 13 §:n 2 momenttia.

14.1.1 Nautojen hyvinvointisuunnitelma

Pohjalainsäädäntö

Laki eläinten hyvinvoinnista 693/2023

8 § 1 mom.

Eläinlajien ja eläinten pitoa koskevat rajoitukset

Tuotantoeläimenä, seura- ja harrastuseläimenä, sirkuseläimenä ja kiertävässä eläinnäyttelyssä saa pitää vain sellaisia eläimiä ja eläinlajeja, joiden pito voidaan saatavilla olevan tieteellisen tiedon ja käytännön kokemuksen perusteella järjestää niin, että:

- 1) eläimillä on mahdollisuus toteuttaa liikkumiseen, lepoon, kehon huoltoon, ravinnon etsintään ja muuhun vastaavaan toimintaan sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeita;
- 2) eläinten fysiologiset tarpeet voidaan tyydyttää;
- 3) eläimille voidaan järjestää asianmukaiset pitopaikat; ja
- 4) eläinten sairastuessa tai vahingoituessa niille voidaan antaa asianmukaista hoitoa.

20 § 1–3 mom.

Hoidon yleiset vaatimukset

Eläimiä on hoidettava siten, että niillä on mahdollisuus toteuttaa liikkumiseen, leikkiin, lepoon, kehonhuoltoon, syömiseen, ravinnon etsintään ja ympäristön tutkimiseen sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeita.

Hoidossa olevan eläimen yleisestä hyvinvoinnista sekä puhtaudesta ja muusta sen tarvitsemasta keuhkohoidosta on huolehdittava. Eläimen hoidossa on huolehdittava myös asianmukaisista toimista sairauksien ja eläinten vahingoittumisen ennalta ehkäisemiseksi.

Jos eläimiä pidetään ryhmässä, ryhmän kokoonpanossa on otettava huomioon eläinten sosiaaliset suhteet, ikä, sukupuoli ja koko. Jos eläimet suhtautuvat vihamielisesti toisiinsa tai voivat muusta syystä vahingoittaa toisiaan, ne on pidettävä erillään toisistaan tai niillä on oltava mahdollisuus paeta ja piiloutua muilta eläimiltä. Eläinryhmiä yhdistettäessä ja tuotaessa uusia eläimiä ryhmään erityistä huomiota on kiinnitettävä sosiaalisten suhteiden uudelleenmuodostumisesta mahdollisesti aiheutuviin ongelmiin.

21 § 1–2 mom.

Ruokinta ja juotto

Hoidossa olevien eläinten ruokinnassa ja juotossa on otettava huomioon eläimen fysiologiset tarpeet ja varmistettava, että eläin saa sopivassa määrin hyvälaatuista ravintoa ja vettä tai muuta juotavaa. Ravinnon ja juotavan koostumuksen ja

tarjoamistavan on vastattava eläimen fysiologisia tarpeita ja olennaisia käyttäytymistarpeita.

Nisäkkäiden ja lintujen pysyvässä pitopaikassa on oltava jatkuvasti vettä eläimen saatavilla. Jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei kuitenkaan edellytetä:

- 1) vastasyntyneelle tai -kuoriutuneelle eläimelle;
- 2) eläimelle, jonka vedensainta on eläinlääketieteellisestä syystä rajoitettava;
- 3) laajoilla alueilla luonnonmukaisissa olosuhteissa tarhattaville, luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluville eläimille;
- 4) poroille silloin, kun saatavilla on rajoituksetta puhdasta lunta;
- 5) silloin, kun poikkeuksellisen vaikeat sääolosuhteet estävät sulan veden jatkuvan saatavilla pidon;
- 6) sellaisissa eläinten pysyvissä pitopaikoissa, joissa sulan veden jatkuva saatavilla pito on kohtuuttoman vaikea järjestää eläinten pitomuodosta ja sääolosuhteista johtuvista syistä.

23 §

Sairas tai vahingoittunut eläin

Jos hoidossa oleva eläin sairastuu tai vahingoittuu:

- 1) sille on viipymättä annettava tai hankittava asianmukaista hoitoa;
- 2) sille on annettava riittävä mahdollisuus lepoon;
- 3) se on tarvittaessa sijoitettava asianmukaiseen tilaan erilleen muista eläimistä;
- 4) sille on tarvittaessa hankittava eläinlääketieteellistä hoitoa. Sairaana tai vahingoittuneena eläimen hoidossa tulee pyrkiä turvaamaan eläimen toimintakyky ja elämänlaatu. Eläin on lopetettava, jos sairauden tai vamman laatu sitä edellyttää.

34 § 1 mom.

Pitopaikan turvallisuus

Eläimen pitopaikan on oltava materiaaleiltaan, rakenteiltaan ja muilta ominaisuuksiltaan sellainen, että eläimen vahingoittumisen ja sairastumisen vaara, karkaamisvaara ja pitopaikan palovaara on mahdollisimman vähäinen.

36 §

Pitopaikan puhtaana- ja kunnossapito

Eläimen pitopaikka on pidettävä riittävän puhtaana, jotta eläimen hyvinvointi ei vaarannu.

Pitopaikassa havaitut eläimen hyvinvointia vaarantavat viat on korjattava välittömästi tai, jos se ei ole mahdollista, ryhdyttävä muihin tarpeellisiin toimiin eläimen hyvinvoinnin turvaamiseksi vikojen korjaamiseen saakka.

37 §

Pysyvän pitopaikan yleiset vaatimukset

Eläimen pysyvän pitopaikan on oltava riittävän tilava sekä muutoinkin rakenteiltaan ja varusteiltaan sopiva eläimen fysiologisten tarpeiden sekä niiden olennaisten käyttäytymistarpeiden tyydyttämiseen, jotka liittyvät liikkumiseen, leikkiin, lepoon, kehonhuoltoon, syömiseen, ravinnon etsintään ja ympäristön tutkimiseen sekä sosiaalisiin suhteisiin.

Eläintä ei saa pitää jatkuvasti paikalleen kytkettynä eikä sen liikkumista saa jatkuvasti rajoittaa eläimen kääntymisen estävillä rakenteilla. Uusia parsinavettoja ja porsitushäkkejä ei saa rakentaa ja ottaa käyttöön. Porsitushäkillä tarkoitetaan kiinteärakenteista häkkiä, josta emakkoa ei voi päästää vapaasti liikkumaan porsituskarsinassa.

Ryhmässä pidettävän eläimen on voitava väistää toista eläintä. Pitopaikan ruokinta- ja juottolaitteet on suunniteltava, rakennettava ja sijoitettava siten, että eläinten välisestä kilpailusta aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa eläinten hyvinvoinnille.

Eläimellä on oltava käytettävissä sopiva lepopaikka. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä pysyvän pitopaikan koolle, rakenteille, varusteille ja laitteille asetettavista vaatimuksista.

VNa 592/2010

6 § 3–4 mom.

Laitteet ja välineet

Pihatossa on jokaista alkavaa 10 lypsylehmän ryhmää kohden oltava vähintään yksi juoma-astia tai juottolaite. Muilla kuin lypsylehmillä on jokaista alkavaa 20 naudan ryhmää kohden oltava vähintään yksi juoma-astia tai juottolaite kuitenkin siten, että juoma-astioita tai juottolaitteita on yli 10 naudan ryhmälle oltava vähintään kaksi. Mikäli pihatossa käytetään sellaisia juoma-astioita tai juottolaitteita, joista useampi nauta voi juoda samanaikaisesti, on juomapaikkojen määrän vastattava edellä tarkoitettua juoma-astioiden tai juottolaitteiden määrää. Kylmäpihatossa juoma-astioiden tai juottolaitteiden on oltava lämmitettäviä.

Ympärivuotisesti ulkona kasvatettavilla naudoilla on oltava asianmukaiset ruokinta- ja juoma-astiat. Juoma-astioiden tai juottolaitteiden on oltava lämmitettäviä, jollei muutoin pystytä varmistamaan juomaveden sulana ja sopivan lämpöisenä pysymistä.

10 §

Ulkotarha ja laidun

Eläinsuojasta ulkotarhaan ja laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava naudoille turvallisia ja sellaisia, että naudat eivät tarpeettomasti likaannu minään vuodenaikana.

Ulkotarhassa ja laitumella olevilla naudoilla on oltava mahdollisuus päästä riittävään suojaan epäsuotuisia sääolosuhteita vastaan. Jos naudat eivät pääse vapaasti siirtymään suojaan, nautojen omistajan tai haltijan on huolehdittava siitä, että naudat pääsevät suojaan epäsuotuisilta sääolosuhteilta.

Ulkotarhan ja laitumen aitojen on oltava naudoille sopivasta materiaalista ja niille turvallisia. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään nautojen vahingoittuminen ja karkaaminen. Sähköistetyt aidat on rakennettava ja pidettävä kunnossa siten, että niistä ei aiheudu naudoille tarpeetonta kärsimystä.

Ympärivuotisesti ulkona kasvatettavilla naudoilla on oltava pitopaikassaan kyseessä olevan nautarodun tarpeet ja ympäristöolosuhteet huomioon ottaen asianmukainen suoja epäsuotuisia sääolosuhteita vastaan. Suojassa on oltava kuivitettu makuualue, johon kaikki eläimet mahtuvat ja pääsevät yhtä aikaa makuulle. Kuivikkeita on vaihdettava tai lisättävä tarpeeksi usein ja huolehdittava siitä, että makuualue pysyy riittävän kuivana eikä pääse jäätymään.

13 § 2 mom.

Naudan juotto ja ruokinta

Naudan pysyvässä pitopaikassa on oltava jatkuvasti vettä eläimen saatavilla. Jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei kuitenkaan edellytetä silloin, kun vesi sääolosuhteiden takia jäätyy sellaisissa vasikoiden siirrettävissä ulkokarsinoissa, joissa vasikalla on käytössään vain kevytrakenteinen säänsuoja. Vasikalle on tällöin tarjottava vettä vähintään kolme kertaa päivässä.

Toimenpiteen omat vähimmäisvaatimukset

Laki eläinten hyvinvoinnista 693/2023

35 § 1, 3 ja 4 mom.

Pitopaikan olosuhteet

Pitopaikan lämpötilan, ilman- tai vedenlaadun ja muiden ympäristöolosuhteiden on oltava siellä pidettävälle eläimelle sopivia. Ulkona pidettävällä eläimellä on oltava riittävä suoja epäsuotuisia sääoloja vastaan tai eläin on voitava tarvittaessa ottaa sisätilaan.

Pitopaikan valaistuksen tulee olla sellainen, että se on sopiva eläimen fysiologisten tarpeiden ja olennaisten käyttäytymistarpeiden tyydyttämiseen ja että eläin voidaan tarkastaa ja sitä voidaan hoitaa asianmukaisesti.

Jos eläinten hyvinvointi on riippuvainen koneellisesta ilmanvaihtojärjestelmästä, laitteistossa on oltava hälytysjärjestelmä, joka antaa hälytyksen toimintahäiriön sattuessa. Hälytysjärjestelmän toimivuus on testattava säännöllisesti.

VNa 592/2010

5 § 1 mom.

Eläinsuojan olosuhteet

Eläinsuojan ilmanvaihdon on oltava sellainen, että ilman kosteus, pölyn määrä tai haitallisten kaasujen pitoisuudet eivät kohoa haitallisen korkeiksi. Lämpötilan on oltava eläinsuojassa pidettäville eläimille sopiva.

13 § 1 mom.

Naudan juotto ja ruokinta

Naudalle annettavan rehun on oltava ravintoainekoostumukseltaan sille sopivaa.

14.1.2 Vasikoiden olosuhteiden parantaminen

Pohjalainsäädäntö

Laki eläinten hyvinvoinnista 693/2023

8 § 1 mom.

Eläinlajien ja eläinten pitoa koskevat rajoitukset

Tuotantoeläimenä, seura- ja harrastuseläimenä, sirkuseläimenä ja kiertävässä eläinnäyttelyssä saa pitää vain sellaisia eläimiä ja eläinlajeja, joiden pito voidaan saatavilla olevan tieteellisen tiedon ja käytännön kokemuksen perusteella järjestää niin, että:

- 1) eläimillä on mahdollisuus toteuttaa liikkumiseen, lepoon, kehon huoltoon, ravinnon etsintään ja muuhun vastaavaan toimintaan sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeitaan;
- 2) eläinten fysiologiset tarpeet voidaan tyydyttää;
- 3) eläimille voidaan järjestää asianmukaiset pitopaikat; ja
- 4) eläinten sairastuessa tai vahingoituessa niille voidaan antaa asianmukaista hoitoa.

20 § 1–3 mom.

Hoidon yleiset vaatimukset

Eläimiä on hoidettava siten, että niillä on mahdollisuus toteuttaa liikkumiseen, leikkiin, lepoon, kehonhuoltoon, syömiseen, ravinnon etsintään ja ympäristön tutkimiseen sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeitaan.

Hoidossa olevan eläimen yleisestä hyvinvoinnista sekä puhtaudesta ja muusta sen tarvitsemasta keuhkohoidosta on huolehdittava. Eläimen hoidossa on huolehdittava myös asianmukaisista toimista sairauksien ja eläinten vahingoittumisen ennalta ehkäisemiseksi.

Jos eläimiä pidetään ryhmässä, ryhmän kokoonpanossa on otettava huomioon eläinten sosiaaliset suhteet, ikä, sukupuoli ja koko. Jos eläimet suhtautuvat vihamielisesti toisiinsa tai voivat muusta syystä vahingoittaa toisiaan, ne on pidettävä erillään toisistaan tai niillä on oltava mahdollisuus paeta ja piiloutua muilta eläimiltä. Eläinryhmiä yhdistettäessä ja tuotaessa uusia eläimiä ryhmään erityistä huomiota on kiinnitettävä sosiaalisten suhteiden uudelleenmuodostumisesta mahdollisesti aiheutuviin ongelmiin.

21 § 1–2 mom.

Ruokinta ja juotto

Hoidossa olevien eläinten ruokinnassa ja juotossa on otettava huomioon eläimen fysiologiset tarpeet ja varmistettava, että eläin saa sopivassa määrin hyvälaatuista ravintoa ja vettä tai muuta juotavaa. Ravinnon ja juotavan koostumuksen ja tarjoamistavan on vastattava eläimen fysiologisia tarpeita ja olennaisia käyttäytymistarpeita.

Nisäkkäiden ja lintujen pysyvässä pitopaikassa on oltava jatkuvasti vettä eläimen saatavilla. Jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei kuitenkaan edellytetä:

- 1) vastasyntyneelle tai -kuoriutuneelle eläimelle;
- 2) eläimelle, jonka vedensaantia on eläinlääketieteellisestä syystä rajoitettava;
- 3) laajoilla alueilla luonnonmukaisissa olosuhteissa tarhattaville, luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluville eläimille;
- 4) poroille silloin, kun saatavilla on rajoituksetta puhdasta lunta;
- 5) silloin, kun poikkeuksellisen vaikeat sääolosuhteet estävät sulan veden jatkuvan saatavilla pidon;
- 6) sellaisissa eläinten pysyvissä pitopaikoissa, joissa sulan veden jatkuva saatavilla pito on kohtuuttoman vaikea järjestää eläinten pitomuodosta ja sääolosuhteista johtuvista syistä.

23 §

Sairas tai vahingoittunut eläin

Jos hoidossa oleva eläin sairastuu tai vahingoittuu:

- 1) sille on viipymättä annettava tai hankittava asianmukaista hoitoa;
- 2) sille on annettava riittävä mahdollisuus lepoon;
- 3) se on tarvittaessa sijoitettava asianmukaiseen tilaan erilleen muista eläimistä;
- 4) sille on tarvittaessa hankittava eläinlääketieteellistä hoitoa. Sairaana tai vahingoittuneena eläimen hoidossa tulee pyrkiä turvaamaan eläimen toimintakyky ja elämänlaatu. Eläin on lopetettava, jos sairauden tai vamman laatu sitä edellyttää.

34 § 1 mom.

Pitopaikan turvallisuus

Eläimen pitopaikan on oltava materiaaleiltaan, rakenteiltaan ja muilta ominaisuuksiltaan sellainen, että eläimen vahingoittumisen ja sairastumisen vaara, karkaamisvaara ja pitopaikan palovaara on mahdollisimman vähäinen.

36 §

Pitopaikan puhtaana- ja kunnossapito

Eläimen pitopaikka on pidettävä riittävän puhtaana, jotta eläimen hyvinvointi ei vaarannu.

Pitopaikassa havaitut eläimen hyvinvointia vaarantavat viat on korjattava välittömästi tai, jos se ei ole mahdollista, ryhdyttävä muihin tarpeellisiin toimiin eläimen hyvinvoinnin turvaamiseksi vikojen korjaamiseen saakka.

37 §

Pysyvän pitopaikan yleiset vaatimukset

Eläimen pysyvän pitopaikan on oltava riittävän tilava sekä muutoinkin rakenteiltaan ja varusteiltaan sopiva eläimen fysiologisten tarpeiden sekä niiden olennaisten käyttäytymistarpeiden tyydyttämiseen, jotka liittyvät liikkumiseen, leikkiin, lepoon, kehonhuoltoon, syömiseen, ravinnon etsintään ja ympäristön tutkimiseen sekä sosiaalisiin suhteisiin.

Eläintä ei saa pitää jatkuvasti paikalleen kytkettynä eikä sen liikkumista saa jatkuvasti rajoittaa eläimen kääntymisen estävillä rakenteilla. Uusia parsinavettoja ja porsitushäkkeitä ei saa rakentaa ja ottaa käyttöön. Porsitushäkillä tarkoitetaan kiinteärakenteista häkkiä, josta emakkoa ei voi päästää vapaasti liikkumaan porsituskarsinassa.

Ryhmässä pidettävän eläimen on voitava väistää toista eläintä. Pitopaikan ruokinta- ja juottolaitteet on suunniteltava, rakennettava ja sijoitettava siten, että eläinten välisestä kilpailusta aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa eläinten hyvinvoinnille.

Eläimellä on oltava käytettävissä sopiva lepopaikka. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä pysyvän pitopaikan koolle, rakenteille, varusteille ja laitteille asetettavista vaatimuksista.

121§ 2 mom.

Tämän lain voimaan tullessa toiminnassa olevaan navettaan sovelletaan muiden nautojen kuin maidontuotantoa varten pidettävien lehmien ja hiehojen osalta 37 §:n 2 momentissa säädettyä paikalleen kytkemisen kieltoa 1 päivästä tammikuuta 2028. Vasikoiden osalta kieltoa kuitenkin sovelletaan tämän lain tultua voimaan.

VNa 592/2010

6 § 3–4 mom.

Laitteet ja välineet

Pihatossa on jokaista alkavaa 10 lypsylehmän ryhmää kohden oltava vähintään yksi juoma-astia tai juottolaite. Muilla kuin lypsylehmillä on jokaista alkavaa 20 naudan ryhmää kohden oltava vähintään yksi juoma-astia tai juottolaite kuitenkin siten, että juoma-astioita tai juottolaitteita on yli 10 naudan ryhmälle oltava vähintään kaksi. Mikäli pihatossa käytetään sellaisia juoma-astioita tai juottolaitteita, joista useampi nauta voi juoda samanaikaisesti, on juomapaikkojen määrän vastattava edellä tarkoitettua juoma-astioiden tai juottolaitteiden määrää. Kylmäpihatossa juoma-astioiden tai juottolaitteiden on oltava lämmitettäviä.

Ympärivuotisesti ulkona kasvatettavilla naudoilla on oltava asianmukaiset ruokinta- ja juoma-astiat. Juoma-astioiden tai juottolaitteiden on oltava lämmitettäviä, jollei muutoin pystytä varmistamaan juomaveden sulana ja sopivan lämpöisenä pysymistä.

10 §

Ulkotarha ja laidun

Eläinsuojasta ulkotarhaan ja laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava naudoille turvallisia ja sellaisia, että naudat eivät tarpeettomasti likaannu minään vuodenaikana.

Ulkotarhassa ja laitumella olevilla naudoilla on oltava mahdollisuus päästä riittävään suojaan epäsuotuisia sääolosuhteita vastaan. Jos naudat eivät pääse vapaasti siirtymään suojaan, nautojen omistajan tai haltijan on huolehdittava siitä, että naudat pääsevät suojaan epäsuotuisilta sääolosuhteilta.

Ulkotarhan ja laitumen aitojen on oltava naudoille sopivasta materiaalista ja niille turvallisia. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään nautojen vahingoittuminen ja karkaaminen. Sähköistetyt aidat on rakennettava ja pidettävä kunnossa siten, että niistä ei aiheudu naudoille tarpeetonta kärsimystä.

Ympärivuotisesti ulkona kasvatettavilla naudoilla on oltava pitopaikassaan kyseessä olevan nautarodun tarpeet ja ympäristöolosuhteet huomioon ottaen asianmukainen suoja epäsuotuisia sääolosuhteita vastaan. Suojassa on oltava kuivitettu makuualue, johon kaikki eläimet mahtuvat ja pääsevät yhtä aikaa makuulle. Kuivikkeita on vaihdettava tai lisättävä tarpeeksi usein ja huolehdittava siitä, että makuualue pysyy riittävän kuivana eikä pääse jäätymään.

13 § 2 mom.

Naudan juotto ja ruokinta

Naudan pysyvässä pitopaikassa on oltava jatkuvasti vettä eläimen saatavilla. Jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei kuitenkaan edellytetä silloin, kun vesi sääolosuhteiden takia jäätyy sellaisissa vasikoiden siirrettävissä ulkokarsinoissa, joissa vasikalla on käytössään vain kevytrakenteinen säänsuoja. Vasikalle on tällöin tarjottava vettä vähintään kolme kertaa päivässä.

Toimenpiteen omat vähimmäisvaatimukset

VNa 592/2010

7 §

Vasikan pitopaikka

Alle kaksiviikkoisella vasikalla on oltava hyvin kuivitettu makuupaikka.

Yli kahdeksan viikon ikäistä vasikkaa ei saa pitää yksittäiskarsinassa, jollei siihen ole eläinlääketieteellistä syytä.

Jos alle kahdeksan viikon ikäistä vasikkaa pidetään yksittäiskarsinassa, karsinan seinien on oltava sellaiset, että vasikka voi nähdä ja kosketella lajitovereitaan.

Eläinlääketieteellisestä syytä vasikkaa voidaan kuitenkin pitää sellaisessa karsinassa, jossa on umpinaiset seinät. Yksittäiskarsinassa pidettävän vasikan karsinan on oltava vähintään vasikan säkäkorkeuden levyinen ja karsinan pituuden vähintään vasikan pituus mitattuna turvasta lantioluun istuinkyhmyyn kerrottuna 1,1:llä.

Jos vasikoita pidetään ryhmässä, vasikoiden käytettävissä olevan tilan on oltava sellainen, että eläimet voivat kääntyä ympäri ja asettua vaivatta makuulle. Karsinassa on oltava tilaa jokaista alle 150 kilogramman painoista vasikkaa kohden vähintään 1,5 neliometriä, vähintään 150 kilogramman mutta alle 220 kilogramman painoista vasikkaa kohden vähintään 1,7 neliometriä ja vähintään 220 kilogramman painoista vasikkaa kohden vähintään 1,8 neliometriä.

12 § 3 mom.

Naudan kytkeminen

Vasikkaa ei saa pitää parteen, karsinaan tai muuhun rakenteeseen kytkettynä muutoin kuin tilapäisesti enintään tunnin ajan eläimen ruokkimisen tai muun hoitamisen ajan.

14.1.3 Urospuolisten nautojen olosuhteiden parantaminen

Pohjalainsäädäntö

Laki eläinten hyvinvoinnista 693/2023

8 § 1 mom.

Eläinlajien ja eläinten pitoa koskevat rajoitukset

Tuotantoeläimenä, seura- ja harrastuseläimenä, sirkuseläimenä ja kiertävässä eläinnäyttelyssä saa pitää vain sellaisia eläimiä ja eläinlajeja, joiden pito voidaan saatavilla olevan tieteellisen tiedon ja käytännön kokemuksen perusteella järjestää niin, että:

- 1) eläimillä on mahdollisuus toteuttaa liikkumiseen, lepoon, kehon huoltoon, ravinnon etsintään ja muuhun vastaavaan toimintaan sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeitaan;
- 2) eläinten fysiologiset tarpeet voidaan tyydyttää;
- 3) eläimille voidaan järjestää asianmukaiset pitopaikat; ja
- 4) eläinten sairastuessa tai vahingoituessa niille voidaan antaa asianmukaista hoitoa.

20 § 1–3 mom.

Hoidon yleiset vaatimukset

Eläimiä on hoidettava siten, että niillä on mahdollisuus toteuttaa liikkumiseen, leikkiin, lepoon, kehonhuoltoon, syömiseen, ravinnon etsintään ja ympäristön tutkimiseen sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeitaan.

Hoidossa olevan eläimen yleisestä hyvinvoinnista sekä puhtaudesta ja muusta sen tarvitsemasta keuhkohoidosta on huolehdittava. Eläimen hoidossa on huolehdittava myös asianmukaisista toimista sairauksien ja eläinten vahingoittumisen ennalta ehkäisemiseksi.

Jos eläimiä pidetään ryhmässä, ryhmän kokoonpanossa on otettava huomioon eläinten sosiaaliset suhteet, ikä, sukupuoli ja koko. Jos eläimet suhtautuvat vihamielisesti toisiinsa tai voivat muusta syystä vahingoittaa toisiaan, ne on pidettävä erillään toisistaan tai niillä on oltava mahdollisuus paeta ja piiloutua muilta eläimiltä. Eläinryhmiä yhdistettäessä ja tuotaessa uusia eläimiä ryhmään erityistä huomiota on kiinnitettävä sosiaalisten suhteiden uudelleenmuodostumisesta mahdollisesti aiheutuviin ongelmiin.

21 § 1–2 mom.

Ruokinta ja juotto

Hoidossa olevien eläinten ruokinnassa ja juotossa on otettava huomioon eläimen fysiologiset tarpeet ja varmistettava, että eläin saa sopivassa määrin hyvälaatuista ravintoa ja vettä tai muuta juotavaa. Ravinnon ja juotavan koostumuksen ja

tarjoamistavan on vastattava eläimen fysiologisia tarpeita ja olennaisia käyttäytymistarpeita.

Nisäkkäiden ja lintujen pysyvässä pitopaikassa on oltava jatkuvasti vettä eläimen saatavilla. Jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei kuitenkaan edellytetä:

- 1) vastasyntyneelle tai -kuoriutuneelle eläimelle;
- 2) eläimelle, jonka vedensainta on eläinlääketieteellisestä syystä rajoitettava;
- 3) laajoilla alueilla luonnonmukaisissa olosuhteissa tarhattaville, luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluville eläimille;
- 4) poroille silloin, kun saatavilla on rajoituksetta puhdasta lunta;
- 5) silloin, kun poikkeuksellisen vaikeat sääolosuhteet estävät sulan veden jatkuvan saatavilla pidon;
- 6) sellaisissa eläinten pysyissä pitopaikoissa, joissa sulan veden jatkuva saatavilla pito on kohtuuttoman vaikea järjestää eläinten pitomuodosta ja sääolosuhteista johtuvista syistä.

23 §

Sairas tai vahingoittunut eläin

Jos hoidossa oleva eläin sairastuu tai vahingoittuu:

- 1) sille on viipymättä annettava tai hankittava asianmukaista hoitoa;
- 2) sille on annettava riittävä mahdollisuus lepoon;
- 3) se on tarvittaessa sijoitettava asianmukaiseen tilaan erilleen muista eläimistä;
- 4) sille on tarvittaessa hankittava eläinlääketieteellistä hoitoa. Sairaana tai vahingoittuneena eläimen hoidossa tulee pyrkiä turvaamaan eläimen toimintakyky ja elämänlaatu. Eläin on lopetettava, jos sairauden tai vamman laatu sitä edellyttää.

34 § 1 mom.

Pitopaikan turvallisuus

Eläimen pitopaikan on oltava materiaaleiltaan, rakenteiltaan ja muilta ominaisuuksiltaan sellainen, että eläimen vahingoittumisen ja sairastumisen vaara, karkaamisvaara ja pitopaikan palovaara on mahdollisimman vähäinen.

36 §

Pitopaikan puhtaana- ja kunnossapito

Eläimen pitopaikka on pidettävä riittävän puhtaana, jotta eläimen hyvinvointi ei vaarannu.

Pitopaikassa havaitut eläimen hyvinvointia vaarantavat viat on korjattava välittömästi tai, jos se ei ole mahdollista, ryhdyttävä muihin tarpeellisiin toimiin eläimen hyvinvoinnin turvaamiseksi vikojen korjaamiseen saakka.

37 §

Pysyvän pitopaikan yleiset vaatimukset

Eläimen pysyvän pitopaikan on oltava riittävän tilava sekä muutoinkin rakenteiltaan ja varusteiltaan sopiva eläimen fysiologisten tarpeiden sekä niiden olennaisten käyttäytymistarpeiden tyydyttämiseen, jotka liittyvät liikkumiseen, leikkiin, lepoon, kehonhuoltoon, syömiseen, ravinnon etsintään ja ympäristön tutkimiseen sekä sosiaalisiin suhteisiin.

Eläintä ei saa pitää jatkuvasti paikalleen kytkettynä eikä sen liikkumista saa jatkuvasti rajoittaa eläimen kääntymisen estävillä rakenteilla. Uusia parsinavettoja ja porsitushäkkejä ei saa rakentaa ja ottaa käyttöön. Porsitushäkillä tarkoitetaan kiinteärakenteista häkkiä, josta emakkoa ei voi päästää vapaasti liikkumaan porsituskarsinassa.

Ryhmässä pidettävän eläimen on voitava väistää toista eläintä. Pitopaikan ruokinta- ja juottolaitteet on suunniteltava, rakennettava ja sijoitettava siten, että eläinten välisestä kilpailusta aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa eläinten hyvinvoinnille.

Eläimellä on oltava käytettävissä sopiva lepopaikka. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä pysyvän pitopaikan koolle, rakenteille, varusteille ja laitteille asetettavista vaatimuksista.

VNa 592/2010

6 § 3–4 mom.

Laitteet ja välineet

Pihatossa on jokaista alkavaa 10 lypsylehmän ryhmää kohden oltava vähintään yksi juoma-astia tai juottolaite. Muilla kuin lypsylehmillä on jokaista alkavaa 20 naudan ryhmää kohden oltava vähintään yksi juoma-astia tai juottolaite kuitenkin siten, että juoma-astioita tai juottolaitteita on yli 10 naudan ryhmälle oltava vähintään kaksi. Mikäli pihatossa käytetään sellaisia juoma-astioita tai juottolaitteita, joista useampi nauta voi juoda samanaikaisesti, on juomapaikkojen määrän vastattava edellä tarkoitettua juoma-astioiden tai juottolaitteiden määrää. Kylmäpihatossa juoma-astioiden tai juottolaitteiden on oltava lämmitettäviä.

Ympärivuotisesti ulkona kasvatettavilla naudoilla on oltava asianmukaiset ruokinta- ja juoma-astiat. Juoma-astioiden tai juottolaitteiden on oltava lämmitettäviä, jollei muutoin pystytä varmistamaan juomaveden sulana ja sopivan lämpöisenä pysymistä.

10 §

Ulkotarha ja laidun

Eläinsuojasta ulkotarhaan ja laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava naudoille turvallisia ja sellaisia, että naudat eivät tarpeettomasti likaannu minään vuodenaikana.

Ulkotarhassa ja laitumella olevilla naudoilla on oltava mahdollisuus päästä riittävään suojaan epäsuotuisia sääolosuhteita vastaan. Jos naudat eivät pääse vapaasti siirtymään suojaan, nautojen omistajan tai haltijan on huolehdittava siitä, että naudat pääsevät suojaan epäsuotuisilta sääolosuhteilta.

Ulkotarhan ja laitumen aitojen on oltava naudoille sopivasta materiaalista ja niille turvallisia. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään nautojen vahingoittuminen ja karkaaminen. Sähköistetyt aidat on rakennettava ja pidettävä kunnossa siten, että niistä ei aiheudu naudoille tarpeetonta kärsimystä.

Ympärivuotisesti ulkona kasvatettavilla naudoilla on oltava pitopaikassaan kyseessä olevan nautarodun tarpeet ja ympäristöolosuhteet huomioon ottaen asianmukainen suoja epäsuotuisia sääolosuhteita vastaan. Suojassa on oltava kuivitettu makuualue, johon kaikki eläimet mahtuvat ja pääsevät yhtä aikaa makuulle. Kuivikkeita on vaihdettava tai lisättävä tarpeeksi usein ja huolehdittava siitä, että makuualue pysyy riittävän kuivana eikä pääse jäätymään.

13 § 2 mom.

Naudan juotto ja ruokinta

Naudan pysyvässä pitopaikassa on oltava jatkuvasti vettä eläimen saatavilla. Jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei kuitenkaan edellytetä silloin, kun vesi sääolosuhteiden takia jäätyy sellaisissa vasikoiden siirrettävissä ulkokarsinoissa, joissa vasikalla on käytössään vain kevytrakenteinen säänsuoja. Vasikalle on tällöin tarjottava vettä vähintään kolme kertaa päivässä.

Toimenpiteen omat vähimmäisvaatimukset

Laki eläinten hyvinvoinnista 693/2023

33 § 1 mom.

Pitopaikan yleiset vaatimukset

Eläimen on voitava pitopaikassaan seistä ja levätä luonnollisessa asennossa sekä vaihtaa asentoon vaikeuksitta. Samassa pitopaikassa pidettävillä eläimillä on oltava mahdollisuus yhtäaikaiseen lepoon.

121 § 2 mom.

Naudan pitopaikkaa koskevat poikkeus- ja siirtymäsäännökset

Tämän lain voimaan tullessa toiminnassa olevaan navettaan sovelletaan muiden nautojen kuin maidontuotantoa varten pidettävien lehmien ja hiehojen osalta 37 §:n 2 momentissa säädettyä paikalleen kytkemisen kieltoa 1 päivästä tammikuuta 2028. Vasikoiden osalta kieltoa kuitenkin sovelletaan tämän lain tultua voimaan.

VNa 592/2010

4 § 1 mom.
Lattia

Eläinsuojan lattian on oltava sellainen, että nestemäiset eritteet poistuvat asianmukaisesti tai imeytyvät hyvin kuivikkeisiin. Tarvittaessa nautojen makuualue on kuivitettava.

14.1.4 Nautojen laidunnus ja jaloittelu -toimenpiteet I–III

Pohjalainsäädäntö

Laki eläinten hyvinvoinnista 693/2023

8 § 1 mom.
Eläinlajien ja eläinten pitoa koskevat rajoitukset

Tuotantoeläimenä, seura- ja harrastuseläimenä, sirkuseläimenä ja kiertävässä eläinnäyttelyssä saa pitää vain sellaisia eläimiä ja eläinlajeja, joiden pito voidaan saatavilla olevan tieteellisen tiedon ja käytännön kokemuksen perusteella järjestää niin, että:

- 1) eläimillä on mahdollisuus toteuttaa liikkumiseen, lepoon, kehon huoltoon, ravinnon etsintään ja muuhun vastaavaan toimintaan sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeitaan;
- 2) eläinten fysiologiset tarpeet voidaan tyydyttää;
- 3) eläimille voidaan järjestää asianmukaiset pitopaikat; ja
- 4) eläinten sairastuessa tai vahingoituessa niille voidaan antaa asianmukaista hoitoa.

20 § 1–3 mom.
Hoidon yleiset vaatimukset

Eläimiä on hoidettava siten, että niillä on mahdollisuus toteuttaa liikkumiseen, leikkiin, lepoon, kehonhuoltoon, syömiseen, ravinnon etsintään ja ympäristön tutkimiseen sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeitaan. Hoidossa olevan eläimen yleisestä hyvinvoinnista sekä puhtaudesta ja muusta sen tarvitsemasta keuhonhoidosta on huolehdittava. Eläimen hoidossa on huolehdittava myös asianmukaisista toimista sairauksien ja eläinten vahingoittumisen ennalta ehkäisemiseksi.

Jos eläimiä pidetään ryhmässä, ryhmän kokoonpanossa on otettava huomioon eläinten sosiaaliset suhteet, ikä, sukupuoli ja koko. Jos eläimet suhtautuvat vihamielisesti toisiinsa tai voivat muusta syystä vahingoittaa toisiaan, ne on pidettävä erillään toisistaan tai niillä on oltava mahdollisuus paeta ja piiloutua muilta eläimiltä. Eläinryhmiä yhdistettäessä ja tuotaessa uusia eläimiä ryhmään erityistä huomiota on

kiinnitettävä sosiaalisten suhteiden uudelleenmuodostumisesta mahdollisesti aiheutuviin ongelmiin.

21 § 1–2 mom.

Ruokinta ja juotto

Hoidossa olevien eläinten ruokinnassa ja juotossa on otettava huomioon eläimen fysiologiset tarpeet ja varmistettava, että eläin saa sopivassa määrin hyvälaatuista ravintoa ja vettä tai muuta juotavaa. Ravinnon ja juotavan koostumuksen ja tarjoamistavan on vastattava eläimen fysiologisia tarpeita ja olennaisia käyttäytymistarpeita.

Nisäkkäiden ja lintujen pysyvässä pitopaikassa on oltava jatkuvasti vettä eläimen saatavilla. Jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei kuitenkaan edellytetä:

- 1) vastasyntyneelle tai -kuoriutuneelle eläimelle;
- 2) eläimelle, jonka vedensaintia on eläinlääketieteellisestä syystä rajoitettava;
- 3) laajoilla alueilla luonnonmukaisissa olosuhteissa tarhattaville, luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluville eläimille;
- 4) poroille silloin, kun saatavilla on rajoituksetta puhdasta lunta;
- 5) silloin, kun poikkeuksellisen vaikeat sääolosuhteet estävät sulan veden jatkuvan saatavilla pidon;
- 6) sellaisissa eläinten pysyvissä pitopaikoissa, joissa sulan veden jatkuva saatavilla pito on kohtuuttoman vaikea järjestää eläinten pitomuodosta ja sääolosuhteista johtuvista syistä.

23 §

Sairas tai vahingoittunut eläin

Jos hoidossa oleva eläin sairastuu tai vahingoittuu:

- 1) sille on viipymättä annettava tai hankittava asianmukaista hoitoa;
- 2) sille on annettava riittävä mahdollisuus lepoon;
- 3) se on tarvittaessa sijoitettava asianmukaiseen tilaan erilleen muista eläimistä;
- 4) sille on tarvittaessa hankittava eläinlääketieteellistä hoitoa. Sairaana tai vahingoittuneena eläimen hoidossa tulee pyrkiä turvaamaan eläimen toimintakyky ja elämänlaatu. Eläin on lopetettava, jos sairauden tai vamman laatu sitä edellyttää.

34 § 1 mom.

Pitopaikan turvallisuus

Eläimen pitopaikan on oltava materiaaleiltaan, rakenteiltaan ja muilta ominaisuuksiltaan sellainen, että eläimen vahingoittumisen ja sairastumisen vaara, karkaamisvaara ja pitopaikan palovaara on mahdollisimman vähäinen.

36 §

Pitopaikan puhtaana- ja kunnossapito

Eläimen pitopaikka on pidettävä riittävän puhtaana, jotta eläimen hyvinvointi ei vaarannu.

Pitopaikassa havaitut eläimen hyvinvointia vaarantavat viat on korjattava välittömästi tai, jos se ei ole mahdollista, ryhdyttävä muihin tarpeellisiin toimiin eläimen hyvinvoinnin turvaamiseksi vikojen korjaamiseen saakka.

37 §

Pysyvän pitopaikan yleiset vaatimukset

Eläimen pysyvän pitopaikan on oltava riittävän tilava sekä muutoinkin rakenteiltaan ja varusteiltaan sopiva eläimen fysiologisten tarpeiden sekä niiden olennaisten käyttäytymistarpeiden tyydyttämiseen, jotka liittyvät liikkumiseen, leikkiin, lepoon, kehonhuoltoon, syömiseen, ravinnon etsintään ja ympäristön tutkimiseen sekä sosiaalisiin suhteisiin.

Eläintä ei saa pitää jatkuvasti paikalleen kytkettynä eikä sen liikkumista saa jatkuvasti rajoittaa eläimen kääntymisen estävillä rakenteilla. Uusia parsinavettoja ja porsitushäkkejä ei saa rakentaa ja ottaa käyttöön. Porsitushäkkillä tarkoitetaan kiinteärakenteista häkkiä, josta emakkoa ei voi päästää vapaasti liikkumaan porsituskarsinassa.

Ryhmässä pidettävän eläimen on voitava väistää toista eläintä. Pitopaikan ruokinta- ja juottolaitteet on suunniteltava, rakennettava ja sijoitettava siten, että eläinten välisestä kilpailusta aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa eläinten hyvinvoinnille.

Eläimellä on oltava käytettävissä sopiva lepopaikka. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä pysyvän pitopaikan koolle, rakenteille, varusteille ja laitteille asetettavista vaatimuksista.

VNa 592/2010

6 § 3–4 mom.

Laitteet ja välineet

Pihatossa on jokaista alkavaa 10 lypsylehmän ryhmää kohden oltava vähintään yksi juoma-astia tai juottolaite. Muilla kuin lypsylehmillä on jokaista alkavaa 20 naudan ryhmää kohden oltava vähintään yksi juoma-astia tai juottolaite kuitenkin siten, että juoma-astioita tai juottolaitteita on yli 10 naudan ryhmälle oltava vähintään kaksi. Mikäli pihatossa käytetään sellaisia juoma-astioita tai juottolaitteita, joista useampi nauta voi juoda samanaikaisesti, on juomapaikkojen määrän vastattava edellä tarkoitettua juoma-astioiden tai juottolaitteiden määrää. Kylmäpihatossa juoma-astioiden tai juottolaitteiden on oltava lämmitettäviä.

Ympärivuotisesti ulkona kasvatettavilla naudoilla on oltava asianmukaiset ruokinta- ja juoma-astiat. Juoma-astioiden tai juottolaitteiden on oltava lämmitettäviä, jollei muutoin pystytä varmistamaan juomaveden sulana ja sopivan lämpöisenä pysymistä.

10 §

Ulkotarha ja laidun

Eläinsuojasta ulkotarhaan ja laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava naudoille turvallisia ja sellaisia, että naudat eivät tarpeettomasti likaannu minään vuodenaikana.

Ulkotarhassa ja laitumella olevilla naudoilla on oltava mahdollisuus päästä riittävään suojaan epäsuotuisia sääolosuhteita vastaan. Jos naudat eivät pääse vapaasti siirtymään suojaan, nautojen omistajan tai haltijan on huolehdittava siitä, että naudat pääsevät suojaan epäsuotuisilta sääolosuhteilta.

Ulkotarhan ja laitumen aitojen on oltava naudoille sopivasta materiaalista ja niille turvallisia. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään nautojen vahingoittuminen ja karkaaminen. Sähköistetyt aidat on rakennettava ja pidettävä kunnossa siten, että niistä ei aiheudu naudoille tarpeetonta kärsimystä.

Ympärivuotisesti ulkona kasvatettavilla naudoilla on oltava pitopaikassaan kyseessä olevan nautarodun tarpeet ja ympäristöolosuhteet huomioon ottaen asianmukainen suoja epäsuotuisia sääolosuhteita vastaan. Suojassa on oltava kuivitettu makuualue, johon kaikki eläimet mahtuvat ja pääsevät yhtä aikaa makuulle. Kuivikkeita on vaihdettava tai lisättävä tarpeeksi usein ja huolehdittava siitä, että makuualue pysyy riittävän kuivana eikä pääse jäätymään.

13 § 2 mom.

Naudan juotto ja ruokinta

Naudan pysyvässä pitopaikassa on oltava jatkuvasti vettä eläimen saatavilla. Jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei kuitenkaan edellytetä silloin, kun vesi sääolosuhteiden takia jäätyy sellaisissa vasikoiden siirrettävissä ulkokarsinoissa, joissa vasikalla on käytössään vain kevytrakenteinen säänsuoja. Vasikalle on tällöin tarjottava vettä vähintään kolme kertaa päivässä.

Toimenpiteen omat vähimmäisvaatimukset

Laki eläinten hyvinvoinnista 693/2023

33 § 2 mom.

Pitopaikan yleiset vaatimukset

Pitopaikassa on voitava ylläpitää eläimen hyvinvoinnin kannalta riittävää puhtautta ja hygieniaa. Pitopaikassa oleva eläin on voitava tarkastaa ja sitä on voitava hoitaa vaikeuksitta.

35 § 1 mom. (ei nautojen ulkoilu)

Pitopaikan olosuhteet

Pitopaikan lämpötilan, ilman- tai vedenlaadun ja muiden ympäristöolosuhteiden on oltava siellä pidettävälle eläimelle sopivia. Ulkona pidettävällä eläimellä on oltava riittävä suoja epäsuotuisia sääoloja vastaan tai eläin on voitava tarvittaessa ottaa sisätilaan.

VNa 592/2010

17 § 1 mom.

Laiduntaminen ja jaloittelu

Lypsylehmät ja pääasiassa maidontuotantoa varten kasvatettavat hiehot, jotka pidetään kytkettyinä, tulee päästää laitumelle tai muuhun tarkoituksenmukaiseen jaloittelutilaan vähintään 90 päivää. Vähintään 60 päivää jaloittelusta on sijoitettava ajanjaksoon, joka alkaa 1 päivänä toukokuuta ja päättyy 30 päivänä syyskuuta. Jaloittelutilan pinta-alan on oltava vähintään 6 neliometriä siellä pidettävää nautaa kohden. Pinta-alan on oltava kuitenkin aina vähintään 50 neliometriä.

14.1.5 Nautojen poikima-, hoito- ja sairaskarsinat

Pohjalainsäädäntö

Laki eläinten hyvinvoinnista 693/2023

8 § 1 mom.

Eläinlajien ja eläinten pitoa koskevat rajoitukset

Tuotantoeläimenä, seura- ja harrastuseläimenä, sirkuseläimenä ja kiertävässä eläinnäyttelyssä saa pitää vain sellaisia eläimiä ja eläinlajeja, joiden pito voidaan saatavilla olevan tieteellisen tiedon ja käytännön kokemuksen perusteella järjestää niin, että:

- 1) eläimillä on mahdollisuus toteuttaa liikkumiseen, lepoon, kehon huoltoon, ravinnon etsintään ja muuhun vastaavaan toimintaan sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeitaan;
- 2) eläinten fysiologiset tarpeet voidaan tyydyttää;
- 3) eläimille voidaan järjestää asianmukaiset pitopaikat; ja
- 4) eläinten sairastuessa tai vahingoittuessa niille voidaan antaa asianmukaista hoitoa.

20 § 1–3 mom.

Hoidon yleiset vaatimukset

Eläimiä on hoidettava siten, että niillä on mahdollisuus toteuttaa liikkumiseen, leikkiin, lepoon, kehonhuoltoon, syömiseen, ravinnon etsintään ja ympäristön tutkimiseen sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeitaan. Hoidossa olevan eläimen yleisestä hyvinvoinnista sekä puhtaudesta ja muusta sen tarvitsemasta keuhkohoidosta on huolehdittava. Eläimen hoidossa on huolehdittava myös asianmukaisista toimista sairauksien ja eläinten vahingoittumisen ennalta ehkäisemiseksi.

Jos eläimiä pidetään ryhmässä, ryhmän kokoonpanossa on otettava huomioon eläinten sosiaaliset suhteet, ikä, sukupuoli ja koko. Jos eläimet suhtautuvat vihamielisesti toisiinsa tai voivat muusta syystä vahingoittaa toisiaan, ne on pidettävä erillään toisistaan tai niillä on oltava mahdollisuus paeta ja piiloutua muilta eläimiltä. Eläinryhmiä yhdistettäessä ja tuotaessa uusia eläimiä ryhmään erityistä huomiota on kiinnitettävä sosiaalisten suhteiden uudelleenmuodostumisesta mahdollisesti aiheutuviin ongelmiin.

21 § 1–2 mom.

Ruokinta ja juotto

Hoidossa olevien eläinten ruokinnassa ja juotossa on otettava huomioon eläimen fysiologiset tarpeet ja varmistettava, että eläin saa sopivassa määrin hyvälaatuista ravintoa ja vettä tai muuta juotavaa. Ravinnon ja juotavan koostumuksen ja tarjoamistavan on vastattava eläimen fysiologisia tarpeita ja olennaisia käyttäytymistarpeita.

Nisäkkäiden ja lintujen pysyvässä pitopaikassa on oltava jatkuvasti vettä eläimen saatavilla. Jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei kuitenkaan edellytetä:

- 1) vastasyntyneelle tai -kuoriutuneelle eläimelle;
- 2) eläimelle, jonka vedensaantia on eläinlääketieteellisestä syystä rajoitettava;
- 3) laajoilla alueilla luonnonmukaisissa olosuhteissa tarhattaville, luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluville eläimille;
- 4) poroille silloin, kun saatavilla on rajoituksetta puhdasta lunta;
- 5) silloin, kun poikkeuksellisen vaikeat sääolosuhteet estävät sulan veden jatkuvan saatavilla pidon;

6) sellaisissa eläinten pysyvissä pitopaikoissa, joissa sulan veden jatkuva saatavilla pito on kohtuuttoman vaikea järjestää eläinten pitomuodosta ja sääolosuhteista johtuvista syistä.

23 §

Sairas tai vahingoittunut eläin

Jos hoidossa oleva eläin sairastuu tai vahingoittuu:

- 1) sille on viipymättä annettava tai hankittava asianmukaista hoitoa;
- 2) sille on annettava riittävä mahdollisuus lepoon;
- 3) se on tarvittaessa sijoitettava asianmukaiseen tilaan erilleen muista eläimistä;
- 4) sille on tarvittaessa hankittava eläinlääketieteellistä hoitoa. Sairaana tai vahingoittuneena eläimen hoidossa tulee pyrkiä turvaamaan eläimen toimintakyky ja elämänlaatu. Eläin on lopetettava, jos sairauden tai vamman laatu sitä edellyttää.

34 § 1 mom.

Pitopaikan turvallisuus

Eläimen pitopaikan on oltava materiaaleiltaan, rakenteiltaan ja muilta ominaisuuksiltaan sellainen, että eläimen vahingoittumisen ja sairastumisen vaara, karkaamisvaara ja pitopaikan palovaara on mahdollisimman vähäinen.

36 §

Pitopaikan puhtaana- ja kunnossapito

Eläimen pitopaikka on pidettävä riittävän puhtaana, jotta eläimen hyvinvointi ei vaarannu.

Pitopaikassa havaitut eläimen hyvinvointia vaarantavat viat on korjattava välittömästi tai, jos se ei ole mahdollista, ryhdyttävä muihin tarpeellisiin toimiin eläimen hyvinvoinnin turvaamiseksi vikojen korjaamiseen saakka.

37 §

Pysyvän pitopaikan yleiset vaatimukset

Eläimen pysyvän pitopaikan on oltava riittävän tilava sekä muutoinkin rakenteiltaan ja varusteiltaan sopiva eläimen fysiologisten tarpeiden sekä niiden olennaisten käyttäytymistarpeiden tyydyttämiseen, jotka liittyvät liikkumiseen, leikkiin, lepoon, kehonhuoltoon, syömiseen, ravinnon etsintään ja ympäristön tutkimiseen sekä sosiaalisiin suhteisiin.

Eläintä ei saa pitää jatkuvasti paikalleen kytkettynä eikä sen liikkumista saa jatkuvasti rajoittaa eläimen kääntymisen estävillä rakenteilla. Uusia porsinavettoja ja porsitushäkkejä ei saa rakentaa ja ottaa käyttöön. Porsitushäkillä tarkoitetaan kiinteärakenteista häkkiä, josta emakkoa ei voi päästää vapaasti liikkumaan porsituskarsinassa.

Ryhmässä pidettävän eläimen on voitava väistää toista eläintä. Pitopaikan ruokinta- ja juottolaitteet on suunniteltava, rakennettava ja sijoitettava siten, että eläinten välisestä kilpailusta aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa eläinten hyvinvoinnille.

Eläimellä on oltava käytettävissä sopiva lepopaikka. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä pysyvän pitopaikan koolle, rakenteille, varusteille ja laitteille asetettavista vaatimuksista.

VNa 592/2010

6 § 3–4 mom.

Laitteet ja välineet

Pihatossa on jokaista alkavaa 10 lypsylehmän ryhmää kohden oltava vähintään yksi juoma-astia tai juottolaite. Muilla kuin lypsylehmillä on jokaista alkavaa 20 naudan ryhmää kohden oltava vähintään yksi juoma-astia tai juottolaite kuitenkin siten, että juoma-astioita tai juottolaitteita on yli 10 naudan ryhmälle oltava vähintään kaksi. Mikäli pihatossa käytetään sellaisia juoma-astioita tai juottolaitteita, joista useampi nauta voi juoda samanaikaisesti, on juomapaikkojen määrän vastattava edellä tarkoitettua juoma-astioiden tai juottolaitteiden määrää. Kylmäpihatossa juoma-astioiden tai juottolaitteiden on oltava lämmitettäviä.

Ympärivuotisesti ulkona kasvatettavilla naudoilla on oltava asianmukaiset ruokinta- ja juoma-astiat. Juoma-astioiden tai juottolaitteiden on oltava lämmitettäviä, jollei muutoin pystytä varmistamaan juomaveden sulana ja sopivan lämpöisenä pysymistä.

10 §

Ulkotarha ja laidun

Eläinsuojasta ulkotarhaan ja laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava naudoille turvallisia ja sellaisia, että naudat eivät tarpeettomasti likaannu minään vuodenaikana.

Ulkotarhassa ja laitumella olevilla naudoilla on oltava mahdollisuus päästä riittävään suojaan epäsuotuisia sääolosuhteita vastaan. Jos naudat eivät pääse vapaasti siirtymään suojaan, nautojen omistajan tai haltijan on huolehdittava siitä, että naudat pääsevät suojaan epäsuotuisilta sääolosuhteilta.

Ulkotarhan ja laitumen aitojen on oltava naudoille sopivasta materiaalista ja niille turvallisia. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään nautojen vahingoittuminen ja karkaaminen. Sähköistetyt aidat on rakennettava ja pidettävä kunnossa siten, että niistä ei aiheudu naudoille tarpeetonta kärsimystä.

Ympärivuotisesti ulkona kasvatettavilla naudoilla on oltava pitopaikassaan kyseessä olevan nautarodun tarpeet ja ympäristöolosuhteet huomioon ottaen asianmukainen suoja epäsuotuisia sääolosuhteita vastaan. Suojassa on oltava kuivitettu makuualue,

johon kaikki eläimet mahtuvat ja pääsevät yhtä aikaa makuulle. Kuivikkeita on vaihdettava tai lisättävä tarpeeksi usein ja huolehdittava siitä, että makuualue pysyy riittävän kuivana eikä pääse jäätymään.

13 § 2 mom.

Naudan juotto ja ruokinta

Naudan pysyvässä pitopaikassa on oltava jatkuvasti vettä eläimen saatavilla. Jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei kuitenkaan edellytetä silloin, kun vesi sääolosuhteiden takia jäätyy sellaisissa vasikoiden siirrettävissä ulkokarsinoissa, joissa vasikalla on käytössään vain kevytrakenteinen säänsuoja. Vasikalle on tällöin tarjottava vettä vähintään kolme kertaa päivässä.

Toimenpiteen omat vähimmäisvaatimukset

Laki eläinten hyvinvoinnista 693/2023

7 § 1 mom.

Sairaana ja vahingoittuneen eläimen auttaminen

Sairasta, vahingoittunutta tai muutoin avuttomassa tilassa olevaa kotieläintä tai muuta ihmisen hoidossa olevaa eläintä on joko itse autettava tai ilmoitettava eläimestä sen omistajalle tai pitäjälle taikka valvontaviranomaiselle.

38 § 1 mom.

Eläinten hoitoon ja tarkastamiseen tarvittavat tilat

Pysyvässä pitopaikassa tai sen yhteydessä on oltava eläinten tarkastamisen ja käsittelyn kannalta välttämättömät tilat ja välineet sekä tarvittaessa tilat sairaiden ja vahingoittuneiden eläinten hoitoa ja eristämistä varten.

VNa 592/2010

4 § 1 mom.

Lattia

Eläinsuojan lattian on oltava sellainen, että nestemäiset eritteet poistuvat asianmukaisesti tai imeytyvät hyvin kuivikkeisiin. Tarvittaessa nautojen makuualue on kuivitettava.

11 §

Hyvinvoinnista huolehtiminen

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin tarkastukseen on kiinnitettävä erityistä huomiota tiineyden loppuvaiheessa, poikimisen aikana ja kun hoito-olosuhteissa tapahtuu

merkittäviä muutoksia. Vasikat sekä kytkettyinä pidettävät naudat on tarkastettava vähintään kaksi kertaa päivässä.

Nauta on tarkastettava yksilöllisesti, jos se yleistarkastuksen perusteella on tarpeen. Eläinten sorkat on tarkastettava riittävän usein ja hoidettava tarvittaessa.

Nautaryhmiä yhdistettäessä tai tuotaessa uusia eläimiä karjaan on erityistä huomiota kiinnitettävä sosiaalisten suhteiden uudelleenmuodostumisesta mahdollisesti aiheutuviin käyttäytymisongelmiin.

Eläimet on totutettava kylmäkasvatukseen vähitellen, eikä kylmään tottumattomia eläimiä saa siirtää lämpimästä pitopaikasta suoraan kylmäkasvatukseen kylmänä vuodenaikana.

14.2 Sikatilojen toimenpiteet

Hyvinvointikorvauksen eläinlajikohtaisten toimenpiteiden vähimmäisvaatimuksina on noudatettava eläinten hyvinvoinnista annetun lain (693/2023) 8 §:n 1 momenttia, 20 §:n 1 – 3 momenttia, 21 §:n 1 ja 2 momenttia, 23 §, 34 §:n 1 momenttia sekä 36 ja 37 §.

Sikatilalla on noudatettava 1 momentissa säädetyn lisäksi sikojen suojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen (629/2012) 12 §:ää ja 15 §:n 3 ja 4 momenttia.

14.2.1 Sikojen hyvinvointisuunnitelma

Pohjalainsäädäntö

Laki eläinten hyvinvoinnista 693/2023

8 § 1 mom.

Eläinlajien ja eläinten pitoa koskevat rajoitukset

Tuotantoeläimenä, seura- ja harrastuseläimenä, sirkuseläimenä ja kiertävässä eläinnäyttelyssä saa pitää vain sellaisia eläimiä ja eläinlajeja, joiden pito voidaan saatavilla olevan tieteellisen tiedon ja käytännön kokemuksen perusteella järjestää niin, että:

- 1) eläimillä on mahdollisuus toteuttaa liikkumiseen, lepoon, kehon huoltoon, ravinnon etsintään ja muuhun vastaavaan toimintaan sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeitaan;
- 2) eläinten fysiologiset tarpeet voidaan tyydyttää;
- 3) eläimille voidaan järjestää asianmukaiset pitopaikat; ja
- 4) eläinten sairastuessa tai vahingoituessa niille voidaan antaa asianmukaista hoitoa.

20 § 1–3 mom.

Hoidon yleiset vaatimukset

Eläimiä on hoidettava siten, että niillä on mahdollisuus toteuttaa liikkumiseen, leikkiin, lepoon, kehonhuoltoon, syömiseen, ravinnon etsintään ja ympäristön tutkimiseen sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeitaan.

Hoidossa olevan eläimen yleisestä hyvinvoinnista sekä puhtaudesta ja muusta sen tarvitsemasta keuhonhoidosta on huolehdittava. Eläimen hoidossa on huolehdittava myös asianmukaisista toimita sairauksien ja eläinten vahingoittumisen ennalta ehkäisemiseksi.

Jos eläimiä pidetään ryhmässä, ryhmän kokoonpanossa on otettava huomioon eläinten sosiaaliset suhteet, ikä, sukupuoli ja koko. Jos eläimet suhtautuvat vihamielisesti toisiinsa tai voivat muusta syystä vahingoittaa toisiaan, ne on pidettävä erillään toisistaan tai niillä on oltava mahdollisuus paeta ja piiloutua muilta eläimiltä. Eläinryhmiä yhdistettäessä ja tuotaessa uusia eläimiä ryhmään erityistä huomiota on kiinnitettävä sosiaalisten suhteiden uudelleenmuodostumisesta mahdollisesti aiheutuviin ongelmiin.

21 § 1–2 mom.

Ruokinta ja juotto

Hoidossa olevien eläinten ruokinnassa ja juotossa on otettava huomioon eläimen fysiologiset tarpeet ja varmistettava, että eläin saa sopivassa määrin hyvälaatuista ravintoa ja vettä tai muuta juotavaa. Ravinnon ja juotavan koostumuksen ja tarjoamistavan on vastattava eläimen fysiologisia tarpeita ja olennaisia käyttäytymistarpeita.

Nisäkkäiden ja lintujen pysyvässä pitopaikassa on oltava jatkuvasti vettä eläimen saatavilla. Jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei kuitenkaan edellytetä:

- 1) vastasyntyneelle tai -kuoriutuneelle eläimelle;
- 2) eläimelle, jonka vedensainta on eläinlääketieteellisestä syystä rajoitettava;
- 3) laajoilla alueilla luonnonmukaisissa olosuhteissa tarhattaville, luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluville eläimille;
- 4) poroille silloin, kun saatavilla on rajoituksetta puhdasta lunta;
- 5) silloin, kun poikkeuksellisen vaikeat sääolosuhteet estävät sulan veden jatkuvan saatavilla pidon;
- 6) sellaisissa eläinten pysyvissä pitopaikoissa, joissa sulan veden jatkuva saatavilla pito on kohtuuttoman vaikea järjestää eläinten pitomuodosta ja sääolosuhteista johtuvista syistä.

23 §

Sairas tai vahingoittunut eläin

Jos hoidossa oleva eläin sairastuu tai vahingoittuu:

- 1) sille on viipymättä annettava tai hankittava asianmukaista hoitoa;

- 2) sille on annettava riittävä mahdollisuus lepoon;
- 3) se on tarvittaessa sijoitettava asianmukaiseen tilaan erilleen muista eläimistä;
- 4) sille on tarvittaessa hankittava eläinlääketieteellistä hoitoa. Sairaan tai vahingoittuneen eläimen hoidossa tulee pyrkiä turvaamaan eläimen toimintakyky ja elämänlaatu. Eläin on lopetettava, jos sairauden tai vamman laatu sitä edellyttää.

34 § 1 mom.

Pitopaikan turvallisuus

Eläimen pitopaikan on oltava materiaaleiltaan, rakenteiltaan ja muilta ominaisuuksiltaan sellainen, että eläimen vahingoittumisen ja sairastumisen vaara, karkaamisvaara ja pitopaikan palovaara on mahdollisimman vähäinen.

36 §

Pitopaikan puhtaana- ja kunnossapito

Eläimen pitopaikka on pidettävä riittävän puhtaana, jotta eläimen hyvinvointi ei vaarannu.

Pitopaikassa havaitut eläimen hyvinvointia vaarantavat viat on korjattava välittömästi tai, jos se ei ole mahdollista, ryhdyttävä muihin tarpeellisiin toimiin eläimen hyvinvoinnin turvaamiseksi vikojen korjaamiseen saakka.

37 §

Pysyvän pitopaikan yleiset vaatimukset

Eläimen pysyvän pitopaikan on oltava riittävän tilava sekä muutoinkin rakenteiltaan ja varusteiltaan sopiva eläimen fysiologisten tarpeiden sekä niiden olennaisten käyttäytymistarpeiden tyydyttämiseen, jotka liittyvät liikkumiseen, leikkiin, lepoon, kehonhuoltoon, syömiseen, ravinnon etsintään ja ympäristön tutkimiseen sekä sosiaalisiin suhteisiin.

Eläintä ei saa pitää jatkuvasti paikalleen kytkettynä eikä sen liikkumista saa jatkuvasti rajoittaa eläimen kääntymisen estävillä rakenteilla. Uusia porsinavettoja ja porsitushäkkejä ei saa rakentaa ja ottaa käyttöön. Porsitushäkillä tarkoitetaan kiinteärakenteista häkkiä, josta emakkoa ei voi päästää vapaasti liikkumaan porsituskarsinassa.

Ryhmässä pidettävän eläimen on voitava väistää toista eläintä. Pitopaikan ruokinta- ja juottolaitteet on suunniteltava, rakennettava ja sijoitettava siten, että eläinten välisestä kilpailusta aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa eläinten hyvinvoinnille.

Eläimellä on oltava käytettävissä sopiva lepopaikka. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä pysyvän pitopaikan koolle, rakenteille, varusteille ja laitteille asetettavista vaatimuksista.

VNa 629/2012

12 §

Ulkotarha ja laidun

Jos sioilla on mahdollisuus päästä ulos liikkumaan, eläinsuojasta ulkotarhaan tai laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava sioille turvallisia.

Ulkotarhan ja laitumen aitojen on oltava sioille sopivasta materiaalista ja niille turvallisia. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään sikojen vahingoittuminen ja karkaaminen. Sähköistetyt aidat on rakennettava sellaisiksi ja pidettävä kunnossa siten, että niistä ei aiheudu sioille tarpeetonta kärsimystä.

Sioilla on tarvittaessa oltava pääsy sopivaan säänsuojaan.

15 § 3–4 mom.

Sian juotto ja ruokinta

Yli kahden viikon ikäisten sikojen saatavilla on oltava jatkuvasti riittävästi raikasta ja puhdasta vettä.

Sikojen juoma-astiat ja juottolaitteet on pidettävä puhtaina. On huolehdittava siitä, että virtsa ja ulosteet eivät likaa rehua tai juomavettä. Sikojen ruokintaan käytettävän ruokintakaukalon on oltava liitteen 3 kohdan mukainen, jollei rehua ole jatkuvasti tarjolla.

Liite 3. Sikojen ruokintaan käytettävän ruokintakaukalon pituus sikaa kohden

Sian paino (kg)	Ruokintakaukalon reunan pituus vähintään (cm/eläin)
< 25	15
25–50	25
> 50	30

Toimenpiteen omat vähimmäisvaatimukset

Laki eläinten hyvinvoinnista 693/2023

35 § 1, 3 ja 4 mom.

Pitopaikan olosuhteet

Pitopaikan lämpötilan, ilman- tai vedenlaadun ja muiden ympäristöolosuhteiden on oltava siellä pidettävälle eläimelle sopivia. Ulkona pidettävällä eläimellä on oltava riittävä suoja epäsuotuisia sääoloja vastaan tai eläin on voitava tarvittaessa ottaa sisätilaan.

Pitopaikan valaistuksen tulee olla sellainen, että se on sopiva eläimen fysiologisten tarpeiden ja olennaisten käyttäytymistarpeiden tyydyttämiseen ja että eläin voidaan tarkastaa ja sitä voidaan hoitaa asianmukaisesti.

Jos eläinten hyvinvointi on riippuvainen koneellisesta ilmanvaihtojärjestelmästä, laitteistossa on oltava hälytysjärjestelmä, joka antaa hälytyksen toimintahäiriön sattuessa. Hälytysjärjestelmän toimivuus on testattava säännöllisesti.

VNa 629/2012, muutoksineen

6 § 1 mom.

Eläinsuojan olosuhteet

Eläinsuojan ilmanvaihdon on oltava sellainen, että ilman virtausnopeus, ilman kosteus, pölyn määrä ja haitallisten kaasujen pitoisuudet eivät kohoa haitallisen korkeiksi. Lämpötilan on oltava eläinsuojassa pidettäville eläimille sopiva.

15 § 1 mom.

Sian juotto ja ruokinta

Sialle annettavan rehun on oltava ravintoainekoostumukseltaan sioille sopivaa ja riittävän energiapitoista. Siat on ruokittava vähintään kerran päivässä. Joutilaille emakoille ja ensikoille on annettava lisäksi riittävästi täyttävää ja kuitupitoista rehua näläntunteen ja pureskelutarpeen tyydyttämiseksi.

14.2.2 Emakoiden ja ensikoiden olosuhteiden parantaminen

Pohjalainsäädäntö

Laki eläinten hyvinvoinnista 693/2023

8 § 1 mom.

Eläinlajien ja eläinten pitoa koskevat rajoitukset

Tuotantoeläimenä, seura- ja harrastuseläimenä, sirkuseläimenä ja kiertävässä eläinnäyttelyssä saa pitää vain sellaisia eläimiä ja eläinlajeja, joiden pito voidaan saatavilla olevan tieteellisen tiedon ja käytännön kokemuksen perusteella järjestää niin, että:

- 1) eläimillä on mahdollisuus toteuttaa liikkumiseen, lepoon, kehon huoltoon, ravinnon etsintään ja muuhun vastaavaan toimintaan sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeitaan;
- 2) eläinten fysiologiset tarpeet voidaan tyydyttää;
- 3) eläimille voidaan järjestää asianmukaiset pitopaikat; ja
- 4) eläinten sairastuessa tai vahingoituessa niille voidaan antaa asianmukaista hoitoa.

20 § 1–3 mom.

Hoidon yleiset vaatimukset

Eläimiä on hoidettava siten, että niillä on mahdollisuus toteuttaa liikkumiseen, leikkiin, lepoon, kehonhuoltoon, syömiseen, ravinnon etsintään ja ympäristön tutkimiseen sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeitaan.

Hoidossa olevan eläimen yleisestä hyvinvoinnista sekä puhtaudesta ja muusta sen tarvitsemasta keuhonhoidosta on huolehdittava. Eläimen hoidossa on huolehdittava myös asianmukaisista toimista sairauksien ja eläinten vahingoittumisen ennalta ehkäisemiseksi.

Jos eläimiä pidetään ryhmässä, ryhmän kokoonpanossa on otettava huomioon eläinten sosiaaliset suhteet, ikä, sukupuoli ja koko. Jos eläimet suhtautuvat vihamielisesti toisiinsa tai voivat muusta syystä vahingoittaa toisiaan, ne on pidettävä erillään toisistaan tai niillä on oltava mahdollisuus paeta ja piiloutua muilta eläimiltä. Eläinryhmiä yhdistettäessä ja tuotaessa uusia eläimiä ryhmään erityistä huomiota on kiinnitettävä sosiaalisten suhteiden uudelleenmuodostumisesta mahdollisesti aiheutuviin ongelmiin.

21 § 1–2 mom.

Ruokinta ja juotto

Hoidossa olevien eläinten ruokinnassa ja juotossa on otettava huomioon eläimen fysiologiset tarpeet ja varmistettava, että eläin saa sopivassa määrin hyvälaatuista ravintoa ja vettä tai muuta juotavaa. Ravinnon ja juotavan koostumuksen ja tarjoamistavan on vastattava eläimen fysiologisia tarpeita ja olennaisia käyttäytymistarpeita.

Nisäkkäiden ja lintujen pysyvässä pitopaikassa on oltava jatkuvasti vettä eläimen saatavilla. Jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei kuitenkaan edellytetä:

- 1) vastasyntyneelle tai -kuoriutuneelle eläimelle;
- 2) eläimelle, jonka vedensainta on eläinlääketieteellisestä syystä rajoitettava;
- 3) laajoilla alueilla luonnonmukaisissa olosuhteissa tarhattaville, luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluville eläimille;
- 4) poroille silloin, kun saatavilla on rajoituksetta puhdasta lunta;
- 5) silloin, kun poikkeuksellisen vaikeat sääolosuhteet estävät sulan veden jatkuvan saatavilla pidon;
- 6) sellaisissa eläinten pysyvissä pitopaikoissa, joissa sulan veden jatkuva saatavilla pito on kohtuuttoman vaikea järjestää eläinten pitomuodosta ja sääolosuhteista johtuvista syistä.

23 §

Sairas tai vahingoittunut eläin

Jos hoidossa oleva eläin sairastuu tai vahingoittuu:

- 1) sille on viipymättä annettava tai hankittava asianmukaista hoitoa;

- 2) sille on annettava riittävä mahdollisuus lepoon;
- 3) se on tarvittaessa sijoitettava asianmukaiseen tilaan erilleen muista eläimistä;
- 4) sille on tarvittaessa hankittava eläinlääketieteellistä hoitoa. Sairaan tai vahingoittuneen eläimen hoidossa tulee pyrkiä turvaamaan eläimen toimintakyky ja elämänlaatu. Eläin on lopetettava, jos sairauden tai vamman laatu sitä edellyttää.

34 § 1 mom.

Pitopaikan turvallisuus

Eläimen pitopaikan on oltava materiaaleiltaan, rakenteiltaan ja muilta ominaisuuksiltaan sellainen, että eläimen vahingoittumisen ja sairastumisen vaara, karkaamisvaara ja pitopaikan palovaara on mahdollisimman vähäinen.

36 §

Pitopaikan puhtaana- ja kunnossapito

Eläimen pitopaikka on pidettävä riittävän puhtaana, jotta eläimen hyvinvointi ei vaarannu.

Pitopaikassa havaitut eläimen hyvinvointia vaarantavat viat on korjattava välittömästi tai, jos se ei ole mahdollista, ryhdyttävä muihin tarpeellisiin toimiin eläimen hyvinvoinnin turvaamiseksi vikojen korjaamiseen saakka.

37 §

Pysyvän pitopaikan yleiset vaatimukset

Eläimen pysyvän pitopaikan on oltava riittävän tilava sekä muutoinkin rakenteiltaan ja varusteiltaan sopiva eläimen fysiologisten tarpeiden sekä niiden olennaisten käyttäytymistarpeiden tyydyttämiseen, jotka liittyvät liikkumiseen, leikkiin, lepoon, kehonhuoltoon, syömiseen, ravinnon etsintään ja ympäristön tutkimiseen sekä sosiaalisiin suhteisiin.

Eläintä ei saa pitää jatkuvasti paikalleen kytkettynä eikä sen liikkumista saa jatkuvasti rajoittaa eläimen kääntymisen estävillä rakenteilla. Uusia porsinavettoja ja porsitushäkkejä ei saa rakentaa ja ottaa käyttöön. Porsitushäkillä tarkoitetaan kiinteärakenteista häkkiä, josta emakkoa ei voi päästää vapaasti liikkumaan porsituskarsinassa.

Ryhmässä pidettävän eläimen on voitava väistää toista eläintä. Pitopaikan ruokinta- ja juottolaitteet on suunniteltava, rakennettava ja sijoitettava siten, että eläinten välisestä kilpailusta aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa eläinten hyvinvoinnille.

Eläimellä on oltava käytettävissä sopiva lepopaikka. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä pysyvän pitopaikan koolle, rakenteille, varusteille ja laitteille asetettavista vaatimuksista.

VNa 629/2012

12 §

Ulkotarha ja laidun

Jos sioilla on mahdollisuus päästä ulos liikkumaan, eläinsuojasta ulkotarhaan tai laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava sioille turvallisia.

Ulkotarhan ja laitumen aitojen on oltava sioille sopivasta materiaalista ja niille turvallisia. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään sikojen vahingoittuminen ja karkaaminen. Sähköistetyt aidat on rakennettava sellaisiksi ja pidettävä kunnossa siten, että niistä ei aiheudu sioille tarpeetonta kärsimystä.

Sioilla on tarvittaessa oltava pääsy sopivaan säänsuojaan.

15 § 3–4 mom.

Sian juotto ja ruokinta

Yli kahden viikon ikäisten sikojen saatavilla on oltava jatkuvasti riittävästi raikasta ja puhdasta vettä.

Sikojen juoma-astiat ja juottolaitteet on pidettävä puhtaina. On huolehdittava siitä, että virtsa ja ulosteet eivät likaa rehua tai juomavettä. Sikojen ruokintaan käytettävän ruokintakaukalon on oltava liitteen 3 kohdan mukainen, jollei rehua ole jatkuvasti tarjolla.

Liite 3. Sikojen ruokintaan käytettävän ruokintakaukalon pituus sikaa kohden

Sian paino (kg)	Ruokintakaukalon reunan pituus vähintään (cm/eläin)
< 25	15
25–50	25
> 50	30

Toimenpiteen omat vähimmäisvaatimukset

Laki eläinten hyvinvoinnista 693/2023

33 § 2 mom.

Pitopaikan yleiset vaatimukset

Pitopaikassa on voitava ylläpitää eläimen hyvinvoinnin kannalta riittävää puhtautta ja hygieniää. Pitopaikassa oleva eläin on voitava tarkastaa ja sitä on voitava hoitaa vaikeuksitta.

122 § 1–2 mom.

Sian pitopaikkaa koskevat poikkeus- ja siirtymäsäännökset

Poiketen siitä, mitä 37 §:n 2 momentissa säädetään kiellosta eläimen liikkumisen rajoittamiseen eläimen kääntymisen estävillä rakenteilla:

- 1) emakon tai ensikon saa pitää tiineytyshäkissä enintään kahdeksan päivää siemennyksen yhteydessä;
- 2) emakon ja ensikon saa pitää porsitushäkissä, joka on ollut käytössä tämän lain voimaan tullessa.

Tämän lain voimaan tullessa toiminnassa olevaan sikalaan sovelletaan emakoiden ja ensikoiden tiineytyshäkissä pidon osalta 37 §:n 2 momenttia 1 päivästä tammikuuta 2035. Tämän lain voimaan tulon jälkeen peruskorjattavaan sikalaan tai sen osastoon ja rakennettavaan uuteen sikalaan tai sen osastoon sovelletaan emakoiden ja ensikoiden tiineytyshäkissä pidon osalta 37 §:n 2 momenttia, kun peruskorjaus tai uusi sikala taikka osasto on valmistunut.

VNa 629/2012, muutoksineen

3 § 2 mom.

Sikojen ryhmäkasvatus

Emakko tai ensikko saadaan kuitenkin pitää erillään ryhmästä ajan, joka alkaa viikkoa ennen odotettua porsimista ja päättyy neljän viikon kuluttua porsimista seuraavasta astutuksesta tai siemennyksestä, joka johtaa tiineyteen.

4 § 4 mom.

Pitopaikan yleiset vaatimukset

Sikojen pitoon tarkoitetut eläinsuojat, karsinat, varusteet ja laitteet on pidettävä puhtaina ja tarvittaessa desinfioitava. Eläinsuojassa on huolehdittava jyrсийöiden ja muiden haittaeläinten torjunnasta. Siialla on oltava pitopaikassa erillinen makuu-, ruokinta- ja ulostamisalue. Makuualueen on oltava puhdas, kuiva, lämpötilaltaan sioille sopiva ja tarvittaessa asianmukaisesti viemäröity.

14.2.3 Parannetut porsimisolosuhteet

Pohjalainsäädäntö

Laki eläinten hyvinvoinnista 693/2023

8 § 1 mom.

Eläinlajien ja eläinten pitoa koskevat rajoitukset

Tuotantoeläimenä, seura- ja harrastuseläimenä, sirkuseläimenä ja kiertävässä eläinnäyttelyssä saa pitää vain sellaisia eläimiä ja eläinlajeja, joiden pito voidaan

saatavilla olevan tieteellisen tiedon ja käytännön kokemuksen perusteella järjestää niin, että:

- 1) eläimillä on mahdollisuus toteuttaa liikkumiseen, lepoon, kehon huoltoon, ravinnon etsintään ja muuhun vastaavaan toimintaan sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeita;
- 2) eläinten fysiologiset tarpeet voidaan tyydyttää;
- 3) eläimille voidaan järjestää asianmukaiset pitopaikat; ja
- 4) eläinten sairastuessa tai vahingoituessa niille voidaan antaa asianmukaista hoitoa.

20 § 1–3 mom.

Hoidon yleiset vaatimukset

Eläimiä on hoidettava siten, että niillä on mahdollisuus toteuttaa liikkumiseen, leikkiin, lepoon, kehonhuoltoon, syömiseen, ravinnon etsintään ja ympäristön tutkimiseen sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeita.

Hoidossa olevan eläimen yleisestä hyvinvoinnista sekä puhtaudesta ja muusta sen tarvitsemasta keuhonhoidosta on huolehdittava. Eläimen hoidossa on huolehdittava myös asianmukaisista toimista sairauksien ja eläinten vahingoittumisen ennalta ehkäisemiseksi.

Jos eläimiä pidetään ryhmässä, ryhmän kokoonpanossa on otettava huomioon eläinten sosiaaliset suhteet, ikä, sukupuoli ja koko. Jos eläimet suhtautuvat vihamielisesti toisiinsa tai voivat muusta syystä vahingoittaa toisiaan, ne on pidettävä erillään toisistaan tai niillä on oltava mahdollisuus paeta ja piiloutua muilta eläimiltä. Eläinryhmiä yhdistettäessä ja tuotaessa uusia eläimiä ryhmään erityistä huomiota on kiinnitettävä sosiaalisten suhteiden uudelleenmuodostumisesta mahdollisesti aiheutuviin ongelmiin.

21 § 1–2 mom.

Ruokinta ja juotto

Hoidossa olevien eläinten ruokinnassa ja juotossa on otettava huomioon eläimen fysiologiset tarpeet ja varmistettava, että eläin saa sopivassa määrin hyvälaatuista ravintoa ja vettä tai muuta juotavaa. Ravinnon ja juotavan koostumuksen ja tarjoamistavan on vastattava eläimen fysiologisia tarpeita ja olennaisia käyttäytymistarpeita.

Nisäkkäiden ja lintujen pysyvässä pitopaikassa on oltava jatkuvasti vettä eläimen saatavilla. Jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei kuitenkaan edellytetä:

- 1) vastasyntyneelle tai -kuoriutuneelle eläimelle;
- 2) eläimelle, jonka vedensaantia on eläinlääketieteellisestä syystä rajoitettava;
- 3) laajoilla alueilla luonnonmukaisissa olosuhteissa tarhattaville, luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluville eläimille;
- 4) poroille silloin, kun saatavilla on rajoituksetta puhdasta lunta;
- 5) silloin, kun poikkeuksellisen vaikeat sääolosuhteet estävät sulan veden jatkuvan saatavilla pidon;

6) sellaisissa eläinten pysyvissä pitopaikoissa, joissa sulan veden jatkuva saatavilla pito on kohtuuttoman vaikea järjestää eläinten pitomuodosta ja sääolosuhteista johtuvista syistä.

23 §

Sairas tai vahingoittunut eläin

Jos hoidossa oleva eläin sairastuu tai vahingoittuu:

- 1) sille on viipymättä annettava tai hankittava asianmukaista hoitoa;
- 2) sille on annettava riittävä mahdollisuus lepoon;
- 3) se on tarvittaessa sijoitettava asianmukaiseen tilaan erilleen muista eläimistä;
- 4) sille on tarvittaessa hankittava eläinlääketieteellistä hoitoa. Sairaana tai vahingoittuneena eläimen hoidossa tulee pyrkiä turvaamaan eläimen toimintakyky ja elämänlaatu. Eläin on lopetettava, jos sairauden tai vamman laatu sitä edellyttää.

34 § 1 mom.

Pitopaikan turvallisuus

Eläimen pitopaikan on oltava materiaaleiltaan, rakenteiltaan ja muilta ominaisuuksiltaan sellainen, että eläimen vahingoittumisen ja sairastumisen vaara, karkaamisvaara ja pitopaikan palovaara on mahdollisimman vähäinen.

36 §

Pitopaikan puhtaana- ja kunnossapito

Eläimen pitopaikka on pidettävä riittävän puhtaana, jotta eläimen hyvinvointi ei vaarannu.

Pitopaikassa havaitut eläimen hyvinvointia vaarantavat viat on korjattava välittömästi tai, jos se ei ole mahdollista, ryhdyttävä muihin tarpeellisiin toimiin eläimen hyvinvoinnin turvaamiseksi vikojen korjaamiseen saakka.

37 §

Pysyvän pitopaikan yleiset vaatimukset

Eläimen pysyvän pitopaikan on oltava riittävän tilava sekä muutoinkin rakenteiltaan ja varusteiltaan sopiva eläimen fysiologisten tarpeiden sekä niiden olennaisten käyttäytymistarpeiden tyydyttämiseen, jotka liittyvät liikkumiseen, leikkiin, lepoon, kehonhuoltoon, syömiseen, ravinnon etsintään ja ympäristön tutkimiseen sekä sosiaalisiin suhteisiin.

Eläintä ei saa pitää jatkuvasti paikalleen kytkettynä eikä sen liikkumista saa jatkuvasti rajoittaa eläimen kääntymisen estävillä rakenteilla. Uusia porsinavettoja ja porsitushäkkejä ei saa rakentaa ja ottaa käyttöön. Porsitushäkillä tarkoitetaan kiinteärakenteista häkkiä, josta emakkoa ei voi päästää vapaasti liikkumaan porsituskarsinassa.

Ryhmässä pidettävän eläimen on voitava väistää toista eläintä. Pitopaikan ruokinta- ja juottolaitteet on suunniteltava, rakennettava ja sijoitettava siten, että eläinten välisestä kilpailusta aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa eläinten hyvinvoinnille.

Eläimellä on oltava käytettävissä sopiva lepopaikka. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä pysyvän pitopaikan koolle, rakenteille, varusteille ja laitteille asetettavista vaatimuksista.

VNa 629/2012

12 §

Ulkotarha ja laidun

Jos sioilla on mahdollisuus päästä ulos liikkumaan, eläinsuojasta ulkotarhaan tai laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava sioille turvallisia.

Ulkotarhan ja laitumen aitojen on oltava sioille sopivasta materiaalista ja niille turvallisia. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään sikojen vahingoittuminen ja karkaaminen. Sähköistetyt aidat on rakennettava sellaisiksi ja pidettävä kunnossa siten, että niistä ei aiheudu sioille tarpeetonta kärsimystä.

Sioilla on tarvittaessa oltava pääsy sopivaan säänsuojaan.

15 § 3–4 mom.

Sian juotto ja ruokinta

Yli kahden viikon ikäisten sikojen saatavilla on oltava jatkuvasti riittävästi raikasta ja puhdasta vettä.

Sikojen juoma-astiat ja juottolaitteet on pidettävä puhtaina. On huolehdittava siitä, että virtsa ja ulosteet eivät likaa rehua tai juomavettä. Sikojen ruokintaan käytettävän ruokintakaukalon on oltava liitteen 3 kohdan mukainen, jollei rehua ole jatkuvasti tarjolla.

Liite 3. Sikojen ruokintaan käytettävän ruokintakaukalon pituus sikaa kohden

Sian paino (kg)	Ruokintakaukalon reunan pituus vähintään (cm/eläin)
< 25	15
25–50	25
> 50	30

Toimenpiteen omat vähimmäisvaatimukset

Laki eläinten hyvinvoinnista 693/2023

33 § 2 mom.

Pitopaikan yleiset vaatimukset

Pitopaikassa on voitava ylläpitää eläimen hyvinvoinnin kannalta riittävää puhtautta ja hygieniaa. Pitopaikassa oleva eläin on voitava tarkastaa ja sitä on voitava hoitaa vaikeuksitta.

122 § 1 mom.

Sian pitopaikkaa koskevat poikkeus- ja siirtymäsäännökset

Poiketen siitä, mitä 37 §:n 2 momentissa säädetään kiellosta eläimen liikkumisen rajoittamiseen eläimen kääntymisen estävillä rakenteilla:

- 1) emakon tai ensikon saa pitää tiineytyshäkissä enintään kahdeksan päivää siemennyksen yhteydessä;
- 2) emakon ja ensikon saa pitää porsitushäkissä, joka on ollut käytössä tämän lain voimaan tullessa.

VNa 629/2012, muutoksineen

3 § 2 mom.

Sikojen ryhmäkasvatus

Emakko tai ensikko saadaan kuitenkin pitää erillään ryhmästä ajan, joka alkaa viikkoa ennen odotettua porsimista ja päättyy neljän viikon kuluttua porsimista seuraavasta astutuksesta tai siemennyksestä, joka johtaa tiineyteen.

9 §

Porsituskarsina ja porsitushäkki

Porsituskarsinassa tai -häkissä on emakon tai ensikon takana oltava riittävästi esteetöntä tilaa porsimista varten. Porsituskarsinan tai -häkin on oltava sellainen, että emakko voi imettää pikkuporsaita vaikeuksitta. Jos emakko voi liikkua porsituskarsinassa vapaasti, karsina on varustettava pikkuporsaita emakolta suojaavilla rakenteilla, kuten porsasaidoilla.

Porsituskarsinan lattia-alasta vähintään puolet on oltava kiinteäpohjaista lattiaa tai sellaista rakolattiaa, rutilälattiaa tai muulla tavoin rei'itettyä lattiaa, johon viemäröintiä varten tehtyjen aukkojen osuus on enintään 10 prosenttia pinta-alasta.

Pikkuporsilla on oltava porsituskarsinassa kiinteäpohjainen ja kuiva makuualue, johon kaikki pikkuporsaat mahtuvat yhtä aikaa makuulle.

Lisäksi pikkuporsaille on tarvittaessa oltava asianmukainen lämmitin.

16 § 2 mom.

Emakon ja ensikon hoito

Porsivalle emakolle ja ensikolle on annettava viikkoa ennen odotettua porsimista riittävästi sopivaa materiaalia pesäntekoa varten.

14.2.4 Vapaaporsitus

Pohjalainsäädäntö

Laki eläinten hyvinvoinnista 693/2023

8 § 1 mom.

Eläinlajien ja eläinten pitoa koskevat rajoitukset

Tuotantoeläimenä, seura- ja harrastuseläimenä, sirkuseläimenä ja kiertävässä eläinnäyttelyssä saa pitää vain sellaisia eläimiä ja eläinlajeja, joiden pito voidaan saatavilla olevan tieteellisen tiedon ja käytännön kokemuksen perusteella järjestää niin, että:

- 1) eläimillä on mahdollisuus toteuttaa liikkumiseen, lepoon, kehon huoltoon, ravinnon etsintään ja muuhun vastaavaan toimintaan sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeitaan;
- 2) eläinten fysiologiset tarpeet voidaan tyydyttää;
- 3) eläimille voidaan järjestää asianmukaiset pitopaikat; ja
- 4) eläinten sairastuessa tai vahingoittuessa niille voidaan antaa asianmukaista hoitoa.

20 § 1–3 mom.

Hoidon yleiset vaatimukset

Eläimiä on hoidettava siten, että niillä on mahdollisuus toteuttaa liikkumiseen, leikkiin, lepoon, kehonhuoltoon, syömiseen, ravinnon etsintään ja ympäristön tutkimiseen sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeitaan.

Hoidossa olevan eläimen yleisestä hyvinvoinnista sekä puhtaudesta ja muusta sen tarvitsemasta keuhohoidosta on huolehdittava. Eläimen hoidossa on huolehdittava myös asianmukaisista toimista sairauksien ja eläinten vahingoittumisen ennalta ehkäisemiseksi.

Jos eläimiä pidetään ryhmässä, ryhmän kokoonpanossa on otettava huomioon eläinten sosiaaliset suhteet, ikä, sukupuoli ja koko. Jos eläimet suhtautuvat vihamielisesti toisiinsa tai voivat muusta syystä vahingoittaa toisiaan, ne on pidettävä erillään toisistaan tai niillä on oltava mahdollisuus paeta ja piiloutua muilta eläimiltä. Eläinryhmiä yhdistettäessä ja tuotaessa uusia eläimiä ryhmään erityistä huomiota on kiinnitettävä sosiaalisten suhteiden uudelleenmuodostumisesta mahdollisesti aiheutuviin ongelmiin.

21 § 1–2 mom.

Ruokinta ja juotto

Hoidossa olevien eläinten ruokinnassa ja juotossa on otettava huomioon eläimen fysiologiset tarpeet ja varmistettava, että eläin saa sopivassa määrin hyvälaatuista ravintoa ja vettä tai muuta juotavaa. Ravinnon ja juotavan koostumuksen ja tarjoamistavan on vastattava eläimen fysiologisia tarpeita ja olennaisia käyttäytymistarpeita.

Nisäkkäiden ja lintujen pysyvässä pitopaikassa on oltava jatkuvasti vettä eläimen saatavilla. Jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei kuitenkaan edellytetä:

- 1) vastasyntyneelle tai -kuoriutuneelle eläimelle;
- 2) eläimelle, jonka vedensainta on eläinlääketieteellisestä syystä rajoitettava;
- 3) laajoilla alueilla luonnonmukaisissa olosuhteissa tarhattaville, luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluville eläimille;
- 4) poroille silloin, kun saatavilla on rajoituksetta puhdasta lunta;
- 5) silloin, kun poikkeuksellisen vaikeat sääolosuhteet estävät sulan veden jatkuvan saatavilla pidon;
- 6) sellaisissa eläinten pysyvissä pitopaikoissa, joissa sulan veden jatkuva saatavilla pito on kohtuuttoman vaikea järjestää eläinten pitomuodosta ja sääolosuhteista johtuvista syistä.

23 §

Sairas tai vahingoittunut eläin

Jos hoidossa oleva eläin sairastuu tai vahingoittuu:

- 1) sille on viipymättä annettava tai hankittava asianmukaista hoitoa;
- 2) sille on annettava riittävä mahdollisuus lepoon;
- 3) se on tarvittaessa sijoitettava asianmukaiseen tilaan erilleen muista eläimistä;
- 4) sille on tarvittaessa hankittava eläinlääketieteellistä hoitoa. Sairaana tai vahingoittuneena eläimen hoidossa tulee pyrkiä turvaamaan eläimen toimintakyky ja elämänlaatu. Eläin on lopetettava, jos sairauden tai vamman laatu sitä edellyttää.

34 § 1 mom.

Pitopaikan turvallisuus

Eläimen pitopaikan on oltava materiaaleiltaan, rakenteiltaan ja muilta ominaisuuksiltaan sellainen, että eläimen vahingoittumisen ja sairastumisen vaara, karkaamisvaara ja pitopaikan palovaara on mahdollisimman vähäinen.

36 §

Pitopaikan puhtaana- ja kunnossapito

Eläimen pitopaikka on pidettävä riittävän puhtaana, jotta eläimen hyvinvointi ei vaarannu.

Pitopaikassa havaitut eläimen hyvinvointia vaarantavat viat on korjattava välittömästi tai, jos se ei ole mahdollista, ryhdyttävä muihin tarpeellisiin toimiin eläimen hyvinvoinnin turvaamiseksi vikojen korjaamiseen saakka.

37 §

Pysyvän pitopaikan yleiset vaatimukset

Eläimen pysyvän pitopaikan on oltava riittävän tilava sekä muutoinkin rakenteiltaan ja varusteiltaan sopiva eläimen fysiologisten tarpeiden sekä niiden olennaisten käyttäytymistarpeiden tyydyttämiseen, jotka liittyvät liikkumiseen, leikkiin, lepoon, kehonhuoltoon, syömiseen, ravinnon etsintään ja ympäristön tutkimiseen sekä sosiaalisiin suhteisiin.

Eläintä ei saa pitää jatkuvasti paikalleen kytkettynä eikä sen liikkumista saa jatkuvasti rajoittaa eläimen kääntymisen estävillä rakenteilla. Uusia parsinavettoja ja porsitushäkkejä ei saa rakentaa ja ottaa käyttöön. Porsitushäkkillä tarkoitetaan kiinteärakenteista häkkiä, josta emakkoa ei voi päästää vapaasti liikkumaan porsituskarsinassa.

Ryhmässä pidettävän eläimen on voitava väistää toista eläintä. Pitopaikan ruokinta- ja juottolaitteet on suunniteltava, rakennettava ja sijoitettava siten, että eläinten välisestä kilpailusta aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa eläinten hyvinvoinnille.

Eläimellä on oltava käytettävissä sopiva lepopaikka. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä pysyvän pitopaikan koolle, rakenteille, varusteille ja laitteille asetettavista vaatimuksista.

VNa 629/2012

12 §

Ulkotarha ja laidun

Jos sioilla on mahdollisuus päästä ulos liikkumaan, eläinsuojasta ulkotarhaan tai laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava sioille turvallisia.

Ulkotarhan ja laitumen aitojen on oltava sioille sopivasta materiaalista ja niille turvallisia. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään sikojen vahingoittuminen ja karkaaminen. Sähköistetyt aidat on rakennettava sellaisiksi ja pidettävä kunnossa siten, että niistä ei aiheudu sioille tarpeetonta kärsimystä.

Sioilla on tarvittaessa oltava pääsy sopivaan säänsuojaan.

15 § 3–4 mom.

Sian juotto ja ruokinta

Yli kahden viikon ikäisten sikojen saatavilla on oltava jatkuvasti riittävästi raikasta ja puhdasta vettä.

Sikojen juoma-astiat ja juottolaitteet on pidettävä puhtaina. On huolehdittava siitä, että virtsa ja ulosteet eivät likaa rehua tai juomavettä. Sikojen ruokintaan käytettävän ruokintakaukalon on oltava liitteen 3 kohdan mukainen, jollei rehua ole jatkuvasti tarjolla.

Liite 3. Sikojen ruokintaan käytettävän ruokintakaukalon pituus sikaa kohden

Sian paino (kg)	Ruokintakaukalon reunan pituus vähintään (cm/eläin)
< 25	15
25–50	25
> 50	30

Toimenpiteen omat vähimmäisvaatimukset

Laki eläinten hyvinvoinnista 693/2023

33 § 2 mom.

Pitopaikan yleiset vaatimukset

Pitopaikassa on voitava ylläpitää eläimen hyvinvoinnin kannalta riittävää puhtautta ja hygieniaa. Pitopaikassa oleva eläin on voitava tarkastaa ja sitä on voitava hoitaa vaikeuksitta.

122 § 1 mom.

Sian pitopaikkaa koskevat poikkeus- ja siirtymäsäännökset

Poiketen siitä, mitä 37 §:n 2 momentissa säädetään kiellosta eläimen liikkumisen rajoittamiseen eläimen kääntymisen estävillä rakenteilla:

- 1) emakon tai ensikon saa pitää tiineytyshäkissä enintään kahdeksan päivää siemennyksen yhteydessä;
- 2) emakon ja ensikon saa pitää porsitushäkissä, joka on ollut käytössä tämän lain voimaan tullessa.

VNa 629/2012, muutoksineen

3 § 2 mom.

Sikojen ryhmäkasvatus

Emakko tai ensikko saadaan kuitenkin pitää erillään ryhmästä ajan, joka alkaa viikkoa ennen odotettua porsimista ja päättyy neljän viikon kuluttua porsimista seuraavasta astutuksesta tai siemennyksestä, joka johtaa tiineyteen.

9 §

Porsituskarsina ja porsitushäkki

Porsituskarsinassa tai -häkissä on emakon tai ensikon takana oltava riittävästi esteetöntä tilaa porsimista varten. Porsituskarsinan tai -häkin on oltava sellainen, että emakko voi imettää pikkuporsaita vaikeuksitta. Jos emakko voi liikkua porsituskarsinassa vapaasti, karsina on varustettava pikkuporsaita emakolta suojaavilla rakenteilla, kuten porsasaidoilla.

Porsituskarsinan lattia-alasta vähintään puolet on oltava kiinteäpohjaista lattiaa tai sellaista rakolattiaa, rutilälattiaa tai muulla tavoin rei'itettyä lattiaa, johon viemäröintiä varten tehtyjen aukkojen osuus on enintään 10 prosenttia pinta-alasta.

Pikkuporsilla on oltava porsituskarsinassa kiinteäpohjainen ja kuiva makuualue, johon kaikki pikkuporsaat mahtuvat yhtä aikaa makuulle.

Lisäksi pikkuporsaille on tarvittaessa oltava asianmukainen lämmitin.

16 § 2 mom.

Emakon ja ensikon hoito

Porsivalle emakolle ja ensikolle on annettava viikkoa ennen odotettua porsimista riittävästi sopivaa materiaalia pesäntekoa varten.

14.2.5 Vieroitettujen porsaiden olosuhteiden parantaminen

Pohjalainsäädäntö

Laki eläinten hyvinvoinnista 693/2023

8 § 1 mom.

Eläinlajien ja eläinten pitoa koskevat rajoitukset

Tuotantoeläimenä, seura- ja harrastuseläimenä, sirkuseläimenä ja kiertävässä eläinnäyttelyssä saa pitää vain sellaisia eläimiä ja eläinlajeja, joiden pito voidaan saatavilla olevan tieteellisen tiedon ja käytännön kokemuksen perusteella järjestää niin, että:

- 1) eläimillä on mahdollisuus toteuttaa liikkumiseen, lepoon, kehon huoltoon, ravinnon etsintään ja muuhun vastaavaan toimintaan sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeitaan;
- 2) eläinten fysiologiset tarpeet voidaan tyydyttää;
- 3) eläimille voidaan järjestää asianmukaiset pitopaikat; ja
- 4) eläinten sairastuessa tai vahingoittuessa niille voidaan antaa asianmukaista hoitoa.

20 § 1–3 mom.

Hoidon yleiset vaatimukset

Eläimiä on hoidettava siten, että niillä on mahdollisuus toteuttaa liikkumiseen, leikkiin, lepoon, kehonhuoltoon, syömiseen, ravinnon etsintään ja ympäristön tutkimiseen sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeitaan. Hoidossa olevan eläimen yleisestä hyvinvoinnista sekä puhtaudesta ja muusta sen tarvitsemasta keuhkohoidosta on huolehdittava. Eläimen hoidossa on huolehdittava myös asianmukaisista toimista sairauksien ja eläinten vahingoittumisen ennalta ehkäisemiseksi.

Jos eläimiä pidetään ryhmässä, ryhmän kokoonpanossa on otettava huomioon eläinten sosiaaliset suhteet, ikä, sukupuoli ja koko. Jos eläimet suhtautuvat vihamielisesti toisiinsa tai voivat muusta syystä vahingoittaa toisiaan, ne on pidettävä erillään toisistaan tai niillä on oltava mahdollisuus paeta ja piiloutua muilta eläimiltä. Eläinryhmiä yhdistettäessä ja tuotaessa uusia eläimiä ryhmään erityistä huomiota on kiinnitettävä sosiaalisten suhteiden uudelleenmuodostumisesta mahdollisesti aiheutuviin ongelmiin.

21 § 1–2 mom.

Ruokinta ja juotto

Hoidossa olevien eläinten ruokinnassa ja juotossa on otettava huomioon eläimen fysiologiset tarpeet ja varmistettava, että eläin saa sopivassa määrin hyvälaatuista ravintoa ja vettä tai muuta juotavaa. Ravinnon ja juotavan koostumuksen ja tarjoamistavan on vastattava eläimen fysiologisia tarpeita ja olennaisia käyttäytymistarpeita.

Nisäkkäiden ja lintujen pysyvässä pitopaikassa on oltava jatkuvasti vettä eläimen saatavilla. Jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei kuitenkaan edellytetä:

- 1) vastasyntyneelle tai -kuoriutuneelle eläimelle;
- 2) eläimelle, jonka vedensaantia on eläinlääketieteellisestä syystä rajoitettava;
- 3) laajoilla alueilla luonnonmukaisissa olosuhteissa tarhattaville, luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluville eläimille;
- 4) poroille silloin, kun saatavilla on rajoituksetta puhdasta lunta;
- 5) silloin, kun poikkeuksellisen vaikeat sääolosuhteet estävät sulan veden jatkuvan saatavilla pidon;

6) sellaisissa eläinten pysyvissä pitopaikoissa, joissa sulan veden jatkuva saatavilla pito on kohtuuttoman vaikea järjestää eläinten pitomuodosta ja sääolosuhteista johtuvista syistä.

23 §

Sairas tai vahingoittunut eläin

Jos hoidossa oleva eläin sairastuu tai vahingoittuu:

- 1) sille on viipymättä annettava tai hankittava asianmukaista hoitoa;
- 2) sille on annettava riittävä mahdollisuus lepoon;
- 3) se on tarvittaessa sijoitettava asianmukaiseen tilaan erilleen muista eläimistä;
- 4) sille on tarvittaessa hankittava eläinlääketieteellistä hoitoa. Sairaana tai vahingoittuneena eläimen hoidossa tulee pyrkiä turvaamaan eläimen toimintakyky ja elämänlaatu. Eläin on lopetettava, jos sairauden tai vamman laatu sitä edellyttää.

34 § 1 mom.

Pitopaikan turvallisuus

Eläimen pitopaikan on oltava materiaaleiltaan, rakenteiltaan ja muilta ominaisuuksiltaan sellainen, että eläimen vahingoittumisen ja sairastumisen vaara, karkaamisvaara ja pitopaikan palovaara on mahdollisimman vähäinen.

36 §

Pitopaikan puhtaana- ja kunnossapito

Eläimen pitopaikka on pidettävä riittävän puhtaana, jotta eläimen hyvinvointi ei vaarannu.

Pitopaikassa havaitut eläimen hyvinvointia vaarantavat viat on korjattava välittömästi tai, jos se ei ole mahdollista, ryhdyttävä muihin tarpeellisiin toimiin eläimen hyvinvoinnin turvaamiseksi vikojen korjaamiseen saakka.

37 §

Pysyvän pitopaikan yleiset vaatimukset

Eläimen pysyvän pitopaikan on oltava riittävän tilava sekä muutoinkin rakenteiltaan ja varusteiltaan sopiva eläimen fysiologisten tarpeiden sekä niiden olennaisten käyttäytymistarpeiden tyydyttämiseen, jotka liittyvät liikkumiseen, leikkiin, lepoon, kehonhuoltoon, syömiseen, ravinnon etsintään ja ympäristön tutkimiseen sekä sosiaalisiin suhteisiin.

Eläintä ei saa pitää jatkuvasti paikalleen kytkettynä eikä sen liikkumista saa jatkuvasti rajoittaa eläimen kääntymisen estävillä rakenteilla. Uusia parsinavettoja ja porsitushäkkejä ei saa rakentaa ja ottaa käyttöön. Porsitushäkillä tarkoitetaan kiinteärakenteista häkkiä, josta emakkoa ei voi päästää vapaasti liikkumaan porsituskarsinassa.

Ryhmässä pidettävän eläimen on voitava väistää toista eläintä. Pitopaikan ruokinta- ja juottolaitteet on suunniteltava, rakennettava ja sijoitettava siten, että eläinten välisestä kilpailusta aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa eläinten hyvinvoinnille.

Eläimellä on oltava käytettävissä sopiva lepopaikka. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä pysyvän pitopaikan koolle, rakenteille, varusteille ja laitteille asetettavista vaatimuksista.

VNa 629/2012

12 §

Ulkotarha ja laidun

Jos sioilla on mahdollisuus päästä ulos liikkumaan, eläinsuojasta ulkotarhaan tai laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava sioille turvallisia.

Ulkotarhan ja laitumen aitojen on oltava sioille sopivasta materiaalista ja niille turvallisia. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään sikojen vahingoittuminen ja karkaaminen. Sähköistetyt aidat on rakennettava sellaisiksi ja pidettävä kunnossa siten, että niistä ei aiheudu sioille tarpeetonta kärsimystä.

Sioilla on tarvittaessa oltava pääsy sopivaan säänsuojaan.

15 § 3–4 mom.

Sian juotto ja ruokinta

Yli kahden viikon ikäisten sikojen saatavilla on oltava jatkuvasti riittävästi raikasta ja puhdasta vettä.

Sikojen juoma-astiat ja juottolaitteet on pidettävä puhtaina. On huolehdittava siitä, että virtsa ja ulosteet eivät likaa rehua tai juomavettä. Sikojen ruokintaan käytettävän ruokintakaukalon on oltava liitteen 3 kohdan mukainen, jollei rehua ole jatkuvasti tarjolla.

Liite 3. Sikojen ruokintaan käytettävän ruokintakaukalon pituus sikaa kohden

Sian paino (kg)	Ruokintakaukalon reunan pituus vähintään (cm/eläin)
< 25	15
25–50	25
> 50	30

Toimenpiteen omat vähimmäisvaatimukset

Laki eläinten hyvinvoinnista 693/2023

33 § 2 mom.

Pitopaikan yleiset vaatimukset

Pitopaikassa on voitava ylläpitää eläimen hyvinvoinnin kannalta riittävää puhtautta ja hygieniaa. Pitopaikassa oleva eläin on voitava tarkastaa ja sitä on voitava hoitaa vaikeuksitta.

VNa 629/2012, muutoksineen

14 § 1 mom.

Sikaryhmien yhdistäminen

Sikaryhmien yhdistämistä on vältettävä. Jos sikaryhmiä kuitenkin joudutaan yhdistämään tai ryhmään joudutaan tuomaan uusia eläimiä, erityistä huomiota on kiinnitettävä sosiaalisten suhteiden uudelleenmuodostumisesta mahdollisesti aiheutuviin käyttäytymisongelmiin. Toisilleen tuntemattomien sikojen yhdistäminen samaan ryhmään on pyrittävä tekemään sikojen ollessa mahdollisimman nuoria ennen niiden vieroittamista tai korkeintaan viikko sen jälkeen. Sioilla on oltava riittävästi mahdollisuuksia piiloutua ja väistää muita sikoja. Sikaryhmiä yhdistettäessä rauhoittavia lääkkeitä saadaan käyttää vain erityisestä syystä ja eläinlääkäriin valvonnassa.

14.2.6 Lihasikojen olosuhteiden parantaminen

Pohjalainsäädäntö

Laki eläinten hyvinvoinnista 693/2023

8 § 1 mom.

Eläinlajien ja eläinten pitoa koskevat rajoitukset

Tuotantoeläimenä, seura- ja harrastuseläimenä, sirkuseläimenä ja kiertävässä eläinnäyttelyssä saa pitää vain sellaisia eläimiä ja eläinlajeja, joiden pito voidaan saatavilla olevan tieteellisen tiedon ja käytännön kokemuksen perusteella järjestää niin, että:

- 1) eläimillä on mahdollisuus toteuttaa liikkumiseen, lepoon, kehon huoltoon, ravinnon etsintään ja muuhun vastaavaan toimintaan sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeitaan;
- 2) eläinten fysiologiset tarpeet voidaan tyydyttää;
- 3) eläimille voidaan järjestää asianmukaiset pitopaikat; ja
- 4) eläinten sairastuessa tai vahingoituessa niille voidaan antaa asianmukaista hoitoa.

20 § 1–3 mom.

Hoidon yleiset vaatimukset

Eläimiä on hoidettava siten, että niillä on mahdollisuus toteuttaa liikkumiseen, leikkiin, lepoon, kehonhuoltoon, syömiseen, ravinnon etsintään ja ympäristön tutkimiseen sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeitaan.

Hoidossa olevan eläimen yleisestä hyvinvoinnista sekä puhtaudesta ja muusta sen tarvitsemasta keuhonhoidosta on huolehdittava. Eläimen hoidossa on huolehdittava myös asianmukaisista toimista sairauksien ja eläinten vahingoittumisen ennalta ehkäisemiseksi.

Jos eläimiä pidetään ryhmässä, ryhmän kokoonpanossa on otettava huomioon eläinten sosiaaliset suhteet, ikä, sukupuoli ja koko. Jos eläimet suhtautuvat vihamielisesti toisiinsa tai voivat muusta syystä vahingoittaa toisiaan, ne on pidettävä erillään toisistaan tai niillä on oltava mahdollisuus paeta ja piiloutua muilta eläimiltä. Eläinryhmiä yhdistettäessä ja tuotaessa uusia eläimiä ryhmään erityistä huomiota on kiinnitettävä sosiaalisten suhteiden uudelleenmuodostumisesta mahdollisesti aiheutuviin ongelmiin.

21 § 1–2 mom.

Ruokinta ja juotto

Hoidossa olevien eläinten ruokinnassa ja juotossa on otettava huomioon eläimen fysiologiset tarpeet ja varmistettava, että eläin saa sopivassa määrin hyvälaatuista ravintoa ja vettä tai muuta juotavaa. Ravinnon ja juotavan koostumuksen ja tarjoamistavan on vastattava eläimen fysiologisia tarpeita ja olennaisia käyttäytymistarpeita.

Nisäkkäiden ja lintujen pysyvässä pitopaikassa on oltava jatkuvasti vettä eläimen saatavilla. Jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei kuitenkaan edellytetä:

- 1) vastasyntyneelle tai -kuoriutuneelle eläimelle;
- 2) eläimelle, jonka vedensainta on eläinlääketieteellisestä syystä rajoitettava;
- 3) laajoilla alueilla luonnonmukaisissa olosuhteissa tarhattaville, luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluville eläimille;
- 4) poroille silloin, kun saatavilla on rajoituksetta puhdasta lunta;
- 5) silloin, kun poikkeuksellisen vaikeat sääolosuhteet estävät sulan veden jatkuvan saatavilla pidon;
- 6) sellaisissa eläinten pysyvissä pitopaikoissa, joissa sulan veden jatkuva saatavilla pito on kohtuuttoman vaikea järjestää eläinten pitomuodosta ja sääolosuhteista johtuvista syistä.

23 §

Sairas tai vahingoittunut eläin

Jos hoidossa oleva eläin sairastuu tai vahingoittuu:

- 1) sille on viipymättä annettava tai hankittava asianmukaista hoitoa;

- 2) sille on annettava riittävä mahdollisuus lepoon;
- 3) se on tarvittaessa sijoitettava asianmukaiseen tilaan erilleen muista eläimistä;
- 4) sille on tarvittaessa hankittava eläinlääketieteellistä hoitoa. Sairaana tai vahingoittuneena eläimen hoidossa tulee pyrkiä turvaamaan eläimen toimintakyky ja elämänlaatu. Eläin on lopetettava, jos sairauden tai vamman laatu sitä edellyttää.

34 § 1 mom.

Pitopaikan turvallisuus

Eläimen pitopaikan on oltava materiaaleiltaan, rakenteiltaan ja muilta ominaisuuksiltaan sellainen, että eläimen vahingoittumisen ja sairastumisen vaara, karkaamisvaara ja pitopaikan palovaara on mahdollisimman vähäinen.

36 §

Pitopaikan puhtaana- ja kunnossapito

Eläimen pitopaikka on pidettävä riittävän puhtaana, jotta eläimen hyvinvointi ei vaarannu.

Pitopaikassa havaitut eläimen hyvinvointia vaarantavat viat on korjattava välittömästi tai, jos se ei ole mahdollista, ryhdyttävä muihin tarpeellisiin toimiin eläimen hyvinvoinnin turvaamiseksi vikojen korjaamiseen saakka.

37 §

Pysyvän pitopaikan yleiset vaatimukset

Eläimen pysyvän pitopaikan on oltava riittävän tilava sekä muutoinkin rakenteiltaan ja varusteiltaan sopiva eläimen fysiologisten tarpeiden sekä niiden olennaisten käyttäytymistarpeiden tyydyttämiseen, jotka liittyvät liikkumiseen, leikkiin, lepoon, kehonhuoltoon, syömiseen, ravinnon etsintään ja ympäristön tutkimiseen sekä sosiaalisiin suhteisiin.

Eläintä ei saa pitää jatkuvasti paikalleen kytkettynä eikä sen liikkumista saa jatkuvasti rajoittaa eläimen kääntymisen estävillä rakenteilla. Uusia parsinavettoja ja porsitushäkkeitä ei saa rakentaa ja ottaa käyttöön. Porsitushäkkillä tarkoitetaan kiinteärakenteista häkkiä, josta emakkoa ei voi päästää vapaasti liikkumaan porsituskarsinassa.

Ryhmässä pidettävän eläimen on voitava väistää toista eläintä. Pitopaikan ruokinta- ja juottolaitteet on suunniteltava, rakennettava ja sijoitettava siten, että eläinten välisestä kilpailusta aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa eläinten hyvinvoinnille.

Eläimellä on oltava käytettävissä sopiva lepopaikka. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä pysyvän pitopaikan koolle, rakenteille, varusteille ja laitteille asetettavista vaatimuksista.

VNa 629/2012

12 §

Ulkotarha ja laidun

Jos sioilla on mahdollisuus päästä ulos liikkumaan, eläinsuojasta ulkotarhaan tai laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava sioille turvallisia.

Ulkotarhan ja laitumen aitojen on oltava sioille sopivasta materiaalista ja niille turvallisia. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään sikojen vahingoittuminen ja karkaaminen. Sähköistetyt aidat on rakennettava sellaisiksi ja pidettävä kunnossa siten, että niistä ei aiheudu sioille tarpeetonta kärsimystä.

Sioilla on tarvittaessa oltava pääsy sopivaan säänsuojaan.

15 § 3–4 mom.

Sian juotto ja ruokinta

Yli kahden viikon ikäisten sikojen saatavilla on oltava jatkuvasti riittävästi raikasta ja puhdasta vettä.

Sikojen juoma-astiat ja juottolaitteet on pidettävä puhtaina. On huolehdittava siitä, että virtsa ja ulosteet eivät likaa rehua tai juomavettä. Sikojen ruokintaan käytettävän ruokintakaukalon on oltava liitteen 3 kohdan mukainen, jollei rehua ole jatkuvasti tarjolla.

Liite 3. Sikojen ruokintaan käytettävän ruokintakaukalon pituus sikaa kohden

Sian paino (kg)	Ruokintakaukalon reunan pituus vähintään (cm/eläin)
< 25	15
25–50	25
> 50	30

Toimenpiteen omat vähimmäisvaatimukset

Laki eläinten hyvinvoinnista 693/2023

33 § 2 mom.

Pitopaikan yleiset vaatimukset

Pitopaikassa on voitava ylläpitää eläimen hyvinvoinnin kannalta riittävää puhtautta ja hygieniaa. Pitopaikassa oleva eläin on voitava tarkastaa ja sitä on voitava hoitaa vaikeuksitta.

VNa 629/2012, muutoksineen

14 § 1 mom.

Sikaryhmien yhdistäminen

Sikaryhmien yhdistämistä on vältettävä. Jos sikaryhmiä kuitenkin joudutaan yhdistämään tai ryhmään joudutaan tuomaan uusia eläimiä, erityistä huomiota on kiinnitettävä sosiaalisten suhteiden uudelleenmuodostumisesta mahdollisesti aiheutuviin käyttäytymisongelmiin. Toisilleen tuntemattomien sikojen yhdistäminen samaan ryhmään on pyrittävä tekemään sikojen ollessa mahdollisimman nuoria ennen niiden vieroittamista tai korkeintaan viikko sen jälkeen. Sioilla on oltava riittävästi mahdollisuuksia piiloutua ja väistää muita sikoja. Sikaryhmiä yhdistettäessä rauhoittavia lääkkeitä saadaan käyttää vain erityisestä syystä ja eläinlääkärin valvonnassa.

14.2.7 Kastratiokivun lievitys

Pohjalainsäädäntö

Laki eläinten hyvinvoinnista 693/2023

8 § 1 mom.

Eläinlajien ja eläinten pitoa koskevat rajoitukset

Tuotantoeläimenä, seura- ja harrastuseläimenä, sirkuseläimenä ja kiertävässä eläinnäyttelyssä saa pitää vain sellaisia eläimiä ja eläinlajeja, joiden pito voidaan saatavilla olevan tieteellisen tiedon ja käytännön kokemuksen perusteella järjestää niin, että:

- 1) eläimillä on mahdollisuus toteuttaa liikkumiseen, lepoon, kehon huoltoon, ravinnon etsintään ja muuhun vastaavaan toimintaan sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeitaan;
- 2) eläinten fysiologiset tarpeet voidaan tyydyttää;
- 3) eläimille voidaan järjestää asianmukaiset pitopaikat; ja
- 4) eläinten sairastuessa tai vahingoituessa niille voidaan antaa asianmukaista hoitoa.

20 § 1–3 mom.

Hoidon yleiset vaatimukset

Eläimiä on hoidettava siten, että niillä on mahdollisuus toteuttaa liikkumiseen, leikkiin, lepoon, kehonhuoltoon, syömiseen, ravinnon etsintään ja ympäristön tutkimiseen sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeitaan. Hoidossa olevan eläimen yleisestä hyvinvoinnista sekä puhtaudesta ja muusta sen tarvitsemasta keuhohoidosta on huolehdittava. Eläimen hoidossa on huolehdittava myös asianmukaisista toimista sairauksien ja eläinten vahingoittumisen ennalta ehkäisemiseksi.

Jos eläimiä pidetään ryhmässä, ryhmän kokoonpanossa on otettava huomioon eläinten sosiaaliset suhteet, ikä, sukupuoli ja koko. Jos eläimet suhtautuvat vihamielisesti toisiinsa tai voivat muusta syystä vahingoittaa toisiaan, ne on pidettävä erillään toisistaan tai niillä on oltava mahdollisuus paeta ja piiloutua muilta eläimiltä. Eläinryhmiä yhdistettäessä ja tuotaessa uusia eläimiä ryhmään erityistä huomiota on kiinnitettävä sosiaalisten suhteiden uudelleenmuodostumisesta mahdollisesti aiheutuviin ongelmiin.

21 § 1–2 mom.

Ruokinta ja juotto

Hoidossa olevien eläinten ruokinnassa ja juotossa on otettava huomioon eläimen fysiologiset tarpeet ja varmistettava, että eläin saa sopivassa määrin hyvälaatuista ravintoa ja vettä tai muuta juotavaa. Ravinnon ja juotavan koostumuksen ja tarjoamistavan on vastattava eläimen fysiologisia tarpeita ja olennaisia käyttäytymistarpeita.

Nisäkkäiden ja lintujen pysyvässä pitopaikassa on oltava jatkuvasti vettä eläimen saatavilla. Jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei kuitenkaan edellytetä:

- 1) vastasyntyneelle tai -kuoriutuneelle eläimelle;
- 2) eläimelle, jonka vedensaintia on eläinlääketieteellisestä syystä rajoitettava;
- 3) laajoilla alueilla luonnonmukaisissa olosuhteissa tarhattaville, luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluville eläimille;
- 4) poroille silloin, kun saatavilla on rajoituksetta puhdasta lunta;
- 5) silloin, kun poikkeuksellisen vaikeat sääolosuhteet estävät sulan veden jatkuvan saatavilla pidon;
- 6) sellaisissa eläinten pysyvissä pitopaikoissa, joissa sulan veden jatkuva saatavilla pito on kohtuuttoman vaikea järjestää eläinten pitomuodosta ja sääolosuhteista johtuvista syistä.

23 §

Sairas tai vahingoittunut eläin

Jos hoidossa oleva eläin sairastuu tai vahingoittuu:

- 1) sille on viipymättä annettava tai hankittava asianmukaista hoitoa;
- 2) sille on annettava riittävä mahdollisuus lepoon;
- 3) se on tarvittaessa sijoitettava asianmukaiseen tilaan erilleen muista eläimistä;
- 4) sille on tarvittaessa hankittava eläinlääketieteellistä hoitoa. Sairaana tai vahingoittuneena eläimen hoidossa tulee pyrkiä turvaamaan eläimen toimintakyky ja elämänlaatu. Eläin on lopetettava, jos sairauden tai vamman laatu sitä edellyttää.

34 § 1 mom.

Pitopaikan turvallisuus

Eläimen pitopaikan on oltava materiaaleiltaan, rakenteiltaan ja muilta ominaisuuksiltaan sellainen, että eläimen vahingoittumisen ja sairastumisen vaara, karkaamisvaara ja pitopaikan palovaara on mahdollisimman vähäinen.

36 §

Pitopaikan puhtaana- ja kunnossapito

Eläimen pitopaikka on pidettävä riittävän puhtaana, jotta eläimen hyvinvointi ei vaarannu.

Pitopaikassa havaitut eläimen hyvinvointia vaarantavat viat on korjattava välittömästi tai, jos se ei ole mahdollista, ryhdyttävä muihin tarpeellisiin toimiin eläimen hyvinvoinnin turvaamiseksi vikojen korjaamiseen saakka.

37 §

Pysyvän pitopaikan yleiset vaatimukset

Eläimen pysyvän pitopaikan on oltava riittävän tilava sekä muutoinkin rakenteiltaan ja varusteiltaan sopiva eläimen fysiologisten tarpeiden sekä niiden olennaisten käyttäytymistarpeiden tyydyttämiseen, jotka liittyvät liikkumiseen, leikkiin, lepoon, kehonhuoltoon, syömiseen, ravinnon etsintään ja ympäristön tutkimiseen sekä sosiaalisiin suhteisiin.

Eläintä ei saa pitää jatkuvasti paikalleen kytkettynä eikä sen liikkumista saa jatkuvasti rajoittaa eläimen kääntymisen estävillä rakenteilla. Uusia parsinavettoja ja porsitushäkkeitä ei saa rakentaa ja ottaa käyttöön. Porsitushäkillä tarkoitetaan kiinteärakenteista häkkiä, josta emakkoa ei voi päästää vapaasti liikkumaan porsituskarsinassa.

Ryhmässä pidettävän eläimen on voitava väistää toista eläintä. Pitopaikan ruokinta- ja juottolaitteet on suunniteltava, rakennettava ja sijoitettava siten, että eläinten välisestä kilpailusta aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa eläinten hyvinvoinnille.

Eläimellä on oltava käytettävissä sopiva lepopaikka. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä pysyvän pitopaikan koolle, rakenteille, varusteille ja laitteille asetettavista vaatimuksista.

VNa 629/2012

12 §

Ulkotarha ja laidun

Jos sioilla on mahdollisuus päästä ulos liikkumaan, eläinsuojasta ulkotarhaan tai laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava sioille turvallisia.

Ulkotarhan ja laitumen aitojen on oltava sioille sopivasta materiaalista ja niille turvallisia. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään sikojen vahingoittuminen ja karkaaminen. Sähköistetyt aidat on rakennettava sellaisiksi ja pidettävä kunnossa siten, että niistä ei aiheudu sioille tarpeetonta kärsimystä.

Sioilla on tarvittaessa oltava pääsy sopivaan säänsuojaan.

15 § 3–4 mom.

Sian juotto ja ruokinta

Yli kahden viikon ikäisten sikojen saatavilla on oltava jatkuvasti riittävästi raikasta ja puhdasta vettä.

Sikojen juoma-astiat ja juottolaitteet on pidettävä puhtaina. On huolehdittava siitä, että virtsa ja ulosteet eivät likaa rehua tai juomavettä. Sikojen ruokintaan käytettävän ruokintakaukalon on oltava liitteen 3 kohdan mukainen, jollei rehua ole jatkuvasti tarjolla.

Liite 3. Sikojen ruokintaan käytettävän ruokintakaukalon pituus sikaa kohden

Sian paino (kg)	Ruokintakaukalon reunan pituus vähintään (cm/eläin)
< 25	15
25–50	25
> 50	30

Toimenpiteen omat vähimmäisvaatimukset

Laki eläinten hyvinvoinnista 693/2023

16 § 2 mom.

Toimenpiteiden tekijä ja kivunlievityksen käyttö

Kivuliaiden toimenpiteiden yhteydessä on käytettävä kivunlievitystä, jollei toimenpiteestä aiheutuva kipu ole lievää ja hetkellistä tai jos toimenpide ei siedä viivytystä. Valtioneuvoston asetuksella:

- 1) voidaan antaa tarkempia säännöksiä toimenpiteiden tekemisessä käytettävistä menetelmistä ja tarvittavasta kivunlievityksestä;
- 2) annetaan säännökset 1 momentissa tarkoitetuilta muilta kuin eläinlääkäriammattin harjoittajilta edellytettävästä koulutuksesta ja pätevyydestä.

14.3 Lammas- ja vuohitilojen toimenpiteet

Hyvinvointikorvauksen eläinlajikohtaisten toimenpiteiden vähimmäisvaatimuksina on noudatettava eläinten hyvinvoinnista annetun lain (693/2023) 8 §:n 1 momenttia, 20 §:n 1 – 3 momenttia, 21 §:n 1 ja 2 momenttia, 23 §, 34 §:n 1 momenttia sekä 36 ja 37 §.

Lammas- ja vuohitilalla on noudatettava 1 momentissa säädetyn lisäksi lampaiden suojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen (587/2010) 8 §:ää ja 12 §:n 4 momenttia sekä vuohien suojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen (589/2010) 8 §:ää sekä 11 §:n 4 momenttia.

14.3.1 Lampaiden ja vuohien hyvinvointisuunnitelma

Pohjalainsäädäntö

Laki eläinten hyvinvoinnista 693/2023

8 § 1 mom.

Eläinlajien ja eläinten pitoa koskevat rajoitukset

Tuotantoeläimenä, seura- ja harrastuseläimenä, sirkuseläimenä ja kiertävässä eläinnäyttelyssä saa pitää vain sellaisia eläimiä ja eläinlajeja, joiden pito voidaan saatavilla olevan tieteellisen tiedon ja käytännön kokemuksen perusteella järjestää niin, että:

- 1) eläimillä on mahdollisuus toteuttaa liikkumiseen, lepoon, kehon huoltoon, ravinnon etsintään ja muuhun vastaavaan toimintaan sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeitaan;
- 2) eläinten fysiologiset tarpeet voidaan tyydyttää;
- 3) eläimille voidaan järjestää asianmukaiset pitopaikat; ja
- 4) eläinten sairastuessa tai vahingoituessa niille voidaan antaa asianmukaista hoitoa.

20 § 1–3 mom.

Hoidon yleiset vaatimukset

Eläimiä on hoidettava siten, että niillä on mahdollisuus toteuttaa liikkumiseen, leikkiin, lepoon, kehonhuoltoon, syömiseen, ravinnon etsintään ja ympäristön tutkimiseen sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeitaan. Hoidossa olevan eläimen yleisestä hyvinvoinnista sekä puhtaudesta ja muusta sen tarvitsemasta keuhkohoidosta on huolehdittava. Eläimen hoidossa on huolehdittava myös asianmukaisista toimituksista sairauksien ja eläinten vahingoittumisen ennalta ehkäisemiseksi.

Jos eläimiä pidetään ryhmässä, ryhmän kokoonpanossa on otettava huomioon eläinten sosiaaliset suhteet, ikä, sukupuoli ja koko. Jos eläimet suhtautuvat vihamielisesti toisiinsa tai voivat muusta syystä vahingoittaa toisiaan, ne on pidettävä erillään toisistaan tai niillä on oltava mahdollisuus paeta ja piiloutua muilta eläimiltä. Eläinryhmiä yhdistettäessä ja tuotaessa uusia eläimiä ryhmään erityistä huomiota on kiinnitettävä sosiaalisten suhteiden uudelleenmuodostumisesta mahdollisesti aiheutuviin ongelmiin.

21 § 1–2 mom.

Ruokinta ja juotto

Hoidossa olevien eläinten ruokinnassa ja juotossa on otettava huomioon eläimen fysiologiset tarpeet ja varmistettava, että eläin saa sopivassa määrin hyvälaatuista ravintoa ja vettä tai muuta juotavaa. Ravinnon ja juotavan koostumuksen ja tarjoamistavan on vastattava eläimen fysiologisia tarpeita ja olennaisia käyttäytymistarpeita.

Nisäkkäiden ja lintujen pysyvässä pitopaikassa on oltava jatkuvasti vettä eläimen saatavilla. Jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei kuitenkaan edellytetä:

- 1) vastasyntyneelle tai -kuoriutuneelle eläimelle;
- 2) eläimelle, jonka vedensaintia on eläinlääketieteellisestä syystä rajoitettava;
- 3) laajoilla alueilla luonnonmukaisissa olosuhteissa tarhattaville, luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluville eläimille;
- 4) poroille silloin, kun saatavilla on rajoituksetta puhdasta lunta;
- 5) silloin, kun poikkeuksellisen vaikeat sääolosuhteet estävät sulan veden jatkuvan saatavilla pidon;
- 6) sellaisissa eläinten pysyvissä pitopaikoissa, joissa sulan veden jatkuva saatavilla pito on kohtuuttoman vaikea järjestää eläinten pitomuodosta ja sääolosuhteista johtuvista syistä.

23 §

Sairas tai vahingoittunut eläin

Jos hoidossa oleva eläin sairastuu tai vahingoittuu:

- 1) sille on viipymättä annettava tai hankittava asianmukaista hoitoa;
- 2) sille on annettava riittävä mahdollisuus lepoon;
- 3) se on tarvittaessa sijoitettava asianmukaiseen tilaan erilleen muista eläimistä;
- 4) sille on tarvittaessa hankittava eläinlääketieteellistä hoitoa. Sairaana tai vahingoittuneena eläimen hoidossa tulee pyrkiä turvaamaan eläimen toimintakyky ja elämänlaatu. Eläin on lopetettava, jos sairauden tai vamman laatu sitä edellyttää.

34 § 1 mom.

Pitopaikan turvallisuus

Eläimen pitopaikan on oltava materiaaleiltaan, rakenteiltaan ja muilta ominaisuuksiltaan sellainen, että eläimen vahingoittumisen ja sairastumisen vaara, karkaamisvaara ja pitopaikan palovaara on mahdollisimman vähäinen.

36 §

Pitopaikan puhtaana- ja kunnossapito

Eläimen pitopaikka on pidettävä riittävän puhtaana, jotta eläimen hyvinvointi ei vaarannu.

Pitopaikassa havaitut eläimen hyvinvointia vaarantavat viat on korjattava välittömästi tai, jos se ei ole mahdollista, ryhdyttävä muihin tarpeellisiin toimiin eläimen hyvinvoinnin turvaamiseksi vikojen korjaamiseen saakka.

37 §

Pysyvän pitopaikan yleiset vaatimukset

Eläimen pysyvän pitopaikan on oltava riittävän tilava sekä muutoinkin rakenteiltaan ja varusteiltaan sopiva eläimen fysiologisten tarpeiden sekä niiden olennaisten käyttäytymistarpeiden tyydyttämiseen, jotka liittyvät liikkumiseen, leikkiin, lepoon, kehonhuoltoon, syömiseen, ravinnon etsintään ja ympäristön tutkimiseen sekä sosiaalisiin suhteisiin.

Eläintä ei saa pitää jatkuvasti paikalleen kytkettynä eikä sen liikkumista saa jatkuvasti rajoittaa eläimen kääntymisen estävillä rakenteilla. Uusia parsinavettoja ja porsitushäkkejä ei saa rakentaa ja ottaa käyttöön. Porsitushäkillä tarkoitetaan kiinteärakenteista häkkiä, josta emakkoa ei voi päästää vapaasti liikkumaan porsituskarsinassa.

Ryhmässä pidettävän eläimen on voitava väistää toista eläintä. Pitopaikan ruokinta- ja juottolaitteet on suunniteltava, rakennettava ja sijoitettava siten, että eläinten välisestä kilpailusta aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa eläinten hyvinvoinnille.

Eläimellä on oltava käytettävissä sopiva lepopaikka. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä pysyvän pitopaikan koolle, rakenteille, varusteille ja laitteille asetettavista vaatimuksista.

VNa 587/2010, muutoksineen

8 §

Ulkotarha ja laidun

Eläinsuojasta lampaiden ulkotarhaan ja laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava lampaille turvallisia ja sellaisia, että lampaat eivät tarpeettomasti liikaannu.

Lammastarhan ja -laitumen aitojen on oltava lampaille turvallisia. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään lampaiden vahingoittuminen. Aitojen on oltava lampaille sopivasta materiaalista. Jos aita on verkkoa, sitä on tarvittaessa kiristettävä, jotta verkkoon takertumisen vaara olisi mahdollisimman vähäinen. Sähköistetyt aidat on rakennettava sellaisiksi ja pidettävä kunnossa siten, että niistä ei aiheudu lampaille tarpeetonta kärsimystä.

12 § 4 mom.

Lampaan juotto ja ruokinta

Lampaiden juottolaitteet ja juoma-astiat on pidettävä puhtaina. Virtsa ja ulosteet eivät saa liata rehua tai juomavettä, eikä vesi saa päästä jäätymään.

VNa 589/2010

8 §

Ulkotarha ja laidun

Eläinsuojasta vuohien ulkotarhaan ja laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava vuohille turvallisia ja sellaisia, että vuohet eivät tarpeettomasti liikaannu.

Vuohitarhan ja -laitumen aitojen on oltava vuohille turvallisia. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään vuohien vahingoittuminen. Aitojen on oltava vuohille sopivasta materiaalista. Jos aita on verkkoa, sitä on tarvittaessa kiristettävä, jotta verkkoon takertumisen vaara olisi mahdollisimman vähäinen. Vuohien pääsy niille myrkyllisten kasvien luo on estettävä. Sähköistetyt aidat on rakennettava sellaisiksi ja pidettävä kunnossa siten, että niistä ei aiheudu vuohille tarpeetonta kärsimystä.

11 § 4 mom.

Vuohen juotto ja ruokinta

Vuohien juottolaitteet ja juoma-astiat on pidettävä puhtaina. Virtsa ja ulosteet eivät saa liata rehua tai juomavettä, eikä vesi saa päästä jäätymään.

Toimenpiteen omat vähimmäisvaatimukset

Laki eläinten hyvinvoinnista 693/2023

35 § 1, 3 ja 4 mom.

Pitopaikan olosuhteet

Pitopaikan lämpötilan, ilman- tai vedenlaadun ja muiden ympäristöolosuhteiden on oltava siellä pidettävälle eläimelle sopivia. Ulkona pidettävällä eläimellä on oltava riittävä suoja epäsuotuisia sääoloja vastaan tai eläin on voitava tarvittaessa ottaa sisätilaan.

Pitopaikan valaistuksen tulee olla sellainen, että se on sopiva eläimen fysiologisten tarpeiden ja olennaisten käyttäytymistarpeiden tyydyttämiseen ja että eläin voidaan tarkastaa ja sitä voidaan hoitaa asianmukaisesti.

Jos eläinten hyvinvointi on riippuvainen koneellisesta ilmanvaihtojärjestelmästä, laitteistossa on oltava hälytysjärjestelmä, joka antaa hälytyksen toimintahäiriön sattuessa. Hälytysjärjestelmän toimivuus on testattava säännöllisesti.

VNa 587/2010, muutoksineen

7 §

Eläinsuojan olosuhteet

Eläinsuojan ilmanvaihdon on oltava sellainen, että ilman kosteus, lämpötila, pölyn määrä ja haitallisten kaasujen pitoisuudet eivät kohoa haitallisen korkeiksi. Lampaat eivät saa olla jatkuvasti alttiina melulle, joka ylittää 65 desibeliä (dB(A)).

12 § 1 mom.

Lampaan juotto ja ruokinta

Lampaille annettavan rehun on oltava ravitsevaa ja tasapainoitettua sekä tarvittaessa kivennäisillä täydennettyä.

VNa 589/2010

7 §

Eläinsuojan olosuhteet

Eläinsuojan ilmanvaihdon on oltava sellainen, että ilman kosteus, lämpötila, pölyn määrä ja haitallisten kaasujen pitoisuudet eivät kohoa haitallisen korkeiksi.

Vuohet eivät saa olla jatkuvasti alttiina melulle, joka ylittää 65 desibeliä (dB(A)).

11 § 1 mom.

Vuohen juotto ja ruokinta

Vuohille annettavan rehun on oltava ravitsevaa ja tasapainotettua sekä tarvittaessa kivennäisillä täydennettyä.

14.3.2 Lampaiden ja vuohien olosuhteiden parantaminen

Pohjalainsäädäntö

Laki eläinten hyvinvoinnista 693/2023

8 § 1 mom.

Eläinlajien ja eläinten pitoa koskevat rajoitukset

Tuotantoeläimenä, seura- ja harrastuseläimenä, sirkuseläimenä ja kiertävässä eläinnäyttelyssä saa pitää vain sellaisia eläimiä ja eläinlajeja, joiden pito voidaan saatavilla olevan tieteellisen tiedon ja käytännön kokemuksen perusteella järjestää niin, että:

- 1) eläimillä on mahdollisuus toteuttaa liikkumiseen, lepoon, kehon huoltoon, ravinnon etsintään ja muuhun vastaavaan toimintaan sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeitaan;
- 2) eläinten fysiologiset tarpeet voidaan tyydyttää;
- 3) eläimille voidaan järjestää asianmukaiset pitopaikat; ja
- 4) eläinten sairastuessa tai vahingoituessa niille voidaan antaa asianmukaista hoitoa.

20 § 1–3 mom.

Hoidon yleiset vaatimukset

Eläimiä on hoidettava siten, että niillä on mahdollisuus toteuttaa liikkumiseen, leikkiin, lepoon, kehonhuoltoon, syömiseen, ravinnon etsintään ja ympäristön tutkimiseen sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeitaan. Hoidossa olevan eläimen yleisestä hyvinvoinnista sekä puhtaudesta ja muusta sen tarvitsemasta keuhonhoidosta on huolehdittava. Eläimen hoidossa on huolehdittava myös asianmukaisista toimista sairauksien ja eläinten vahingoittumisen ennalta ehkäisemiseksi.

Jos eläimiä pidetään ryhmässä, ryhmän kokoonpanossa on otettava huomioon eläinten sosiaaliset suhteet, ikä, sukupuoli ja koko. Jos eläimet suhtautuvat vihamielisesti toisiinsa tai voivat muusta syystä vahingoittaa toisiaan, ne on pidettävä erillään toisistaan tai niillä on oltava mahdollisuus paeta ja piiloutua muilta eläimiltä. Eläinryhmiä yhdistettäessä ja tuotaessa uusia eläimiä ryhmään erityistä huomiota on kiinnitettävä sosiaalisten suhteiden uudelleenmuodostumisesta mahdollisesti aiheutuviin ongelmiin.

21 § 1–2 mom.

Ruokinta ja juotto

Hoidossa olevien eläinten ruokinnassa ja juotossa on otettava huomioon eläimen fysiologiset tarpeet ja varmistettava, että eläin saa sopivassa määrin hyvälaatuista ravintoa ja vettä tai muuta juotavaa. Ravinnon ja juotavan koostumuksen ja tarjoamistavan on vastattava eläimen fysiologisia tarpeita ja olennaisia käyttäytymistarpeita.

Nisäkkäiden ja lintujen pysyvässä pitopaikassa on oltava jatkuvasti vettä eläimen saatavilla. Jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei kuitenkaan edellytetä:

- 1) vastasyntyneelle tai -kuoriutuneelle eläimelle;
- 2) eläimelle, jonka vedensainta on eläinlääketieteellisestä syystä rajoitettava;
- 3) laajoilla alueilla luonnonmukaisissa olosuhteissa tarhattaville, luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluville eläimille;
- 4) poroille silloin, kun saatavilla on rajoituksetta puhdasta lunta;
- 5) silloin, kun poikkeuksellisen vaikeat sääolosuhteet estävät sulan veden jatkuvan saatavilla pidon;
- 6) sellaisissa eläinten pysyvissä pitopaikoissa, joissa sulan veden jatkuva saatavilla pito on kohtuuttoman vaikea järjestää eläinten pitomuodosta ja sääolosuhteista johtuvista syistä.

23 §

Sairas tai vahingoittunut eläin

Jos hoidossa oleva eläin sairastuu tai vahingoittuu:

- 1) sille on viipymättä annettava tai hankittava asianmukaista hoitoa;
- 2) sille on annettava riittävä mahdollisuus lepoon;
- 3) se on tarvittaessa sijoitettava asianmukaiseen tilaan erilleen muista eläimistä;
- 4) sille on tarvittaessa hankittava eläinlääketieteellistä hoitoa. Sairaana tai vahingoittuneena eläimen hoidossa tulee pyrkiä turvaamaan eläimen toimintakyky ja elämänlaatu. Eläin on lopetettava, jos sairauden tai vamman laatu sitä edellyttää.

34 § 1 mom.

Pitopaikan turvallisuus

Eläimen pitopaikan on oltava materiaaleiltaan, rakenteiltaan ja muilta ominaisuuksiltaan sellainen, että eläimen vahingoittumisen ja sairastumisen vaara, karkaamisvaara ja pitopaikan palovaara on mahdollisimman vähäinen.

36 §

Pitopaikan puhtaana- ja kunnossapito

Eläimen pitopaikka on pidettävä riittävän puhtaana, jotta eläimen hyvinvointi ei vaarannu.

Pitopaikassa havaitut eläimen hyvinvointia vaarantavat viat on korjattava välittömästi tai, jos se ei ole mahdollista, ryhdyttävä muihin tarpeellisiin toimiin eläimen hyvinvoinnin turvaamiseksi vikojen korjaamiseen saakka.

37 §

Pysyvän pitopaikan yleiset vaatimukset

Eläimen pysyvän pitopaikan on oltava riittävän tilava sekä muutoinkin rakenteiltaan ja varusteiltaan sopiva eläimen fysiologisten tarpeiden sekä niiden olennaisten käyttäytymistarpeiden tyydyttämiseen, jotka liittyvät liikkumiseen, leikkiin, lepoon, kehonhuoltoon, syömiseen, ravinnon etsintään ja ympäristön tutkimiseen sekä sosiaalisiin suhteisiin.

Eläintä ei saa pitää jatkuvasti paikalleen kytkettynä eikä sen liikkumista saa jatkuvasti rajoittaa eläimen kääntymisen estävillä rakenteilla. Uusia parsinavettoja ja porsitushäkkejä ei saa rakentaa ja ottaa käyttöön. Porsitushäkkillä tarkoitetaan kiinteärakenteista häkkiä, josta emakkoa ei voi päästää vapaasti liikkumaan porsituskarsinassa.

Ryhmässä pidettävän eläimen on voitava väistää toista eläintä. Pitopaikan ruokinta- ja juottolaitteet on suunniteltava, rakennettava ja sijoitettava siten, että eläinten välisestä kilpailusta aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa eläinten hyvinvoinnille.

Eläimellä on oltava käytettävissä sopiva lepopaikka. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä pysyvän pitopaikan koolle, rakenteille, varusteille ja laitteille asetettavista vaatimuksista.

VNa 587/2010, muutoksineen

8 §

Ulkotarha ja laidun

Eläinsuojasta lampaiden ulkotarhaan ja laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava lampaille turvallisia ja sellaisia, että lampaat eivät tarpeettomasti likaannu.

Lammastarhan ja -laitumen aitojen on oltava lampaille turvallisia. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään lampaiden vahingoittuminen. Aitojen on oltava lampaille sopivasta materiaalista. Jos aita on verkkoa, sitä on tarvittaessa kiristettävä, jotta verkkoon takertumisen vaara olisi mahdollisimman vähäinen. Sähköistetyt aidat on rakennettava sellaisiksi ja pidettävä kunnossa siten, että niistä ei aiheudu lampaille tarpeetonta kärsimystä.

12 § 4 mom.

Lampaan juotto ja ruokinta

Lampaiden juottolaitteet ja juoma-astiat on pidettävä puhtaina. Virtsa ja ulosteet eivät saa liata rehua tai juomavettä, eikä vesi saa päästä jäätymään.

VNa 589/2010

8 §

Ulkotarha ja laidun

Eläinsuojasta vuohien ulkotarhaan ja laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava vuohille turvallisia ja sellaisia, että vuohet eivät tarpeettomasti likaannu.

Vuohitarhan ja -laitumen aitojen on oltava vuohille turvallisia. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään vuohien vahingoittuminen. Aitojen on oltava vuohille sopivasta materiaalista. Jos aita on verkkoa, sitä on tarvittaessa kiristettävä, jotta verkkoon takertumisen vaara olisi mahdollisimman vähäinen. Vuohien pääsy niille myrkyllisten kasvien luo on estettävä. Sähköistetyt aidat on rakennettava sellaisiksi ja pidettävä kunnossa siten, että niistä ei aiheudu vuohille tarpeetonta kärsimystä.

11 § 4 mom.

Vuohen juotto ja ruokinta

Vuohien juottolaitteet ja juoma-astiat on pidettävä puhtaina. Virtsa ja ulosteet eivät saa liata rehua tai juomavettä, eikä vesi saa päästä jäätymään.

Toimenpiteen omat vähimmäisvaatimukset

Laki eläinten hyvinvoinnista 693/2023

35 § 3 mom.

Pitopaikan olosuhteet

Pitopaikan valaistuksen tulee olla sellainen, että se on sopiva eläimen fysiologisten tarpeiden ja olennaisten käyttäytymistarpeiden tyydyttämiseen ja että eläin voidaan tarkastaa ja sitä voidaan hoitaa asianmukaisesti.

VNa 587/2010, muutoksineen

3 § 3 mom.

Pitopaikan yleiset vaatimukset

Sairasta tai vahingoittunutta lammasta varten on oltava erillinen asianmukainen karsina tai muu tila, jossa eläintä voidaan hoitaa ja josta on, jos mahdollista, näköyhteys muihin lampaisiin.

4 § 1 ja 3 mom.

Lampaiden pidolle asetettavat tilavaatimukset

Ryhmässä pidettävien lampaiden pitopaikan lattian pinta-alan on oltava liitteen mukainen.

Sellaisessa pitopaikassa, jossa on täytepohjalattia, uuhella karitsoineen on oltava vähintään kaksi neliometriä lattiaa. Yksinomaan karitsoille tarkoitetun ruokintapaikan pinta-alan karitsaa kohden on oltava vähintään 0,2 neliometriä.

Liite:

Pitopaikan lattian vähimmäispinta-ala, ruokintahäkin pinta-alaa lukuun ottamatta, lammasta kohden pidettäessä lampaita ryhmässä

	Lampaiden keskimääräinen paino/eläin (kg)	Täytepohjalattia (m ² /eläin)	Ritilälattia (m ² /eläin)	Rakolattia (m ² /eläin)
Karitsa	alle 15	0,25	0,25	-
Karitsa	30	0,50	0,50	-
Karitsa	yli 30	0,75	0,75	-
Lammas	55	1,0	0,8	0,8
Lammas	75	1,4	1,0	1,0
Tiine uuhi	55	1,3	1,1	1,1
Tiine uuhi	75	1,7	1,3	1,3

5 § 1 mom.

Lattia

Eläinten pitopaikan lattian pohjan on oltava sellainen, että nestemäiset eritteet poistuvat asianmukaisesti tai imeytyvät hyvin kuivikkeisiin. Lampailla on oltava käytettävissään niille sopiva kuivitettu alue, johon kaikki eläimet pääsevät yhtä aikaa makuulle.

13 § 2 mom.

Karitsointi

Vastasyntyneitä karitsoja on valvottava uuden ja karitsan välisen sidoksen muodostumisen varmistamiseksi. Karitsojen tarvitseman lisälämmön saannin turvaamiseksi on tarvittaessa oltava käytettävissä lämmitin.

15 § 1 mom.

Keritseminen

Lammas on kerittävä vähintään kerran vuodessa.

VNa 589/2010

3 § 3 mom.

Pitopaikan yleiset vaatimukset

Sairasta tai vahingoittunutta vuolta varten on oltava erillinen asianmukainen karsina tai muu tila, jossa eläintä voidaan hoitaa ja josta on, jos mahdollista, näköyhteys muihin vuohiin.

4 § 1 mom.

Vuohen pidolle asetettavat tilavaatimukset

Ryhmässä pidettävien vuohtien pitopaikan lattian pinta-alan on oltava liitteen mukainen. Jos täysikasvuista vuolta pidetään yksittäiskarsinassa, karsinan on oltava kooltaan vähintään 1,4 neliometriä ja muodoltaan sellainen, että vuohi pääsee siinä esteettä kääntymään ympäri.

Liite

Pitopaikan lattian vähimmäispinta-ala, ruokintahäkin pinta-alaa lukuun ottamatta, vuolta kohden pidettäessä vuohtia ryhmässä

Ikäluokka Täytepohja (m²/eläin) Ritolälattia (m²/eläin) Rakolattia (m²/eläin)

Kili	0,25	0,25	-
Nuorvuohi	0,5	0,5	0,5
Vuohi	1,20	1,0	1,0

5 § 1 mom., 3 mom.

Lattia

Eläinsuojan lattian tai karsinan pohjan on oltava sellainen, että nestemäiset eritteet poistuvat asianmukaisesti tai imeytyvät hyvin kuivikkeisiin. Vuohilla on oltava käytettävissään niille sopiva kuivitettu alue, johon kaikki eläimet pääsevät yhtä aikaa makuulle.

Poikimiskarsinassa ja kilien pitopaikassa ei saa olla rakolattiaa. Poikimiskarsinan ja kiinteäpohjaisen kilien pitopaikan lattian on oltava hyvin kuivitettu.

12 § 2 mom.

Synnytys

Vastasyntyneitä kilejä on valvottava kutun ja kilin välisen sidoksen muodostumisen varmistamiseksi. Kilien tarvitseman lisälämmön saannin turvaamiseksi on tarvittaessa oltava käytettävissä lämmitin.

14.3.3 Lampaiden ja vuohien laidunnus

Pohjalainsäädäntö

Laki eläinten hyvinvoinnista 693/2023

8 § 1 mom.

Eläinlajien ja eläinten pitoa koskevat rajoitukset

Tuotantoeläimenä, seura- ja harrastuseläimenä, sirkuseläimenä ja kiertävässä eläinnäyttelyssä saa pitää vain sellaisia eläimiä ja eläinlajeja, joiden pito voidaan saatavilla olevan tieteellisen tiedon ja käytännön kokemuksen perusteella järjestää niin, että:

- 1) eläimillä on mahdollisuus toteuttaa liikkumiseen, lepoon, kehon huoltoon, ravinnon etsintään ja muuhun vastaavaan toimintaan sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeitaan;
- 2) eläinten fysiologiset tarpeet voidaan tyydyttää;
- 3) eläimille voidaan järjestää asianmukaiset pitopaikat; ja
- 4) eläinten sairastuessa tai vahingoittuessa niille voidaan antaa asianmukaista hoitoa.

20 § 1–3 mom.

Hoidon yleiset vaatimukset

Eläimiä on hoidettava siten, että niillä on mahdollisuus toteuttaa liikkumiseen, leikkiin, lepoon, kehonhuoltoon, syömiseen, ravinnon etsintään ja ympäristön tutkimiseen sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeitaan.

Hoidossa olevan eläimen yleisestä hyvinvoinnista sekä puhtaudesta ja muusta sen tarvitsemasta keuhonhoidosta on huolehdittava. Eläimen hoidossa on huolehdittava myös asianmukaisista toimista sairauksien ja eläinten vahingoittumisen ennalta ehkäisemiseksi.

Jos eläimiä pidetään ryhmässä, ryhmän kokoonpanossa on otettava huomioon eläinten sosiaaliset suhteet, ikä, sukupuoli ja koko. Jos eläimet suhtautuvat vihamielisesti toisiinsa tai voivat muusta syystä vahingoittaa toisiaan, ne on pidettävä erillään toisistaan tai niillä on oltava mahdollisuus paeta ja piiloutua muilta eläimiltä. Eläinryhmiä yhdistettäessä ja tuotaessa uusia eläimiä ryhmään erityistä huomiota on

kiinnitettävä sosiaalisten suhteiden uudelleenmuodostumisesta mahdollisesti aiheutuviin ongelmiin.

21 § 1–2 mom.

Ruokinta ja juotto

Hoidossa olevien eläinten ruokinnassa ja juotossa on otettava huomioon eläimen fysiologiset tarpeet ja varmistettava, että eläin saa sopivassa määrin hyvälaatuista ravintoa ja vettä tai muuta juotavaa. Ravinnon ja juotavan koostumuksen ja tarjoamistavan on vastattava eläimen fysiologisia tarpeita ja olennaisia käyttäytymistarpeita.

Nisäkkäiden ja lintujen pysyvässä pitopaikassa on oltava jatkuvasti vettä eläimen saatavilla. Jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei kuitenkaan edellytetä:

- 1) vastasyntyneelle tai -kuoriutuneelle eläimelle;
- 2) eläimelle, jonka vedensainta on eläinlääketieteellisestä syystä rajoitettava;
- 3) laajoilla alueilla luonnonmukaisissa olosuhteissa tarhattaville, luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluville eläimille;
- 4) poroille silloin, kun saatavilla on rajoituksetta puhdasta lunta;
- 5) silloin, kun poikkeuksellisen vaikeat sääolosuhteet estävät sulan veden jatkuvan saatavilla pidon;
- 6) sellaisissa eläinten pysyvissä pitopaikoissa, joissa sulan veden jatkuva saatavilla pito on kohtuuttoman vaikea järjestää eläinten pitomuodosta ja sääolosuhteista johtuvista syistä.

23 §

Sairas tai vahingoittunut eläin

Jos hoidossa oleva eläin sairastuu tai vahingoittuu:

- 1) sille on viipymättä annettava tai hankittava asianmukaista hoitoa;
- 2) sille on annettava riittävä mahdollisuus lepoon;
- 3) se on tarvittaessa sijoitettava asianmukaiseen tilaan erilleen muista eläimistä;
- 4) sille on tarvittaessa hankittava eläinlääketieteellistä hoitoa. Sairaana tai vahingoittuneena eläimen hoidossa tulee pyrkiä turvaamaan eläimen toimintakyky ja elämänlaatu. Eläin on lopetettava, jos sairauden tai vamman laatu sitä edellyttää.

34 § 1 mom.

Pitopaikan turvallisuus

Eläimen pitopaikan on oltava materiaaleiltaan, rakenteiltaan ja muilta ominaisuuksiltaan sellainen, että eläimen vahingoittumisen ja sairastumisen vaara, karkaamisvaara ja pitopaikan palovaara on mahdollisimman vähäinen.

36 §

Pitopaikan puhtaana- ja kunnossapito

Eläimen pitopaikka on pidettävä riittävän puhtaana, jotta eläimen hyvinvointi ei vaarannu.

Pitopaikassa havaitut eläimen hyvinvointia vaarantavat viat on korjattava välittömästi tai, jos se ei ole mahdollista, ryhdyttävä muihin tarpeellisiin toimiin eläimen hyvinvoinnin turvaamiseksi vikojen korjaamiseen saakka.

37 §

Pysyvän pitopaikan yleiset vaatimukset

Eläimen pysyvän pitopaikan on oltava riittävän tilava sekä muutoinkin rakenteiltaan ja varusteiltaan sopiva eläimen fysiologisten tarpeiden sekä niiden olennaisten käyttäytymistarpeiden tyydyttämiseen, jotka liittyvät liikkumiseen, leikkiin, lepoon, kehonhuoltoon, syömiseen, ravinnon etsintään ja ympäristön tutkimiseen sekä sosiaalisiin suhteisiin.

Eläintä ei saa pitää jatkuvasti paikalleen kytkettynä eikä sen liikkumista saa jatkuvasti rajoittaa eläimen kääntymisen estävillä rakenteilla. Uusia parsinavettoja ja porsitushäkkejä ei saa rakentaa ja ottaa käyttöön. Porsitushäkillä tarkoitetaan kiinteärakenteista häkkiä, josta emakkoa ei voi päästää vapaasti liikkumaan porsituskarsinassa.

Ryhmässä pidettävän eläimen on voitava väistää toista eläintä. Pitopaikan ruokinta- ja juottolaitteet on suunniteltava, rakennettava ja sijoitettava siten, että eläinten välisestä kilpailusta aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa eläinten hyvinvoinnille.

Eläimellä on oltava käytettävissä sopiva lepopaikka. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä pysyvän pitopaikan koolle, rakenteille, varusteille ja laitteille asetettavista vaatimuksista.

VNa 587/2010, muutoksineen

8 §

Ulkotarha ja laidun

Eläinsuojasta lampaiden ulkotarhaan ja laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava lampaille turvallisia ja sellaisia, että lampaat eivät tarpeettomasti liikaannu.

Lammastarhan ja -laitumen aitojen on oltava lampaille turvallisia. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään lampaiden vahingoittuminen. Aitojen on oltava lampaille sopivasta materiaalista. Jos aita on verkkoa, sitä on tarvittaessa kiristettävä, jotta verkkoon takertumisen vaara olisi mahdollisimman vähäinen. Sähköistetyt aidat

on rakennettava sellaisiksi ja pidettävä kunnossa siten, että niistä ei aiheudu lampaille tarpeetonta kärsimystä.

12 § 4 mom.

Lampaan juotto ja ruokinta

Lampaiden juottolaitteet ja juoma-astiat on pidettävä puhtaina. Virtsa ja ulosteet eivät saa liata rehua tai juomavettä, eikä vesi saa päästä jäätymään.

VNa 589/2010

8 §

Ulkotarha ja laidun

Eläinsuojasta vuohien ulkotarhaan ja laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava vuohille turvallisia ja sellaisia, että vuohet eivät tarpeettomasti likaannu.

Vuohitarhan ja -laitumen aitojen on oltava vuohille turvallisia. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään vuohien vahingoittuminen. Aitojen on oltava vuohille sopivasta materiaalista. Jos aita on verkkoa, sitä on tarvittaessa kiristettävä, jotta verkkoon takertumisen vaara olisi mahdollisimman vähäinen. Vuohien pääsy niille myrkyllisten kasvien luo on estettävä. Sähköistetyt aidat on rakennettava sellaisiksi ja pidettävä kunnossa siten, että niistä ei aiheudu vuohille tarpeetonta kärsimystä.

11 § 4 mom.

Vuohen juotto ja ruokinta

Vuohien juottolaitteet ja juoma-astiat on pidettävä puhtaina. Virtsa ja ulosteet eivät saa liata rehua tai juomavettä, eikä vesi saa päästä jäätymään.

Toimenpiteen omat vähimmäisvaatimukset

Laki eläinten hyvinvoinnista 693/2023

33 § 2 mom.

Pitopaikan yleiset vaatimukset

Pitopaikassa on voitava ylläpitää eläimen hyvinvoinnin kannalta riittävää puhtautta ja hygieniaa. Pitopaikassa oleva eläin on voitava tarkastaa ja sitä on voitava hoitaa vaikeuksitta.

35 § 1 mom.

Pitopaikan olosuhteet

Pitopaikan lämpötilan, ilman- tai vedenlaadun ja muiden ympäristöolosuhteiden on oltava siellä pidettävälle eläimelle sopivia. Ulkona pidettävällä eläimellä on oltava riittävä suoja epäsuotuisia sääoloja vastaan tai eläin on voitava tarvittaessa ottaa sisätilaan.

VNa 587/2010, muutoksineen

8 § 2 mom.

Ulkotarha ja laidun

Lammastarhan ja -laitumen aitojen on oltava lampaille turvallisia. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään lampaiden vahingoittuminen. Aitojen on oltava lampaille sopivasta materiaalista. Jos aita on verkkoa, sitä on tarvittaessa kiristettävä, jotta verkkoon takertumisen vaara olisi mahdollisimman vähäinen. Sähköistetyt aidat on rakennettava sellaisiksi ja pidettävä kunnossa siten, että niistä ei aiheudu lampaille tarpeetonta kärsimystä.

VNa 589/2010

8 § 2 mom.

Ulkotarha ja laidun

Vuohitarhan ja -laitumen aitojen on oltava vuohille turvallisia. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään vuohien vahingoittuminen. Aitojen on oltava vuohille sopivasta materiaalista. Jos aita on verkkoa, sitä on tarvittaessa kiristettävä, jotta verkkoon takertumisen vaara olisi mahdollisimman vähäinen. Vuohien pääsy niille myrkyllisten kasvien luo on estettävä. Sähköistetyt aidat on rakennettava sellaisiksi ja pidettävä kunnossa siten, että niistä ei aiheudu vuohille tarpeetonta kärsimystä.

14.4 Siipikarjatiloja koskevat toimenpiteet

Hyvinvointikorvauksen eläinlajikohtaisten toimenpiteiden vähimmäisvaatimuksina on noudatettava eläinten hyvinvoinnista annetun lain (693/2023) 8 §:n 1 momenttia, 20 §:n 1–3 momenttia, 21 §:n 1 ja 2 momenttia, 23 §, 34 §:n 1 momenttia sekä 36 ja 37 §.

Siipikarjatilalla on noudatettava 1 momentissa säädetyn lisäksi kanojen suojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen (673/2010) 6 §:ää sekä 9 §:n 2 ja 3 momenttia, broilereiden suojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen (375/2011) 7 §:ää ja 10 §:n 2 ja 5 momenttia sekä kalkkunoiden suojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen (677/2010) 7 §:ää sekä 10 §:n 1 ja 3 momenttia.

14.4.1 Siipikarjan hyvinvointisuunnitelma

Pohjalainsäädäntö

Laki eläinten hyvinvoinnista 693/2023

8 § 1 mom.

Eläinlajien ja eläinten pitoa koskevat rajoitukset

Tuotantoeläimenä, seura- ja harrastuseläimenä, sirkuseläimenä ja kiertävässä eläinnäyttelyssä saa pitää vain sellaisia eläimiä ja eläinlajeja, joiden pito voidaan saatavilla olevan tieteellisen tiedon ja käytännön kokemuksen perusteella järjestää niin, että:

- 1) eläimillä on mahdollisuus toteuttaa liikkumiseen, lepoon, kehon huoltoon, ravinnon etsintään ja muuhun vastaavaan toimintaan sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeita;
- 2) eläinten fysiologiset tarpeet voidaan tyydyttää;
- 3) eläimille voidaan järjestää asianmukaiset pitopaikat; ja
- 4) eläinten sairastuessa tai vahingoituessa niille voidaan antaa asianmukaista hoitoa.

20 § 1–3 mom.

Hoidon yleiset vaatimukset

Eläimiä on hoidettava siten, että niillä on mahdollisuus toteuttaa liikkumiseen, leikkiin, lepoon, kehonhuoltoon, syömiseen, ravinnon etsintään ja ympäristön tutkimiseen sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeita.

Hoidossa olevan eläimen yleisestä hyvinvoinnista sekä puhtaudesta ja muusta sen tarvitsemasta keuhkohoidosta on huolehdittava. Eläimen hoidossa on huolehdittava myös asianmukaisista toimista sairauksien ja eläinten vahingoittumisen ennalta ehkäisemiseksi.

Jos eläimiä pidetään ryhmässä, ryhmän kokoonpanossa on otettava huomioon eläinten sosiaaliset suhteet, ikä, sukupuoli ja koko. Jos eläimet suhtautuvat vihamielisesti toisiinsa tai voivat muusta syystä vahingoittaa toisiaan, ne on pidettävä erillään toisistaan tai niillä on oltava mahdollisuus paeta ja piiloutua muilta eläimiltä. Eläinryhmiä yhdistettäessä ja tuotaessa uusia eläimiä ryhmään erityistä huomiota on kiinnitettävä sosiaalisten suhteiden uudelleenmuodostumisesta mahdollisesti aiheutuviin ongelmiin.

21 § 1–2 mom.

Ruokinta ja juotto

Hoidossa olevien eläinten ruokinnassa ja juotossa on otettava huomioon eläimen fysiologiset tarpeet ja varmistettava, että eläin saa sopivassa määrin hyvälaatuista ravintoa ja vettä tai muuta juotavaa. Ravinnon ja juotavan koostumuksen ja

tarjoamistavan on vastattava eläimen fysiologisia tarpeita ja olennaisia käyttäytymistarpeita.

Nisäkkäiden ja lintujen pysyvässä pitopaikassa on oltava jatkuvasti vettä eläimen saatavilla. Jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei kuitenkaan edellytetä:

- 1) vastasyntyneelle tai -kuoriutuneelle eläimelle;
- 2) eläimelle, jonka vedensaintia on eläinlääketieteellisestä syystä rajoitettava;
- 3) laajoilla alueilla luonnonmukaisissa olosuhteissa tarhattaville, luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluville eläimille;
- 4) poroille silloin, kun saatavilla on rajoituksetta puhdasta lunta;
- 5) silloin, kun poikkeuksellisen vaikeat sääolosuhteet estävät sulan veden jatkuvan saatavilla pidon;
- 6) sellaisissa eläinten pysyvissä pitopaikoissa, joissa sulan veden jatkuva saatavilla pito on kohtuuttoman vaikea järjestää eläinten pitomuodosta ja sääolosuhteista johtuvista syistä.

23 §

Sairas tai vahingoittunut eläin

Jos hoidossa oleva eläin sairastuu tai vahingoittuu:

- 1) sille on viipymättä annettava tai hankittava asianmukaista hoitoa;
- 2) sille on annettava riittävä mahdollisuus lepoon;
- 3) se on tarvittaessa sijoitettava asianmukaiseen tilaan erilleen muista eläimistä;
- 4) sille on tarvittaessa hankittava eläinlääketieteellistä hoitoa. Sairaana tai vahingoittuneena eläimen hoidossa tulee pyrkiä turvaamaan eläimen toimintakyky ja elämänlaatu. Eläin on lopetettava, jos sairauden tai vamman laatu sitä edellyttää.

34 § 1 mom.

Pitopaikan turvallisuus

Eläimen pitopaikan on oltava materiaaleiltaan, rakenteiltaan ja muilta ominaisuuksiltaan sellainen, että eläimen vahingoittumisen ja sairastumisen vaara, karkaamisvaara ja pitopaikan palovaara on mahdollisimman vähäinen.

36 §

Pitopaikan puhtaana- ja kunnossapito

Eläimen pitopaikka on pidettävä riittävän puhtaana, jotta eläimen hyvinvointi ei vaarannu.

Pitopaikassa havaitut eläimen hyvinvointia vaarantavat viat on korjattava välittömästi tai, jos se ei ole mahdollista, ryhdyttävä muihin tarpeellisiin toimiin eläimen hyvinvoinnin turvaamiseksi vikojen korjaamiseen saakka.

37 §

Pysyvän pitopaikan yleiset vaatimukset

Eläimen pysyvän pitopaikan on oltava riittävän tilava sekä muutoinkin rakenteiltaan ja varusteiltaan sopiva eläimen fysiologisten tarpeiden sekä niiden olennaisten käyttäytymistarpeiden tyydyttämiseen, jotka liittyvät liikkumiseen, leikkiin, lepoon, kehonhuoltoon, syömiseen, ravinnon etsintään ja ympäristön tutkimiseen sekä sosiaalisiin suhteisiin.

Eläintä ei saa pitää jatkuvasti paikalleen kytkettynä eikä sen liikkumista saa jatkuvasti rajoittaa eläimen kääntymisen estävillä rakenteilla. Uusia parsinavettoja ja porsitushäkkejä ei saa rakentaa ja ottaa käyttöön. Porsitushäkillä tarkoitetaan kiinteärakenteista häkkiä, josta emakkoa ei voi päästää vapaasti liikkumaan porsituskarsinassa.

Ryhmässä pidettävän eläimen on voitava väistää toista eläintä. Pitopaikan ruokinta- ja juottolaitteet on suunniteltava, rakennettava ja sijoitettava siten, että eläinten välisestä kilpailusta aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa eläinten hyvinvoinnille.

Eläimellä on oltava käytettävissä sopiva lepopaikka. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä pysyvän pitopaikan koolle, rakenteille, varusteille ja laitteille asetettavista vaatimuksista.

VNa 673/2010

6 §

Ulkotarha ja muu ulkotila

Jos kanoilla on mahdollisuus päästä ulos, eläinsuojasta ulos johtavan kulkureitin on oltava kanoille turvallinen. Ulkotarhan aitojen on oltava kanoille sopivasta materiaalista ja niille turvallisista. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään kanojen vahingoittuminen.

Ulkotarhan on oltava riittävän tilava ottaen huomioon kanojen lukumäärä ja tarhan pohjan laatu. Tarhan pohjan on oltava sellainen, että se voidaan pitää kuivana. Ulkotarhassa ei saa olla rakenteita tai esineitä, jotka saattavat vahingoittaa lintuja. Kanoilla on tarvittaessa oltava ulkona sopivia säänsuojia.

9 § 2–3 mom.

Juotto ja ruokinta

Kanojen saatavilla on oltava riittävästi rehua sekä jatkuvasti juomavettä. Ruokinnassa on vältettävä rehun koostumuksen tai määrän äkillisiä muutoksia.

Kanojen ruokintaan ja juottamiseen tarkoitetut laitteet ja välineet on pidettävä puhtaina. Ulostee ei saa liata rehua tai juomavettä.

VNa 375/2011

7 §

Ulkotarha ja muu ulkotila

Jos broilereilla on mahdollisuus päästä ulos, kasvatusosastosta ulos johtavan kulkureitin on oltava broilereille turvallinen. Ulkotarhan aitojen on oltava broilereille sopivasta materiaalista ja niille turvallisista. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään broilereiden vahingoittuminen.

Ulkotarhan on oltava riittävän tilava ottaen huomioon broilereiden lukumäärä ja tarhan pohjan laatu. Tarhan pohjan on oltava sellainen, että se voidaan pitää kuivana. Ulkotarhassa ei saa olla rakenteita tai esineitä, jotka saattavat vahingoittaa broilereita. Broilereilla on tarvittaessa oltava ulkona sopivia säänsuojia.

10 § 2 mom., 5 mom.

Juotto ja ruokinta

Broilereiden saatavilla on oltava riittävästi rehua joko jatkuvasti tai annosruokintana. Juomavettä on oltava saatavilla jatkuvasti. Ruokinnassa on vältettävä rehun koostumuksen tai määrän äkillisiä muutoksia.

Ulosteeit eivät saa liata rehua tai juomavettä.

VNa 677/2010

7 §

Ulkotarha

Jos kalkkunoilla on mahdollisuus päästä ulos, eläinsuojasta ulos johtavan kulkureitin on oltava kalkkunoille turvallinen. Ulkotarhassa ei saa olla rakenteita tai esineitä, jotka saattavat vahingoittaa kalkkunoita. Tarhan pohjan on oltava sellainen, että se voidaan pitää kuivana. Ympäristön on oltava riittävän rauhallinen ja meluton.

Ulkotarhan on oltava riittävän tilava ottaen huomioon kalkkunoiden ikä, koko ja aktiivisuus sekä niiden lukumäärä. Jos kalkkunoilla ei ole mahdollisuutta päästä ulkotarhasta sisätiloihin, kalkkunoiden käytössä on oltava sopivia säänsuojia.

Ulkotarhan aitojen on oltava kalkkunoille sopivasta materiaalista ja niille turvallisista. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään kalkkunoiden vahingoittuminen ja karkaaminen. Jos aitaamiseen käytetään verkkoaitaa, verkon silmäkoon on oltava sellainen, että kalkkunat eivät voi jäädä siihen kiinni.

10 § 1 mom., 3 mom.
Juotto ja ruokinta

Kalkkunoiden saatavilla on oltava riittävästi ravintoainekoostumukseltaan niille sopivaa rehua sekä jatkuvasti juomavettä.

Kalkkunoiden ruokintaan ja juottamiseen tarkoitetut laitteet ja välineet on pidettävä puhtaina. Ulosteeet eivät saa liata rehua tai juomavettä. Ruokinnassa on vältettävä rehun koostumuksen tai määrän äkillisiä muutoksia.

Toimenpiteen omat vähimmäisvaatimukset

Laki eläinten hyvinvoinnista 693/2023

35 § 1, 3 ja 4 mom.
Pitopaikan olosuhteet

Pitopaikan lämpötilan, ilman- tai vedenlaadun ja muiden ympäristöolosuhteiden on oltava siellä pidettävälle eläimelle sopivia. Ulkona pidettävällä eläimellä on oltava riittävä suoja epäsuotuisia sääoloja vastaan tai eläin on voitava tarvittaessa ottaa sisätilaan.

Pitopaikan valaistuksen tulee olla sellainen, että se on sopiva eläimen fysiologisten tarpeiden ja olennaisten käyttäytymistarpeiden tyydyttämiseen ja että eläin voidaan tarkastaa ja sitä voidaan hoitaa asianmukaisesti.

Jos eläinten hyvinvointi on riippuvainen koneellisesta ilmanvaihtojärjestelmästä, laitteistossa on oltava hälytysjärjestelmä, joka antaa hälytyksen toimintahäiriön sattuessa. Hälytysjärjestelmän toimivuus on testattava säännöllisesti.

VNa 673/2010

9 § 1 mom.
Juotto ja ruokinta

Kanoille annettavan rehun on oltava ravitsevaa ja tasapainotettua sekä tarvittaessa kivennäisillä täydennettyä. (28.4.2011/376)

VNa 375/2011

10 § 1 mom.
Juotto ja ruokinta

Broilereille annettavan rehun on oltava ravitsevaa ja tasapainotettua. Broilereiden ruokinnassa ja ravinnon koostumuksessa on kiinnitettävä erityistä huomiota nivel- ja luustovaurioiden ehkäisemiseen.

14.4.2 Siipikarjan olosuhteiden parantaminen

Pohjalainsäädäntö

Laki eläinten hyvinvoinnista 693/2023

8 § 1 mom.

Eläinlajien ja eläinten pitoa koskevat rajoitukset

Tuotantoeläimenä, seura- ja harrastuseläimenä, sirkuseläimenä ja kiertävässä eläinnyttelyssä saa pitää vain sellaisia eläimiä ja eläinlajeja, joiden pito voidaan saatavilla olevan tieteellisen tiedon ja käytännön kokemuksen perusteella järjestää niin, että:

- 1) eläimillä on mahdollisuus toteuttaa liikkumiseen, lepoon, kehon huoltoon, ravinnon etsintään ja muuhun vastaavaan toimintaan sekä sosiaaliin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeitaan;
- 2) eläinten fysiologiset tarpeet voidaan tyydyttää;
- 3) eläimille voidaan järjestää asianmukaiset pitopaikat; ja
- 4) eläinten sairastuessa tai vahingoituessa niille voidaan antaa asianmukaista hoitoa.

20 § 1–3 mom.

Hoidon yleiset vaatimukset

Eläimiä on hoidettava siten, että niillä on mahdollisuus toteuttaa liikkumiseen, leikkiin, lepoon, kehonhuoltoon, syömiseen, ravinnon etsintään ja ympäristön tutkimiseen sekä sosiaaliin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeitaan.

Hoidossa olevan eläimen yleisestä hyvinvoinnista sekä puhtaudesta ja muusta sen tarvitsemasta keuhonhoidosta on huolehdittava. Eläimen hoidossa on huolehdittava myös asianmukaisista toimista sairauksien ja eläinten vahingoittumisen ennalta ehkäisemiseksi.

Jos eläimiä pidetään ryhmässä, ryhmän kokoonpanossa on otettava huomioon eläinten sosiaaliset suhteet, ikä, sukupuoli ja koko. Jos eläimet suhtautuvat vihamielisesti toisiinsa tai voivat muusta syystä vahingoittaa toisiaan, ne on pidettävä erillään toisistaan tai niillä on oltava mahdollisuus paeta ja piiloutua muilta eläimiltä. Eläinryhmiä yhdistettäessä ja tuotaessa uusia eläimiä ryhmään erityistä huomiota on kiinnitettävä sosiaalisten suhteiden uudelleenmuodostumisesta mahdollisesti aiheutuviin ongelmiin.

21 § 1–2 mom.

Ruokinta ja juotto

Hoidossa olevien eläinten ruokinnassa ja juotossa on otettava huomioon eläimen fysiologiset tarpeet ja varmistettava, että eläin saa sopivassa määrin hyvälaatuista ravintoa ja vettä tai muuta juotavaa. Ravinnon ja juotavan koostumuksen ja

tarjoamistavan on vastattava eläimen fysiologisia tarpeita ja olennaisia käyttäytymistarpeita.

Nisäkkäiden ja lintujen pysyvässä pitopaikassa on oltava jatkuvasti vettä eläimen saatavilla. Jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei kuitenkaan edellytetä:

- 1) vastasyntyneelle tai -kuoriutuneelle eläimelle;
- 2) eläimelle, jonka vedensainta on eläinlääketieteellisestä syystä rajoitettava;
- 3) laajoilla alueilla luonnonmukaisissa olosuhteissa tarhattaville, luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluville eläimille;
- 4) poroille silloin, kun saatavilla on rajoituksetta puhdasta lunta;
- 5) silloin, kun poikkeuksellisen vaikeat sääolosuhteet estävät sulan veden jatkuvan saatavilla pidon;
- 6) sellaisissa eläinten pysyvissä pitopaikoissa, joissa sulan veden jatkuva saatavilla pito on kohtuuttoman vaikea järjestää eläinten pitomuodosta ja sääolosuhteista johtuvista syistä.

23 §

Sairas tai vahingoittunut eläin

Jos hoidossa oleva eläin sairastuu tai vahingoittuu:

- 1) sille on viipymättä annettava tai hankittava asianmukaista hoitoa;
- 2) sille on annettava riittävä mahdollisuus lepoon;
- 3) se on tarvittaessa sijoitettava asianmukaiseen tilaan erilleen muista eläimistä;
- 4) sille on tarvittaessa hankittava eläinlääketieteellistä hoitoa. Sairaana tai vahingoittuneena eläimen hoidossa tulee pyrkiä turvaamaan eläimen toimintakyky ja elämänlaatu. Eläin on lopetettava, jos sairauden tai vamman laatu sitä edellyttää.

34 § 1 mom.

Pitopaikan turvallisuus

Eläimen pitopaikan on oltava materiaaleiltaan, rakenteiltaan ja muilta ominaisuuksiltaan sellainen, että eläimen vahingoittumisen ja sairastumisen vaara, karkaamisvaara ja pitopaikan palovaara on mahdollisimman vähäinen.

36 §

Pitopaikan puhtaana- ja kunnossapito

Eläimen pitopaikka on pidettävä riittävän puhtaana, jotta eläimen hyvinvointi ei vaarannu.

Pitopaikassa havaitut eläimen hyvinvointia vaarantavat viat on korjattava välittömästi tai, jos se ei ole mahdollista, ryhdyttävä muihin tarpeellisiin toimiin eläimen hyvinvoinnin turvaamiseksi vikojen korjaamiseen saakka.

37 §

Pysyvän pitopaikan yleiset vaatimukset

Eläimen pysyvän pitopaikan on oltava riittävän tilava sekä muutoinkin rakenteiltaan ja varusteiltaan sopiva eläimen fysiologisten tarpeiden sekä niiden olennaisten käyttäytymistarpeiden tyydyttämiseen, jotka liittyvät liikkumiseen, leikkiin, lepoon, kehonhuoltoon, syömiseen, ravinnon etsintään ja ympäristön tutkimiseen sekä sosiaalisiin suhteisiin.

Eläintä ei saa pitää jatkuvasti paikalleen kytkettynä eikä sen liikkumista saa jatkuvasti rajoittaa eläimen kääntymisen estävillä rakenteilla. Uusia parsinavettoja ja porsitushäkkejä ei saa rakentaa ja ottaa käyttöön. Porsitushäkillä tarkoitetaan kiinteärakenteista häkkiä, josta emakkoa ei voi päästää vapaasti liikkumaan porsituskarsinassa.

Ryhmässä pidettävän eläimen on voitava väistää toista eläintä. Pitopaikan ruokinta- ja juottolaitteet on suunniteltava, rakennettava ja sijoitettava siten, että eläinten välisestä kilpailusta aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa eläinten hyvinvoinnille.

Eläimellä on oltava käytettävissä sopiva lepopaikka. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä pysyvän pitopaikan koolle, rakenteille, varusteille ja laitteille asetettavista vaatimuksista.

VNa 673/2010

6 §

Ulkotarha ja muu ulkotila

Jos kanoilla on mahdollisuus päästä ulos, eläinsuojasta ulos johtavan kulkureitin on oltava kanoille turvallinen. Ulkotarhan aitojen on oltava kanoille sopivasta materiaalista ja niille turvallisista. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään kanojen vahingoittuminen.

Ulkotarhan on oltava riittävän tilava ottaen huomioon kanojen lukumäärä ja tarhan pohjan laatu. Tarhan pohjan on oltava sellainen, että se voidaan pitää kuivana. Ulkotarhassa ei saa olla rakenteita tai esineitä, jotka saattavat vahingoittaa lintuja. Kanoilla on tarvittaessa oltava ulkona sopivia säänsuojia.

9 § 2–3 mom.

Juotto ja ruokinta

Kanojen saatavilla on oltava riittävästi rehua sekä jatkuvasti juomavettä. Ruokinnassa on vältettävä rehun koostumuksen tai määrän äkillisiä muutoksia.

Kanojen ruokintaan ja juottamiseen tarkoitetut laitteet ja välineet on pidettävä puhtaina. Ulostee ei saa liata rehua tai juomavettä.

VNa 375/2011

7 §

Ulkotarha ja muu ulkotila

Jos broilereilla on mahdollisuus päästä ulos, kasvatusosastosta ulos johtavan kulkureitin on oltava broilereille turvallinen. Ulkotarhan aitojen on oltava broilereille sopivasta materiaalista ja niille turvallisista. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään broilereiden vahingoittuminen.

Ulkotarhan on oltava riittävän tilava ottaen huomioon broilereiden lukumäärä ja tarhan pohjan laatu. Tarhan pohjan on oltava sellainen, että se voidaan pitää kuivana. Ulkotarhassa ei saa olla rakenteita tai esineitä, jotka saattavat vahingoittaa broilereita. Broilereilla on tarvittaessa oltava ulkona sopivia säänsuojia.

10 § 2 mom., 5 mom.

Juotto ja ruokinta

Broilereiden saatavilla on oltava riittävästi rehua joko jatkuvasti tai annosruokintana. Juomavettä on oltava saatavilla jatkuvasti. Ruokinnassa on vältettävä rehun koostumuksen tai määrän äkillisiä muutoksia.

Ulosteeit eivät saa liata rehua tai juomavettä.

VNa 677/2010

7 §

Ulkotarha

Jos kalkkunoilla on mahdollisuus päästä ulos, eläinsuojasta ulos johtavan kulkureitin on oltava kalkkunoille turvallinen. Ulkotarhassa ei saa olla rakenteita tai esineitä, jotka saattavat vahingoittaa kalkkunoita. Tarhan pohjan on oltava sellainen, että se voidaan pitää kuivana. Ympäristön on oltava riittävän rauhallinen ja meluton.

Ulkotarhan on oltava riittävän tilava ottaen huomioon kalkkunoiden ikä, koko ja aktiivisuus sekä niiden lukumäärä. Jos kalkkunoilla ei ole mahdollisuutta päästä ulkotarhasta sisätiloihin, kalkkunoiden käytössä on oltava sopivia säänsuojia.

Ulkotarhan aitojen on oltava kalkkunoille sopivasta materiaalista ja niille turvallisista. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään kalkkunoiden vahingoittuminen ja karkaaminen. Jos aitaamiseen käytetään verkkoaitaa, verkon silmäkoon on oltava sellainen, että kalkkunat eivät voi jäädä siihen kiinni.

10 § 1 mom., 3 mom.
Juotto ja ruokinta

Kalkkunoiden saatavilla on oltava riittävästi ravintoainekoostumukseltaan niille sopivaa rehua sekä jatkuvasti juomavettä.

Kalkkunoiden ruokintaan ja juottamiseen tarkoitetut laitteet ja välineet on pidettävä puhtaina. Ulosteeet eivät saa liata rehua tai juomavettä. Ruokinnassa on vältettävä rehun koostumuksen tai määrän äkillisiä muutoksia.

Toimenpiteen omat vähimmäisvaatimukset

Laki eläinten hyvinvoinnista 693/2023

35 § 1 mom.
Pitopaikan olosuhteet

Pitopaikan lämpötilan, ilman- tai vedenlaadun ja muiden ympäristöolosuhteiden on oltava siellä pidettävälle eläimelle sopivia. Ulkona pidettävällä eläimellä on oltava riittävä suoja epäsuotuisia sääoloja vastaan tai eläin on voitava tarvittaessa ottaa sisätilaan.

86 § 2 mom.
Broilereiden ja sikojen hyvinvoinnin arviointi teurastamolla

Broilereiden ja sikojen pito-olosuhteiden tai muiden vastaavien tekijöiden vaikutus eläinten hyvinvointiin arvioidaan lihantarkastuksen löydösten perusteella sekä muun teurastamolla saatavilla olevan tiedon perusteella (eläinten hyvinvointiarvio).

VNa 673/2010

4 § 1 mom.
Eläinsuojan olosuhteet

Eläinsuojan ilmanvaihdon on oltava sellainen, että ilman kosteus, ilman virtausnopeus, pölyn määrä tai haitallisten kaasujen pitoisuudet eivät kohoa haitallisen korkeiksi. Lämpötilan on oltava eläinsuojassa pidettäville kanoille sopiva.

12 § 4–6 mom.
Avokanalat

Kanojen käytettävissä on oltava pehkuja nokkimista ja kuopimista varten.

Kanoilla on oltava asianmukaiset tilat munintaa varten. Jokaista alkavaa seitsemän kanan ryhmää kohden on oltava vähintään yksi pesätila. Jos kanalassa käytetään

yhteispesiä, pesätilaa on oltava jokaista alkavaa 120 kanan ryhmää kohden vähintään neliometri.

Kanalassa on oltava tarkoituksenmukaisia orsia, joiden pituuden lintua kohden on oltava vähintään 15 senttimetriä. Orsien on oltava kanoille sopivasta materiaalista ja sellaisia, että kanat voivat käyttää niitä vaikeuksitta, eikä niissä saa olla teräviä kulmia.

13 § 1–2 mom.

Vähintään 350 munivan kanan avokanaloille asetettavat lisävaatimukset

Jos kanalassa on vähintään 350 munivaa kanaa, kanaa kohden on oltava vähintään 250 neliösenttimetriä pehkulla varustettua aluetta, ja vähintään yhden kolmasosan lattian pinta-alasta on oltava varustettu pehkulla.

Orsia ei saa sijoittaa pehkujen yläpuolelle, ja orsien välisen vaakasuoran etäisyyden toisistaan on oltava vähintään 30 senttimetriä sekä etäisyyden seinästä vähintään 20 senttimetriä.

14 §

Munivien kanojen emot

Kanalassa, jossa pidetään emoja, on neljää tai viittä emoa kohden oltava vähintään yksi pesä. Jos kanalassa käytetään yhteispesiä, pesätilaa on jokaista alkavaa 100 emon ryhmää kohden oltava vähintään neliometri.

VNa 375/2011

3 § 3 mom.

Kasvatusosaston yleiset vaatimukset

Kasvatusosastot, välineet ja laitteet on pidettävä puhtaina ja hyvässä kunnossa siten, että ne eivät vahingoita broilereita eivätkä vaaranna niiden terveyttä tai hyvinvointia. Kuolleet broilerit on poistettava kasvatusosastosta päivittäin. Kaikki tilat, laitteet ja välineet, joiden kanssa broilerit ovat kosketuksissa, on puhdistettava ja desinfioitava kauttaaltaan aina, kun tila tyhjennetään ja ennen kuin uusi broilerierä tuodaan sisään. Tyhjennyksen jälkeen kaikki käytetty pehku on poistettava ja puhdas pehku on levitettävä tilalle. Kasvatusosastossa on huolehdittava jyräjoiden ja muiden haittaeläinten torjunnasta.

4 § 1–2 mom., 6 mom.

Kasvatusosaston olosuhteet

Kasvatusosaston ilmanvaihdon on oltava sellainen, että ilman kosteus, ilman virtausnopeus, lämpötila, pölyn määrä ja haitallisten kaasujen pitoisuudet eivät kohoa haitallisen korkeiksi. Ilmanvaihtoon on tarvittaessa yhdistettävä lämmitysjärjestelmä sopivan lämpötilan ylläpitämiseksi ja liiallisen kosteuden poistamiseksi.

Jos eläinten hyvinvointi ja terveys on riippuvainen koneellisesta ilmanvaihtojärjestelmästä, kasvatusosastossa on oltava mahdollisuus eläinten hyvinvoinnin ja terveyden kannalta riittävän ilmanvaihdon järjestämiseen myös koneellisen ilmanvaihtojärjestelmän häiriöiden aikana. Koneellisessa ilmanvaihtojärjestelmässä on tällöin oltava hälytysjärjestelmä, joka antaa hälytyksen toimintahäiriön sattuessa. Hälytysjärjestelmän toimivuus on testattava säännöllisesti.

Kaikkien broilereiden on päästävä jatkuvasti pehkulle, joka on pinnalta sopivan kuivaa ja kuohkeaa.

16 §

Tarkastuseläinlääkärin ilmoitus

Eläinsuojelulain 41 a §:n 3 momentissa tarkoitettu tarkastuseläinlääkärin ilmoitus on tehtävä, jos parven jalkapohjatulehdusarvioinnin tulos ylittää 80 pistettä tai jos parven kumulatiivinen päiväkohtainen kuolleisuusaste on yli prosenttiluvun, joka saadaan liitteen kohdan 5 mukaisesta laskentakaavasta.

VNa 677/2010

4 § 1–3 mom.

Pitopaikan erityiset vaatimukset

Pitopaikassa on oltava kalkkunoille sopiva sisustus ja varustus sekä sellaista materiaalia, jonka avulla kalkkunat voivat toteuttaa lajinomaisia käyttäytymistarpeitaan, kuten esimerkiksi kylpemistä hiekassa tai pehkussa, sukimista tai muuta kehon hoitamista.

Kalkkunaa saadaan pitää vain lattiakasvatusjärjestelmässä. Kalkkunoiden pitopaikan lattian on oltava niille sopivasta materiaalista sekä sellainen, että se ei vahingoita kalkkunoita eikä vaaranna niiden terveyttä tai hyvinvointia. Pitopaikan lattian on oltava kiinteäpohjainen lukuun ottamatta juomalaitteiden välittömässä läheisyydessä olevaa lattiaa, joka voi olla roiskeveden poistamiseksi viemäroityä, sekä kalkkunaemojen pesien edessä niiden puhtaana pitämiseksi olevaa ritilää. Pitopaikan lattialla on oltava riittävästi asianmukaista pehkuu, joka on pidettävä sopivan kuivana.

Samassa tilassa pidettävän kalkkunaryhmän koon on oltava sopivassa suhteessa lintujen ikään, kokoon, sukupuoleen ja käytettävissä olevaan tilaan. Kalkkunoiden on pitopaikassa pystyttävä seisomaan normaalissa asennossa, kääntymään, räpyttelemään, sukimaan, toteuttamaan kalkkunoille tyypillisiä sosiaalisia käyttäytymismuotoja ja pakenemaan muita kalkkunoita. Kalkkunoiden makuualueen on oltava riittävän tilava siten, että kalkkunat mahtuvat samanaikaisesti makuulle.

15 TOIMINTAOHJEET HANKALIIN VALVONTATILANTEISIIN

15.1 Valvonnan estäminen

Jos viljelijä tarkastuksesta ilmoitettaessa estää tarkastuksen tekemisen, on hänelle selvitettävä, että tällöin viljelijän tuki hylätään.¹³⁵ Viljelijälle lähetetään kirjallinen ilmoitus (kuuleminen) tarkastuksen estämisestä ja siitä aiheutuvista seuraamuksista. Pohja löytyy [Pikantista \(Pikantti – Maataloustuet – Tukien valvonta – Eläintukien valvonta 2023/Peltotukien valvonta 2023\)](#).

Viljelijälle on varattava kohtuullinen määräaika antaa asiassa selvitys ja ilmoitettava, ettei määräajan noudattamatta jättäminen estä asian ratkaisemista¹³⁶.

Viljelijä voi antaa selvityksessä suostumuksensa valvontaan ilmoitusajan puitteissa.

Tilakäynnin estäminen ei aiheuta erillisiä seuraamuksia, jos valvonta voidaan kuitenkin suorittaa myöhemmässä vaiheessa. Seuraamuksia määrättäessä tulee arvioida tavallista tarkemmin mahdollinen virheen tahallisuus ja ilmoittamisen jälkeen mahdollisesti korjatut puutteet.

Jos viljelijä tai tämän edustaja estää paikalla tehtävän tarkastuksen tekemisen, tilalle ei makseta mitään kyseisen eläinlajin tai eläinlajien valvontaan kohdistuvia eläintukia valvontavuonna.

Kaikissa tilanteissa, joissa tarkastajan turvallisuus koetaan tilalla uhatuksi, voidaan tarkastus milloin tahansa keskeyttää.

Valvonnan estämisestä seuraamukset määräytyvät Toimeenpanolain 1334/2022 32 § mukaisesti.

15.2 Virka-avun käyttö

Virka-avun käytöstä on säädetty maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain 1334/2022 25 pykälässä. YT-alueen ilmoituksen, ELY-keskuksen tai muun viranomaisen aikaisemman kokemuksen perusteella vaikeaksi koettuihin tilakohteisiin voidaan suorittaa valvonta vasta, kun valvonnasta on ilmoitettu tilalle. YT-alueelta on hyvä kysyä tarkempia tietoja tilasta, jotta uhkaaviin tilanteisiin voidaan varautua ennalta. Poliisilta voidaan myös kysyä tietoja tilan tilanteesta erityisesti niissä tapauksissa, joissa arvioidaan tulevan ongelmia valvonnassa.

Virka-apua on pyydettävä silloin, kun on aihetta epäillä tarkastajan turvallisuuden vaarantuvan tilalla tapahtuvan valvonnan aikana. Virka-avun tarpeesta ilmoitetaan paikalliselle poliisille. Ns. kiireettömän virka-avun osalta olisi hyvä olla yhteydessä

¹³⁵ Toimeenpanolaki 1334/2022 32 §

¹³⁶ Laki 434/2003 33 §

poliisiin hyvissä ajoin ennen tarkastuskäyntiä, jotta käynnin toteutus on mahdollista suunnitella yhdessä poliisin kanssa.

Mikäli tilalle ei voida lähteä uhkailun vuoksi, viljelijälle tulee lähettää kuuleminen tarkastuksen estymisestä ja siitä mahdollisesti aiheutuvista seuraamuksista.

15.3 Varautuminen ja toiminta ongelmatilanteissa

ELY-keskuksessa on jo tarkastuskauden alussa hyvä sopia yhteisistä toimintatavoista tarkastuskäynneillä.

Tarkastustehtävät suoritetaan pääosin pareittain. Valvontatehtävän luonne, tarkastajan kokemus, tehtävien aikataulut yms. seikat huomioiden voidaan tarkastuksia suorittaa myös yksin. ELY-keskuksessa on aina tiedettävä tarkastuskäynnin ajankohta ja paikka.

Tarkastus tilalla voidaan aina jättää kesken joko kokonaan tai osittain (esim. asiakirjojen tarkastus myöhemmin kuulemismenettelynä), jos tarkastajia uhkaillaan tai he kokevat tarkastustilanteen uhkaavaksi. Tapahtuneesta uhkailusta tehdään välittömästi ilmoitus poliisille ja otetaan yhteyttä valvontapäällikköön tai hänen esimieheensä. Tarkastuskäynnin kulusta laaditaan muistio ja kirjataan ylös tarkastuskäynnin keskeytymisen syyt, tapahtumapaikka, aika ja kaikki osalliset.

Esitutkintapyyntöön teossa voidaan noudattaa ELY-keskuksen antamia tarkempia sisäisiä ohjeita. Viranomaisen uhkaus on riittävä peruste esitutkintailmoitukselle.

Myös keskeytyneestä tarkastuskäynnistä laaditaan valvontapöytäkirja. Pöytäkirjasta on käytävä ilmi valvonnan keskeytyminen tilalla viljelijästä/hänen edustajastaan johtuneista syistä. Keskeytymisen syistä ja tarkastuskäynnin tapahtumista laaditaan muistio pöytäkirjan liitteeksi. Kaikista kesken jätetyistä valvonnoista tarkastajan tulee sopia esimiehensä kanssa niistä menetelmistä, joilla tarkastus voidaan viipymättä suorittaa loppuun asti.

15.4 Tiedottaminen

Sisäisessä ja ulkoisessa tiedottamisessa noudatetaan ELY-keskuksessa laadittuja tarkempia ohjeita. Asian tärkeyden takia tiedottamisoikeus olisi hyvä olla vain harvalla, jotta se olisi johdonmukaista ja samansisältöistä. Jos asiasta on tehty esitutkintapyyntö poliisille, asian tiedottamisesta vastaa poliisi.

Tilalla tapahtuneen uhkaavan tilanteen jälkeen tiedotetaan välittömästi Ruokaviraston viljelijätukien valvontayksikön johtajaa. Ruokavirasto tiedottaa tapahtuneesta muiden ELY-keskusten valvontapäälliköitä. Tapahtumasta tiedotettaessa on syytä kertoa tarkastukseen osallistuneet tarkastajat, tapahtumapaikka ja -aika, tilakohde sekä tapahtumien yleiskulku.

Ulkoisesta viestinnästä vastaa valvontapäällikkö/hänen esimiehensä/vastuualueen päällikkö/ELY-keskuksen johtaja yhdessä Ruokaviraston viljelijätukien valvontayksikön johtajan kanssa.

16 LIITTEET

16.1 LIITE Muistilista, jos eläintenpitäjä rikkoo auttamisvelvollisuuttaan

1. Yleistä

Tässä asiakirjassa kuvataan mahdolliset menettelytavat tilanteessa, jossa eläintenpitäjä ei ole halukas auttamaan eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin tarkastuksessa tarkastajan pyynnöstä huolimatta.

Tämä asiakirja on laadittu eläintukien valvonnan näkökulmasta. Eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvontaan liittyvissä kysymyksissä ota yhteyttä Ruokaviraston eläinten merkinnän ja rekisteröinnin jaostoon.

Muista

- Jos eläintenpitäjä ei suostu auttamaan pyynnöstä huolimatta tarkastuksen teossa, kyseessä ei ole estäminen, vaan eläintenpitäjä rikkoo toimeenpanolain 1334/2022 27 §:ää.
- Tarkastaja on velvoitettu tekemään tarkastus mahdollisimman vähin käyntikerroin. Lisäkäynnit on tehtävä vain perustelluista syistä.

2. Tarkastuksen eteneminen vaiheittain

- 1) Luo valvottavat ehdot Tukisovelluksessa
- 2) Ilmoita valvonnasta

Jos epäilet, ettei eläimiä saada tarkastettua ilman eläintenpitäjän apua, pyydä eläintenpitäjää avustamaan tarkastuksessa.

Jos avunpyynnöstäsi huolimatta eläintenpitäjä ilmoittaa, ettei aio auttaa tarkastuksessa, voit vedota esim. seuraaviin seikkoihin:

- tuenhakijoita kuuluu säädösten mukaan tarkastaa.
- kun eläintenpitäjä auttaa tarkastuksessa, se on paitsi eläintenpitäjän velvollisuus, myös eläintenpitäjän etu:
 - a. tarkastus saadaan nopeammin päätökseen
 - b. kesken oleva valvonta estää eläinpalkkioiden maksun
 - c. turvallisempaa tarkastajalle ja eläimille
 - d. kaikki eläimet saadaan varmemmin käytyä läpi ja tunnistettua
- Eläintenpitäjällä on velvollisuus antaa tarpeellinen apu viranomaisen pyynnöstä tarkastuksen läpiviemiseksi
 - a. Jos eläintenpitäjä ei anna tarkastajalle pyydettyä riittävää apua, tilanne voidaan todeta osittaiseksi valvonnan estämiseksi (1334/2022 32 § 2 mom.).

- tarkastuskäynnillä tarkastaja tarkastaa ja tunnistaa mahdollisuuksien mukaan mahdollisimman monta eläintä, mutta kaikkia eläimiä ei välttämättä pystytä tunnistamaan ilman eläintenpitäjän apua
 - a. Joissain tilanteissa ei pystytä edes näkemään kaikkia eläimiä tai selvittämään eläinten kokonaismäärää ilman eläintenpitäjän apua
- kerro selkeästi, että kaikki eläimet, joita ei tarkastuksessa pystytä tunnistamaan tai näkemään, otetaan huomioon seuraamuksia määritettäessä.
 - a. Tuenhakijalle tämä aiheuttaa tukimenetyksiä, koska tunnistamatta tai näkemättä jääneet eläimet hylätään ja ne otetaan huomioon laskettaessa seuraamuksia tilalle maksettaviin tukiin.

Arvioi valvonnasta ilmoittamisen yhteydessä saamiesi eläintenpitäjän vastausten perusteella tapauskohtaisesti, voidaanko tilakäynti tehdä.

- 1) Kyllä: Siirry kohtaan *5 Tilakäynti*
- 2) Ei: Siirry kohtaan *3 Kirjallinen tiedonanto*

3) Kirjallinen tiedonanto

Jos epäilet, ettet pysty tarkastamaan eläimiä ilman eläintenpitäjän apua ja eläintenpitäjä ei suostu pyynnöstäsi huolimatta avustamaan tarkastuksessa, eläintenpitäjälle on mahdollista antaa kirjallisesti tiedoksi samat asiat, joista jo keskustelitte valvonnasta ilmoittamisen yhteydessä. Kirjaa tiedonantoon:

- valvonnasta ilmoittamisen yhteydessä eläintenpitäjälle tiedoksi antamasi asiat (katso liitteen kohta 2.2)
- eläintenpitäjän valvonnasta ilmoittamisen yhteydessä antamat tiedot eläinten tarkastamiseksi
- syyt, miksi eläintenpitäjän antamien tietojen perusteella katsot, ettet pysty tarkastamaan eläimiä ilman eläintenpitäjän apua. Esim. suuri laidun, eläinten arkuus, korvamerkkejä ei pystytä varmuudella lukemaan (edes kiikareilla)
- pyyntö saada tarkastuksen suorittamiseksi eläintenpitäjältä riittävä apu (eläinten kokoaminen/rajaaminen tai muu vastaava apu)
- pyyntö saada eläintenpitäjältä antamaasi määräaikaan mennessä selvitys, miten hän tulee avun toteuttamaan eläinryhmä- ja pitopaikkakohtaisesti
- määräaika, mihin mennessä eläimet on saatava tarkastettua.
 - a. Määräaika voidaan sopia yhdessä eläintenpitäjän kanssa, mutta tarvittaessa voit tarkastajana myös asettaa takarajan tarkastukselle.
- selvitys tarkastamatta ja näkemättä jääneiden eläinten vaikutuksesta eläintenpitäjälle maksettaviin tukiin.
 - a. Eläintukien valvonnassa tunnistamatta/näkemättä jääneet eläimet hylätään eläintuista. Hylätyistä eläimistä ei makseta tukea ja lisäksi ne otetaan huomioon sanktiolaskennassa.
- tarkastuksessa mukana olevalla eläintenpitäjällä on mahdollisuus ilmaista näkemyksiään ja antaa huomioitaan tarkastuskäynnin aikana

4) Eläintenpitäjän antaman vastineen tai annetun määräajan jälkeen

Kun eläintenpitäjä antaa vastineen:

Pohdi riittääkö eläintenpitäjän vastineessaan kuvaama apu eläinryhmä- ja pitopaikkakohtaisesti eläinten tunnistamiseen. Tämän perusteella pystyt suuntaa antavasti arvioimaan tarkastukseen kuluva-aikaa.

Sovi eläintenpitäjän kanssa puhelinkeskustelussa/tekstiviestillä/sähköpostilla tarkempi aikataulu tarkastuksesta. Jos eläintenpitäjällä on useita pitopaikkoja, sovi missä järjestyksessä pitopaikat tarkastetaan.

Kun eläintenpitäjä ei anna vastinetta:

Ilmoita eläintenpitäjälle tilakäynnin ajankohta.

5) Tilakäynti

Huomioitava, että eläinten tarkastuksen perusta on kohdan 1 valvontaehtojen luonti ja valvonnasta ilmoittamisen ajankohta on kohdan 2.2 ilmoittamisen ajankohta. Säädetyn 48 tunnin ilmoitusajan ylittymisen syy on kirjattava valvonnan lisätietoihin tai muistiinpanoihin.

- Tarkastuskäynti on tehtävä kaikkiin pitopaikkoihin, joissa eläintenpitäjällä on eläimiä.
- Lähtökohta tarkastukselle on, että kaikki eläimet saadaan tunnistettua
- Jos kaikkien eläinten tunnistaminen ei onnistu, pyri selvittämään päälukumäärä eläinryhmittäin ja pitopaikoittain
- Kerro eläintenpitäjälle tarkastuspäivän päätteeksi pitopaikkakohtaisesti, montako eläintä (ja mitkä eläimet) jäi tunnistamatta/näkemättä
- Arvioi tilakäynnin päätteeksi seuraavan tilakäynnin tarve ja ajankohta

6) Tarkastuskäynnin (tarkastuskäyntien) jälkeen

- Eläintenpitäjälle annetaan kirjallisesti tieto eläimistä, joita ei ole nähty/tunnistettu ja jotka ollaan hylkäämässä tuesta.
- Jos eläintenpitäjä kohtuullisessa ajassa pyytää uutta tilakäyntiä ja esittää toimenpiteet, joiden perusteella arvioit, että aiemmin tunnistamatta/näkemättä jääneiden eläinten tarkastaminen on kohtuudella mahdollista, tarkastusta voi jatkaa.
- Jos eläimiä jää tarkastuksessa tunnistamatta/näkemättä, nämä eläimet hylätään seuraavasti:
 - a. Eläimet, jotka rekisterin mukaan tilalla, mutta joita ei ole tunnistettu korvamerkistä -> Hylätään korvamerkittöminä
 - b. Eläimet, jotka rekisterin mukaan tilalla, mutta joita ei ole nähty -> Hylätään poistopäivän virheen takia ”eläintä ei löydy”
 - c. Huomioitava tarkastuksen tuloksissa myös eläimen hylkäyksen mahdollinen takautuvuus edellisiin tukivuosiin. Tarkastuksessa on arvioitava, milloin eläin on todennäköisesti poistunut tilalta.

17 SÄÄDÖSLUETTELO

Säädösluettelossa mainitut asetukset sisältävät myös mahdolliset säädösmuutokset.

NEUVOSTON ASETUS (EY, Euratom) N:o 2988/95, annettu 18 päivänä joulukuuta 1995, Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS (EU) 2021/2115, annettu 2 päivänä joulukuuta 2021, jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laadittavien, Euroopan maatalouden tukirahastosta (maataloustukirahasto) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (YMP:n strategiasuunnitelmat) tukea koskevista säännöistä sekä asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta ("Suunnitelma-asetus/ lisä- ja toimenpidevaatimusasetus")

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS (EU) 2021/2116, annettu 2 päivänä joulukuuta 2021, yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta sekä asetuksen (EU) N:o 1306/2013 kumoamisesta ("Horisontaaliasetus")

KOMISSION TÄYTÄNTÖÖNPANOASETUS (EU) 2022/1173, annettu 31 päivänä toukokuuta 2022, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/2116 soveltamissäännöistä yhteisen maatalouspolitiikan yhdenmetyen hallinto- ja valvontajärjestelmän osalta ("Hakuasetus")

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS (EU) 2016/429, annettu 9 päivänä maaliskuuta 2016, tarttuvista eläintaudeista sekä tiettyjen eläinterveyttä koskevien säädösten muuttamisesta ja kumoamisesta ("eläinterveyssäännöstö")

KOMISSION DELEGOITU ASETUS (EU) 2019/2035, annettu 28 päivänä kesäkuuta 2019, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/429 täydentämisestä maaeläimiä pitäviä pitopaikkoja ja hautomoja sekä tiettyjen pidettävien maaeläinten ja siitosmunien jäljitettävyyttä koskevien sääntöjen osalta

KOMISSION TÄYTÄNTÖÖNPANOASETUS (EU) 2021/520, annettu 24 päivänä maaliskuuta 2021, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/429 soveltamissäännöistä tiettyjen pidettävien maaeläinten jäljitettävyyden osalta

KOMISSION TÄYTÄNTÖÖNPANOASETUS (EU) 2021/963, annettu 10 päivänä kesäkuuta 2021, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EU) 2016/429, (EU) 2016/1012 ja (EU) 2019/6 soveltamissäännöistä siltä osin kuin on kyse hevoseläinten tunnistuksesta ja rekisteröinnistä sekä tällaisten eläinten tunnistusasiakirjojen mallien vahvistamisesta

LAKI 1334/2022 tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta

LAKI 1332/2022 Euroopan unionin suorista viljelijätuista

LAKI 1333/2022 eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista

LAKI 1559/2001 maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista

LAKI 1069/2021 eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä

HALLINTOLAKI 434/2003

LAKI 1324/2022 yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman hallinnoinnista

LAKI 693/2023 eläinten hyvinvoinnista

VALTIONEUVOSTON ASETUS 79/2023 Euroopan unionin rahoittamien eläintukien toimeenpanosta

VALTIONEUVOSTON ASETUS 41/2024 vuodelta 2024 maksettavasta pohjoisesta tuesta

VALTIONEUVOSTON ASETUS 1378/2022 eläinyksiköistä eräissä maaseudun kehittämisen korvauksissa ja kansallisissa maa- ja puutarhatalouden tuissa

VALTIONEUVOSTON ASETUS 163/2023 kansallisten kasvintuotannon tukien ja kotieläintukien valvonnasta

VALTIONEUVOSTON ASETUS 1381/2022 eläinten hyvinvointikorvauksesta

VALTIONEUVOSTON ASETUS 78/2023 ympäristökorvauksesta

VALTIONEUVOSTON ASETUS 80/2023 luonnonmukaisen tuotannon korvauksesta

VALTIONEUVOSTON ASETUS 1273/2023 vuodelta 2024 maksettavasta tuotantosidonnaisesta tulotuesta

VALTIONEUVOSTON ASETUS 592/2010 nautojen suojelusta

VALTIONEUVOSTON ASETUS 587/2010 lampaiden suojelusta

VALTIONEUVOSTON ASETUS 589/2010 vuohien suojelusta

VALTIONEUVOSTON ASETUS 629/2012 sikojen suojelusta

VALTIONEUVOSTON ASETUS 673/2010 kanojen suojelusta

VALTIONEUVOSTON ASETUS 375/2011 broilereiden suojelusta

VALTIONEUVOSTON ASETUS 677/2010 kalkkunoiden suojelusta

VALTIONEUVOSTON ASETUS 588/2010 hevosten suojelusta

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN ASETUS 67/2022 eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN ASETUS 68/2024 maa- ja puutarhatalouden kansallisten tukien hallinnosta vuonna 2024

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN ASETUS 405/2017 tuettavaa rakentamista koskevista lypsykarjarakennusten rakennusteknisistä ja toiminnallisista vaatimuksista

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN ASETUS 406/2017 tuettavaa rakentamista koskevista lihakarjarakennusten rakennusteknisistä ja toiminnallisista vaatimuksista

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN ASETUS 172/2018 tuettavaa rakentamista koskevista sikaloitten rakennusteknisistä ja toiminnallisista vaatimuksista

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN ASETUS 475/2014 tuettavaa rakentamista koskevista lammas- ja vuohitalousrakennusten rakennusteknisistä ja toiminnallisista vaatimuksista

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN ASETUS 533/2012 tuettavaa rakentamista koskevista siipikarjatalousrakennusten rakennusteknisistä ja toiminnallisista vaatimuksista

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN ASETUS 764/2009 tuettavaa rakentamista koskevista hevostalousrakennusten rakennusteknisistä ja toiminnallisista vaatimuksista

RUOKAVIRASTO

Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Tämä asiakirja on laadittu ja allekirjoitettu sähköisesti.
Dokumentet har satts upp och undertecknats elektroniskt.
This document has been digitally prepared and signed.

Ruokavirasto

PL 100, 00027 RUOKAVIRASTO

Puh. 029 530 0400 (vaihde)

ruokavirasto.fi

Y-tunnus: 2911686-7

Livsmedelsverket

PB 100, 00027 LIVSMEDELSVERKET

Tfn 029 530 0400 (växel)

livsmedelsverket.fi

FO-nummer: 2911686-7

Finnish Food Authority

P.O. Box 100, FI-00027 FINNISH FOOD AUTHORITY, FINLAND

Tel. +358 29 530 0400 (switchboard)

foodauthority.fi

Business ID: 2911686-7